ו' כסלו תשל"ח, 16.11.77 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2098

העולם הזה

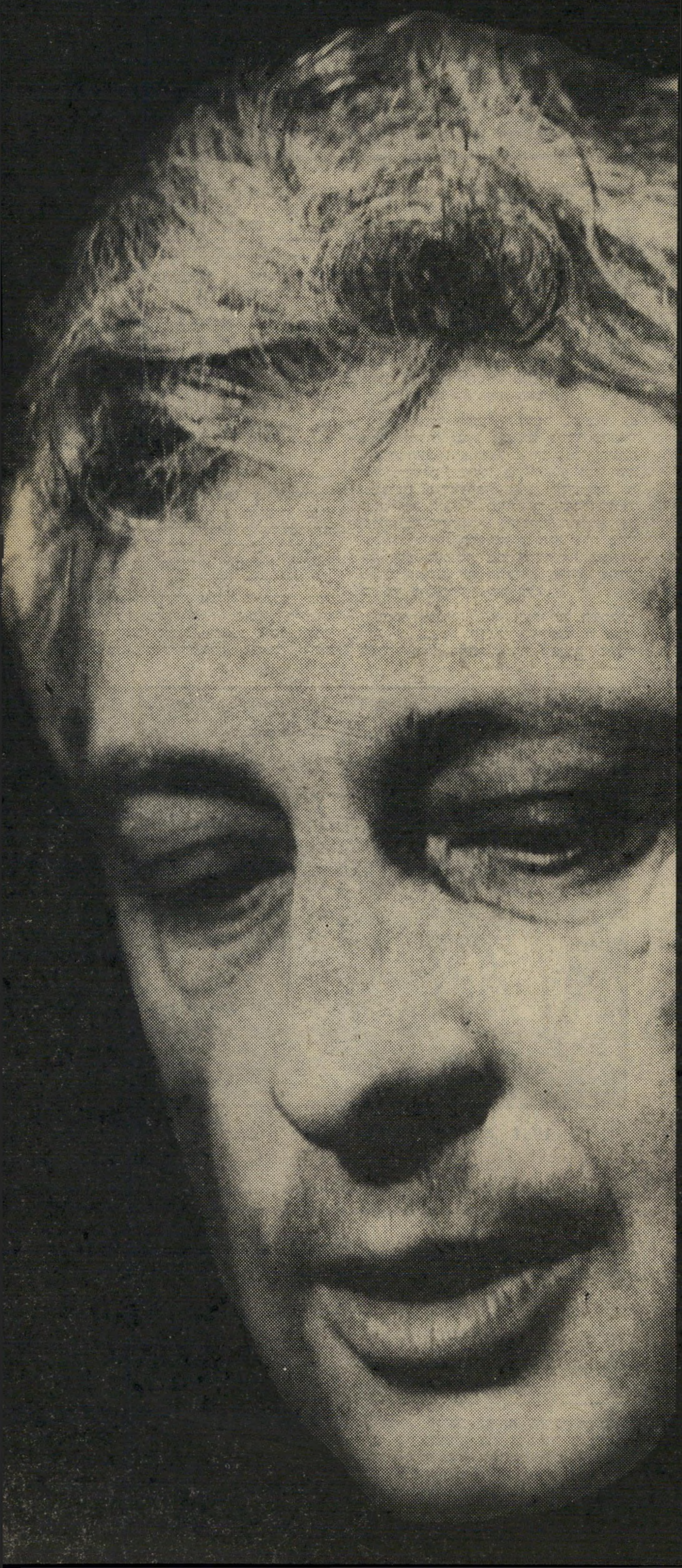

מינהל מקרקעי ישראל חוקר
אם הפר שר־החקלאות
את הסכמיו עם המינהל
כדי להגדיל את רווחיו

עסקי החווה של אריק ולילי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גר" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר •

הכתבה על ג'ורג'ו לה־פירה המנוח, יוזם ועידות־פירנצה, שהתפרסמה בגליון האחרון (במדינה / אישים) החסירה פרט מאלף אחד, מפני שהוא נגע לעיתון זה. אולי כדאי להוסיפו כאן.

אחרי שמישרד־החוץ, בהנהגת גולדה מאיר, הצליח לפוצץ את ועידת־פירנצה הראשונה ב־1958, החליט לה־פירה שיש להפגיש את כוחות־השלום משני הצדדים, תחת לפעול להפגשת נציגים רישמיים. החל בוועידה השנייה, שנערכה ב־1960, הזמין את אורי אבנרי לכל הוועידות.

הוועידה הרביעית עמדה להתכנס בפירנצה ב־19 ביוני 1964. הזמנה רישמית נשלחה לאורי אבנרי. לפתע קיבל אבנרי מיברק ממזכירות הוועידה, שביטל את את

ברגע הראשון לא ידע לה־פירה כיצד להגיב על פעולה רישמית זו של ממשלת ישראל. הוא ביקש לקפיא את ההזמנה. אולם בכך לא הסתיים העניין — כי פישר לא הכיר את לה־פירה האמיתי.

„הפרופסור הקטן" התקשר ביוזמתו עם כמה אנשים שהיו נאמנים עליו, שהכירו את ישראל. הוא שאל אותם לגבי טענתה של ממשלת ישראל כי העולם הזה הוא „שבועון פורנוגרפי". איני יודע את מי שאל ומה היו התשובות, אך אפשר ללמוד עליהן מן התוצאות. לה־פירה התמלא זעם על השגרירות הישראלית. הוא שלח מיברק חדש לאבנרי, שבו אישר את הזמנתו. פישר החרים את הוועידה, אחרי שנודע לו מה לה־פירה חושב עליו.

מספר אבנרי: „לא ידעתי על השתלשלות זו. כאשר הגעתי לפירנצה ונכנסתי למלון, שבו הייתי אמור לשהות כאורח

לה־פירה מקשיב לאבנרי בוועידת־פירנצה, 1964
תוצאה הפוכה

ההזמנה. המיברק התמוה לא כלל כל הסבר.

לאחר־מכן התברר מה התרחש. כאשר נודע למישרד־החוץ שאבנרי ימלא בוועידה תפקיד מרכזי, נכנס המישרד לפעולה במלוא המרץ. הוטל על שגריר ישראל ברומא, מוריס פישר, למנוע את השתתפותו של אבנרי בכל מחיר.

מה גילה השגריר הישראלי? הוא גזר מגיליונות העולם הזה כמה כתבות על מופעי בידור, אשר כללו סטריפ־טיז, ושלח אותן ללה־פירה, בצירוף מחאה רישמית של ממשלת ישראל על הזמנת עורך השבועון המסויים הזה.

לפישר היה נדמה שהוא מכיר את לה־פירה. ראש־עיריית פירנצה היה קאתולי אדוק, כימעט־נזיר. הוא חי במינזר. אם כן, חשב, תמונה של נערה עירומה בוודאי תחריד אותו עד עומק נישמתו הדתית.

הוועידה, ראיתי את לה־פירה באכסדרה. ברגע שראה אותי, ניגש אלי וחיבק אותי. במשך כל ימי אותה ועידה יצא מגידרו להפגין כלפי יחס מייוחד. נדמה לי שהידידות האמיתית בינינו החלה רק אז".

■ ■ ■

אגב, הרעיון הנלוז של מישלוח קטעי־עיתונים לא היה, כנראה, המצאה של פישר. כי באותו זמן נקט ציר ישראל בפאריס, מרוז, אותה השיטה.

אחרי שלה־מונד הפאריסאי, היומון רב־ההשפעה, פירסם באותה עת סידרת־מאמרים של אבנרי על הסיכסוך הישראלי־ערבי, שלח מרוז לעורך לה־מונד מיבחר של תמונות גזורות מן העולם הזה, ומחה על פירסום מאמריו של „עורך שבועון פורנוגרפי" בעיתון צרפתי כה מכובד. לה־מונד הגיב בבוז, ופירסם כעבור זמן־מה סידרה נוספת של אבנרי.

אם שני נציגים דיפלומטיים בכירים נוקטים אותה השיטה — שאין לה תקדים בתולדות הדיפלומטיה העולמית — אין מנוס מן המסקנה שקיבלו לכך הוראה מפורשת מירושלים. אחרי הכל, אין זה מקובל ששגרירי מדינה משמיצים את אזרחיהם שלהם באוזני זרים.

מי אם כן, הגה את הרעיון הגאוני הזה? גם על כך קיבלנו, לאחר־מכן, מידע מוסמך ביותר. הוא לא היה דרוש, כי גם בלי מידע אפשרי היה לנחש את הדברים בוודאות.

רעיון מעוות ומטופש מסוג זה יכול היה לעלות רק במוחה של אישיות לאומית אחת: גולדה מאיר.

■ ■ ■

יהושע רבינוביץ, שר־האוצר בממשלת המערך האחרונה, העניק השבוע ראיון לרפאל בשן מידיעות אחרונות, בו מתח ביקורת חריפה על מדיניותה הכלכלית של ממשלת הליכוד.

לא יכולנו שלא לגחך למקרא הדברים שאמר רבינוביץ. הם נראו כציטוט מדוייק של מאמרי הביקורת שנכתבו במשך שנים ע"י העולם הזה — נגד המדיניות הכלכלית בה נקט רבינוביץ עצמו בעת שכיהן כשר־האוצר.

אפילו הכותרת בה הוכתר הראיון עמו — „התוכנית של ארליך מעשירה יותר את בעלי היכולת ומרוששת את השכירים" — שנלקחה מתוך דבריו, לא היתה אלא חזרה, מסורבלת מעט, על הכותרת מתחתה התפרסמה רשימת הביקורת של העולם הזה על המדיניות הכלכלית החדשה של ממשלת המערך בחודש נובמבר 1974.

הכתבה על הפיחות, „העולם הזה" 1941 (13.11.74)
הוראה מפורשת

גם אז בוצע למעשה פיחות בשיעור של 40% בערך הלירה הישראלית, שהיה הצעד המרכזי שנועד לפתור את בעיות מאזן התשלומים הגרעוני של המדינה. העולם הזה (1941) טען אז בכותרת מאמר הביקורת: „העשירים ישמינו, האחרים ירזו". למעשה היתה זו וואריאציה נוספת על הנושא המרכזי במאמרי הביקורת הכלכליים שפירסם העולם הזה במשך שנים רבות על המדיניות הכלכלית. התיזה המאחדת את כולם: כל הממשלות בישראל בחרו תמיד בדרך הקלה של פתרונות כלכליים לטווח קצר שתרמו להרחבת הפער בחברה הישראלית כיוון שהעשירו יותר את העשירים, הפכו את העניים לעניים יותר.

רבינוביץ לא היה היחיד שסיגל לעצמו את הטאקטיקה הביקורתית נוסח הקוזאק הנגזל. אי האימון הבסיסי שרחש ציבור העובדים בישראל בשבועיים האחרונים להתקוממותם הפתאומית של מנהיגי ההסתדרות וראשי המערך כנגד הצעדים הכלכליים היה תוצאה ישירה של צביעותם והתחסדותם. איתן האשמות עצמן, שתלו ראשי המערך במדיניותה הכלכלית של ממשלת הליכוד, הן האשמות שהוטחו נגדם בעת שהם חרצו את גורל המשק.

■ ■ ■

התופעה אינה מצטמצמת רק לתחום הכלכלי והחברתי.

גם במישור המדיני נוקטת כיום מפלגת האופוזיציה הראשית באותה טאקטיקה. ראשיה תוקפים את מדיניות־החוץ של הממשלה כמעט באותם טיעונים בהם תקף הליכוד את מדיניות־החוץ של ממשלת המערך.

אולם האבסורד בולט וזועק יותר לשמים בנושא הכלכלי. איזה תוקף יכול להיות לטענותיו של יהושע רבינוביץ על כך, שכוונת ממשלת הליכוד להלבין את ההון השחור היא בבחינת השחתה מוסרית, כאשר הוא עצמו נושא באחריות מרכזית להצטברותו של ההון השחור ולהשחתה מוסרית המורה פי כמה שהשחיתה המדיניות הכלכלית שהוא עיצב?

מבחינה זאת, של אמינות הביקורת כלפי מדיניותה הכלכלית של הממשלה והשמעתה לא מתוך מניעים פוליטיים, הנובעים רק מרצון לנגח את ממשלת הליכוד ניגוח לשמו, יש משקל יתר דווקא לביקורת העולם הזה. היא משוחררת מאותן פניות פסולות שאיפיינו את מותחי הביקורת הנוכחיים, שהחרישו כאשר ממשלות קודמות ניסו לפתור את בעיות המשק על גבו של ציבור השכירים.

די לקחת את הדברים שפירסם העולם הזה בדיוק לפני שלוש שנים, בעת שהוכרז על המדיניות הכלכלית החדשה של ממשלת המערך, כדי להיווכח בכך.

איני רוצה להלאות אותך בציטוטים מתמשכים. אבל כמה מהקביעות שקבע העולם הזה לגבי אותה מדיניות כלכלית, טובים גם לגבי המדיניות הכלכלית של ממשלת הליכוד. אין הבדל משמעותי בתפיסת העולם המשקית והחברתית של מעצבי שתי התוכניות, ששתיהן פגעו בציבור העובדים באותה מידה, ללא סיכוי ממשי לפתרון בעיות המשק.

„המדיניות הכלכלית החדשה נושאת על פרצופה את תווי־הפנים של ממשלה זאת, של ממשלה כ ז א ת," הגיב העולם הזה על המדיניות הכלכלית של רבינוביץ (העולם הזה 1941). „אין ספק, דרושה מדיניות חדשה. דרושים קורבנות. הוויכוח אינו על הצורך במדיניות ובקורבנות, אלא על המטרה הסוציאלית של המדיניות ועל חלוקת הקורבנות.

„המטרה כאן ברורה לגמרי. העול מוטל על האיש העובד, על האזרח העמל, השכיר והעצמאי. הכל נתפר כך שלא ייפגע המעמד הבכיר של עשירים ופרוטקציונרים, עסקנים בכירים ופקידים בכירים, „המעמד החדש" השולט בישראל... לאורך כל הקו: מי ששייך למעמד הפרוטקציונרים, כל זה אינו נוגע לו. כל השאר — נגזר עליהם להוריד את רמת־המחייה, לקבל תמורת עמל הוגן ומאמץ הוגן את המחצית שמקבל עמיתו באירופה..."

כדי להמתיק את הגלולה לשכירים הצהירה ממשלת המערך ב־1974 כי בכוונתה להטיל מס רווחי הון. קבע אז העולם הזה: „כדי לרמות את השכירים הודיעו על מיסים שיטילו על בעלי־ההון. הודעה זו היא רמאות. שכן בעוד אשר ההתייקרויות פוגעות מיד, הרי את המיסים יש לאשר בתהליך חקיקה ממושך."

המציאות הצדיקה קביעה מוקדמת זו. ממשלת המערך לא הטילה מעולם את מס רווחי ההון אותו הבטיחה. ממשלת הליכוד הבטיחה כי בתמורה להורדת רמת חיי העובד, היא תצמצם את הוצאותיה. מה שמתרחש בימים האחרונים בממשלה מבהיר שאין בכוונתה לממש הבטחה זו.

מה שיהיה, הוא שיהיה.

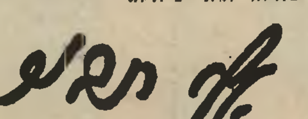

1
CF-160 - 3 גלים,כוון עדין,מתג - ISS

2
CF-270 - 4 גלים, 2 רמקולים, 4 וואט

3
CF-303 - 3 גלים, 1.8 וואט, מונה סיפרתי

4
CF-370 - 3 גלים, 2.3 וואט,מונה סיפרתי

5
CF-470 - 4 גלים, 2 רמקולים, 4 וואט

6
CF-480 - 3 גלים, 2 רמקולים-carbocon,
4 וואט, מערבל צליל, בורר קסטות

7
CF-900 - 2 רמקולים, 7.2 וואט, תיבת-
מקצבים "RHYTHM & STUDIO MIXER",
כניסה לגיטרה+מיקרופון

8
CF-950 - 5 גלים,עם מסמן תדר גבישי,
הקלטה כפולה(sos) 4 וואט, רמקול אליפטי

9
CF-570 - סטריאו, 6.4 וואט, 4 רמקולים,
4 גלים, בורר קסטות, כניסה לאוזניות-
סטריאו

* לכולם הקלטה אוטומטית, מיקרופון פנימי,
כפתור הקלטה אחד, AC/DC

1

3
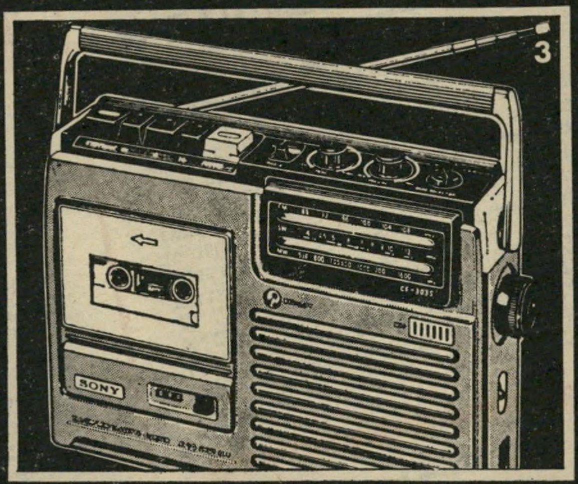

2

6

5
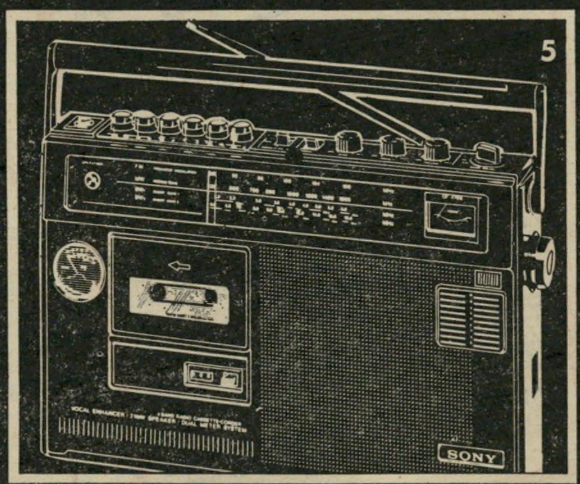

4

8
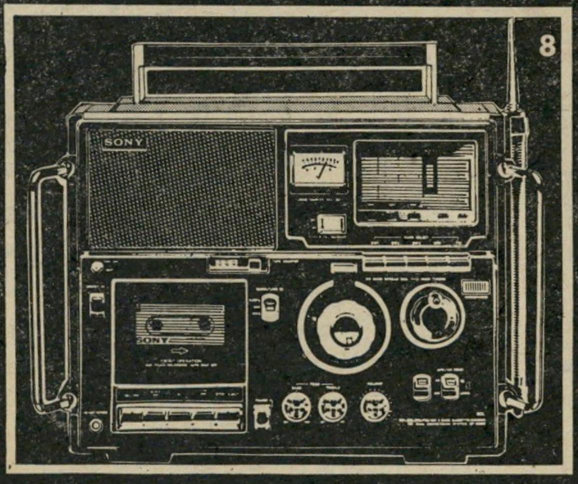

7
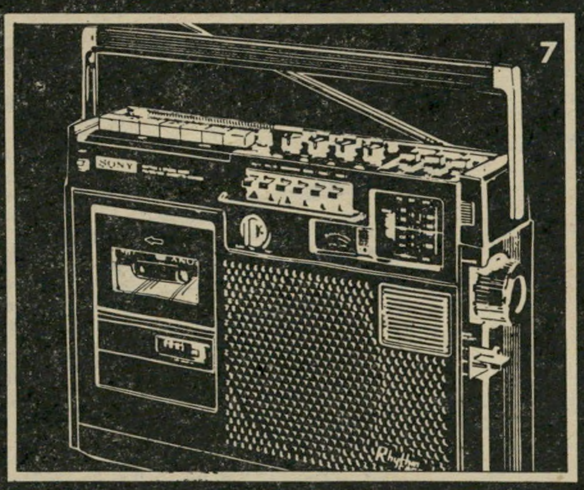

המבוקשים

9
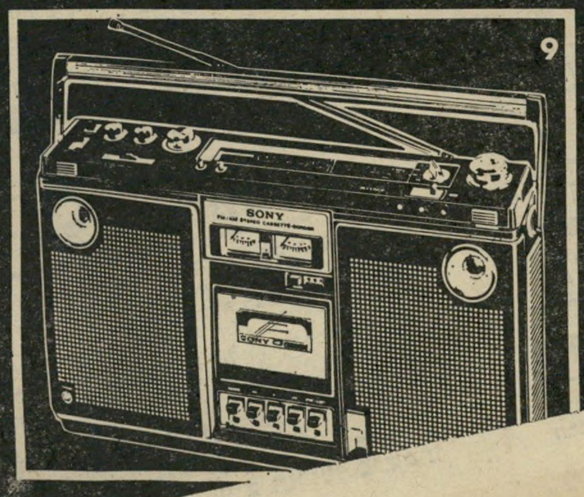

"IT'S A SONY."

פרסום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

החלו ההכנות לביקור סאדאת

ביקורו של נשיא מצרים אנואר אל סאדאת בישראל, עוד החודש, נראה עתה מציאותי ביותר ולא כטכסיס תעמולתי, כפי שהתקבל תחילה.
גורמים שונים בישראל כבר החלו בהכנות, במיוחד בתחום סידורי הביטחון והאבטחה, לקראת אפשרות שביקורו של סאדאת יצא אל הפועל כבר בימים הקרובים ביותר.
אם לא יתרחשו מאורעות בלתי צפויים, שישבשו את התוכניות, קיימת כיום סבירות גבוהה ביותר, המבוססת על סימנים שמעבר להצהרות סאדאת והזמנתו הרשמית של מנחם בגין, כי המאורע ההיסטורי של ביקור נשיא מצרי בישראל אומנם יתממש.

ראיון הרמטכ״ל — מלפני שבוע

דברי הרמטכ״ל שפורסמו בידיעות אחרונות, על פיהן עלול ביקורו הצפוי של סאדאת בישראל להיות תרגיל הונאה שנועד לחפות על הכנות לפתיחה למלחמה מצד מצרים, לא נאמרו בניסיון לטרפד את ביקור סאדאת.
מסתבר כי הראיון עם הרמטכ״ל נערך עוד לפני שבוע, בעת שהודעתו של סאדאת נראתה כתרגיל תעמולה. עיתוי הפירסום דווקא בשעה שהביקור נראה מעשי היה מעשה חלמאי שהרמטכ״ל לא התכוון לו כלל.
ראש־הממשלה מנחם בגין, שלא ידע על פירסום הראיון, רתח מזעם כשקרא אותו וטען כי זהו ניסיון ל„הכשלה פוליטית״. לא מן הנמנע כי הפולמוס סביב הראיון הוא תחילתה של פרשה חדשה.

רפול ימונה כרמטכ״ל הבא

בהתקרב מועד פרישתו של הרמטכ״ל רב־אלוף מרדכי גור, כמעט ודאי הוא שיורשו בתפקיד יהיה האלוף רפאל („רפול״) איתן, המכהן כיום בתפקיד ראש אג״ם במטכ״ל.
בכך הועדף רפול על פני שני המועמדים האחרים לתפקיד: אלוף פיקוד הדרום הרצל שפיר והאלוף יקותיאל אדם, ראש אג״ם הקודם. ההכרעה נבעה בעיקרה בשל רצונו של שר־הביטחון, שלתפקיד הרמטכ״ל ימונה לוחם בעל ניסיון קרבי עשיר.

בגין ביקש להתעלם מה־29 בנובמבר

ניסיון נוסף של ראש־הממשלה, מנחם בגין, לשנות ציון מאורע מסורתי נכשל. אחרי שחזר בו מכוונתו להעתיק את יום השואה לתשעה באב, ניסה בגין למנוע את ציון ה־29 בנובמבר — היום בו התקבלה החלטת האו״ם על חלוקת ארץ־ישראל ועל הקמת מדינת־ישראל — כמאורע משמעותי בתולדות המדינה.
מדי שנה מכנסת ועדת העורכים של העיתונות היומית בתאריך זה מסיבה עם ראש־הממשלה בו נוהג ראש־הממשלה להשמיע נאום פוליטי.
כאשר הוזמן בגין להשתתף במסיבה שתיערך בעוד שבועיים הודיעו מלשכתו לוועדת העורכים כי בגין מבקש לקיים את המיפגש בתאריך סמוך ל־29 בנובמבר ולציינו כתחילת חגיגות יובל ה־30 של המדינה ולא כציון להחלטת האו״ם.
לבקשה זו התנגד עורך על המשמר מארק גפן, ששיכנע את עמיתיו כי מדובר בעיקרון לפיו אין ראש־הממשלה רשאי לכפות את השקפותיו האישיות על עורכי העיתונים.
כתוצאה מהבהרת העמדה הזו, הסכים בגין לפגישה עם ועדת העורכים ב־29 בנובמבר, אולם כפשרה יצויין מועד זה ציון כפול: גם כיום החלטת האו״ם על הקמת המדינה וגם כפתיחת שנת ה־30 של המדינה.

אירגון „ברירה״ בסכנת התפוררות

ארגון „ברירה״, שהוקם בארצות־הברית לפני כארבע שנים במטרה לרכז ולגבש עמדה מדינית אלטרנטיבית למדיניות הכיבוש וההתנחלות של ממשלת ישראל, נאבק על קיומו. השגרירות הישראלית בוושינגטון ומוסדות ישראליים אחרים הצליחו לרסק את האירגון מבפנים בעקבות הוועידה הארצית שנערכה בחודש פברואר השנה בבירת ארצות־הברית.
בוועד הארצי של האירגון חברים עתה אישים שונים המקיימים את הוראות המוסדות הישראלים והמימסד היהודי. בעקבות שינוי פתאומי זה פוטרו הפעילים המרכזים של האירגון שהקימו אותו — בוב לב וארתור סמואלסון.
מנהל ברירה עתה הוא יהודי בריטי, יליד הארץ, דן גילון, המקורב בהשקפותיו למפ״ם. עקב המאבק הפנימי והחלשת האירגון לא הוציאה ברירה אף גילוי־דעת בנושא מדיני כלשהו בעקבות האירועים המדיניים האחרונים.

גד יעקובי נסע על סקטים ושבר את היד

גד יעקובי, שר התחבורה לשעבר בממשלת המערך, שבר השבוע את ידו, אחרי שניסה להחליק יחד עם בנו על סקטים ומעד תוך כדי כך. יעקובי קיבל טיפול בבית־החולים „איכילוב״ וזרועו הושמה בגבס.
יעקובי התלוצץ כי הליכוד אשם בשבירת ידו. „כל עוד הייתי שר,״ אמר, „לא היה לי פנאי לשחק עם ילדי. עכשיו, בגלל הליכוד, יש לי סוף־סוף פנאי, אחרי הרבה זמן, לשחק איתם.״

צפוי פילוג בסיעת „למפנה״ במפד״ל

דויד נוימן, איש סיעת למפנה במפד״ל, שבראשה עומד השר יוסף בורג, עשוי לפרוש מהסיעה ולהקים עם תומכיו סיעה נפרדת במיפלגה. אם אומנם יתרחש פילוג זה הוא עשוי לאלץ את המפד״ל לקיים בחירות לוועידתה ולא לחלק את מיכסת הצירים על־פי הסכם מוקדם בין הסיעות, כפי שמבקשים לעשות אנשי סיעות הצעירים ולמפנה במיפלגה.
על־פי חוקת המיפלגה יש לקיים את הבחירות אם לא מושג הסדר מוקדם לגבי חלוקת הצירים. נוימן ותומכיו תובעים עריכת בחירות ופרישתם, אם לא תימנע ברגע האחרון, מיועדת לאלץ את המיפלגה לקיימן.

ייגאל ידין מחוסר עבודה

כוונתו של ייגאל ידין להפוך את תפקיד סגן ראש־הממשלה לתפקיד משמעותי בעל תחום פעילות מוגדר טרם התממשה. למעשה מכהן ידין בממשלה בתפקיד שר־בלי־תיק בתואר של סגן ראש־הממשלה.
רוב פעילויותיו של ידין מצטמצמות לנושאים טכסיים, ולמעשה כבר עתה הוא מחוסר עבודה ממשית.

התפטרויות במישרד המישפטים

עוזר שר־המישפטים יחיאל („חיליק״) גוטמן עומד לעזוב את תפקידו בעוד שבועות מיספר.
גוטמן, אשר היה עוזרם של שני שרי המישפטים הקודמים יעקוב שמשון שפירא וחיים צדוק, החליט להתפטר משום ניגודי דעות פוליטיים בינו לבין שר־המישפטים החדש שמואל תמיר.
כזכור הועברה באחרונה מתפקידה ראש הלישכה של שר־המישפטים יהודית ביגון, ואת מקומה תפסה מזכירתו של תמיר, נורית חפץ. במישרד־המישפטים צפויות עוד התפטרויות. בכך יתפנו תפקידים למקורבי השר החדש.

דן פתיר לרדיו ב־18 בדצמבר

המנהל הנבחר של חטיבת החדשות בשידורי ישראל, דן פתיר, הודיע לרשות השידור כי יכנס לתפקידו ב־18 בדצמבר. הודעה זו באה להפריך את הידיעה כאילו מתכוון פתיר להמשיך בתפקידו כדובר מישרד ראש־הממשלה עד לאפריל 78׳, שעוררה כבר גל של תגובות בין עובדי מחלקת החדשות.
בינתיים הסכים פתיר לחזור לתפקידו, כדובר מישרד ראש־הממשלה, רק עד שובו של בגין מביקורו הממלכתי בבריטניה.

בצלאל מזרחי תובע שוב את „הארץ״

המלונאי בצלאל מזרחי עומד להגיש תביעת־דיבה נוספת על־פי חוק לשון הרע, כנגד היומון הארץ. הפעם תהיה זו תביעה פלילית כנגד העיתון ועורכיו, בגלל פירסום בהארץ על פיו ניסה כאילו מזרחי להזמין לארוחה את אחת מידידותיו של הכתב הפלילי של הארץ, אבי ולנטין, שפירסם בשעתו את סידרת המאמרים על הפשע המאורגן בישראל.
הידיעה על כך הופיעה תחת הכותרת „איומים על כתב הארץ״, שבה נמסרו פרטים על ניסיון להתנכל לידידה אחרת של אבי ולנטין, ברעננה.
מזרחי טוען כי מעולם לא ניסה להזמין ידידה של ולנטין לארוחה, וכי פירסום שתי הידיעות תחת אותה כותרת עלול ליצור את הרושם כי איים על כתב „הארץ״.
בינתיים כבר הגישו פרקליטיהם של הארץ ובצלאל מזרחי שאלונים זה לזה, בקשר לתביעת הדיבה האזרחית שהגיש מזרחי נגד הארץ על סך 10 מיליון ל״י. הארץ התבקש לענות על כ־600 שאלות, ואילו מזרחי נתבקש לענות על 450 שאלות נגדיות.

מישאל־עם של צה״ל בלבנון

בעיתונות הלבנונית התפרסמו ידיעות על פיהן ערכה ישראל לאחרונה מישאל־עם בכפרים הלבנונים הנוצרים, בקירבת הגבול עם ישראל. חיילי צה״ל חילקו, על־פי ידיעות אלה, כרוזים שהופנו אל חיילי הפלאנגות הנוצריות ובהם התבקשו אלה להשיב אם הם מוכנים להצטרף לצה״ל.
עותקים של כרוזים אלה הגיעו אל מישרד ההגנה הלבנוני. לטענת הלבנונים ממשיכות שריוניות של צה״ל לערוך פטרולים מעבר לגבול במטרה ללכוד פלסטינים הנמצאים באיזור. מקורות ישראליים הכחישו מכל וכל ידיעות אלה וטענו כי אין בהם אף מילה של אמת.

שבע הפרות הטובות
של עלית
עלית
שוקולד חלב
ELITE'S MILK CHOCOLATE
כל אם המבינה את ילדיה,
ויודעת מה טוב, מבריא ומזין בשביל גופם,
מקפידה לתת להם כל יום בשבוע
שוקולד חלב "פרה" של עלית
וביחד, שבע הפרות הטובות של עלית
ומה קורה בשבוע שאחרי זה?
באות עוד שבע פרות טובות של עלית
ומה אומרים הילדים?
טוב לי עם שוקולד עלית

העבודה בוערת, ויש אפילו תוצאות די מפתיעות לעבודתך. אבל ההמולה שאתה מקים סביבך, מחשידה אותך שאתה יותר מדבר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחידי שבולם ומרסן אותך היא בעצם שותפתך, המצביעה בפניך כל הזמן על נקודות־החולשה הרבות שלך.

✶ ✶ ✶

אל תיתפסי לדאגה אם תחושי בחיוורון בלתי־רגיל בפנייך ורגישות מוזרה לגבי כל הסובב אותך. נסי לשלוט בהרגשה זו, ואל תתני לאנשים לנצלה. הגיעה העת שתחליטו אחת ולתמיד אם ברצונכם להמשיך לחיות יחד, או להיפרד. מריבות והתפייסויות חוזרות־ונישנות אינן פיתרון. הפסק לנהוג באגרסיביות.

✶ ✶ ✶

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש באפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח. גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת תאומים — הזנחת לאחרונה את נושא הופעתך. את ודאי אינך יודעת, שהופעתך החיצונית היא כרטיס־הביקור שלך. לבשי בהיר.

✶ ✶ ✶

אלה הם ימי־שיא, אם ברצונך להגשים תוכניותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת סרטן: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הופך בהדרגה חיוני עבורך. היזהרי לא להיתפס במקום בלתי־מתאים. אם יש לך התחייבויות כספיות — שמור שלא יעברו את המותר, וסלק את כל החובות שיש לך.

✶ ✶ ✶

רגש־הנקמנות לא יעזור לך, ועלול אף להזיק לתוכניותיך לטווח רחוק. מכתב שיגיע אלייך ביום א׳, בת אריה, יכעיס אותך כל־כך שמוטב כי תשקלי ימים אחדים את תוכנו, בטרם תנקטי פעולה או תשגרי תשובה, לכאן או לכאן. לעומת זאת, אין ספק שאפשר לנצל את השבוע הזה: לשקול בו מחדש את כל הבעיות הכספיות והמישפחתיות שלך לאור הגילויים האחרונים עליהם לא ידעת קודם־לכן. אל תנהגי בצורה בזבזנית — כי את עלולה לסבול. השבוע כדאי לך להמר.

✶ ✶ ✶

הרגע שלו אתה מצפה חודשים כה ארוכים יגיע השבוע, ביום חמישי או ביום שני. הוא גם יהווה עבורך סימן לפתיחת תקופת־חיים חדשה. אין צורך למחוק את העבר, אך השתדלי לבנות עתיד טוב יותר. כוח־השיכנוע שלך גובר. אתה אומנם מוצא את עצמך מבודד, אך יחד עם זאת מאושר ובעל כוח בלתי־רגיל. אפילו יריבים, שעליהם תשפיע בנושא מסויים, יכבדוך — ולאו־דווקא מאהדה.

אם תסמכי על האינסטינקטים הבריאים ואפילו על הפחות־בריאים שלך, תוכלי להפיק תועלת מרובה מקשרים חדשים שיתגלו לך, בתחילת השבוע הבא. אם ילדייך יקרים לך, מוטב שתעיפי עליהם עין ביום א׳. אל תתפתה להאמין לידיד ותיק. הוא אמנם רוצה בטובתך, אך לפעמים שיקולו בלתי־מאוזן.

✶ ✶ ✶

שבוע לא־נורמלי; סוף סוף הצלחת להשיג את הדבר שאליו שאפת זמן כה רב. אך היזהר ממירבק־שווא שיסנוור את עיניך ויניח לך להאמין כי מעתה יתנהל הכל מעצמו, חד־וחלק. התחל, איפוא, כבר השבוע, בהתוויית דרך לעצמך, ואל תתפתה לזנוח מה שנראה בעיניך כעבודה קשה.

✶ ✶ ✶

זהו. פגישה אחת נוספת, ואת יכולה להגיד שהוא שלך. עשית עליו רושם כביר ואם תדעי להיות טיבעית ולוותר, פעם אחת לפחות, על חישובים ושיקולי־שיקולים, תמצאי בו את האושר. כוח־הרצון שלך עוזר לך מאד השבוע, לסיים עיסקה או לקבל מישרה אשר בה רצית.

הורוס קופ

הגירעון הכספי אינו מוצא השבוע פיתרון. בכלל, יהיה זה שבוע איטי, חסר־קצב, וקצת משעמם. זה לטובה: נצל אותו לאגירת כוח לקראת הבאות מאחר והחודש ידרוש את כל כושר הניתוח האינטלקטואלי שלך, בתוספת למידה לא מבוטלת של אומץ־לב. עד כמה שתוכל, התרחק מאלימות והתרכז בצד העיוני של החיים. בת גדי: אהבה גדולה — ומכאיבה — תתחיל בסוף שבוע זה להאיר את דרכך.

✶ ✶ ✶

המתח עולה — ועוד עתיד לעלות, קודם שתראה נחת מפעילותך הנוכחית. העיקר הוא לא להסתכסך, השבוע, עם אנשים נוספים. לקחת את הכל בשקט, ולעשות טובות, כשאתה נדרש לכך. גם אם האנשים שמבקשים זאת ממך הם, בעצם, בלתי־נסבלים. בכלל, קצת טאקט לא יזיק. מצב משתנה — לשבט או לחסד — עם הירח החדש, ביום ה׳.

✶ ✶ ✶

את נוטה השבוע להגזמות בגנדרנותך. סיגנון דיבורך ופזרנותך. על אף תכונות בלתי־חיוביות אלו, תהיה החיבה אלייך גדולה השבוע מתמיד. אתה מעסיק את עצמך בפעולות רומנטיות שונות כאמצעי לברוח מהנערה המעסיקה את מוחך. הגזמה בעניין זה עלולה להזיק לך.

מכתבים

עצות לספסרים

לפעמים נדמה לי שאתם סובלים מפיצול אישיות. מוזר לקרוא בעיתונכם, בצד מאמרים וכתבות המבקרים את תוכניתת הכלכלית של הממשלה, המעשירה את העשירים והופכת את המדינה לגן־עדן לספקולנטים וספסרי־ממון, מדור כמו מדור־הבורסה, המשיא עצות לאותם הספסרים ומורה להם כיצד להגדיל את ממונם בהימורי הבורסה.

יהושע ניר, נס־ציונה

● המדור נועד, בין השאר, לאפשר גם לציבור השכירים לנצל את התנודות הצפויות בשערי הבורסה, כדי להפיק את מירב התועלת מחסכונותיהם.

● ● ●

מעביד או שר?

שר־החקלאות אריאל שרון, שהוא גם יצרן אבטיחים ומלונים במיקצועו, אזר עוז כדי להטיף מוסר לשכירים ולשכנעם, כי במקום לתבוע פיצוי על העלאת־המחירים מוטב שיעבדו יותר ויתאמצו יותר. מכיוון שעד היום לא שמענו כי מר שרון קיבל את החלטת הממשלה המחייבת אותו למכור את חוותו או להחכירה, ברור האינטרס שיש לאלוף — המצווה ממרומי

ערימת האבטיחים על פועליו להתאמץ יותר, ולא לדרוש פיצוי. כדאי היה כי בפעם הבאה כשיבוא שרון להטיף לעובדים, הוא יבהיר שהוא מדבר בתור מעביד, ולא בתור שר־החקלאות.

אריה ברושי, גיבעתיים

● ● ●

עוד חודש

לרגל המצב הכלכלי החדש, מן הראוי שצוות סידרת הטלוויזיה איש עשיר — איש עני יסכים להופיע במשך חודש נוסף.

איילה שווילי, נתיב הל״ה

● ● ●

דחפורי התוכנית

המדיניות הכלכלית החדשה הוכיחה, כי לא זו בלבד שליד הגה השילטון יושבים קלפנים מועדים המשחקים מישחק מסוכן, אלא גם שהאיזון הפנימי ושיווי־המישקל הציבורי שלהם דומה הוא לבניין־קלפים שהתמוטט. תגובותיה של ההסתדרות, שמצד אחד הבליטו את חולשתה בעבר, הצליחו להוציא את שרי הממשלה מהאיזון שלהם. איזו היסטריה! אילו התבטאויות: „בולשביזם!”, „חוסר אחריות לאומי!”, „מרי אזרחי”, „הסתה” וכדומה.

יהודה קונפורטס, תל־אביב

הליכוד צריך להודות לד״ש על הכל: על זה שתפס את השילטון ועל זה שהוא יכול היום לבצע את מדיניותו הכלכלית. שר־האוצר שמחה ארליך הודיע כי כבר מהיום הראשון לכניסתו לשילטון רצה לבצע את מדיניותו הכלכלית. מה מנע זאת ממנו? פשוט, העובדה שהקואליציה נשענה על רוב קטן בכנסת, וייתכן כי אף חלק מחברי ממשלת הליכוד לא היו נותנים את ידם לתוכנית מרחיקת־לכת זו. לכן, רק התבשרנו על כניסת ד״ש לממשלה, ומייד הופעלו כל הדחפורים והנשק הכבד של הליכוד כדי לבצע אותה המדיניות שבגללה נפלה ממשלת רבין.

לגופו של עניין: מה פירוש ביטול הפיקוח על המחירים ועל המטבע הזר? הפיקוח על המטבע הזר החל ב־1916, בזמן מילחמת־העולם הראשונה, באנגליה ומושבותיה, כדי למנוע החלפת שיטרי הכסף בזהב, משום שאנגליה היתה זקוקה לזהב לרכישת חומרים וטובין מהמדינות הנייטראליות. אחרי המילחמה בוטל הפיקוח. במילחמת־העולם השנייה הונהג הפיקוח מחדש. הפיקוח על המטבע הזר דרוש רק במצב חירום.

היום, המצב באירופה הוא מצב של שלום בין העמים, כשהוצאות הביטחון אינן מגיעות ל־35 אחוזים מהתל״ג. אירופה צועדת לקראת איחודה, ואין גבולות יותר. האם מצבנו דומה לזה של מדינות אירופה? אנו נמצאים במצב חירום. יותר מ־40% מהתל״ג מופנה להוצאות ביטחון. כל דולר שני דרוש לנו לחיזוק מערכת הביטחון. לכן, מפתיע אותי שאנו צריכים לנהוג בתחום זה כמו שאר המדינות החופשיות.

אני מסכים עם אותם הכלכלנים שאומרים שתוכנית כלכלית אינה מחפשת צדק סוציאלי — היא באה לרפא את המשק. אך האם התוכנית הזאת, שתפגע בעיקר בשכבות הנחשלות, היא התוכנית הכלכלית הטובה במצבנו הכלכלי? לא! וחבל שאנשי ד״ש נתנו יד להצלחתה.

ד״ר מ. זקס, בת־ים

ממשלת הליכוד היתה אמיצה דיה כדי לבצע תוכנית כלכלית, שהיא בבחינת ניתוח בגוף החולה של המשק הישראלי. אבל היא לא היתה די אמיצה כדי לומר לעם את האמת: לשם מה נועדו כל הצעדים הכלכליים. שינוי שער הלירה לא נועד להגדיל את ריווחי היצואנים, אלא להגביר את כושר התחרות של הייצוא הישראלי על־ידי הוזלה נוספת של שכר העבודה הנהוג בארץ. ישראל יכולה להתמודד בשוקי העולם רק אם וכאשר מרכיב שכר־העבודה בהוצאות הייצור יהיה נמוך בהרבה מזה המקובל במדינות התעשייתיות המפותחות. זו המטרה האמיתית של התוכנית הכלכלית של הממשלה, ומשום כך כל תביעה לתוספת שכר מעקרת את פירותיה של התוכנית ומשמיטה את בסיסה.

בתחום החקלאות יכולה ישראל להתמודד באירופה, משום שחקלאי ישראל מעסיקים בעיקר ערבים ששכרם נמוך ואינם מקבלים תוספת־יוקר. אם תימשכנה הפגנות ההסתדרות, לא יהיה מנוס מכך שגם התעשייה תיאלץ להסתמך רק על כוח העבודה הזול של ערביי השטחים. יהודי ישראל יעבדו רק בשירותים. צריך אומץ כדי להגיד זאת לעם — ואם זה מה שהוא רוצה, הוא יקבל זאת.

צבי דויטש, תל־אביב

● ● ●

בגין — דוגמה!

אני, חברת תנועת בית״ר לשעבר בחו״ל, פונה לראש־הממשלה מר בגין, לקום ולהכריז קבל עם ועדה (אחרי המהפך הכלכלי שעליו החליט על־מנת להוריד את רמת־החיים של ציבור השכירים בצורה דראסטית) שהוא מוכן לקום ראשון ולשמש דוגמה לשריו הרבים ולסגניו, ולוותר על רמת־חייו הגבוהה כדי ששריו יילכו בעיקבותיו. זה כולל ויתור על דירות־שרד, מכוניות פאר ונסיעות לחו״ל. כך ייחסך כסף רב למדינה.

שליטים רבים של מדינות עשירות מוותרים על מותרות לטובת העם והמדינה. ביניהם גם נשיא ארה״ב ג׳ימי קאסטר, שביקש למנוע את איכסונו בנסיעותיו בבתי־מלון מפוארים, למרות שאין ארצו נזקקת לסעד. הרי הונכנו, מר בגין, על בירכי התנועה הבית״רית לצנע, להסתפקות במועט, לעזרה לזולת. רבך הגדול, זאב ז׳בוטינסקי, החזיק בכיסו במותו רק חמישה דולר. את כל כספו נהג לתרום לתנועה ולזולת. עליך לחנך את שריך לנהוג כמוהו.

מאשה פורמן־הלפרין, רמת־גן

● ● ●

דופקים את השחורים — ב„עוזי”

חובות אחדות מוטלות על ישראלי השוהה בחו״ל לתקופה ממושכת: להירשם בקונסוליה הישראלית בעיר מגוריו, למלא כעשרים פעמים בשנה שאלונים המיועדים לרישום המילואים ולקבל, חינם, את במחנה „לחיילי צה״ל — בחו״ל”.

החובה האחרונה, שנפלה על הישראלים בחו״ל כמכת מצרים חדשה, הפכה בשלושת הופעותיה הראשונות לצרה צרורה. הגיליון

(המשך בעמוד 8)

זה לא נעים...
זה לא נורא..?
זה עלול להיות
מאד לא נעים!

היום, זה עלול להיות מאוד מאוד לא נעים:
אתה תשלם מחיר גבוה ותביא הביתה סחורה סוג ב' מאיכות ירודה.
היום, אתה זקוק יותר מתמיד לעצה והדרכה ובעיקר בקניה רצינית.
לפניך 4 כללים חשובים אשר יעזרו לך ברכישת שטיח.

1. בדיקה והשוואה

לפני הקנייה עבור בכמה חנויות שטיחים בדוק והשווה מחירים.
חשוב ושקול היטב לפני שתוציא כסף. היום יש מחיר גבוה לכל טעות.

2. גיוון ומבחר

חנויות שונות משווקות שטיחים מיצרנים מסויימים. באופן טבעי ימליצו שם בפניך על שטיחים כאלה ולא אחרים. לכן, חפש בית מסחר המציע שטיחים מיצרנים רבים ושונים.

3 איכות וטיב

לא כל השטיחים המוצעים למכירה הם מסוג א'. ישנם שטיחים שהם סוג ב' ואתה חייב לדעת זאת. גם שטיחים מתוצרת הארץ וגם שטיחים מתוצרת חוץ עלולים להיות מסוג ב', או מאיכות ירודה.
הסתכל היטב בצד השני של השטיח, כדי שתיווכח מהו הסוג האמיתי שלו.

4. זהירות מהנחות גדולות

הזהר מהנחות גדולות ומופרזות. היום, כאשר שום דבר איננו זול, אתה חייב לפקוח עין כדי שלא תשלם מכספך את מחיריהן של הנחות בלתי מבוקרות.

מוגש כשרות לציבור קוני השטיחים ע"י

פרץ שקלים

בת-ים, רח' בלפור 25 טל. 880244

המרכז הבינלאומי הגדול לשטיחים, המומחה לשיווק שטיחים זה 18 שנה.

פתוח:
8.30-2.00 ומ-4.00-10.00 בערב, כולל יום ג'
ביום ששי עד 3.00
במוצאי שבת: 6.30-11.00

ים של שטיחים · בלפור 25 בת-ים · 10 דקות נסיעה ממרכז ת"א
פרץ שקלים

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

הגדול, חוסם את תיבות הדואר של נמעניו ומטיל שיעמום קודר, מעיק ומעצבן על הקוראים הנרגזים.

כדי לעודד את מצב רוחם של הישראלים בחו״ל, משופע במחנה לחיילי צה״ל בגולה, בידיעות מרנינות וחיוביות, המיועדות לעורר את תשומת־ליבם של הישראלים בחו״ל לחדוות היצירה במולדתם ההיס־טורית ולעודדם לחזור אליה. ידיעה כזו, למשל, התפרסמה בגיליון האחרון: „רו־דזיה תייצר את תת־המקלע עוזי,״ קראה הכותרת המבטיחה, כשבגוף הידיעה מופיע הקטע להלן: „...בנוסף להצטיידות הצבא והמישטרה הרודזיים בעוזי יימכר התמ״ק לאזרחיה (הלבנים כמובן) במחיר 100 דו־לאר היחידה.״

אין כל ספק שחיילי צה״ל בגולה ינהרו בהמוניהם לישראל, כיורדים־עולים, כדי לסייע במאמץ הבטחוני של צה״ל ותעשייתו הצבאית, כדי לספק נשק לבן למילחמה בשחורים.

משה ברנר, ניו־יורק, ארה״ב

● ● ●

יום סרט לבגין

אם ראש־הממשלה מרוויח רק 3000 ל״י נטו לחודש, כפי שהוא טוען, ברור מדוע הוא מתנגד לתוספות שכר לפועלים. הוא למד לדעת שהוא יכול להסתדר לא רע,

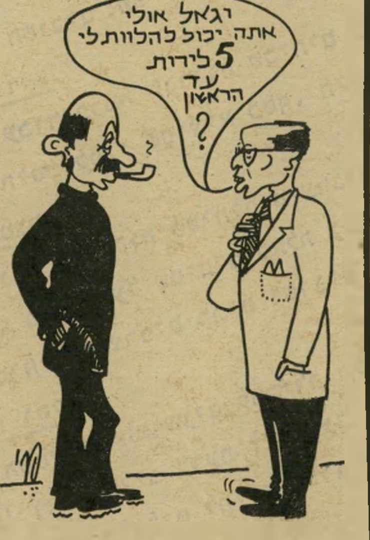

ואפילו לנסוע שלוש פעמים לחו״ל במש־כורת זו. אז מדוע צועקים הפועלים, המשתכרים יותר ממנו?

רינה עזרא, פתח־תקווה

...רחמי, רחמי על ראש־הממשלה ורע־ייתו, הנאלצים להסתפק במשכורת־רעב. בושה למדינה שכך נוהגת בראשה. כיוון שלא ניתן להגדיל עוד את תקציב המדינה לשנה זו על־מנת להגדיל את שכרו של ראש־הממשלה, אני מציע לערוך יום־סרט לעזרתו. הלא אין אנו רוצים שגם ראש־הממשלה יזדקק לתמיכת סעד.

יעקב תמיר, חיפה

● ● ●

החבדל הסמנטי

יועץ ראש־הממשלה לענייני הסברה, שמואל כץ, הפיץ בין עורכי החדשות והכתבים ברדיו את „דף ההנחיות״ הידוע שלו. אחת מהנחיותיו קובעת, שאין לומר „הגדה המערבית״ אלא „יהודה ושומרון״. כל הדיון המדיני הזה בין חטיבת החדשות לבין מר כץ — ובכלל הוויכוח הזה במדינה כולה — מופרך וחסר־טעם מעיקרו, משום שלא היה נולד אילו קדם לו בירור לשוני קצרצר.

במחשבתנו ובאמירתנו „הגדה המערבית״ השתבשו שני מושגי לשון שונים. „גדה״ (מערבית או דרומית) אין פירושה בעיברית אלא אחד: קיר העפר שמשני צידי נהר או נחל. עובדה זאת הוסברה ב„מדריך לשון לרדיו ולטלוויזיה״ מאת היועץ ל־ענייני לשון ברשות השידור, מר אבא בן־דויד. מר בן־דויד חזר על הדברים ביתר הרחבה באחת מישיבות פורום־החדשות, המשותף לראשי מחלקות החדשות ברדיו ובטלוויזיה. מבחינת הלשון, כל הביטוי הזה אין לו יסוד.

ולטעם המדיני: רק מי שאין יהודה ושומרון מדברים אל ליבו ינקוט את הביטוי הזר, המכוער והדוחה, „הגדה המערבית״, תחת אורו, הדרו והודו של הביטוי „יהודה ושומרון״. אמר רבי אליעזר: „כל הדר בארץ־ישראל שרוי בלא עוון, שנאמר: ,העם היושב בא נשוא עוון׳ — אם ננטשנה נישא את עוון הפקרת מכורתנו לשלטון זרים וקול דמי בנינו יזעקו אלינו מאד־מתה.״

חיים נקר, בת־ים

● ● ●

חוצפת הרב

הנני לברככם מקרב לב על שפירסמתם דבריו הנכונים של הרב צבי יהודה הכהן קוק על מנחם פורוש, המעז בחוצפתו כי רבה להתקרא רב בישראל. יישר כוח!

שניאור כהן, בני־ברק

● ● ●

ליקוי כפול שלושה

בגיליון העולם הזה 2093 פורסמה ה־כתבה „צה״ל — הסרן האלים״, לגבי מרשי. כתבה זו לוקה בשלושה.

היא אינה מדייקת בעובדות: האמור בארבע השורות הראשונות שבה, אינו נתמך בשום ראיה, לא בחקירת מצ״ח, לא בעדויות בבית־הדין הצבאי ואף לא בעדותו של המתלונן; הכתבה מביאה גירסת צד אחד בלבד ומרשי לא נתבקש להגיב עליה או להתייחס לאמור בה; הכתבה פורסמה תוך מהלך מישפטו של מרשי ויש בה להשפיע על דעת השופטים.

הכתבה ייחסה למרשי אלימות כתופעה כרונית. במקרה המפורט, נתקף חייל ב־אמוק, ירה מתמ״ק העוזי שברשותו אל עבר חיילי המחנה ללא אבחנה. מרשי ניגש אל החייל תוך שזה ירה, נאבק עימו והוציא את התמ״ק מידיו.

אוסיף, לידיעתכם, כי מרשי זכה בעיטור המופת על התנהגותו במילחמת יום־הכיפו־רים. בין השאר נפגע הטנק שלו פעמיים מטיל אוייב והוא, אישית, נפצע. במצבו זה נע בשטח, מוכה אש כבדה, וחילץ בגיחות אחדות שלושה־עשר חיילים שהטנ־קים שלהם נפגעו. במשך כל המלחמה הצטיין באומץ־לב, בתושיה ובדבקות ב־משימה, והשמיד מיספר גדול של טנקים ומטרות נוספות.

אורי וגמן, עורך־דין, תל־אביב

● ● ●

מי צועק, מי?

מי הוא הצעקן, שתצלומו פיאר את השער האחרון של העולם הזה (2097)? ומניין הביטחון שהוא איש־הליכוד דווקא,

צועק מיכאל
מסגר בשער

שהשתתף בניסיון לפוצץ את ועידת־ההסתדרות?

יחיאל ברמן, רחובות

● האיש המשופס שבתצלום הוא אב־רהם מיכאל, עובד צה״ל מראשון־לציון, מסגר במיקצועו. הוא היה חבר סיעת הליכוד בוועידה.

נעלי מרנו
Merano
תל אביב, רחוב הרצל 142, טלפון 827680

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שעורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר״ג, בודינקין 18, טל. 790114־5־6 ● אילת: טל. 3012־059
היתר משר' הבריאות: 21. רשי' עסק 481/75.

איתן עתיחי
הדברת מזיקים

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל
מרכיב אחר, את
איכות המערכת.
מפרטים טכניים: „מלוס״, ארלוזורוב 15, ת״א, טל. 221751—03

„העולם הזה" 785
תאריך: 13.11.52

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבת־שער מקיפה לחייו ופעליו של ד"ר חיים וייצמן נשיאה הראשון של מדינת ישראל ומהכולט שבמחוללי הציונות שהלך לעולמו. כתבות נוספות בגיליון זה סקרו את ימיו האחרונים של הנשיא, ואת טכס קבורתו ברחובות.

ענייני השעה שסוקרו באותו גיליון דיווחו על אסיפת סטודנטים סוערת באוניברסיטה העברית בירושלים, שקראה לשביתת סטודנטים לרגל העלאת שכר־הלימוד ל־120 ל"י לשנה. במדור „מכל העולם" דווח על הסיבות שהביאו לניצחונם של הגנרל דווייט אייזנהאור וסגנו ריצ'ארד ניכסון בבחירות לנשיאות ארצות־הברית. במדור „ספורט" דיווח כתב־הספורט של השבועון על תבוסתה של נבחרת ישראל בכדורגל מול נבחרת יוון, כתוצאה 1:3. בשער האחורי הובא „סיפור החודש" תחת הכותרת „חליפתו של רב־המלחים" מאת אנוש שטמפרד, סופר וימאי.

בשער הגיליון: תמונתו של ד"ר חיים וייצמן, נשיאה הראשון של מדינת ישראל.

כיצד פיטר גרשום שוקן את עמוס קינן ✶ אירושיו של (השר) יצחק מודעי למלכת־היופי ✶ שימשון, דלילה ויוסף בורג

עיתונים

נשיקת פרידה

גרשום שוקן, בעליו ועורכו של עיתון רב־ההשפעה ביותר במדינה, הארץ (תפוצה: 23,000 גליונות) היה שרוי במבוכה. עמוס קינן, בעל המדור עוזי ושות'*, נתפס על־ידי המישטרה ברחוב רמח"ל בתל־אביב, שניות ספורות לפני שפצצת־זמן התפוצצה בדירתו של שר־התחבורה דויד צבי פינקס. בעיתון מכובד כמו הארץ, אין מקום לאנשים שטופלים עליהם האשמות כמו השלכת פצצות.

מצד שני, אילו יצא שוקן נגד קינן (דבר העומד בניגוד להגינות, כל עוד לא הוצא פסק־דין סופי בעניין זה**) היה מודה בהאשמה שהוטחה מצדדים שונים במשך החודשים שבהם פירסם קינן את הטור הסאטירי העוקצני ביותר בארץ, כי שוקן מגדל במערכתו ציפעוני מסוכן.

למחרת הטלת הפצצה הופיע, כרגיל, המדור עוזי ושות', היה זה האחרון שנכתב על־ידי קינן. אבל לא האחרון שהופיע בהארץ. במשך כל הזמן שבו ישב קינן במעצר, עד למישפטו, נכתב המדור בידיים אחרות. היה זה ניצחון עקשנותו היקית, האגדית כמעט, של שוקן על מבקריו ואוייביו.

עתה היה צריך לנצח גם את עמוס קינן, שיצא מבית־הסוהר אחרי זיכויו. היה ברור לקינן כי אם יתפטר, תהיה הפרידה נעימה יותר לשני הצדדים, ומלווה בנשיקה. וכך היה. עמוס קינן הגיש את פיטוריו, וגרשום שוקן שלח לו מיכתב־פרידה, לאמור:

„ברצוני להביע לך את צערי על התפטרותך מעבודתך ב„הארץ". עלי להודות שהחלטתך לא באה לי במפתיע, כי זה קרוב לשנה שאתה ביקשתני מדי פעם בפעם לשחררך מתפקידך, וברי לי שהפסקת הכתיבה שהוטלה עליך מן החוץ הכריעה את הכף לצד נטייתך להשתחרר מן הכתיבה היומיומית, כדי שתוכל להתפנות לעבודות שהיה עליך להפסיקן בשנתיים האחרונות.

„מדורך ב„הארץ" שימש עילה להתקפות עליך, על „הארץ" ועלי. אך אני רואה צורך לומר לך היום שלא היה לי — ואין לי גם היום — ספק, שהמניעים השורשיים שהדריכו אותך בכתיבתך הם מן הטהורים והכנים ביותר המפעילים נוער ישראלי בימים אלה. מדורך עשה רבות כדי לפקוח את עיני הציבור לחולשות היסודיות של חיינו, ולסתירות בין מטרות מוצהרות ובין המעשה שבהן הסתבכנו. זוהי פעולתה של הסאטירה האמיתית, והרוגז שהתעורר מאשר שהחיצים קלעו אל המטרה.

„אני יודע שעוברת עליך עכשיו תקופה קשה, המעמידה את כוח עצביך במבחן רציני. אך אני בוטח בך שתעמוד במיבחן זה, ושתצא ממנו מחושל יותר. אני גם מאמין שהכוחות והכישרונות הגדולים, שכל מי שנפגש איתך מבחין בהם, עוד יתנו פירות בשלים.

* מייסד המדור עוזי ושות' היה עורך הסיפרות הנוכחי בהארץ, בנימין תמוז.

** הגינות שלא נשמרה בקפדנות על־ידי מרבית העיתונים, שנהגו בקינן כאילו חוייב בדין.

בתי־סוהר

קיבוץ בן גדרות

חוקר הפשע האיטלקי צ'זארה לומברוזו (1909—1835) התווה, בסוף המאה שעברה, דרכים לטיפול בעבריין, שבה חייבת לנהוג כל מדינה נאורה צריך האסיר, לדעתו, לקבל בתוך כותלי בית־הסוהר חינוך שיאפשר לו לחזור, עם תום מאסרו, אל החברה החופשית כאזרח מועיל. המאסר — קבע לומברוזו — אינו מעשה של נקמה מצד החברה, כי אם ניסיון לחנך את העבריין. מדינות נאורות רבות אימצו את תורתו, הכניסו שיפורים בבתי־הסוהר שלהן.

רק הזכות לצאת. מדינת ישראל ירשה משילטון המנדט הבריטי רשת של בתי־סוהר שאחדים מהם שימשו למטרה זו עוד בימי התורכים, ואשר התנאים שבתוכם דמו לאלה של ימי־הביניים. שירות בתי־הסוהר ומישרד המישטרה נאלצו, מחוסר תקציב, לקבל את בתי־הסוהר הללו כמות־שהם. התוצאה היתה שבין כותלי הכלא למד העבריין בן ה־17 את תורת הפשע מפי ותיקים במיקצוע, ויצא משם כשהוא פושע מועד. מילחמתם השקטה אך העקשנית של הנוגעים בדבר לשיפור התנאים בבתי־הסוהר נשאה פרי, שהוצג לראווה באחד מימי השבוע שעבר: מחנה־עבודה לאסירים ברמלה*.

למחנה — שהוא, לדיברי שר־המישפטים, רק ראשון בסידרה — יישלחו אסירים שיש להם סיכוי לשוב למוטב. מי ומי נחשב כאסיר כזה — זאת תקבע ועדה המורכבת משני רופאים ועובד סוציאלי אחד. בשלב מאוחר יותר יוכנסו למחנה גם עבריינים מועדים, אשר התבוננות ממושכת בהם תשכנע את הוועדה שיש תיקווה לתיקונם.

האסירים במחנה יתגוררו בביתנים, וינועו ביניהם ללא הגבלה. הם יעבדו בחווה חקלאית ובבתי־המלאכה השונים. אלה הזקוקים לחינוך יסודי יוכלו ללמוד בבית־ספר מייוחד שיוקם במחנה.

„תוסיפו רק את הרשות לצאת מכאן מתי שרוצים," העיר אחד המבקרים, „ותוכלו להתחרות עם כל בית־הבראה במדינה."

* המחנה כונה מעשיהו, והוא משמש כיום את אסירי הצווארון־הלבן של מדינת ישראל.

הפזורה

הרצועה הותרה

לפני מילחמת השיחרור היתה אגודת־ישראל אחת מאוייבי רעיון המדינה היהודית. אבל מאחר שהמדינה הוקמה, מיהרה האגודה לחלוק את נתח השילטון והחלה להשתתף בממשלה, עד שלפני שבועות אחדים פרשה ממנה עקב סיכסוך עם בן־גוריון בשאלת גיוס הבנות לצבא.

כל עוד השתתפה אגודת ישראל בממשלה, נהגו מנהיגיה מתינות בהתקפותיהם על תושבי הארץ החילוניים. עתה הותרה הרצועה והארי גודמן (54), מזכיר אגודת־ישראל העולמית, יצא בהתקפה־רבתי על גיוס הבנות לצבא, בעיתון היהודי היוצא בעיר־מושבו של גודמן (לונדון), הג'ואיש כרוניקל.

כותב גודמן:

„רק לפני שבועות אחדים העלתה הכנסת, בעזרת קולות האגודה, את תקופת הגיוס מ־24 ל־30 חודש, דבר שהגדיל את כוח־האדם של הצבא ב־25,000 חיילים לפחות. באותו זמן, מרבית הנערות שביקשו שיחרור מהצבא, כבר עושות שירות לאומי, בבתי־ספר, בתי־חולים ומושבים דתיים. האם ישליך מר בן־גוריון את הנשים הללו לבית־הכלא, או יגייס את נערות מאה־שערים בניגוד להחלטתה הברורה של מועצת גדולי התורה?

איזו ברכה? ממשיך גודמן:

„בדו"ח לאומות המאוחדות הכריזה ממשלת ישראל כי שיחרור מלא מן הצבא ניתן לנשים המתנגדות לשירות כזה מטעמי מצפון או דת... אבל, בחקירתן של הנשים המתנדבות לשירות בצבא הן נשאלו: האם את לובשת גרבי־ניילון? האם את הולכת לקולנוע? איזו ברכה מברכים על האפיקומן? כמה פעמים בשנה את צמה? אם הנחקרות השיבו תשובות שלא סיפקו את חברי הוועדות (שבהן לא ישבו אנשי אגודת־ישראל או פועלי אגודת־ישראל) הן גוייסו מייד לצבא, למרות הכרזותיהן האישיות ועדויות של רבנים ידועי־שם."

אנשים

● רב־סרן **יצחק מודעי**, עוזרו של הנספח הצבאי בשגרירות ישראל בלונדון, נפגע בליבו והודיע על אירושיו למלכת־היופי לשעבר, **מיכל הראל**.

● כשנשאל הסופר **ש"י** (עד הנה) **עגנון** אם יש ברצונו להחזיר לביתו שבשכונת תלפיות בירושלים את ספרייתו בת 5000 הכרכים, שהוטמנה במרתף במרכז העיר בימי המצור על ירושלים, השיב: „לא, השאירו את הספרים במקומם. אינני רוצה להיות להם עבד."

● שר־הבריאות, הד"ר **יוסף בורג**, שכבר הוכיח את כישרונותיו הפיוטיים בעבר בבכרו כתיבת חרוזים על מיכתב רגיל, נעזר שוב במישחק־מילים. כאשר שמע על שביתת העובדים המתנהלת בבית־החרושת החדש למלט שימשון, נאנח והגיב: „חוששני כי אצל שמשון תהיה תוצרת דלילה."

מסביב לארון וייצמן ארונו של נשיא המדינה הראשון, הפרופסור חיים וייצמן, מונח על במה עטופת שחורים, שאפיריון ענק תלוי מעליה ומשמר כבוד של צה"ל ניצב לידו. המיתקן שהוכן שנה קודם לכן, כאשר וייצמן נתקף בהתקף־לב ונשקפה סכנה לחייו, הוצב במכון וייצמן שעות ספורות אחרי פטירתו. החל משעות הערב של יום הפטירה עברו על פני הארון רבבות אזרחים, אשר באו לחלוק כבוד אחרון לנשיא.

מכתבים

ביקורת אמנותית לחשבון

אני רוצה להתייחס במיכתבי זה לביקורתו של דן עומר על האמן עמי שביט (העולם הזה 2095). למיקרא מאמר זה שאלתי את עצמי: מיהו דן עומר, מבקר אמנותי־ספרותי של העולם הזה, או „קול קורא" סוציאליסטי?

בביקורתו זו מתאר דן עומר את עמי שביט כתעשיין, שאפשרויותיו הכספיות מאפשרות לו „להתבודד במעבדת המאה ה־21 שלו, להתנתק מבעיית תוספת היוקר בין צבעים וזהרים, קסדות־חלל ושאר מיכשורים שאין ידו של האמן הישראלי משגת לרכשם." וכי עובדה זו, מעידה על טיב האמנות, סוגה וכו'? האם תפקידו של מבקר אמנותי הוא לבקר יצירות על־פי אפשרויותיהם הכספיות של האמנים, או להזכיר את אחי האמן, ראש איגוד התעשיינים, המתנגד לשבוע עבודה בן חמישה ימים?

האמנות שבה עוסק עמי שביט היא מיוחדת במינה, ומורכבת מפסלים קינטיים המורעדים במיקצב מוסיקה, מוסיקה אלקטרונית ופסלים קינטיים. העובדה שאמנות זו יקרה מאד אינה סיבה להפוך את העוסקים בה ללעג ולקלס, רק בגלל אפשרותם לעסוק בה.

ביקורת אמנות לטוב או לרע — זה כן. אך לבקר אמנות על פי חשבון הבנק של יוצרה — זה כבר מוגזם. ניאוסוציאליזם או אפילו קינאה (או אולי, בעצם, אי־פתיחות לסוג אמנות בלתי־שכיח זה) אינן מעלות אצל מבקר אמנות.

כומי כרמון, אמסטרדם, הולנד

● ● ●

דוגמה לשירות נכון

באחרונה קיבלתי שעור מאלף בגישה נכונה ללקוח ובמתן שירות הוגן, וחשבתי שראוי היה לשתף את נותני השרות ומקבליו בקרב הקוראים — בחווייתי.

הבעייה שלי התעוררה לפני מיספר חודשים, כשחזרתי מחו"ל, שם טיילתי במכונת שכורה של חברת הרץ בכמה ארצות אירופיות. משום מה ניראה לי החשבון הסופי שנדרשתי לשלם — מוגזם. אבל היות שאני מומחה קטן מאד בחשבונות, פניתי לסניף התל־אביבי של החברה, והופניתי אל אדם בשם אייבור אלטשולר, הממונה על מחלקת השכרת רכב בחו"ל. הוא בדק את החשבון, הודיע לי שאכן יש אפשרות שנפלה טעות והטיל על מזכירתו, ויווט בכר, לספל בעניין.

למען האמת לא הייתי אופטימי כששמעתי איזה מבוך ביורוקרטי אמורה הבעייה שלי לעבור.

הבירור היה אמור לעבור דרך ארבע מדינות ולעניות דעתי היה עתיד להימשך שנים.

אלא שכאן ציפתה לי ההפתעה. לפני חודש קיבלתי מיכתב התנצלות אישי ארוך מסניף החברה בקופנהגן. „אין בפינו מילים לתרץ את הטעות," נכתב שם, „אלא רק בכך שאנשי הצוות שלנו טעו." שבועיים לאחר־מכן הגיע מיכתב התנצלות נוסף, ובו נוקב סכום הטעות במטבע זר. למחרת היתה המעטפה עם הצ'ק מונחים בתיבת־הדואר בביתי.

אלמלא הייתי אני גיבור הסיפור, לעולם לא הייתי מאמין שקיימות חברות שעובדות בשיטות כאלה.

ע.ק., חולון

● ● ●

עילגות ודלות

תוכנית בשם „מהדיסקוטק אל הישיבה" שודרה בשידורי ישראל ברשת ב'. לאורך כל התוכנית הייתי מזועזע והלום־רעם. הרעיונות, התכנים וצורת ההגשה היו מתחת לכל ביקורת, ועלולים לפגוע בכל אזרח שמפעמת בו רוח הומאנית.

● „החוטפים", נערי ישיבה, סיפרו בגאווה כיצד הם פורשים מדי פעם על שכונות שונות ומשדלים נערים להגיע לישיבה. הנערים זוכים בנשיקות מפי הרב וכן בהתזת מים על ראשם, ובזה ניתנת להם בירכת הרב.

● עלגות השפה ודלות המחשבה של המשתתפים בתוכנית, כולל רב הישיבה, התבטאו בעיברית קלוקלת ובאוצר־מילים דל.

גם את החדרת והעמקת אהבת התורה אפשר להנחיל תוך מחשבה מעמיקה, עולם סמלים ודימויים עשיר יותר ותכנים רחבים, הומאניים ונאורים יותר.

דן יהב, תל־אביב

תשבץ העולם הזה 2098

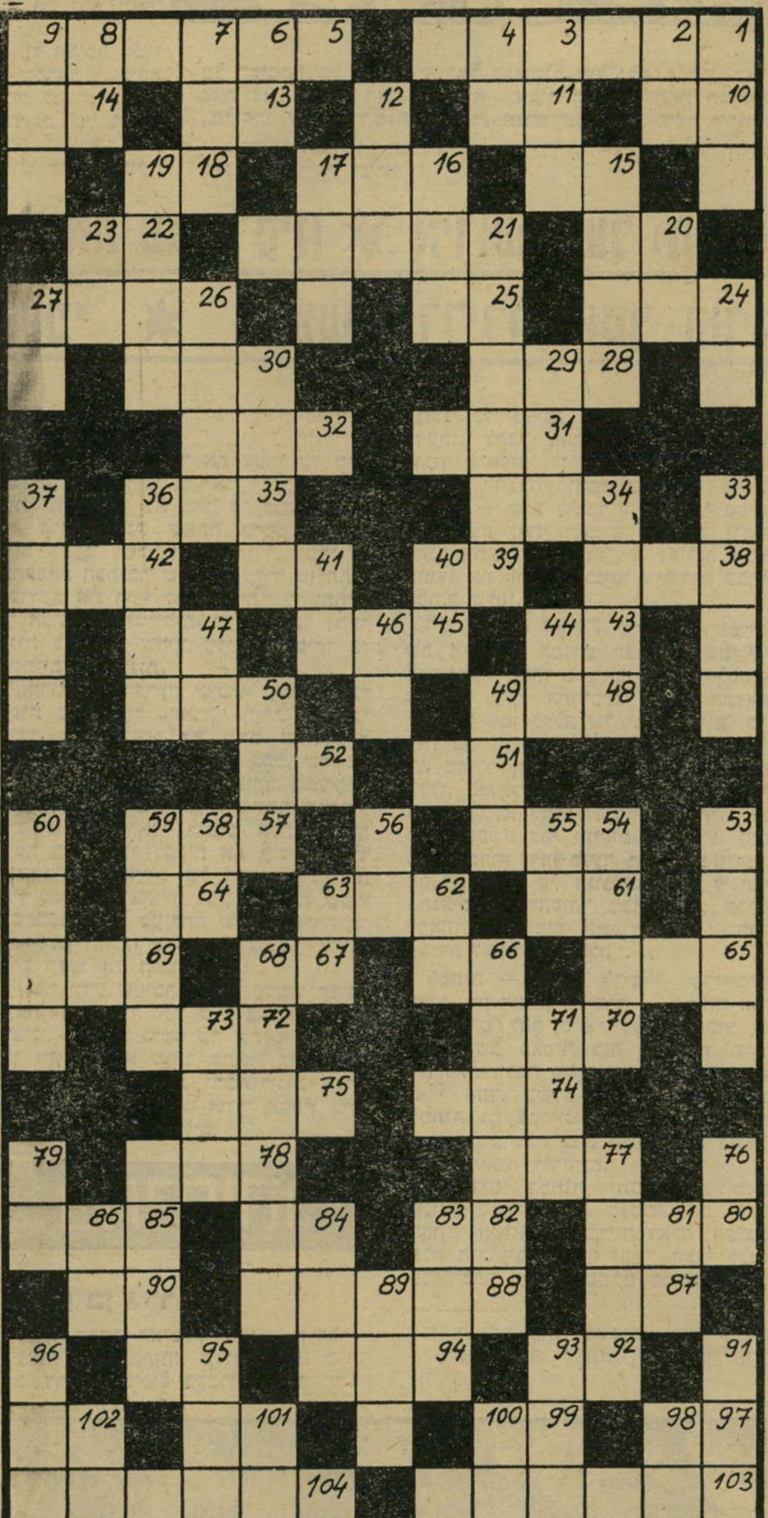

מאוזן:

1. פרישות; 5. מלך הלול; 10. חזר; 11. תנועת מים בים; 13. סיפר; 14. בן גיל זה לתורה; 15. אחורי הגוף; 16. עושה־להטים ישראלי (ש"מ); 18. חורון; 20. חודש עיברי; 21. כלי־עבודה; 22. פרחה נישמתו; 24. אנחנו; 25. קידומת הולנדית; 26. בעל שיאים בספורט; 28. מתוצרת החלב; 30. פרי שדה ועץ; 31. רקה; 32. פחדן, ...־לב; 34. מקום; 35. ישמח; 38. גשש בידיך!; 39. יתן!; 41. שם דורכים את הענבים; 42. בטן; 43. סך כולל; 45. ציר הדלת; 47. כיוון; 48. גץ; 50. מיטה; 51. מידת שטח; 52. תפוס כיסא!; 54. משמש לסריגה; 57. קילוסים; 61. בתוכך; 62. בננה; 64. שובת מעמלו; 65. אחי יעקוב; 66. נועם; 67. בוא הלום!; 69. ערוץ; 70. מחלקי היממה; 72. כלי־קיבול לנוזלים; 74. קניון; 75. דברים, שיחה; 77. האזנה; 78. שנת הקמת המדינה; 80. תור־דואר; 82. סופו של אור; 84. מלכסיקון הבקר; 85. רעש קל; 87. מאותיות הא"ב האנגלי; 88. צום; 90. עולץ; 92. משאבת הגוף; 94. כתף; 95. כיסא כבוד; 97. קיטור; 99. נישא; 101. מחוספס; 102. מילת שלילה; 103. ארץ ברוסיה; 104. מקום מישכן.

מאונך:

1. אחראי על מחסן הנשק; 2. נוזל; 3. גוש עפר; 4. נהר באפריקה; 6. אביון; 7. זוחל קטלני; 8. קריאת צער; 9. הכבדה; 12. מין מטבע; 15. ספר; 16. בן־צבע; 17. ואקום; 19. עיר חדשה בדרום; 20. לאן?; 21. ביצה; 23. חדרון באוניה; 24. להבה; 26. שלא־בכוונה; 27. פלא; 29. יישוב בארץ; 30. תג; 33. צורה; 34. מתנה; 36. חבל בארץ; 37. בית־קפה מפורסם בתל־אביב; 40. באר־שבע (ר"ת); 41. בתוספת, ועוד; 44. מעבד את הבצק; 46. מן השבטים; 47. אחו; 49. תיפארת; 50. לא דק; 53. יוצא עם העדר; 54. מצוייר בצבעים; 55. עלוב־נפש; 56. גוף; 58. מבלה את הלילה; 59. רטיבות קלה; 60. חלק ממיגדל; 62. אותו אכלו אבותינו במידבר; 63. קליפת העינב; 66. נעימות; 68. קילקול־המידות; 71. תחושה עמוקה; 73. טס; 76. הורה; 77. קל מאד; 79. ארג מיקראי יקר; 81. מונח בתורת החשמל; 83. שאון; 84. נוזל חיוני; 86. מרגיש; 89. מעשה־עורמה; 91. נהם; 93. מגופה; 95. השמיטו; 96. נשא נאום; 98. אם הפנינה; 100. מילת שאלה לזיהוי; 101. מיכסה הבית; 102. בשבילי.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותר תמתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי — 50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2098

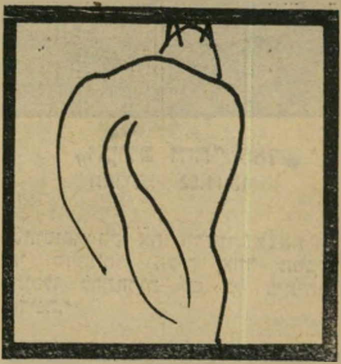

קשקשת 2096

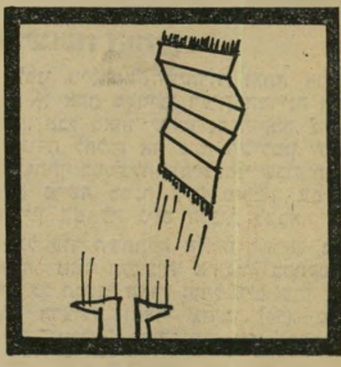

● עכשיו, כשברח לי מרבד הקסמים, אין סיכוי להגיע לחו"ל.
מיכל, ת.ד. 33231, תל־אביב

● לעזאזל — נגמרה לי הרוח!
אברהם טל, עין־כרמל

● מכירת חיסול — המלך שוב נפל על הראש!
דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

● אחרי המהפך הכלכלי.
אלי שריד, ת.ד. 11449, תל־אביב

● מרבד־קסמים נכנס לכיס־אוויר.
ציונה שרעבי, רח' יפתח 7, יד־אליהו, תל־אביב

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רבי הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות
חחדש

חדש!!!

בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 455070

Pizzeria Rimini 1977 המוצר הנבחר

שר־הביטחון וייצמן
שותף לדיעה

הרמטכ"ל גור
פרישה מוקדמת

ראש־ועדה טל
מיפקדה נפרדת לכוחות הקרקע

מה מסתתר מאחרי ביקורתו של מפקד חיל־האוויר לשעבר על מיבנה ואירגון צה"ל?

האלוף (מיל.) בני פלד
אין מקום במטכ"ל

מדוע נעול המטכ"ל?
(לפני אנשי האוויר והים)

פרישתו של האלוף בני פלד מצה"ל, אחרי שסיים את שירותו כמפקד חיל־האוויר, היתה רחוקה מאד מלזכות באותם שאלות ובירורים ציבוריים שלהם היתה ראויה. סיבת הצורך בהעלאת השאלות ובקיום הבירורים הללו לא היתה נעוצה בכך שפרישתו נאפפה מיסתורין או נבעה ממיני פרשיות עסיסיות, אישיות או אחרות — אלא דווקא משום שהיתה מעשה רגיל לגמרי, המתאים יפה לאופן התנהלות העניינים במערכת־הביטחון מקידמת־דנא. התגובות שעוררו דיברי האלוף הפורש, כפי שנמסרו באמצעי־התיקשורת ואשר לא היו יותר מסערות בצלוחית־מים, רק סייעו להבליט את התופעה הפאראדוכסלית, שדווקא במדינת־ישראל מצויים נושאי הביטחון במקום נמוך מאד בסדר־הקדימות של העניין, הטיפול ודרישת־המידע הציבוריים — וממילא גם בסדר־הקדימות של התמחות אנשי אמצעי־התיקשורת ושל עומק וממדי תשומת־הלב שהם מקדישים לתחום הביטחוני בכלל, ולעניינים הצבאיים בפרט.

הנקודה העקרונית הבולטת מייד לעין בפרישתו של בני פלד היא — עצם פרישתו מצה"ל. ראוי לזכור, בהקשר זה, כי כמה ימים קודם עזיבתו של פלד פורסם כי תא"ל רפי הרלב, שנחשב אחד משני המתחרים על תפקיד מפקד חיל־האוויר אחרי פלד ולא נבחר, פשט גם הוא את מדיו. כך היה מעולם, להוציא את המיקרה החריג הבודד של עזר וייצמן: הפיקוד הגבוה של צה"ל — כלומר, תפקיד הרמטכ"ל וכל התפקידים במטכ"ל — סגורים לגמרי, הרמטית, בפני אנשי זרועות האוויר והים. זאת, כאשר הכל מסכימים ומקבלים, בלא עירעור, כי ממוצע הקצונה והפיקוד, מבחינת האיכות האישית, גבוה בחיל־האוויר — יש האומרים, גם בחיל־הים — מן הממוצע של זרוע־היבשה, ובמידה משמעותית.

אם להתחשב בחוק־הממוצעים לבדו, ניתן לקבוע בוודאות כי לפחות כמה מן הקצינים בדרגים הבינוניים והבכירים של חילות הים והאוויר טובים ומוכשרים לכל תפקיד נתון שאיננו חד־זרועי מובהק, יותר מאשר המועמדים ה„יבשתיים"; ובוודאי שאין להעלות על הדעת כי כל קציני חיל־האוויר — אשר הלכו לקורס־טייס בעיקבות תהליך המיון הקפדני ביותר שבצה"ל וקיבלו כנפיים וקודמו במערכת האיכותית היותר תובענית והפחות־פשרנית שבצה"ל — יימצאו בכל המיקרים, בכל ההיסטוריה של צה"ל, כשירים פחות לכל התפקידים הכלל־צבאיים (כלומר, המטכ"ליים) מאשר מתחריהם מחילות־היבשה.

אין צורך להיות מומחה ובקי גדול בצה"ל כדי להניח — שלא לומר, לקבוע — כי קצינים כמו בני פלד, רפי הרלב או ביני תלם (מפקדו הקודם של חיל־הים, אשר נחשב איש־צבא כישרוני ומפקד מעולה), מתאימים יותר ועדיפים, לתפקידים מטכ"ליים אלה או אחרים, על כמה מאותם שנבחרו או ייבחרו למלאם ואשר כל יתרונם כולו מתמצה אך־ורק בהיותם קציני־יבשה.

מעבר אל האיכותיות

הפסד לצה"ל איננו מתבטא רק בביזבוז חסר ההיגיון והצידוק של חלקים גדולים — וקבועים — מצמרת הקצונה הבכירה, אלא גם מהיעדר היזון־הדדי בין שלוש הזרועות, ובעיקר בין כוחות־האוויר לבין המטכ"ל וכוחות־היבשה. מן המפורסמות הוא, שהסטנדרטים המיקצועיים והאישיים בחיל־האוויר גבוהים — בהרבה — מאלה של כוחות־היבשה. ב„צה"ל" — מונח שפירושו, „כוחות־היבשה והמטכ"ל" — הפכה האיכותיות כבר מזמן סיסמה ריקה. נושא זה כבר נותח באופן ספציפי בהעולם הזה (2058) במאמרו של בנימין עמידרור, „תת־ערביזציה של צה"ל" המנתח את עמדתו המוצהרת של צה"ל — אשר מאז לא העז איש לחזור עליה — בדבר מותה־למעשה של האיכותיות, והעברת בסיס בניין־העוצמה אל ה„כמותיות". דברים אלה נאמרו על־ידי נציג „צה"ל" — והתייחסו ל„צה"ל", לא לחיל־האוויר (ובוודאי לא כמדיניות). כיום, הדרך הקצרה והבטוחה ביותר להטמיע ב„צה"ל", אף בעל־כורחו, מנטאליות של יצירת סטנדרטים איכותיים גבוהים ודבקות בהם מחייבת, בין השאר, פתיחת המטכ"ל לפני אנשי חיל־האוויר (וגם חיל־הים) בתפקידים בכירים, המהווים גם עמדות־השפעה יעילות.

יש מקום להניח כי מטרות אלו, כמות שהן או בניסוח דומה, היו בין מניעי ביקורתו של פלד על מיבנה ואירגון צה"ל, ודרישתו לרפורמה. גם לא ייפלא כי דווקא שר־הביטחון החדש, עזר וייצמן, הוא אשר יזם את בדיקת הנושא הזה על־ידי האלוף ישראל טל. האלוף טל הועמד בראש צוות שתפקידו לבדוק את הצורך בהקמת מיפקדה נפרדת לכוחות היבשה. בימים הקרובים יגיש צוות זה את מסקנותיו לשר־הביטחון.

המטרה המשותפת — לביקורת פלד ולעבודת טל — היא הקמת מיפקדה לכוחות־היבשה; ההבדל נעוץ רק בכך שפלד כבר פסק, וטל צריך עוד להגיש הצעתו, להכרעת שר־הביטחון. גישה זו של אנשי האוויר נראית כתולדה בלתי־נמנעת מן המצב הקיים שבו, כאמור, מנוהל צה"ל על־ידי מטכ"ל יבשתי „טהור". כי פירוש הדבר, שלזרועות האוויר והים מעמד פחות משל זרוע־היבשה ושתיהן כפופות באחרונה — תפיסה שלא ייאמן קיומה בצבא חדש. אילו היתה עליונותה־להלכה של זרוע־היבשה גם מיושמת ביעילות ובאורח פעיל היה הדבר מוביל, בוודאות מוחלטת, לעיקור וניוון עוצמת־האוויר של צה"ל. למירב המזל — שנסתייע גם במאבקים עזים מצד כל מפקדי חלי־האוויר — נעשה חיל־האוויר (בדומה לחיל־הים, שאיחר לעומתו) „צבא" אוטונומי לגמרי. כמעט

(המשך בעמוד 15)

אף אחד לא יכול לתופף כמו אהרל'ה קמינסקי. חוץ מהסטריאו שלו.

אהרל'ה קמינסקי יודע מהו ביצוע מושלם.

כמי שנמנה על צמרת נגני הג'אז והפופ, יודע אהרל'ה כמה נסיון, ידע ומאמץ דרושים כדי להגיע לשלמות מוסיקלית שאפשר להתגאות בה.

"כאיש מקצוע", אומר אהרל'ה, "אני מעדיף את מערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל. אני מאזין למוסיקה מתקדמת מכל העולם, מתקליטים ומקסטות, וחשוב לי במיוחד לשמוע את הביצוע המדויק, ממש כמו בהופעה חיה.

כשאני רוצה להתרכז בכלי מסוים בתזמורת, או בתחום מסוים של צלילים — אני מכוון את ה-BASS וה-TREBLE, "משחק" קצת ב-BALANCE,

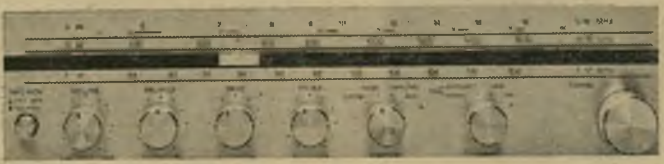

מוסיף VOLUME ואז אני מרגיש כאילו התזמורת מנגנת ממש בתוך החדר שלי".

אהרל'ה קמינסקי יודע בדיוק כיצד צריכה להשמע מוסיקה טובה. אחרי הכל, הוא "עושה" אותה במו ידיו.

וכשאהרל'ה קמינסקי מאזין לאהרל'ה קמינסקי במערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל, אפשר להיות בטוח שהביצוע יהיה מושלם.

National

צעד קדימה אל המחר.

רדיו AM/SW/FM/FM stereo • מגבר 108 וואט • פטיפון אוטומטי • טייפ קסטות סטריאופוני עם "DOLBY" • זוג רמקולים 2 Way משובחים

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

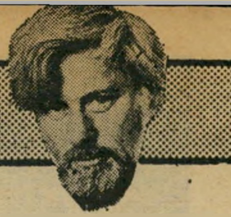

הנדון:

התהפוך מדינת־היהודים למדינה יהודונית?

קאריקטורה

ריום שבו חולל שימחה ארליך את „המהפך" הכלכלי שלו, אמר הסופר עמוס עוז, איש קבוצת־חולדה: „סוף־סוף חזרנו להיות יהודים. עוסקים בבורסה, בשערי מטבע, בניירות־ערך, כמו בדורות עברו."

כסופר, לא התעניין עוז בצד הכלכלי של המהפך, שכל הארץ עסקה בו באותו היום. הוא חשב על הצד הרוחני.

בסופו של דבר, זהו הצד החשוב יותר.

■ ■ ■

הולדת הציונות המודרנית היתה מלווה בגל של קאריקטורות אנטי־שמיות.

כאשר פירסם העיתונאי הווינאי תיאודור הרצל את הרעיון לרכז את היהודים במדינה משלהם, אי־שם בפלסטינה או בארגנטינה, התפקעו שונאי־היהודים — ולא רק הם — מצחוק.

מי הם היהודים האלה, שאותו עיתונאי־מחזאי מזוקן רוצה להקים להם מדינה?

ספסרי־בורסה. מלווים בריבית קצוצה. סוחרים בניירות־ערך.

זה היה הסטראוטיפ של היהודי שרווח באותה עת באירופה. כך ראו אותו העמים. כך הופיע על הבמה, בדמותו של שיילוק של שקספיר. כך הוזקר בעיתונים, בשערוריות הפינאנסיות שהתפוצצו מדי פעם, כששמות היהודיים בולטים בהן תמיד. כך תיארו אותו פוליטיקאים ועיתונאים, שהפכו את האנטי־שמיות לקאריירה.

הקאריקטורות האנטי־ציוניות הראשונות הראו את הנוכלים, הגנבים והספסרים האלה מהגרים לארץ רחוקה, פלסטינה שמה, ומקימים שם את מדינת־הספסרים, מדינה שתהיה כל־כולה בורסה־רבתי.

■ ■ ■

הציונות היתה במידה רבה התקוממות נגד הסטראוטיפ הזה.

הציונים לא רצו לברוח רק מן הרדיפות ומן הסכנות הפיסיות שאיימו עליהם. הם רצו גם להימלט מן הבוז שליווה את היהודי מילדותו.

מי שנוטל את הנימה הזאת מן ההיסטוריה הציונית, נוטל ממנה את נישמתה.

אבי המנוח היה בנקאי. כאיש צעיר בילה את ימיו בבורסה, כסוכן של בנק. לאחר מכן הקים בנק משלו, בעיר־שדה גרמנית. כל ימיו בחו"ל עסק בניירות־ערך, במניות, במטבעות.

כאשר היה לציוני, עוד בנעוריו, היתה זאת התקוממות רוחנית נגד ההווי הזה, נגד עסקים שנראו כעסקי־אוויר. ה„גויים" יצרו נכסים, היהודים סיפסרו בהם. הציונות, כך היה נדמה, תשים קץ למצב מביש זה — מביש לא רק בעיני הלא־יהודים, אלא גם בעיני היהודים עצמם. כאשר בא אבי ארצה היה בלבו רק חלום אחד: לייצר, לעבוד, לא לנגוע עוד לעולם בניירות־ערך, לא לראות עוד לעולם את פניה של בורסה. הבטיח לעצמו, וקיים.

אי־אפשר לקרוא את סיפורו העתידני של הרצל, „אלט־נוילנד", מבלי להתרשם מעומק הכיסופים לחברה יוצרת, שתהיה הפוכה בדיוק מן הסטראוטיפ האנטי־שמי המבזה.

ואילו אנחנו, בנעורינו, גדלנו על סיסמות כמו „הפיכת הפירמידה החברתית," על תורות שביקשו ליצור בסיס איתן של עובדי־אדמה ואנשי־עבודה. התפארנו בקיבוץ, גם כשלא הלכנו לקיבוץ. התגאינו בחקלאות שלנו, בתעשיה החדשה שלנו, זמן רב לפני שהתגאינו במחתרת שלנו ובצבא שלנו.

בסוף שנות ה־30 ניסה אדולף אייכמן לרדת בחוף חיפה. כפי שהעיד לאחר מכן בכלא הישראלי, רצה להיווכח איך חיים היהודים בארץ־ישראל. הוא היה בטוח שבארץ „פושטים היהודים את העור איש מעל רעהו."

אולם בשנות ה־40 וה־50 היה נידמה כי הוכרע המאבק הרוחני. גלד סטראוטיפ חדש — הארכי־טיפוס של ה„צבר", הישראלי, ארי בן־כנען מאכסודוס, עובד־האדמה, הלוחם, איש־המעשה, הסופר־מאן היוצר.

והנה בא המהפך.

■ ■ ■

בדמיונו של היהודי מילטון פרידמן קיים חזון שונה לגמרי.

הוא רואה את מדינת־ישראל כי מדינה י ה ו ד י ת — „יהודית" על־פי הסטראוטיפ האנטי־שמי הישן.

ישראל — מרכז פינאנסי בינלאומי. ארץ־הבירה של ספסרי כל העולם. ההון היהודי השחור מכל ארצות־תבל יבוא בשעריה.

מין תכנית־באזל מעודכנת: ארץ־ישראל כבית לאומי של ההון היהודי, מובטח במישפט העמים.

מילטון פרידמן הוא ד"ר סטריינג'לב במהדורה כלכלית — טיפוס „המדען המטורף" המשגר פיצוצות־מטבע, כשם שעמיתיו משגרים פצצות גרעיניות. הוא רואה בדימיונו את מדינת־ישראל כבסיס לצבא עולמי של ספסרים יהודיים, המזנקים מכאן לוואדוץ ולבאזהאמה, והמביאים את כספם לכספות של בנקים ישראליים.

מבחינה מעשית זהו, כמובן, חזון מופרך מיסודו. אין לו ולא כלום עם המציאות של מדינה, הסובלת מירי־קאטיושות והמפציצה בסיטונות כפרים ומחנות־פליטים לאורך גבולותיה; מדינה המתכוננת בקדחתנות לקראת המילחמה הבאה הבלתי־נמנעת, ושכמה מטובי מוחותיה כבר עסוקים בתיכנון המילחמה־שלאחר־הבאה, וזו־שלאחר־מכן. כסף אינו הולך למדינה־במצור, המצויה תמיד בין שתי מילחמות.

למצדה לא הגיע אף יהודי אחד שסיפסר בטאלנטים יווניים או בדינרים רומאיים.

אך לא הצד המעשי בילבד מעניין בחזון זה. מעניין גם תוכנו הרוחני.

ביסודו של דבר, זהו חזון אנטי־שמי. הוא מייחס ליהודים — כעם — כישרון מיוחד בשטח הפינאנסי, והוא מבקש להשתית את המדינה כולה על כישרון זה.

הוא רמז על כך שהיהודים הם אילי ההון השחור ברחבי תבל. הוא סומך על הפטריוטיזם שלהם — מעין פטריוטיזם של גנבים — שיביא את הכסף הזה לארץ־היהודים.

הוא יוצר ארכי־טיפוס חדש של ישראלי. אין צורך לתאר אותו בקווים דימיוניים. הוא כבר חי בתוכנו. היהודי בה"א הידיעה, על פי הסטראוטיפ האנטי־שמי הישן־נושן:

חבר־הכנסת שמואל פלאטו־שרון.

■ ■ ■

חסידי הליכוד יכולים לטעון כי לא ממשלת־בגין יצרה את המציאות הזאת. היא ממשיכה רק במציאות שנוצרה בימי כהונתן של ממשלות־מפא"י.

זה נכון — אך זה גם כוזב. יש הבדל.

לוי אשכול היה אחוז בולמוס־ההתיישבות. הגדלת החקלאות וביסוסה עמדו בראש בעייניו. זה היה אצלו העיקר, וכל השאר נראה לו טפל. כאשר אמר: „לא תחסום שור בדישו," התכוון בדיוק לכך: שהשור יעסוק במלוא־המרץ בעבודת־הדייש, ולא חשוב אם תוך כדי כך יאכל קצת תבן. הוא לא העלה על דעתו כי השור הזה יפסיק לדוש, ויתחיל לסחור בתבן שחור.

פינחס ספיר היה אחוז בולמוס־התעשייה. שלט בו הדיבוק של הקמת בתי־חרושת, מיפעלי השקייה, נמלים. לא היה איכפת לו שתוך כדי כך יתעשרו כמה ספסרים וישמינו כמה מבריחים. בעיניו היו אלה תופעות־לוואי שוליות, השבבים הנושרים תוך כדי מלאכת המקצועה.

שניהם טענו, כי בלי משים נורד גולם, שקם עתה על יוצריו.

בתקופת אשכול־ספיר צמחה המיפלצת הנוראה של ההון השחור. קם מעמד חדש של טפילים, שלא התעשר מייצור, אלא מקשירת־קשרים עם השילטון, מהעלמת־מס ברשות גלוייה או סמוייה, מהברחות־מטבע, מפרוטקציות.

יחד עם ההון החדש, נוצרה גם אווירה חדשה. עמודי־הבורסה החלו דוחקים את עמודי־הספורט בעיתונים. מי שצבר קצת כסף, החל מספסר בו.

בארץ פשטה הצביעות. הפוליטיקאים המשיכו לברבר על „ערכי תנועת העבודה" ועל „רוח ההתנדבות החלוצית", בשעה שעזרו להעביר את עבודת החקלאות, הבניין והתעשייה לידי עובדים כבושים מן „השטחים". (השבוע סיפרה הטלוויזיה, בדרך אגב, כי במושבה קטנה כמו עקרון עובדים עתה 2000 — אלפיים! — פועלים ערביים. משמע: בני־המושבה הפכו אפנדים, יורשי האפנדים הערביים שמהם קנו אבותיהם את האדמה, וזו מעובדת עכשיו בידי בני האריסים של אתמול.)

אילי ההון השחור, שכבשו את השילטון באמצעות הפוליטיקאים של הליכוד וד"ש, שמגו בתקופת המערך ובעטו בו. עכשיו בא הקץ לצביעות.

אולם יש מה לומר בזכות הצביעות: היא מעידה כי בעליה עדיין דבקים, לפחות להלכה, בערכים הקודמים.

הצבועים ביקשו לחפות על המציאות החדשה, מפני שזו היתה מנוגדת למצפונם. הם ידעו שהיא „לא בסדר". הם ידעו שזוהי בגידה בציונות, באידיאלים של התנועה הכבירה שהקימה את „מיפעל התחייה." היה להם, לפחות, רגש של בושה. וכל עוד יש בושה, יש תיקווה לשינוי.

לולא הבושה, לא היה צורך בצביעות.

■ ■ ■

שימחה ארליך שם קץ לצביעות. משמע: המציאות החדשה אינה נוגדת את מצפונו. הוא סבור שהיא בס־

(המשך בעמוד 14)

קאריקטורה אנטי־ציונית מראשית המאה *

* קאריקטורה שהתפרסמה בעיתון הווינאי האנטי־שמי קיקריקי, בראשית המאה. על השלט כתוב: „אל פלסטינה". על החרב שבידי היהודי הראשון כתוב „ציונות". היהודי השלישי מחזיק בכיסו „מחירון של כל־בו כהן". בכיסו של היהודי הרביעי עיתון הקרוי „עלון יהודי כללי". הכותרת לקאריקטורה היא פאראפראזה על פיתגם גרמני: „יענק'לה, לך בראש, לך יש מגפיים גדולים."

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 13)
דר גמור. האידיאלים של המיפעל הציוני הכביר מעניינים אותו כקליפת־השום. ואולי פהות ממנה: את קליפת־השום אפ־שר, אולי, למכור למישהו. אך מי יקנה אידיאלים משומשים?

החשיבות הרוחנית של המהפך

נעוצה בכך שעתה נעשה הכל ב־גלוי, בפה מלא, בהכרה מלאה, ב־חדווה.

מילטון פרידמן בא במקום א. ד. גורדון.

שמואל פלאטו־שרון בא במקום יוסף טרומפלדור. טוב לספסר בארצנו.

חזון הפיראמידה ההפוכה בא במקום הזון הפיכת הפיראמידה.

הבורסה באה במקום הסדנה.

רעיון המרכז הפיננסי, אשר ישמש מוקד להון השחור העולמי, בא במקום רעיון חברת־המופת, אשר תשמש „אור לגויים”.

אדם דתי יכול לומר: עגל הזהב בא במקום לוחות־הברית.

ואילו אנטי־שמי יכול לומר, ב־שימחה לאיד: מדינת־היהודים הפכה סוף־סוף למדינה יהודו־נית. אחרי שלושה דורות הת־אמתו הקאריקטורות הארסיות ש־ציירו האנטישמים עם לידת ה־ציונות.

„הקמצן היהודי” (קאריקטורה מהמאה ה־17)

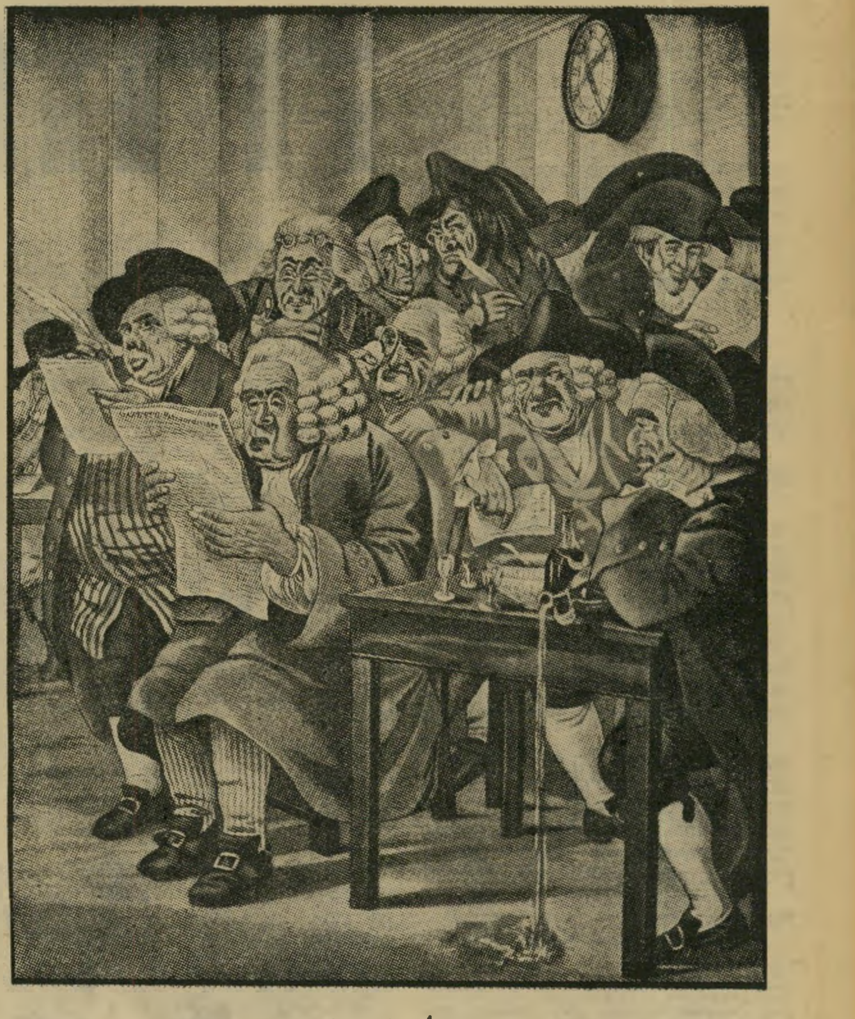

היהודים בבורסה הלונדונית (קאריקטורה משנת 1780)

תל־אביב: הירקון 122, טל. 233810; הירקון 252, טל. 452111; טשרניחובסקי 4, טל. 50555. **ירושלים:** הלל 6, טל. 233533. **חיפה:** שד' הנשיא 133, טל. 88011. **קרית־ביאליק:** שד' ירושלים 15, טל. 740451. **נתניה:** ככר העצמאות 10, טל. 27410. **רמת־גן:** ביאליק 77, טל. 731105. **אשקלון:** מרכז נפתי, טל. 23651. **באר־שבע:** הרצל 79, טל. 78860.

המטכ"ל נועל

(המשך מעמוד 11)
בכל תחום ועניין מתנהל חיל־האוויר באורפן עצמאי ונפרד, ויחסיו עם „צה"ל" הם „פדרטיביים" — או, לדברי אחרים, אפילו קונפדרטיביים. המלעיזים טוענים, כי אם ירצה „צה"ל" לצאת למילחמה, מוטב שיוודא קודם כי באותו תאריך לא חל יום־הספורט של חיל־האוויר, פן יצטרך להילחם ללא סיוע אווירי; ומטבע־הלשון של מפקדי חיל־האוויר, „צה"ל וחיל־האוויר", מוכר מזמן.

על־זרועי ורב־זרועי

העליונות־כביכול של זרוע־היבשה, והכפיפות־שלא־היתה (או, שהיתה ובטלה) של חיל־האוויר וחיל־הים למיפקדת זרוע־היבשה, הולידו כך ניתוק גמור ומוחלט בין שלושה מרכיביו הראשיים של צה"ל. ניתוק זה פירושו אי־ידיעה ואי־הבנה הדדיים; כפילויות מכאן — ופערים שאינם־מתמלאים, מכאן; החמצת הזדמנויות; ואי־יצירת אלטרנטיבות, אי־הבחנה בקיומן, או אי־ניצולן. הסיפור הזה מוכר, ישן ועגום. אבל לגבי כל העולם הצבאי כבר הסתיים מזמן. רק צה"ל, כמסתבר, איננו כשאר צבאות העולם.

יש להניח כי, מנקודת־ראותם הזרועית, אולי אין אנשי האוויר מעוניינים כל־כך בהקמת מיפקדה זרועית כוללת וייעודית לכוחות־היבשה, כמו שהם מעוניינים בתוצאותיה ההכרחיות של מיפקדה כזו: במיקרה שתוקם, יחדל המטכ"ל מהיות מיפקדת זרוע־היבשה ותנותק מייד זיקתו הישירה, המלאה וההכרחית לכוחות־היבשה וללוחמת־היבשה. בעל־כורחו — או מרצון — יהפוך אז המטכ"ל מטה על־זרועי ורב־זרועי. הוא ייפתח לפני אנשי הים והאוויר, ממש (לפחות במוצהר) כמו לאנשי־היבשה, וייבטל גם השריד הפורמלי והארכאי של עדיפות זרוע־היבשה. באורח בלתי־נמנע, ייווצרו קשרים הדוקים וישירים יותר בין הזרועות, תגדל ההבנה ההדדית — וצה"ל ייבנה, יאורגן ויוכן למילחמה על בסיס תפיסות ותיכנונים כל־זרועיים, ילידי שילוב אורגאני בדרג הצבאי העליון.

מחוץ לזה, צודק בני פלד — ושאר המסכימים עימו (חלקם עוד הקדימוהו, בתוך צה"ל וגם בפומבי) — בטענה, שהקמת מיסגרת זרועית־יבשתית חיונית, אולי קודם ויותר מכל, בעבור כוחות־היבשה עצמם. המטכ"ל הנוכחי של צה"ל חד־זרועי־יבשתי מכדי שיהיה „מטה כל־צבאי עליון" יעיל; אבל הוא גם „כל־צבאי" במידה המספקת להבטיח שלא יוכל לתפקד כראשות המאוחדת — והמאחדת — העליונה לכוחות־היבשה. במצב הקיים, נהנים כוחות־היבשה מן הכבוד של „הזרוע הבכירה" וקציניהם מרוויחים את כל ה„נישות" העליונות בצה"ל.

אבל אין ספק כי כוחות־היבשה בכלל — וכן לוחמת־היבשה — יוצאים נפסדים מאד. רק חבל ומצער, שבלהט הביקורת לא מצא בני פלד, לפחות בעניין הזה, לתת את הקרדיט הסביר למפקדו־לשעבר, שר־הביטחון עזר וייצמן.

משימה ליורש

הוויכוח סביב הצורך בשינוי מבנה הפיקוד העליון בצה"ל ובהקמתה של מיפקדת זרוע יבשה, אינו חדש. הוא התעורר במשנה תוקף אחרי מילחמת יום הכיפורים. התומכים והמתנגדים גם יחד גייסו נימוקים כבדי־משקל להצדקת עמדותיהם ובמהלך הוויכוח התגלו תופעות של מפקדים ששינו את דיעותיהם בנושא.

עמדתו המוצהרת של הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור היא תקיפה ונחרצת: התנגדות מקצועית ואידיאולוגית לשינוי המוצע. על רקע זה ניתן להסביר את הידיעות שפורסמו בשבוע שעבר, כאילו יוקדם סיום שירותו של מוטה כרמטכ"ל והוא יפרוש מתפקידו בחודש ינואר הקרוב במקום בחודש אפריל, כמתוכנן.

ברור שאם יקבל שר־הביטחון המלצה להקמת מיפקדת זרוע יבשה בצה"ל ולהפיכת המטכ"ל למטה רב־זרועי, שיכיל בקרבו גם מפקדים מזרועות הים והאוויר, הוא עשוי, אחרי בדיקה מתאימה, לתקן את העיוותים שבני פלד רמז עליהם.

במקרה כזה לא יהיה זה מוטה אשר יישם את השינוי המוצע. זאת תהיה המשימה העיקרית שתוטל על שכמו של הרמטכ"ל הבא שימונה במקומו.

המהפך הכלכלי של מילטון פרידמן, מורהו של שימחה ארליך, הפך רבע מתושבי צ'ילה למובטלים בכוח

חלום בלהות כלכלי

במאמר שפירסם בשבוע שעבר השבועון ניוזוויק, תיאר הכלכלן האמריקאי הנודע מילטון פרידמן, יועצו של שר־האוצר שימחה ארליך, את הצעדים הכלכליים שננקטו בישראל: „צירוף של תעוזה, חזון ואומץ־לב, שאיפיינו את מילחמת ששת הימים, ואת הצלת בני־הערובה באנטבה..."

בהמשך דבריו טוען מילטון פרידמן כי השינויים המהפכניים בכלכלה הישראלית מבטיחים שינוי מהפכני בפילוסופיה הדומיננטית, המנחה את ישראל „הלאה מן הסוציאליזם, ולקראת קפיטאליזם של שוק חופשי..." הוא מוסיף וקובע כי מצב חדש זה „מבטיח מידה רבה יותר של חירות־האדם, הפחתה במתחים פנימיים וחברה חזקה, בריאה ומגובשת יותר..."

מתוך המשך הדברים במאמרו של פרידמן, מסתבר שבטוח התוכנית הכלכלית החדשה להפוך את מדינת ישראל למרכז גדול של סחר, שיבוא במידה רבה במקום ביירות, וימשוך אליו הן עולים חדשים מארצות־הרווחה, הן הון זר בכמויות רבות. מילטון פרידמן מתעלם ממקורות כוח־האדם בשכר נמוך, שישרתו את אותו הון זר. הוא מוסיף וצופה, שמימוש תוכניתו בישראל „יביא בעיקבותיו לאותו סוג של נס כלכלי, שהתרחש בגרמניה ב־1948..."

אסון בצ'ילי

השקפותיו הכלכליות של מורו ורבו של שר־האוצר הישראלי מומשו, בשנים האחרונות, בכמה מדינות דרום־אמריקאיות, וניתן ללמוד מיישומן מה צפוי לכלכלה הישראלית, כמדינה שתנקז בנקאות של ואדוץ, וכוח־עבודה של טייוואן.

אחרי ההפיכה הפאשיסטית של הגנרל פינושט בצ'ילה, בספטמבר 1973, הגיע מילטון פרידמן לייעץ למישטר הרודני ו־הציע, לאחר בדיקת מצב הכלכלה שם, לנקוט „טיפול בהלם" שעקרונותיו הם, לדבריו: „המיסגרת האפשרית היחידה להתפתחות כלכלית היא זו המאפשרת פעילות חופשית לסקטור הפרטי. היוזמה הפרטית היא הצורה היעילה ביותר של פעילות כלכלית, ולכן עליה להיות דומיננטית בכלכלה. על המחירים לנוע באורח חופשי, בהתאם לחוקי השוק (היצע וביקוש). האינפלציה, שהיא האוייב הגדול ביותר של כל התפתחות כלכלית, היא תוצאה של מדיניות התפשטות מוניטארית. הדרך היחידה להילחם באינפלציה היא קיצוץ דראסטי בהוצאות הממשלה."

תוך תקופה קצרה צמח בצ'ילה מעמד חדש של „מממנים", שהתעשרו בגן־עדן זה של יוזמה־חופשית. כל שהיה עליהם לעשות היה ללוות כסף בניו־יורק בריבית של 12% לשנה, ולשוב ולהלוותו בצ'ילה בריבית שנתית של 168%.

יוזמה־חופשית זו צירפה תוך תקופה קצרה ביותר למעמד המצוקה של הפועלים והשכירים גם את מעמד־הביניים. לאחר הסרת הפיקוח על מחיר החלב, עלה מחירו לצרכן ב־40%. במקביל הגבירו המתעשרים החדשים את הביקוש למוצרי־צריכה, וכך הגיע שיעור האינפלציה בשנת 1975 ל־341% — שיעור האינפלציה הגבוה בעולם.

בימי שילטונו של סלוואדור איינדה השמאלי הגיע שיעור האבטלה ל־3.1%. שנה אחר ההפיכה עלה השיעור ל־10%. בסוף שנת 1975 היוו המובטלים 18.7% מכלל המועסקים בסנטיאגו הבירה, ובאיזורים הכפריים הגיעו ממדי האבטלה ל־22%. במחצית 1976 היו 2.5 מיליון צ'ילים, כרבע מכלל האוכלוסיה, נטולי כל הכנסה. מצב זה הביא לתת־תזונה גוברת והולכת, ולעלייה תלולה בתמותת התינוקות (18%).

מילטון פרידמן
בנקאות של ואדוץ, כוח־עבודה של טייוואן

נתונים משווים להרס הכלכלה הצ'ילית ניתן לדלות מנתוני חלוקת ההכנסה הלאומית. בסוף 1972, בימי מישטרו של איינדה, התחלקו העובדים והשכירים ב־62.1% מההכנסה הלאומית, ואילו 37.9% הלכו אל בעלי־הרכוש. בסוף 1974 התהפך הגלגל. חלקם של השכירים ירד ל־37.2%, ואילו בעלי־הרכוש זכו ב־62.8% מההכנסה הלאומית בצ'ילה.

אחוזים ושירותי-ביטחון

ב־12 במאי 1977 הנהיג תלמיד אחר של מילטון פרידמן, הד"ר מרטינז דה־הוז, שר־האוצר של ארגנטינה, סחר־חופשי במטבע החוץ. בעלי־הממון הארגנטיניים התרוצצו מבנק לבנק ומכרו את כספם הארגנטיני תמורת דולרים, מארקים ושטרלינגים, ופשוטי־העם הסתערו על מדפי החנויות, לנצל את המחירים שלפני ההתייקרות הכללית. שר־האוצר הכריז באותו יום „סוציאליזם לא יהיה עוד בארצנו... אנחנו חוזרים לתקופה של ליבראליזם כלכלי."

בשלב הראשון בוטלו הסובסידיות על מוצרי־יסוד ופטורי מס. המחירים לא נקבעו עוד על פי שיקולים חברתיים, אלא בהתאם לנוסחת מישחק ההיצע והביקוש של מילטון פרידמן. „חוק הגנת הדייר" בוטל, ודיירים רבים, מהשכבות הנחותות, נאלצו לחפש אחר דיור זול, ובתנאים ירודים.

התוצאות הכלכליות הושגו: הערך של הפזו הארגנטיני הלך ופחת. בעת הנהגת הרפורמה ניתן היה להמיר 320 פזו בדולר. כיום עומד השער על 450 פזו לדולר, פיחות של 38% תוך חצי שנה. ציפיות הממשלה לריסון מהיר של האינפלציה, בהתאם לנוסחת־הפלאים של פרידמן, לא התממשו. להיפך: ההתייקרויות יסתכמו עד לסוף השנה ב־140%. יחד עם זאת הצליחה הממשלה לרסן את העלאות־השכר בשיעורים שלא חרגו מ־20% במשך השנה, וזאת בעזרת שרותי־הביטחון ש„דאגו" לשמור על השקט במיפעלים, תוך דיכוי נסיונות שביתה.

הדוגמות, הלקוחות משתי ארצות, בהן יושמה שיטתו הכלכלית של פרופסור מילטון פרידמן, מטילות צל כבד על דברי שר־האוצר שימחה ארליך שהכריז, למחרת פירסום תוכניתו, על רצונו בשער רחב לדולר ש„צדיקים יבואו בו". הרושם הוא שהשער האחד שייוותר, יהא שער שרק עשירים יבואו בו.

האם בשלבים מאוחרים יותר של התוכנית ל„הבראת הכלכלה הישראלית" יבוטלו מענקי הביטוח־הלאומי, שהם בבחינת מוקצה־מחמת־מיאוס בתורתו של מילטון פרידמן? האם יביא הדבר לעליית שיעור תמותת תינוקות בדומה לשיעור הצ'ילי? האם תצליח הכלכלה הישראלית להגיע להישגים נוסח מיישמי שיטת פרידמן בארגנטינה, או שמא הם יצליחו להגיע לחישגים הצ'ילים?

דן עומר ■

אסי דיין סירב לגלם את אביו בסרט

על חייו - והשרברב סירב לעבוד בבית השר

■ בישיבת הממשלה ביום השישי האחרון הועברה בין חברי הממשלה הידיעה שפירסם כתב על המישמר, **צבי טימור**, על חקירת פרקליטות המדינה נגד סגן־ראש־הממשלה **ייגאל ידין** בעיקבות הגילויים של **יגאל לביב** בהעולם הזה. כאשר הגיעה הידיעה אל שר־האוצר **שימחה ארליך**, קרא מייד לממונה על הכנסות המדינה, **משה נוידרפר**, הורה לו להתקשר עם נציב מס־ההכנסה **אליעזר שילוני** ולשאול אותו אם הוא שהדליף את החומר לטימור. נוידרפר חזר כעבור דקות אחדות, ואמר כי שילוני הצהיר שאינו מדבר עם עיתונאים בענייני מישרדו. התערב סגן־שר־האוצר **יחזקאל פלומין**: „זה נכון, אבל עם הכתב אריה אבנרי היא דווקא יושב די הרבה.״

■ באחד מימי השבוע שעבר הוזמן שרברב תושב נווה־שרת לתקן תקלה בצנרת־הביוב בביתו של שר־החוץ **משה דיין**, שבצהלה. השרברב הגיע למקום עם עוזרו, השאירו במכונית והודיע לו שבמידה שיזדקק לו יקרא לו. כעבור שלוש דקות יצא השרברב מבית דיין. שאל אותו העוזר: „כבר גמרת?״ השיב האיש: „אני לא יכול לעבוד שם. לכל מקום שאני הולך, הולך אחרי שוטר עם אקדח. אמרתי לגברת **רחל דיין** שבצורה כזאת אני לא מוכן לעבוד.״

■ כשנשאל השבוע שר־הביטחון לשעבר, ח״כ **שימעון פרס**, לדעתו על הצטרפות ד״ש לממשלה, השיב: „מה יש כאן להביע דיעה? זרע אותה **אמנון רובינשטיין**, קצר אותה **שמואל תמיר** ואכל אותה ייגאל ידין.״

■ נשיא המדינה, **אפריים קציר**, היה אורח־הכבוד בפתיחת תערוכתו של האמן **ברנרד רדר**, שהתקיימה בביתו של ראש־עיריית נתניה לשעבר **עובד בן־עמי**. הנשיא התבונן בציורי הנשים הדשנות שבציורי רדר, ואמר כשהוא נד בראשו: „אילו כל אותן נשים המתייסרות בדיאטה היו יודעות מה אנו, הגברים, אוהבים באמת, הן היו נראות כמו הנשים שמצייר רדר.״

■ מנכל כור החדש, **נפתלי בלומנטל**, הלך לוועידת ההסתדרות, אולם אחד הסדרנים בפתח לא הכירו, ואסר עליו להיכנס. לעזרתו של בלומנטל נחלץ העיתונאי **שייקה בן־פורת**, שאמר לסדרן: „האיש הזה הוא העוזר האישי שלי.״ רק אז הניח הסדרן לבלומנטל להיכנס לאולם הישיבות.

■ בסעודת־ערב חגיגית שהתקיימה לרגל מלאות עשר שנים למועדון וראייטי בישראל, ניסה ראש־עיריית ירושלים **תדי קולק** לשכנע את המיליונר האמריקאי **סידני הילמן** לתרום סכום נכבד למרכז וראייטי בירושלים. קולק נטל כפייה ועקאל, הלבישם על המיליונר. אמר לו הילמן: „אם גם אתה תלבש כפייה ועקאל ותישאר בהם כל הערב, יחד איתי, אני תורם 20 אלף לירות שטרלינג.״ קולק הסכים, והילמן תרם.

מארגארט טרודו

רעייתו של ראש־ממשלת קנדה, נראתה לאחרונה במועדון הוילג׳ גייט בניו־יורק, כשהיא מחבקת ומנשקת את אחד מאורחי המועדון, אשר הופתע מנשיקותיה. היה זה לא אחר מאשר שר־החוץ לשעבר, יגאל אלון, שביקר במועדון בעת ביקורו בניו־יורק. אלון לא זיהה את האשה שנישקה אותו. מארגארט נאלצה להציג את עצמה, סיפרה כי היא זוכרת את אלון מתקופת ביקורה בארץ.

■ הפילוסוף ד״ר **משה קרוי**, שעזב את הארץ לפני כשנתיים ברעש רב והצטרף למושבה שהקימו חסידי תורתה של הסופרת **איין ראנד** באוסטרליה, עזב את המושבה, פיתח תורה פילוסופית הפוכה לחלוטין לזו של ראנד, הדוגלת בגילגול־נשמות, עזב את מישרתו באוניברסיטה אוסטרלית ועובד עתה כסוכן־ביטוח.

■ במאי־הקולנוע **אוטו פרמינג׳ר** הגיע לישראל, כדי להכין את הרקע לצילומי הסרט שהוא עומד לביים, על חייו של שר־החוץ משה דיין. פרמינג׳ר פגש בארץ ב**אסי דיין**, בנו של השר, והציע לו לגלם את תפקיד אביו בצעירותו. אסי סירב.

■ בשבוע שעבר חנו שלוש מכוניות צבאיות מדגם דודג׳ דארט על המידרכה ברחוב ארלוזורוב פינת דיזנגוף בתל־אביב. נהגי המכוניות ישבו עליהן, ופיצחו גרעינים. מפקדיהם סעדו אותה שעה בדראגסטור הסמוך בתוך חבורה גדולה של קציני שיריון ובהם אל״מ **אברהם אלמוג**, שבאותו שבוע התפרסמה כתבה גדולה על אודותיו באחד משבועוני הנשים, בה צויין כי הוא אזרח למופת.

■ דובר אל־על, **ארנולד שרמן**, נקלע לבעייה. היה עליו לייצג את ישראל בקונגרס בינלאומי של יאט״א שהתקיים בניו־דלהי והוא רצה בו־זמנית להישאר בישראל, כאשר המנכ״ל החדש של אל־על **מרדכי** („מוטי״) **הוד** ייכנס לתפקידו. לבסוף הציע הוד כי הם ייפגשו באופן בלתי־רישמי ויסכימו ביניהם בדבר המשך עבודתו של שרמן באל־על — בתפקיד הדובר או בתפקיד אחר.

■ **טלי בשן**, בתו של העיתונאי־המראיין **רפאל בשן**, מונתה לתפקיד מזכירתה האישית של רעיית נשיא המדינה, **נינה קציר**. טלי, שעלתה ירושלימה כדי להתחיל ללמוד שם באוניברסיטה, חיפשה עבודה. אביה בעל הקשרים הענפים טילפן אל רעיית הנשיא, וביקש ממנה לעזור לבתו. מייד הציעה נינה קציר לבת את מישרת המזכירה האישית שלה.

■ טלי השתלבה היטב בחיים החברתיים של עיר־הקודש. בליל־השבת האחרון בלטה במסיבת יום־הולדת שערכה כתבת פי האתון, **שלומית גולן**, בתו של הסופר **שמאי גולן**. בת של אב מפורסם נוסף בלטה גם היא במסיבה: **ענת סבידור**, בתו של ח״כ **מנחם סבידור**, שהיא אחת מנערות־הזוהר הידועות בירושלים.

צילה קרני

סטודנטית לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, שניסתה את כוחה כשחקנית־קולנוע ואף השתתפה בסרט שלא הושלם בשם הטרמפיסט (שם היו לה סצנות־עירום רבות), מופיעה עתה בסרט־טלוויזיה גרמני. היא מגלמת בו את אשתו הבזבזנית של רב־סמל בצבא הגרמני, הדוחפת אותו לריגול לטובת הסובייטים. בתמונה נראית צילה בסצינה מתוך הסרט.

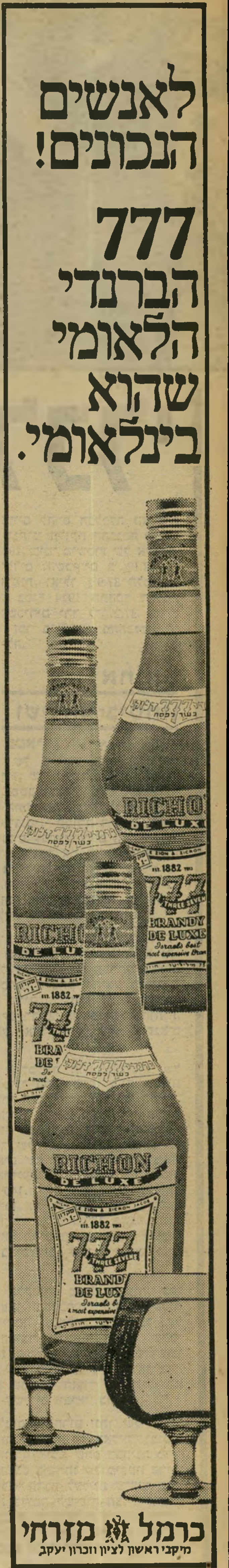

אנשים

■ בשבוע שעבר ילדה דו־ברת גלי־צה״ל **בתיה שושני** בת בכורה לה ולבעלה הדייל **מאיר אגסי**. התינוקת, ש־שמה בישראל **היילה**, זכתה בכבוד שרק מעטים זוכים בו. דבר לידתה נמסר מעל גלי ה־אתר. היה זה כאשר מייד אחרי הלידה, שנעשתה בעזרת מל־קחיים, ביקשה בתיה מהאחיות שיודיעו במקום עבודתה בתח־נה הצבאית כי ילדה בת. האח־יות לא ידעו את מיספר־הטל־פון של גלי־צה״ל, אך טילפנו לטלפון האדום. השדרן **אלי ישראלי** קיבל את הידיעה, ומייד מסר אותה למאזינים.

■ סגן־שר־הביטחון, **מר־דכי („מוטקה") ציפורי** הפך סב. לבנו השיריונר, סרן **של־מה ציפורי**, וכלתו **אורית** נולד בן.

■ ראש־הממשלה **מנחם בגין**, מתמיד בסירובו להיפגש עם גרמנים, אפילו אם אלה הם עתונאים בלבד, המבקשים לראיינו לעתוניהם. עד כה דחה בגין כל בקשה להעניק ראיון לעתונאי גרמני. עם הצטרפותו של **ייגאל ידין** לממשלה, מפנים מלשכתו של בגין את העתונאים לסגן ראש־הממשלה. בלשכת ראש־הממש־לה מתלוצצים כי בקרוב יוכ־רז על ידין כעל „שר לענייני גרמניה".

■ שר־המשפטים **שמואל תמיר**, מקפיד לשמור על גז־רתו. גם אחרי שנבחר כשר בממשלת הליכוד, ממשיך תמיר לחתור לעיתים בחסקה בחוף הרצליה, צועד רגלי מביתו שב־הרצליה פיתוח אל חוף הים וחזרה.

■ מנהל המכירות של חב־רת הלנה רובינשטיין בישראל, **משה כרוך**, ערך מסיבת יום־הולדת **לאלישבע חיימוב־סקי**, יועצת־היופי הראשית של החברה. לארוחה הוזמן גם הפזמונאי **דידי מנוסי**, ש־התבקש לחבר חרוזים לכבודה של בעלת השמחה. בו במקום שלף דידי את עטו וחיבר את השורות הבאות: „בגיל שלו־שים ועוד שלוש / אפשר כבר בהחלט לדרוש / מחתיכה עם נסיון / ויופי, אופי ודימיון / שיבטלו לה דורך אונד דורך / את השידוך עם מר ברוך".

■ הזמרת **מירי אלוני** הוזמנה להופיע בסצינה בסר־טו של הבמאי **אבי נשר**, הלהקה, המספר את סיפורה של להקה צבאית. מירי התפרסמה בשעתו כאשר שרה את שיר השלום של **יעקב רוטבליט** בלהקת הנח״ל דעתה הוטל עליה לשיר בסרט בית אחד מתוך השיר סולו. ידידה של מירי, **ג׳סי נחייסי**, שנלווה אליה אל במת הצילומים, הטיל וטו על הסצנה ואסר על מירי להצטלם. „או שהיא שרה את כל השיר סולו או שהיא לא תשיר בכלל", פסק. נשר סירב לקבל את תכתיבו של ג׳סי, ומירי אלוני עזבה את במת הצילומים. התסריטאית **שרו־ני הראל**, חברתו לחיים של אבי נשר, נאלצה לכתוב את הסצנה מחדש.

■ האמרגן **שמואל חוגי**, סירב לאפשר לזמרת **טינה צ׳ארלס** להתראיין בתוכנית הטלוויזיה עלי כותרת. כשנש־אל לפשר סירובו, השיב: „אני לא מאמין בבנאדם הזה, **ירון לונדון**. יש לו עין אחת לא של יהודי".

■ ח״כ **עדי אמוראי** הבחין במסיבה פרטית בשני הח״כים, **יוסי שריד** ו**מאיר פעיל**, העומדים ומשוחחים זה עם זה. תמה אמוראי: „אתם ביחסי דיבור?..." הוא הזכיר לשניים את דבריו של פעיל שטען מספר פעמים ש־שריד צעיר מכדי לכהן כח״כ. השיב לו פעיל: „מה אתה רוצה? זה שהוא צעיר זו ה־תכונה הטובה האחת שיש לו, אז שאני לא אזכיר לו אותה?"

■ סגן נשיא התאחדות בעלי המלונות בישראל, **אלי („פאפו") פפושאדו** טוען, כי יש משהו משותף לסוציאליס־טים ולקאפיטאליסטים: „שני־הם ליסטים".

■ בשבת האחרונה ירד גשם באילת. תייר שוודי פגש את **מוקי מלצר**, חבר מוע־צת עיריית אילת והתלונן ב־אוזניו: „מה זה? אמרו לנו לנסוע לאילת בעקבות הש־מש. באנו והנה יורד פה גשם". „אל תדאג", הרגיע אותו מל־צר, „החורף מתחיל באילת בשעה שתים־עשרה ומסתיים בשעה שתים־עשרה וחצי".

תלי ביינר מלכת המים 1977, זכתה, עם היבחרה, במתנות רבות. המתנה המקורית ביותר, ל־דעתה, היתה שיעורי הנהיגה שהיא מקבלת בבית־הספר לנהיגה של אמנון רחביה (לידה במכונית). תלי התגלתה כבעלת כישרון טיבעי ותפסח את הפרינציפ במהרה ובקרוב תיגש לבחינת נהגות.

כך הם אומרים

„איפה כל השירה החסידית?" ✱
„בארץ הזאת מילה אינה מילה" ✱
„,עוזי' אוריגינלי עובר לסוחר"

לייהד את רשות־השידור

הקומיסאר החדש של התרבות הישראלית הוא דני ורמוס, עסקן צעירי המפד״ל, הנושא כיום בתואר „יועץ בכיר לשר־החינוך־והתרבות." ב־ראיון עם מנחם רועי מפרט ורמוס את עיקרי הסיגנון החדש שהוא חושב להנהיג בתרבות הישראלית:

„אין הרבה נחת בתיאטרון הישראלי. המדי־נה מוציאה מדי שנה מיליונים רבים לתמיכה בפעילות התיאטרונית, אך גם כאן אין אנו רואים את עצמנו. אין זהות יהודית בתיאטרון הישראלי. הייתי רוצה שהמחזה הישראלי המקו־רי יתפוס מקום נכבד יותר ברפרטואר של כל תיאטרון בארץ, שלא תהיה עונה אשר בה לא יועלו ע״י התיאטרונים מיגוון רחב יותר של הצגות ישראליות־יהודיות מקוריות... יש לנו לא מעט מן הראוי לעלות על במת התיאטרון היש־ראלי. ניתן גם להמחיז יצירות רבות של גדולי ישראל. מדוע, למשל, לא להמחיז יצירות של ביאליק ועגנון? לעומת זאת אין, לדעתנו, הצ־דקה, שמשרד החינוך והתרבות יתמוך בהצגות קלוקלות, זרות, שלפי מיטב הבנתנו גם הציבור אינו רוצה בהם.

„גם את רשות השידור ותיכניותיה יש לייהד במידה ניכרת יותר. לפני כחודש ימים קיימנו דיון על תיכנון מישרדי הרדיו בשנת תשל״ח. בין התוכניות המוצעות לילדי ישראל מצאתי סידרה בת 15 סיפורים על צפרדע, סידרה של שישה סיפורים על מסע־הרפתקאות בארץ זרה, 36 תסכיתים על סבא ובית באנגליה ו־עוד כאלה. אמרתי ל־מליאת רשות השידור ואני חוזר ואומר גם בהזדמנות זו: האם זה החומר שאנו יכולים להציע לילדינו? מדוע לא נגיש תוכניות על גדולי ישראל? גם מהם התנסו רבים בהרפת־קאות נועזות ובאירו־עים עוצרי נשימה. מדוע לא תוכנית על משוררי ישראל? על תרבות ישראל? על קליטת עלייה? על מסירות הנפש של קדו־שים ומעונים? על הק־רבה של חלוצים וסוללי דרכים?

„דבר דומה בתוכניות על אישים במוסיקה ובאמנות. יש שם ג׳ון קייג, יש כריסטוף פנדר־צקי, היכן יוסל רוזנבלט? היכן קווארטין? איפה כל השירה החסידית שלנו והמוסיקה ה־מסורתית, המרטיטה כל נפש יהודית?"

(ידיעות אחרונות)

בארץ לובנגולו מלך זולו

רישמי־מסע של ישראלי הנפגש ברודזיה, לאחר שלושים שנה, עם תת־מקלע סטן ועם תמ״ק עוזי מתוצרת ישראל, כתב מ. בנטביץ:

„אהלאנים מריים אפשר לקבל מה,עוזים' שמסתובבים פה. איך הגיעו — אינני שואל. מישהו עוד יכול לחשוב שאני סקרן לדעת. אבל מה שברור שזהו כלי מאד פופולארי. לכן הח־ליט התע״ש הרודזי לייצר תת־מקלע של תשעה מ״מ ואפילו לקראו ,רוזי' עם רי״ש לאיזכור ,רודזיה.' ולפני שמישהו יתרגז על גונבי הפטנט כדאי שיבדוק בטובו אם קבלנו אי־פעם רשות ממשלת בריטניה לייצר סטנים — ועוד לכוו־נם כלפי חיילי הוד מלכותו.

„יש סיבה להתרגז והיא מתבררת כשבודקים אותו כלי. יכול לקנות אותו בחנות לצרכי ספורט ונשק כל אחד שהוא (א) לבן, ו(ב) מוכן להיי־פרד משלושת אלפים לירות. יש רבים שמתקיי־מים בהם תנאים אלה, לכן ה,עוזי' נמכר כמו ,עוגות חמות'. במזל הגעתי לחנות לפני שתאזל הסחורה וגיליתי לתדהמתי שב,רוזי' אין אותו אמצעי ביטחון המאפיין את אביו. הלה יכול לפלוט כדור מבלי שמישהו ילפות את הקת. באמת שלא איכפת לי אם איזה אובר־חוכם רודזי החליט שהוא מבין יותר מכל המומחים הישראליים. אבל לקרוא ליצירה בצורה מרמזת ולמכור אותה בשלושת אלפים לירות — כאשר ה,עוזי' האוריגינלי עובר לסוחר באלפיים בק־רוב — זאת חוצפה! מעניין ממי למדו!" (דבר)

בגידה בעקרונות שלא היו

ועל הטענה שהעלה לא מכבר הפרופסור אמנון רובינשטיין, שלפיה „בגדה ד״ש בעקרונותיה," מגיב גדי יציב, איש המכון לסיקרי דעת־הקהל בירושלים, הבוחן את התפצה הקרויה ד״ש מזווית־ראייה שונה:

„כפעם ראשונה הושתלה במערכת הפוליטית בישראל, הבנויה על־פי המתכונת המערב־אירו־פית, מפלגה ,אמריקאית' טיפוסית. מפלגה אמ־ריקאית איננה מנסה למשוך ולרתק את מכסימום האנשים לגישת היסוד הפוליטית של מנהיגיה, היא מתאמצת, לעומת זה, להרגיז ולדחות מיני־מום אנשים כדי שלרוב יעריצו את תכונות האו־פי של מנהיגה. ד״ש התאמצה איפוא ככל יכולתה לא להפסיד אף בוחר אחד ולכן נמנעה מלהציג אף רעיון משמעותי אחד שעלול היה לעורר התנגדות בקרב מצביעיה הפוטנציאים.

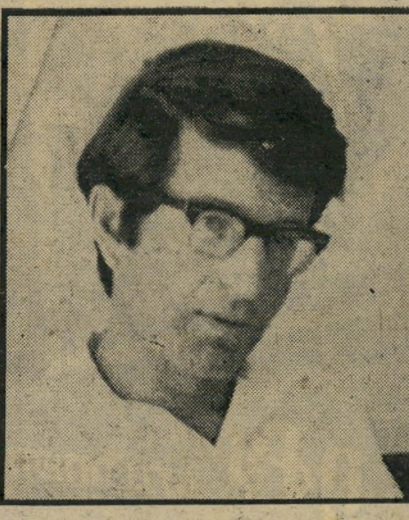

גדי יציב

ד״ש לא בגדה איפוא בעקרונותיה, כפי ש־קובע רובינשטיין, כי בכאלה לא החזיקה מעולם. אבל מנהיגי ד״ש בגדו בעקרונותי־הם — איש איש ועק־רונות־עברו — כאשר ייסדו את מפלגתם ל־לא העקרונות.

„יש להתבונן במנ־היגי ד״ש ולנסוף להיי־זכר מה היו דיברי כל אחד מהם לפני כמה שנים, על מה חלמו ונגד מה נאבקו — כדי להגיע למסקנה ש,בא־רץ הזאת מילה אי־נה מילה.' רובינשטיין הבחין בכך בוודאי, ככל שהדברים אמורים בחבריו להנהגה.

„עם זאת, גם הוא אינו יכול לרחוץ בנק־יון כפיו. את שמו עשה לו כלוחם נגד החקיקה הדתית וכיוי־נה צחורה. משתי חזיתות המאבק ערק רובינ־שטיין כשנכנס לד״ש. בחזיתות אלה המאב־בק הוא עקרוני ובעל משמעות — ומסיבה זו לא מצא להן הבינשטיין מילים נאות דיין ולא קבע אותן באמנה עם הבוחר. חוסר הנאמנות למילים הרבות שכתב במשך שנים רבות היה איפוא ,הכורח הפוליטי' שלו כשהחליט להתחיל בקאריירה פוליטית."

(הארץ)

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה לשעבר גולדה מאיר**, בפגישה עם הנשיא ג׳ימי קארטר: פרישתי רק מהממשלה — לא מהעם."

● **ראש־הממשלה מנחם בגין**: „אצלי לא תמצאו לירה בכיס."

● **הנ״ל**, בתשובה לדיברי נשיא מצרים, אנואר סאדאת, על נכונותו לבוא לבקר בירו־שלים: „אני מקווה שכאשר אבוא לבקר בקא־היר, ינהג בי סאדאת במידת הכנסת האורחים ויתן לי הזדמנות לבקר בפירמידות שאבותינו סייעו לבנותן — ותמורת זאת לא נבקש פיצויים."

● **ראש־הממשלה לשעבר יצחק רבין**: „חיינו עם הערבים 30 שנה בלי שלום, ואנו יכולים לחיות עימם 30 שנים נוספות בלי שלום."

● **ראש־ממשלת בריטניה לשעבר, הרולד וילסון**: „פוליטיקאי הוא מי שלוקח זווית והופך אותה לעיגול."

● **שר־האוצר שמחה ארליך**: „אנחנו בשילטון בסך־הכל ארבעה חודשים, ולא הצ־מחנו מיליונרים חדשים."

בלק טבק לגברים
כמו שנשים אוהבות
בלק טבק
דיאודורנט
בלק טבק
קצף גלוח
בלק טבק
משחת גלוח
black tabak
SOAP
בלק טבק
לאחר כל גלוח
ב עץ הזית

מועצת הלול עוברת על החוק

שר־החקלאות הורה להעסיק במישרדו אדם בשם **אורי בראון** בתפקיד מתאם פעולות ההתיישבות בשטחים. כיוון שלתפקיד זה לא היו תקן ותקדים, התעוררו בעיות רבות הנוגעות להטבות שדרש בראון.

כן, למשל, התברר ל**אריק שרון** כי לא ניתן לשלם לבראון החזקת רכב על חשבון מישרד־החקלאות.

הפיתרון שנמצא היה לשכור למענו מכונית ב„הרץ", העולה יותר מ־1000 לירות ליום. נמצא גם מי שישלם את החשבון: מועצת הלול. אומנם, בראון אינו עובד המועצה, ולפי החוק אינו זכאי לקבל ממנה תשלומים. אך מה לשר־החקלאות ולחוק! מה גם שמנכ"ל מועצת הלול, **יעקב דורון**, מצוי במצב עדין, אחרי ש־בית־מישפט מצאו אשם בעדות שקר, וניתן להדיחו בכל רגע.

דורון היה מוכן לכל מה ששר־החקלאות יציע, רק כדי להמשיך בתפקידו. כך סוכם כי מועצת־הלול תשכור בינתיים מכונית לבראון, עד שיתפנה רכב של אחד מעובדיה. דורון רצה להיות בסדר מבחינת החוק, כתב מיכתב למנכ"ל מישרד החקלאות, **אברהם בן־מאיר**, וביקש אישור להסדר. בן־מאיר קרא לדורון ודרש ממנו לקחת את המיכתב בחזרה, שכן אינו רוצה שום דבר בכתב בנושא זה. דורון נענה לבקשה. מועצת הלול מממנת את ההתנחלויות של אריק שרון.

האם יתערב מבקר־המדינה בפרשה וילמד את שרון, כי מדינת־ישראל עדיין אינה חווה פרטית שלו?

מבקר מדינה נבנצל

מנכ"ל דורון

מי ישמור על החוק?

הון שחור - עבודה שחורה

נתונים מזעזעים על ממדי ההון השחור בישראל פורסמו בשבוע שעבר בסידרת מאמרים ב„מעריב" מאת **שאול אברון** ו**רוני אשל**. עיקר המימצאים:

- בשנת 1976 הגיעו העלמות המס של עצמאים וחברות לכדי 19 מיליארד לירות; מזה 10 מיליארד העלמות מס הכנסה ועוד 9 מיליארד העלמות מס ערך מוסף. מכיוון שבדרגות אלה המס מגיע ל־60% מן ההכנסה, הרי היקף ההכנסות השחורות שלא שולם עליהן מס בשנת 1976 היה כ־30 מיליארד לירות!
- היקף ההון השחור שבידי ישראלים עולה כיום על 120 מיליארד לירות; 50 מיליארד מהן הוברחו לחו"ל.
- הסיכוי של בעל עסק להיבדק במידגם מס־הכנסה הוא בדיקה אחת במשך 300 שנה.

מימצאים אלה אינם משקפים את התמונה האמיתית, שהיא חמורה הרבה יותר. זוהי גם דעתו של שאול אברון, כפי שהובעה השבוע בשיחה עם עורך מדור זה. כך, למשל, היקף ההעלמות של מס ערך מוסף מבוסס על ההנחה כי יש גביית אמת של 80% לפחות. כל הפחתה בשיעור הגבייה בממדים של 10% הם תוספת של כ־5 מיליארד לירות העלמות מס. יש מספר ניכר של כלכלנים הסבורים כי הגבייה בפועל לא עולה על 50% — 60% במס ערך מוסף.

הסידרה המצויינת לא בדקה, בגלל היקף החומר, את ההעלמות המס על היבוא. ידוע כי יבואנים מטים כלפי מטה את שווי הסחורה שהם מייבאים ומשלמים פחות מס מהמגיע. אין לאיש מושג בכמה מסתכמת הטייה זו.

דבר אחד ברור: כל חישובי התפוקה הלאומיות מושתתים על ההנחה כי הסכומים המוצהרים ביבוא הם היבוא הריאלי. פירוש הדבר הוא שכל חישובי התפוקה הלאומית והערכות התקציב אינן מדויקות בצורה ניכרת, הן בגלל הסטיות ביבוא והן בגלל ההעלמות העצומות במיסוי.

כך, למשל, היה היבוא הכולל בשנת 1976 4 מיליארד לירות. סטיה של 10% כמוהה כהקטנת מס על יבוא של 400 מיליון דולר. המס הממוצע (כולל היטל ביטחון) היה כ־30%; כלומר הועלמו לפחות 120 מיליון דולר מס או 1.2 מיליארד לירות!

רק לשם השוואה: נתונים שפורסמו השבוע במאמרים נפרדים ב„הארץ" מלמדים, כי לפי שער הלירה כיום עולה שעת־עבודה של פועל אנגלי 53 ל"י, שעת־עבודה של פועל איטלקי עולה 74 ל"י, צרפתי 80 ל"י, שוויצי 104 ל"י; גרמני, בלגי, הולנדי ואמריקאי עולים 120 ל"י לשעה ואילו שוודי עולה 134 לירות לשעה. שעת עבודה של פועל תעשיה ישראלי — העובד 180 שעות לחודש — היא 17 לירות. עובד שירותים ישראלי עולה למעבידו 25 לירות.

המנהלים ביזבזו - הנושים יסבלו

עיון בתיק כונס הנכסים של חברת הבנייה „יבנה" העלה נתון מדהים: בשנת 1976 הגיעו הוצאות ההנהלה של שליטי החברה לכדי 6 מיליון לירות, שהם 47% מכלל הכנסות החברה באותה שנה.

מימצא זה הדהים גם את היועץ

מנהל סגל

שישה מיליון

הכלכלי **אברהם טברסקי**, שנשכר על־ידי „יבנה" להכין ניתוח כלכלי של מצב החברה.

„יבנה" בנתה מאות בתים והסתבכה בעסקי בנייה בעיקר עם משרד השיכון ועם שותפים איראנים שהשאירו אותה ללא הכנסה שוטפת. החברה נשארה חייבת מאות מיליוני לירות ובית־המשפט מינה את עורך־הדין **ישראל גפני** כ־כונס הנכסים שלה.

ניסו לרמות את הכנסת

מזכיר הכנסת **נתנאל לורך** הגיש לפני זמן מה לקריאה שלישית בכנסת את הצעת חוק העתיקות החדש. חבר ועדת־החינוך של הכנסת **רוני מילוא** (ליכוד) ראה את ההודעה על כך בסדר היום, ושאל את לורך מדוע הועברה ההצעה למליאה לפני שהובאה לאישור סופי בוועדת החינוך, ואין הסתייגויות. לורך השיב כי יו"ר ועדת החינוך **אהרון ידלין** (מערך) הודיעו כי ההצעה עברה אישור סופי בוועדה. ח"כ מילוא ידע כי הדבר אינו נכון ושאל את ידלין לפשר ההודעה המטעה. ידלין הכחיש מייד כי אמר זאת, ולורך הנבוך הוציא את הצעת החוק מדיון במליאה והחזירה לוועדה לדיון נוסף — דבר שאין לו תקדים. (הנוהל הוא שחברי הוועדה, וגם חברי־כנסת אחרים, שיש להם הסתייגות להצעה שנתקבלה בוועדה, מצרפים את הסתייגויותיהם לנוסח המוגש לקריאה שניה במליאה. המסתייגים מנמקים את ההסתייגויות במליאה בקריאה השניה, כשמוגשת הצעה ללא הסתייגויות — אין ממילא לשום ח"כ הזכות לנאום עליה).

ח"כ מילוא ביקש לבדוק מי רימה את מזכיר הכנסת, ומי המעוניין כי החוק יאושר ללא דיון בהסתייגויות.

עיתון בורסה חדש

קבוצת משקיעים תוציא בימים הקרובים עיתון יומי חדש, שיימכר בשעה 6 בערב וימסור את תוצאות העסקים בבורסה לניירות־ערך באותו היום. העיתון יימכר בנקודות מכירה ויופץ בין מנויים. היזמים מניחים כי מובטח ביקוש של יותר מ־5,000 קונים ליום.

הבורסה והמאה ה־20

ראשי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב עדיין לא עיכלו את העובדה שהבורסה הפכה לזירת עסקות בסך 100 מיליון לירות ליום, והם מתנהגים כמו בימים ההם, כשהמחזור היה 300 אלף לירות בלבד. גם אם לא מתייחסים לעובדה שהבורסה נשלטת על־ידי הבנקים הגדולים, מבלי שיהיה ייצוג לציבור המשקיעים, המרומה על־ידי הבנקים הרוצים למכור לו קודם כל את מה שכדאי להם, הרי שהדרך בה מתנהלת הבורסה מעוררת הלחלה.

לפי החוק חייבת כל חברה רשומה בבורסה להודיע לה על כל החלטה או התפתחות שיש בהם כדי להשפיע על מצב החברה. החברות מקיימות חוק זה. הן שולחות הודעה לבורסה באמצעות מכתב, המגיע תוך כדי עשרה ימים או יותר. החוק מקויים, אך בינתיים יכולים יודעי סוד, המקורבים להנהלת החברה, לנצל את הידע שלהם להפקת רווחים.

כאשר קוראים ראשי הבורסה בעתון ידיעה שלדעתם מחייבת הודעה לציבור, הם פונים בטלפון אל החברה. השיחה הטלפונית נרשמת לפי הזכרון על־ידי אנשי הבורסה, ועל סמך שיחה טלפונית מודיעים לציבור הודעה הגורמת לאלפי אנשים להרוויח או להפסיד כסף. כאשר קורה מיקרה כדוגמת ההודעה הכוזבת של הבורסה על חיפושי הנפט בסיני,

מנהל אוטנזוסר

מי ירשום הודעות?

פורץ לאחר מכן ויכוח מה באמת נאמר בטלפון.

ראשי הבורסה לא שמעו, על מכשיר הנקרא טלקס, בעידן שבו אין בורסה בעולם המקבלת הודעות בטלפון או במכתבים

הנהלת הבורסה צריכה לחייב את חבריה לדווח באמצעות הטלקס. כך תגיע כל הודעה תוך דקה ליעדה, כשהיא כתובה. אך לשם כך חייבת הבורסה להתקין בעצמה טלקס במישרדיה.

האם יעשה משהו מנהל הבורסה, **זאב אוטנזוסר**?

איזה מטבע זר לקנות?

מכיוון שמותר עתה לקנות מטבע זר ללא הגבלה, כדאי לדעת מהי הריבית המשולמת עליו על־ידי הבנקים בישראל. המדובר בריבית לפיקדון לשנה. דולרים — 6.75% — 7%. לירה שטרלינג — 8% — 5.5%. מארק גרמני — 8% — 3.1%. פרנק שווייצי — 1.5%. פרנק צרפתי — 10.5%.

ניתן ללמוד כי הבנקים סבורים שבשנה הקרובה יירד שער הדולר ב־5% לערך לעומת הפרנק השווייצי.

אתה אוהב בצל
אחרים אולי לא.

זו עובדה. כשאוכלים בצל יש ריח לוואי מהפה. לתיא יש פתרון מצוין. שטיפת הפה עם 3-4 טיפות מי־פה תיאדנט בחצי כוס מים.
מי הפה עושים פעולה שמברשת שיניים אינה מסוגלת לבצע.
הם שוטפים ומחטאים את כל חלל הפה, חודרים לרווחים הקטנים ביותר שבין השיניים מסלקים את שאריות המזון ומעניקים לפה הרגשה טובה ורעננה.
מי־פה תיאדנט ממיסים את השכבות השומניות שעל גבי השן אך אינם שוחקים את האמאיל המגן עליה כפי שעושות המברשת והמשחה.

מי-פה תיאדנט

תיא

באור-ורשבסקי

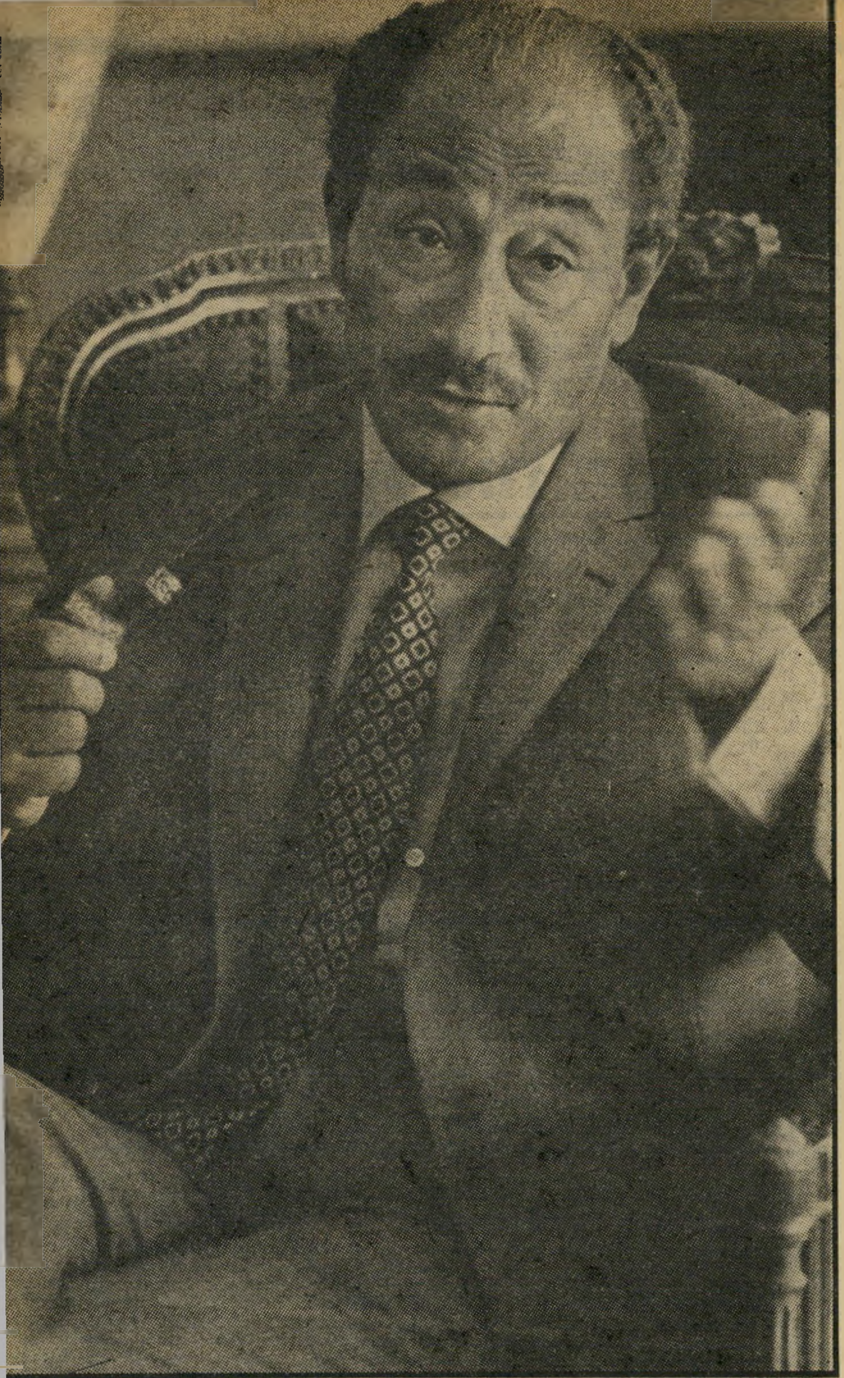

התקפת־השלום של הנשיא סאדאת נועזת לא־פחות מהתקפת־המילחמה שלו ביום־הכיפורים - והיא גורמת מיפנה מהפכני במצב המדיני. מה הם שיקוליו ויעדיו?

התגובה הראשונה בירושלים היתה מבודחת, כימעט רחמנית. „הוא מנסה לחקות את בגין!"

כמה שעות קודם־לכן, ביום הרביעי שעבר, פלט אנוואר אל־סאדאת כמה פסוקים מוזרים בעת נאומו לפני מועצת האומה — הכנסת של מצריים.

„הישראלים יופתעו לשמוע את אשר אני עומד לומר עתה, אולם אני אומר זאת. אני מוכן לבקר אצלם, בכנסת, ולדון עימם על השלום, אם יש צורך בכך...

„אני מוכן ללכת לישראל, או עד סוף העולם, כדי לדון בשלום ולהציל את חייו אף של חייל מצרי אחד...

מאת

אורי אבנרי

„אני מצהיר לפניכם שבעיות הנוהל אינן מעסיקות אותי אני הולך לז׳נבה...

„לחסום את הדרך לשיחות — זהו רצונם של הישראלים, כשהם משחקים בשאלות של נוהל. הם מוסיפים מפעם לפעם מילה או חצי־מילה, ומנסים לגרות את הערבים ולעורר בהם היסטריה..."

יאסר עראפאת ישב באולם, ומחא מדי פעם כף.

• לבגן את בגין

סאדאת צדק כאשר ניחש מראש שדבריו יעוררו אפתעה בישראל אך הם לא עוררו בהלה.

היה ברור לפרשנים הישראליים הבכירים, כי סאדאת לא ביקש אלא לעשות מחווה ריטורית, מסוג המחוות האהובות כל־כך על מנחם בגין — „לבגן את בגין". הם חשבו כי סאדאת יקצור כמה כותרות בעיתוני המערב, יקדם במיקצת את מסע יחסי־הציבור

לסאדאת, הידד!

שלו באמריקה, וישכח מכל העניין למחרת היום. כימעט כל ראשי ממשלות־ישראל, מאז דויד בן־גוריון ועד בגין, ועד ביכלל, השמיעו לא פעם הצהרות ריקות על נכונותם „לנסוע לקאהיר" כדי לדון עם נשיאי־מצריים על השלום.

מסקנת הפרשנים הישראליים הבכירים: אין ממה להיבהל. זה יעבור. שום דבר ממשי לא השתנה.

הם טעו בפעם המי־יודע־כמה.

מנחם בגין סמך על הפרשנים. גם הוא היה משוכנע כי סאדאת החליט להתחרות בו בג׳סטות ריטוריות. היה מנוי וגמור עימו שלא לתת למנהיג המצרי לגבור עליו במיגרש שהיה, עד כה, שלו.

לכן הגיב בגין, כימעט אינסטינקטיבית, במחווה ריטורית נגדית. תחת לגמגם או להגיב בשלילה, כפי שהיו עושים קודמיו, החליט להפוך את הקערה על פיה. על כן יצא מייד בתגובה חיובית, החמיא לעם המצרי, הזמין את סאדאת לבוא ארצה. כעבור יומיים, ביום השישי, כבר ניסח את ההזמנה הזאת בנאום רישמי, ושידר אותה ברחבי העולם. רק הטלוויזיה הישראלית נתבקשה שלא לשדר אותה, כדי להימנע מ„חילול השבת" (ראה מדור שידור). בישראל סברו הכל שזהו סוף העניין: תיקו 1:1.

ואז קרה הדבר שלא־ייאמן. סאדאת לא נסוג ממה שאמר. הרדיו והטלוויזיה של מצריים הפסיקו את שידוריהם באורח דרמאתי, כדי להודיע על הזמנת בגין ולקדם אותה בברכה. בפני מישלחת אמריקאית שביקרה אצלו, חזר סאדאת והודיע כי אכן הוא מתכונן לבקר בכנסת, להתווכח שם עם מנחם בגין, או עם „כל 120 חברי־הכנסת".

סאדאת לא הסתפק בהצהרות כוללניות. הוא אמר מה בכוונתו לעשות בירושלים: הוא יתבע מישראל לפנות את כל השטחים המוחזקים ולהסכים להקמת מדינה פלסטינית לצידה, „שתהיה קשורה בירדן". הוא הצהיר כי לעולם לא יעשה שלום נפרד עם ישראל, ושהוא פועל למען הסדר בין ישראל לבין העולם הערבי כולו — למרות שבגין דיבר על מצריים בילבד, כאילו כל העולם הערבי אינו קיים. סאדאת גם הוסיף הצעה מעשית לפיתרון בעיית הייצוג הפלסטיני בוועידת ז׳נבה: במישלחת הכל־ערבית ישותף „פרופסור אמריקאי ממוצא פלסטיני".

הכל נשמע סביר, מעשי, מחושב עד הסוף.

בירושלים התעוררו הפרשנים הבכירים בקפיצת־בעתה מתנומתם. נסתבר להם לפתע כי חל מיפנה מדיני מכריע.

• קו בר־לב השני

עיתון מיצרי אחד דיבר על „מיתקפת־רמאדאן מדינית". לא היתה זאת הגזמה. **היה דימיון מסויים בין ההתקפה הצבאית המצרית ביום־הכיפורים לבין יוזמתו המדינית החדשה של סאדאת.**

שתיהן נשאו את החותמת האישית של אותו איש: הנכונות לבצע התקפת־פתע המדהימה את הצד השני, אך המחושבת היטב מראש, תוך שקילת הסיכויים והסיכונים. ושתיהן נועדו לאותה המטרה: לשבור את הקיפאון ולהגיע להסדר.

כמו מיתקפת יום־הכיפורים, גם מיתקפה מדינית זו אינה טאקטית, אלא אסטראטגית. היא משנה לחלוטין את המציאות. היא באה להבקיע את הקו המדיני של ממשלת בגין — „קו דיין" — כשם שהובקע בשעתו הקו הצבאי של גולדה מאיר, „קו בר־לב".

מהו יעדו של הנשיא המצרי?

הוא הגדיר נכונה את מגמת המדיניות של בגין־דיין: למנוע את כינוסה של ועידת ז׳נבה, על־ידי מישחק טאקטי בענייני נוהל.

דיין שיכנע את בגין שאסור לישראל להופיע כלפי העולם כמי שמגעה את שיחות־ז׳נבה, כי הדבר יתן בידי ממשלת קארטר את הנשק התעמולתי הדרוש כדי להפעיל לחץ כבד על ישראל. ישראל צריכה להיראות כמי ששואפת להגיע לז׳נבה, אך לעשות זאת כך שהערבים ייראו כאחראים לפיצוץ.*

לשם כך שיכנע דיין את בגין לעשות שורה של ויתורים טאקטיים בלתי־צפויים, כגון ההסכמה למישלחת ערבית משותפת במושב־הפתיחה של ועידת־ז׳נבה, בהשתתפות

* המישחק הטאקטי הזה נותח במדור הנדון, במאמר „שם המישחק" (העולם הזה 2093).

(המשך מעמוד 21)

„פלסטינים". בגין הסכים גם לכינון ועדת־מישנה שתדון בבעיות הנוגעות לפלסטינים, שגם בה ישתתפו פלסטינים.

בגין הסכים לכך — בוודאי בלב כבד מאד — מפני שדיין שיכנע אותו שלא יהיה צורך לממש את הוויתורים בפועל.

הערבים, כך הבטיח, לא יוכלו לקבל את התנאים שמעמידה ישראל: אי־השתתפות אש"ף, אי־השתתפות פלסטיני כלשהו המזוהה עם אש"ף. אחרי משא־ומתן ארוך ומייגע, כך סבר דיין, לא יוכלו הערבים להסכים ביניהם על הליכה לז'נבה בתנאים כאלה, והיוזמה כולה תתפוצץ מבלי שישראל תיראה אשמה בכך. העולם יאשים את הערבים.

עתה מתברר כי גם סאדאת הבין את המישחק היטב. הוא החליט לחזור על המעשה המיוחס באגדה לאלכסנדר מוקדון. כשזה נדרש לי־התיר קשר מסובך („הקשר הגורדי"), הוא שלף חרב וחתך את הקשר במכה אחת.

• לחשמל את העולם

בשיא־מצריים הכין את התקפת־הפתע שלו בשיחות עם יאסר עראפאת, עם שליטי סעודיה, ובוודאי גם תוך מגע עם הסורים.

אפשר לנחש מה אמר להם:

● אם נמשיך לשחק מישחק זה, אנו משרתים את ממשלת ישראל. אי־אפשר להגיע להסכם עימה על השתתפות אש"ף במצב הנוכחי. אין לממשלת קארטר הכוח לכפות את רצונה על ישראל, מול פני ההתנגדות היהודית העזה בארצות־הברית. ישתרר קיפאון — ובכך רוצים הישראלים.

● מטרת הערבים צריכה להיות להגיע בהקדם האפשרי לדיון גלוי עם ישראל על ענייני המהות: הנסיגה מהשטחים והקמת מדינה פלסטינית. בעניינים אלה עומדת ישראל מול דעת־הקהל המאוחדת של העולם כולו. העולם תומך בשתי התביעות האלה של הערבים.

● דעת־הקהל העולמית תובעת מן הערבים להוכיח שהם רוצים בשלום־אמת.

אנוואר אל־סאדאת בנילוס (1954)
הוא העז לקפוץ

אם ישתכנע העולם בכך, תהיה ממשלת־ישראל מבודדת לחלוטין, וגם יהודי ארצות־הברית לא יוכלו להפריע אז לקארטר ללחוץ על ישראל.

● **מחווה דרמאתית, שתחשמל את תשומת־הלב העולמית, תשכנע את העולם יותר מאלף הצהרות כי הערבים אכן רוצים בשלום־אמת. היא תבריח את ישראל להשיב בגלוי על שתי התביעות הערביות הבסיסיות: פינוי השטחים והקמת מדינה פלסטינית. ערפל התירוצים הישראליים יתפזר והמצב יתגלה בבירור.**

● המחווה תעלה במחיר יקר, כי הערבים מוותרים מראש (ובחינם) על קלף־מיקוח חשוב — ההכרה בישראל. ביקורו של סאדאת בישראל יהווה הכרה כזאת. אך ההישג המיוחל שווה את המחיר הזה.

לא ברור עד כמה שיכנע סאדאת את בעלי־שיחו. אין ספק כי קיבל מראש הסכמה מפורשת של הסעודים, וכי גם יאסר עראפאת נתן את ידו לכך.

אחרת לא היה עראפאת יושב באולם ולא היה מוחא כפיים לסאדאת (אם־כי אנשיו הקפידו לדווח, למען הזהירות, כי עראפאת „לא מחא כף לקטע זה של נאום סאדאת.")

• חיבוק ודמעות

אחת התעלומות היא מדוע הסכים יאסר עראפאת למהלך זה, המוציא לזמן־מה את אש"ף מן המישחק.

ייתכן כי התשובה טמונה ביחסים המייוחדים שבין שני אישים אלה. הם מצטיירים היטב בסיפור הבא, המתפרסם כאן לראשונה:

כשנתיים לפני מילחמת יום־הכיפורים באה מישלחת של אש"ף, בראשות עראפאת, אל סאדאת. הפלסטינים האשימו את סאדאת בהשלמה עם הכיבוש הישראלי, ורמזו שהוא פחדן ומוג־לב. סאדאת התגונן וטען שהצבא המצרי אינו מוכן עדיין למילחמה. יש להמתין בסבלנות, אמר, עד שהכל יהיה מוכן. עראפאת דחה את הדברים בזעם, והזכיר לסאדאת שאש"ף תמך בו בימים הקשים ביותר, כאשר סאדאת נאבק על השילטון עם יריביו, עלי צברי וחבריו.

הרוחות התלהטו. המתיחות הגיעה לשיא. לפתע קם סאדאת, ניגש אל ארון, הוציא ממנו את ספר־הקוראן האישי שלו, והצהיר: „אני, אנוואר אל־סאדאת, נשבע בזה על הקוראן שמנוי וגמור עימי לצאת למילחמה לשיחרור האדמות הכבושות. האמינו לי, והניחו לי להחליט בעצמי על המועד הנכון למילחמה!"

עראפאת זינק ממקומו, אץ אל סאדאת וחיבק אותו. במשך שעה ארוכה עמדו שני האישים חבוקים, כשדמעות בעיניהם. עראפאת נתן לסאדאת את האשראי המבוקש, וסאדאת קיים את הבטחתו ביום־הכיפורים.

קרוב לוודאי שסאדאת נהג עתה בדרך דומה. ייתכן מאד שקרא לעראפאת, ואולי אף נשבע על הקוראן כי לא ינטוש את העניין הפלסטיני ואת אש"ף. הוא ביקש אשראי כדי לנהל את המישחק המסוכן והמסובך על־פי דרכו. הוא בוודאי הסביר לעראפאת כי האלטרנטיבה — קיפאון המצב — משרתת רק את ממשלת־בגין, ולא תועיל לאש"ף.

כך ניתן להסביר את הסכמתו האילמת של עראפאת, ואת נכונותו לשבת באולם בשעה שנאמרו הדברים. נוכחותו היתה הפגנת הסכמה־בשתיקה, והדבר מעיד על הדרך הארוכה שעברה צמרת אש"ף בשנים האחרונות.

• „ממוצא פלסטיני"

על רקע זה מובנת גם ההצעה שהושמעה על־ידי סאדאת במהלך יוזמתו: ש„פרופסור אמריקאי ממוצא פלסטיני" ייצג את אש"ף בז'נבה.

כמה וכמה פרופסורים כאלה בולטים כעת בארצות־הברית. אך יש רק אדם אחד, ששמו מזדקר מייד כאשר מושמעת הגדרה זו. היא תפורה למענו.

זהו הפרופסור ואליד חאלידי, בן אחת המישפחות החשובות ביותר בפלסטין.

חאלידי הוא אחד מחצי־תריסר המוחות המבריקים ביותר בעולם הערבי. הוא עומד בראש מוסד אוניברסיטאי לענייני פלסטין בביירות, ומכהן כפרופסור בהארוואר. לא־מכבר הוזכר כמי שעשוי לכהן כראש־הממשלה, אם יקים אש"ף ממשלה־פלסטינית־בגולה לקראת ועידת־ז'נבה. הוא מקובל על אש"ף במאה אחוזים, ובחוגי המימסד האמריקאי הולך שמו לפניו. באחרונה קיים שיחות ממושכות וידידותיות עם ח"כ לובה אליאב והאלוף (מיל.) מתי פלד, מהמועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. שניהם התרשמו עמוקות מבהירות מחשבתו, מכנותו ומשיעור־קומתו.

על טיבו של חאלידי מעיד מיפגש אחר שהיה לו באחרונה. ח"כ גד יעקובי, הפסוודו־אינטלקטואל הרישמי של המימסד הישראלי, הוזמן לסמינר בהארוואר. הוא נתן הרצאה, שבה חזר על הקו השיגרתי של ממשלת־ישראל. בין השאר אמר כי ישראל לעולם לא תשא־ותתן עם אש"ף.

בקהל ישב הפרופסור חאלידי. כשסיים יעקובי, ביקש רשות לשאלה. הכל עצרו את נשימתם.

„מדוע לא תנהלו לעולם משא־ומתן עם אש"ף?" שאל הפרופסור בנימוס.

„מפני שאש"ף רוצח נשים וילדים!" השיב יעקובי, כתוכי החוזר אל פסוק ששינן.

„ואם אש"ף יפסיק להרוג, ויתחייב להפסיק את כל פעולות־האיבה?" שאל חאלידי.

„גם אז לא! כי לאש"ף יש האמנה הפלסטינית, השוללת את קיום ישראל והקוראת לחורבנה!" הצהיר יעקובי בתוקף.

„ואם אש"ף יבטל את האמנה הפלסטינית, יכיר ב־242 ויכיר במדינת ישראל?" שאל חאלידי, באותה נימה מעודנת של אינטלקטואל המברר בעייה מדעית.

לרגע נשאר יעקובי בלי מילים. „גם אז לא! גם אז לא!" קרא בזעם, לתדהמת הפרופסורים הנוכחים, שהיוו את השומן והסולת של האינטליגנציה האמריקאית.

שיחה זו מבשרת את הצפוי עתה למדיניות הישראלית.

• בגין במלכודת

בירושלים אין איש מעז למתוח בגלוי ביקורת על מנחם בגין. אך כמה וכמה מחסידיו סבורים עתה כי נחפז ונכנס למלכודת.

נראה כי מנוי וגמור עם סאדאת ללכת בדרך שקבע לעצמו. הוא עשוי לנקוט צעדים ממשיים כדי לבוא לירושלים, כפי שהבטיח, „לעיני העיתונות, הרדיו והטלוויזיה העולמיים," בזמן הקרוב ביותר.

הופעתו בארץ תהווה ניצחון מכריע לתעמולה הערבית בעולם. פשוט אי־אפשר יהיה להתעלם מהפגנה חד־משמעית זו של הכרה ערבית בישראל, ונכונות ולהגיע לשלום עימה. הבירבורים הישראליים המקובלים על „צעדים טאקטיים" ועל „תחבולות" של הערבים, בכל פעם שמנהיג ערבי מדבר על שלום, יהיו הפעם פשוט מגוחכים.

לשעה קלה יביא ביקור כזה גם רווח פוליטי למנחם בגין. דווקא הוא יהיה המנהיג הישראלי הראשון שיארח בגלוי מנהיג ערבי בכיר. הוא בוודאי ייהנה מכל רגע.

אולם אחרי החיוכים הראשונים יגיע תור התכלית. התנאים של סאדאת יהיו חד־משמעיים ובלתי־משתנים: נסיגה ישראלית מכל ה־שטחים הכבושים (אולי עם תיקוני־גבול קלים), הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה (תוך קשר כלשהו עם ירדן), השתתפות נציג פלסטיני בכיר (אותו „פרופסור אמריקאי ממוצא פלסטיני"), שייצג את אש"ף בוועידת ז'נבה.

בכל שלוש הנקודות יבטא סאדאת קונסנזוס עולמי — מוושינגטון עד מוסקבה, מטהראן עד טוקיו, מה־גם שהוא יוסיף תמורה הוגנת: שלום מלא, יחסים מדיניים וכלכליים, גבולות פתוחים, ערובות־ביטחון ככל שתבקש ישראל.

כל התחבולות של משה דיין, כל המליצות של מנחם בגין, לא יוכלו לטשטש אז את הצורך להשיב ב„הן" או „לאו".

מנחם בגין לא יוכל להשיב ב„הן", מבלי לבגוד בכל אשר אמר ועשה בימי חייו. אך אם יגיד „לאו", תישאר ישראל מבודדת לחלוטין בעולם. קרוב לוודאי שבמצב כזה יתמוך חלק ניכר של דעת־הקהל היהודית באמריקה בעמדת הנשיא קארטר.

בכך ישיג אנוואר אל־סאדאת את המטרה המבוקשת על־ידי כל אסטראטג גדול: „להושיב את היריב על קרני דילמה", להביא את היריב למצב שתהיה לו הברירה בין שתי אפשרויות רעות בילבד.

אם ישיב בגין (או יורשו) ב„הן" — יושג הסדר־שלום שהעולם הערבי ואש"ף מייחלים לו מזמן, ושממשלות אשכול, גולדה, רבין ובגין התנגדו לו בתוקף.

אם ישיב בגין ב„לאו" — תוציא ישראל את עצמה ממישפחת־העמים, ותחשוף את עצמה ללחצים שעדיין לא היו כדוגמתן.

• מדינאי גדול

זוהי התמונה, העומדת ברגע זה לנגד עיניו של אנוואר אל־סאדאת.

מעשיו, השבוע, היו העזה היסטורית — העזה ששום מנהיג ישראלי לא היה מסוגל לה מאז קום המדינה.

ייתכן מאד שהיה זה מעשה נועז ומהפכני אף יותר מן הפתיחה באש ביום־הכיפורים.

יש בדרך זו סכנות רבות לסאדאת. אין הוא פועל בחלל ערבי ריק. יש לו אויבים ויריבים, המוכנים לנצל כל מעשה שלו כדי להרסו. יש לחצים בתוך העם הפלסטיני, ולא יהיה קל ליאסר עראפאת לתמוך בגלוי ביוזמת סאדאת. הסורים מנהלים מישחק עצמאי ואנוכי משלהם. אנשי חזית־הסירוב מוכנים לכל כדי לשים לאל כל סיכוי לשלום.

אין ספק שסאדאת הביא את כל אלה בחשבון. בצאתו לדרכו ה־חדשה — הרפתקת־שלום שמעטות דוגמתה בעת החדשה — הוא התגלה כמדינאי גדול.

במדינה

העם

רשימת הזוועות

המוות בא בשעה 7.40 — בלי אזהרה, בלי סיבה

ארוכה רשימת הזוועות של הסיכסוך הישראלי־פלסטיני: חברון, דיר־יאסין, הר־הצופים, מעלה־עקרבים, קיביא, כפר־קאסם, מעלות, מינכן, ועוד רבות אחרות. השבוע נוסף לרשימה זו שם חדש: עזיה.

עזיה היתה כפר לבנוני קטן ורדום, מוקף גבעות, חמישה קילומטרים מן הים, 20 קילומטרים מן הגבול הישראלי. תושביו היו מוסלמים שיעים* — חלק מן האוכלוסיה השיעית בחרום־לבנון, הידועה ביחסה הבלתי־עויין לישראל.

במילחמת־האזרחים הלבנונית ובמילחמת־הגבול הפלסטינית־ישראלית עמדו השיעים מן הצד. הכפר עזיה לא נפגע. המילחמה כאילו חלפה על פניו.

המוות בא לעזיה באחד מימי השבוע שעבר, בשעה 07.40. רוב הילדים כבר היו בבית־הספר, בכפר שכן, ועל כן ניצלו. ילדים אחרים שיחקו בין הבתים. לפתע ירד מן השמיים מטר של ברזל ואש. מטוסי חיל־האוויר הישראלי מחקו את הכפר מעל פני האדמה, פשוטו כמשמעו. אף בית אחד לא נשאר עומד על תלו. ההשמדה היתה כה מדוייקת, עד כי לא נפגעו הפרות שרעו במרחק של כמאה מטרים מן המקום.

הניצולים נפוצו לכל עבר. הם לא העזו אף להפש את גופות יקיריהם — נשותיהם וילדיהם — בין ההריסות, מחשש שמא טמונות שם פצצות־השהייה.

עזיה חדלה מלהתקיים — מילבד כשם נוסף ברשימת התועבות של מילחמה, הנמשכת זה הדור השלישי.

הגבול

הטרור הנגדי

ההפצצה נועדה להטיל אימה על האזרחים כדי להפעילם נגד פידאיון פורשים

„אם נהרגו אזרחים, אני מצטער. אך אין אנו מתנצלים על מה שעשינו," אמר מנחם בגין.

האלוף בני פלד, מפקד חיל־האוויר, היה נוקשה יותר. הוא הביע צער על האבידות, אך הוסיף: „כשאתה הולך לישון עם כלב, אל תתלונן אם הכינים עוקצות אותך."

אך עיתון סקנדינבי, שהוא בדרך כלל ידידותי לישראל, כתב: „הטייס, הממטיר פצצות על אוכלוסיה אזרחית, אינו אלא טרוריסט במדים."

כולם דיברו על הפצצת דרום לבנון על־ידי מטוסי חיל־האוויר הישראלי, שבה ניספו למעלה ממאה אזרחים — גברים נשים וילדים — נפגעו מחנות־פליטים והושמד כליל לפחות כפר אחד (ראה לעיל).

פגישה בלב ים. השתלשלות הדברים שרוייה בערפל סמיך של אי־ודאות. שרשרת־המאורעות נפתחה בתקרית ימית מוזרה. ספינה של חיל־הים הישראלי פתחה באש על סירת־דייגים לבנונית, ליד ראש הניקרה, הטביעה אותה על כל אנשיה. דובר צה"ל לא ניסה לטעון כי הסירה עסקה בפעילות עויינת כלשהי. טענתו, כאילו פתחו הדייגים לפתע, בלי כל סיבה, באש על ספינת־המילחמה החמושה, לוקה בחוסר־אמינות משוועת. לא הוסבר גם מדוע לא אספה הספינה הישראלית ניצולים מן הסירה הלבנונית.

למחרת היום בא שיגור טילי־הקאטיושה לעבר נהריה, שבה נהרגו שניים. איש אינו יודע מי שיגר אותם, ולשם מה. צה"ל לא התיימר לקבוע את זהות מבצעי הפעולה, ודיבר באופן כוללני על „כוחות אש"ף". אולם אש"ף אינו אלא אירגון־גג מדיני, ואין לו „כוחות" משלו. משתייכים למיסגרת זו אירגונים לוחמים שונים, מהם „פורשים" שאינם מקבלים מרות. כאשר הטיל הרמטכ"ל את האחריות למעשה על אש"ף, מפני שזה לא מנע את התקרית, הוא לא היה מסוגל להביא אף הוכחה אחת לדבריו. הוא הסתפק בקביעה סתמית.

גם אנשי אש"ף בביירות לא יכלו להסביר את הפרשה. לעיתונאים, ששהו בבירה הלבנונית וששמעו תידרוכים מפי דוברים פלסטיניים, לא ניתנה תשובה ברורה. היה ברור כי הדוברים אינם יודעים בעצמם מה קרה. הם גם לא קשרו את פרשת־הספינה בפרשת־נהריה. הם יכלו רק לנחש שהטילים שוגרו בידי פלג קיצוני של חזית־הסירוב.

דבר אחד היה ברור לכל: לאש"ף אין בשעה עדינה זו של המשא־והמתן המדיני שום עניין בביצוע פעולות פרובוקטיביות. נכון ההיפך.

מטרות שלא היו. למחרת היום השיב צה"ל בהפגזה מאסיבית של כפרי דרום־לבנון. מדיבורי הדוברים הישראליים היה ברור כי המניע העיקרי הוא לספק את תאוות־הנקמה, ולהוכיח את זקיפות־הקומה של ממשלת־הליכוד.

אחרי ההפגזה בא שיגור נוסף של טילי־קאטיושות לעבר נהריה, ונקטל קורבן שלישי. אז ניתנה הפקודה להפצצה מאסיבית של דרום־לבנון מן האוויר, שגרמה לקטל המוני.

מה היה יעדה של פעולה זו?

הדוברים הרשמיים דיברו על „מטרות של מחבלים". זהו כזב בולט: לכל הדיעות לא היו מטרות של מחבלים בכפר עזיה, שהופצץ בדייקנות מפליאה. אם היו מטרות כאלה במחנות־הפליטים שהופצצו ליד צור, הרי הן שכנו בלב אוכלוסיה אזרחית צפופה, והיה ברור מראש כי הקורבנות יהיו אזרחיים.

סביר יותר להניח כי הכוונה היתה להטיל אימה על האוכלוסיה האזרחית של האיזור, כדי שזו תפעל בעצמה נגד הטרוריסטים האלמוניים שפעלו בשטח הזה. שיטה זו של הטלת אימה, לשם השגת מטרה כלשהי, יש לה שם מדעי מקובל: „טרור נגדי".

מבחינה מוסרית ומעשית, אין הבדל מהותי בין טרור ובין טרור־נגדי. שניהם משתמשים ברצח־ללא־אבחנה להשגת מטרות פוליטיות. טרור־במדים אינו מוסרי יותר, ויתכן שהוא מוסרי פחות, מאשר טרור־בלי־מדים.

ויאט־נאם ישראלית. ההסלמה של השבוע מזכירה מחדש את השתלשלות המאורעות שהיתה בשעתו בוויאט־נאם, ומאשרת מחדש את הגירסה שלבנון הדרומית הולכת והופכת לוויאט־נאם ישראלית (העולם הזה 2095).

בוויאט־נאם סירבו האמריקאים לחפש פיתרון מדיני למילחמה שהיתה, בעיקרה, מדינית. הם האמינו כי יוכלו להשיג את יעדיהם באמצעים צבאיים. כאשר נכשלו בכך על הקרקע, הסלימו את המילחמה והמטירו על ויאט־נאם הצפונית, מדינה קטנה ונחשלת, כמות גדולה יותר של פצצות מכפי שהטילו כל בנות־הברית על אירופה הנאצית במילחמת־העולם השניה.

התוצאה היתה הפוכה: העולם כולו התקומם נגד אמריקה, הוויאט־נאמים נחלו ניצחון פוליטי בשטח, והמילחמה כולה נסתיימה בתבוסה אמריקאית.

ההסלמה האחרונה ליד הגבול הצפוני נראית אף היא כביטוי לחוסר־עצה ולהעדר יעדים ברורים, מזיגה של תאוות־נקמה פרימיטיבית והיענות ללחצים פנימיים. אין היא מוסיפה כבוד לממשלת־בגין, כשם שהפעולות הקודמות מסוג זה בלבנון לא הוסיפו כבוד לממשלת־רבין.

את המסקנה הפוליטית הסיק העיתון האמריקאי המופיע בפאריס, הראלד טריביון, במאמר ראשי קצר: אם הפלסטינים יכולים לגרום למשבר כזה, משמע שהם קיימים. יש לרכז אותם במדינה משלהם, ולהטיל עליהם שם אחריות ממלכתית למעשיהם. בלי פיתרון הבעייה הפלסטינית, לא יירגע המיזרח התיכון.

היתה זאת, בוודאי, המסקנה הרחוקה ביותר מכוונותיה של ממשלת־הליכוד.

---

* העולם המוסלמי מחולק לסונים ולשיעים — שני הפלגים העיקריים בדת האיסלאם. הערבים הפלסטיניים הם סונים. את הכיתות השיעיות הרבות מאחדת האמונה כי יורשו האמיתי של מוחמד היה חותנו, עלי. „שיעת עלי" (סיעת עלי) נשארה מיעוט באיסלאם.

הגליל

כרם היה בכרמיאל

אנשי המקום מתנגדים לעריכת התערוכה — והפסל שמח על כך

„לא ניתן לו להופיע כאן!" קבע בזעם אחד המייסדים.

בכרמיאל רחתו הרוחות. האיש שגרם לסערה, מבלי להיות מודע לכך, היה דן בן־אמוץ.

ניצול צה"ל. המיפגש הראשון בין דן בן־אמוץ וכרמיאל נערך עוד לפני הקמת העיירה. אז התארגנה קבוצה של אנשי רוח ואמנות, כדי למחות נגד צורת לידתה של העיר היהודית הגלילית.

דן בן־אמוץ בהפגנה נגד הקמת כרמיאל (1965)*

„זה משחרר אותי!"

כרמיאל קמה על שטח, שהוכרז עליו כעל „שטח צבאי", למען אימוני צה"ל. בדרך זו נמנעה מבעלי השטח הנרחב, תושבי הכפרים הסמוכים, לגשת אל אדמתם ולעבד אותה. היתה זאת הפקעה מתוחכמת, באמתלות־שווא, תוך ניצול שמו של צה"ל. השטח כולו נודע כ„שטח 9".

בראשית שנות ה־60, החליטו השילטונות לייחד חלק מן השטח הזה להקמת עיירה יהודית. כרגיל, הובאו נימוקי־ביטחון. אנשי הרוח והאמנות באו בפברואר 1965 מתל־אביב ומחיפה, חדרו בניגוד לחוק לשטח 9, הפגינו בו נגד ההפקעה (העולם הזה 1432).

אחד היוזמים והנואמים של ההפגנה היה הסופר דן בן־אמוץ.

„טוב מאוד!" בינתיים נטש בן־אמוץ את העיסוק הפוליטי, מתמסר בעיקר לפעילות חדשה: הפיסול. מיפעל אמנות לעם, הדואג לחיים התרבותיים של עיירות־הפיתוח, החליט לערוך לו תערוכה נודדת ברחבי הארץ. בין השאר נקבע שהתערוכה תוצג גם בכרמיאל.

„תחילה פיקפקתי," אמר בן־אמוץ השבוע, „אבל אנשי אמנות לעם אמרו שזה דרוש, אז הסכמתי."

מה דעתו על תגובת אנשי כרמיאל?

„טוב מאד שהם עשו את זה. זה משחרר אותי מן הצורך לקיים שם את התערוכה."

* מימין: פרופסור אריה זקס, אורי זוהר (נואם), דן בן־אמוץ.

הכנסת

ח"כ בשירות פקיד

דובר מישרד־החוץ ניצל חבר־כנסת כדי לנגח את הטלוויזיה

מאז נדמה תרועת החצוצרות, שבאמצעותה הסתער ח"כ הליכוד אהוד אולמרט על מה שכונה בפיו „הפשע המאורגן" במדינה והפכה לקול ענות חלושה, אין עוד קולו של הח"כ־בלש נשמע כימעט בכנסת. הוא אינו מגלה עוד להיטות להופיע

(המשך בעמוד 26)

הבורסה

קנה „איגוד" ו„פיתוח משכנתאות"

השבוע גברו הניסיונות הגלויים של ספקולנטים ועוזריהם בעתונות להשפיע באמצעות הערכות ושמועות כזב על שערי המניות בבורסה. „בנק לאומי", המושקע בכמויות גדולות בצמודים ממשיך להציף את הציבור באזהרות לגבי השואה הצפויה למחזיקי מניות. גם „הארץ" ליגלג השבוע על המשקיעים במניות „בנק איגוד".

כדוגמא לחוסר הכדאיות ברכישת מניות אלה, הביא „הארץ" את סיפור מכירת כמות גדולה של מניות „איגוד" על־ידי בעל עניין בכיר וקבע כי אם בעל העניין מכר את מניותיו אות הוא כי יש דברים בגו.

אולם בדיקה העלתה כי המכירה עליה דיווח „הארץ" נעשתה לפני יותר מחודש בשער של 580 נקודות, הרבה לפני שהבנק החליט על חלוקת מאה אחוזים מניות הטבה וספליט.

הבנק עמד להודיע על כך ביום השישי שעבר, אך דחה את מתן ההודעה בשבוע בגלל הפירסום שהיה לה במדור זה לפני שבוע.

מניה אחרת שכדאי להשקיע בה השבוע היא זו של „הבנק לפיתוח ומשכנתאות". הבנק הרוויח השנה כמו „בנק אפותיקאי" ויחלק רווחים בשיעור העולה על חמישים אחוז, כמו „אפותיקאי", אולם מניותיו נמצאות עתה ב־200 נקודות פחות מאלה של „אפותיקאי".

מניה מומלצת שלישית היא זו של חברת־הביטוח „סקוריטס". למניה זו הוצא תשקיף והיא מציעה את עצמה לציבור בשער של 250 נקודות. מומלץ להזמין מניות אלה כיוון שיש לצפות ששערן יעלה במהירות.

חברת „ירדן" הגיעה בקידוח הנפט שלה בא־טור לעומק המתוכנן, אך לא נמצא שם נפט. עתה חוזרת החברה לשכבה גבוהה ויתר, בה התגלו סימני־נפט לפני שלושה שבועות בכמויות מסחריות ותנסה להפיקו.

הזהר מרכישת מניות „קירור ואספקה" ו„הכשרת הישוב". גורמים ספקולטיביים רכשו כמויות גדולות של מניות אלה ומנסים עתה להרים את שעריהן באמצעות הפרחת שמועות־כזב בין המשקיעים. יש להצטער כי מנהל בחברה ידועה נותן יד להונאה זו.

אריק שרון לא דיווח למינהל מקרקעי ישראל על הגבלת שיטחי ההשקייה בחוותו בדרום הארץ וכך הרוויח בינתיים מאות אלפי לירות

מינהל־מקרקעי־ישראל עומד ב־ימים אלה במצב מוזר ביותר: עליו לחקור אם השר הממונה על המינהל, אריאל שרון, הפר את חוזה־החכירה שערך בשעתו עם המינהל כבעל חוות שקמים בדרום ואם, כתוצאה מכך, הקטין שרון את תשלומי דמי החכירה שהגיעו למינהל מן החווה. מיכתב שכתב השבוע ראש אגף־קרקע־חקלאית במינהל, משולם ריין, אל מנהל מחוז הדרום יהודה זיו, הורה לו לבדוק כמה דונמים שלחין (קרקע מעובדת בהשקייה) וכמה דונמים אדמת פלחה־בעל (ללא השקייה) מעבד שרון החוואי.

מינהל מקרקעי ישראל הכפוף לשר אריק שרון נאלץ לחקור את החוואי אריק שרון שהרוויח מאות אלפי ל"י מהפרת תנאי החכירה של חוותו

תעשייה ועוד גידולים להשלמת משק החווה, המושתת על צאן.

כאשר קנה אריאל שרון את החברות, קיבל את הסכמת המינהל לכך שחוזה־החכירה של הקרקע יעבור יחד עם ה־חברות. חוזה זה, שתוקן בספטמבר 1971, הוא מיסמך מישפטי המחייב את אריאל שרון ואשתו.

כך, למשל, בהסכם השיעבוד שנעשה עם אקסצ׳יינג׳ בנק לצורך מתן הלוואה לרכישת החווה, מופיע סעיף שלם (ד) הקובע כי חוזה־החכירה של הקרקע, כולל התיקון מספטמבר 1971, מצורף להסכם

הרווחים המפוקפקים של אריק שרון

המיכתב מורה כי אם יתברר ששטח השלחין בחווה גדול מ־1000 דונמים, יש לפעול מייד כדי לגבות מחוות שרון את ההפרשים, שכן המינהל גובה מהחכרת קרקע־שלחין סכומים גבוהים פי־חמישה לעומת קרקע־בעל.

בחתימת אריאל ולילי

מיכתבו של ריין נכתב רק אחרי שחקירה שערכתי בעיסקי החווה העלתה את הפרשה. הבאתי אותה לתשומת־ליבו של המינהל. המינהל הבטיח כי יפעל למיצוי מלא של חוזה־החכירה ש־נחתם בזמנו, וכי ידאג לגבות מן החווה את ההפרשים המגיעים ממנה.

אולם אין שום כוונה לנקוט הליכים מישפטיים או אחרים על מעשי העבר, וזאת למרות שחוזה־החכירה נותן למינהל סנקציות ברורות במיקרה כזה או דומה לו. ככלות הכל, אין מדובר בחווה של אלמוני, אלא במי שיצטרך לאשר, כממונה על המינהל, את נקיטת ה־צעדים נגד עצמו כחוואי.

ההודעה האחרונה בתיק שקמים, חווה חקלאית (מיספר החברה 51־063032) מוס־רת, כי ב־15 ביולי השנה חדל אריאל שרון, מ רחובות, לכהן כמנהל החברה ורק אשתו, לילי שרון, נשארה מנהלת. אולם לפי הרישום שרון עדיין נשאר בעל החווה בחלקים שווים עם אשתו.

באוקטובר 1972 נתן האוצר אישור ל־אריאל שרון לקבל הלוואה בסך 400 אלף דולר מאקסצ׳יינג׳ ניישנל בנק אוף שי־קאגו, שהיה בבעלותו ובניהולו של ידידו הטוב, סם זקס. לאחר מספר מיכתבים נקבע סופית כי ההלוואה תוחזר בריבית שנתית של 6% בדולרים, ועוד 2% בלירות.

מישפחת שרון קנתה, למעשה, שתי חב־רות: האחת קרוייה מיפעלי צאן ישראלים והשנייה נגב, חווה חקלאית. עם הקנייה שונה שמה של נגב לשקמים, והחברות מיפעלי צאן ישראלים ושקמים אוחדו למעשה. לפי הדין־וחשבון שנמסר למס־ההכנסה בסוף 1972 היה רכוש החב־רות, עם הרכישה, כך:

● הכנסה מפעולות, בעיקר גידול צאן, 157 אלף לירות. בניכוי ההוצאות היה ה־רווח הנקי 10 אלפים לירות.

● לחברות נכסים שונים בשווי 450 אלף לירות.

● הנכס העיקרי של החברות (נוסף על כך) היה חוזה עם מינהל־מקרקעי־ישראל (שנעשה בשעתו עם הקרן הקיימת) להחכרת כ־4000 דונם קרקע לגידול צאן ובעלי־חיים, עם היתר לגדל עליו גידולי

השיעבוד, וכי החברה עמדה בהתחייבויותיה לפי חוזה־החכירה לא עשתה כל פעולה ואינה אחראית לכל מחדל המקנה למינהל זכות לבטל את חוזה־החכירה או לגרום את ביטולו.

על כתב־שיעבוד זה חתומים גם אריאל וגם אשתו, שהם יודעים כי אסור להם לעשות דבר כלשהו בניגוד לחוזה־החכירה עם המינהל.

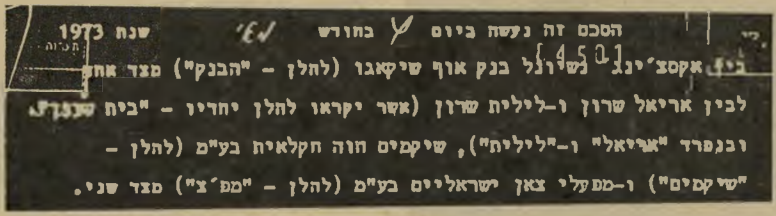
הסכם זה נעשה ביום 4 בחודש 6 שנת 1973
בין אקסצ׳ינג׳ נשיונל בנק אוף שיקאגו (להלן - "הבנק") מצד אחד
לבין אריאל שרון ו-לילית שרון (אשר יקראו להלן יחדיו - "בית שרון"
ובנפרד "אריאל" ו-"לילית"), שיקמים חוה חקלאית בע"מ (להלן -
"שיקמים") ו-מפעלי צאן ישראליים בע"מ (להלן - "מפ׳צ") מצד שני.

אריאל ולילית

הסעיף הראשון בכתב־השיעבוד שבין מישפחת שרון לבנק אקסצ׳יינג׳ נשיינל בנק אוף שיקאגו, מגלה, כי שמה המלא של לילי שרון הוא לילית. שניהם נקראים בטופס החוזה, לשם קיצור, בית־שרון.

הריבית תשולם כעבור שנתיים מתחילת מאי 1973, ואילו הקרן תוחזר ב־64 תש־לומים רבע־שנתיים, שיתחילו 48 חודשים אחרי מאי 1973. החוזה עם הבנק נחתם במאי 1973, ועם העברת ההלוואה הפכה החווה רכושם של בני מישפחת שרון. לילי שרון עצמה מונתה כמנהלת בחב־רות המחזיקות בשטח כבר בדצמבר 1972, ואריאל שרון במהלך שנת 1973.

מים, מים ושרון

חוזה־החכירה עם המינהל, כולל התיקון, קובע: „דמי־החכירה, החל מספטמבר 1971, יהיו על בסיס המחירון לגידולים חקלאיים, כפי שנקבע על־ידי מועצת־מקרקעי־ישראל לסוגי הגידולים החקלאיים השונים, כפוף לשינויים שעלי־הם תחליט המועצה מדי פעם בפעם, על בסיס השטחים להלן:

„1000 דונם שלחין, לפי 16 לירות לדו־נם (לשנה).

„2500 דונם גידולי־פלחה בעל, לפי 0.75 לירות לדונם.

„168 דונם שיטחי ואדיות, לפי מחירי מירעה, לפי 0.05 לירות לדונם.

„הסכום דלעיל מבוסס על מיכסת־מים מאושרת קבועה של נציבות־המים של 485 אלף ממ״ק לשנה. אם תשתנה כמות המים המוקצבת, לפחות או ליותר, תות־אם חלוקת השטחים המפורטת לעיל שב־

גינם משתלמים דמי־החכירה, לפי מחי־רון שלחין וגידולי־פלחה־בעל, באופן יח־סי לשיעור השינוי."

בדיקה שערכתי בנציבות־המים העלתה כי „שקמים, חווה חקל־אית" קיבלה כמויות מים כפולות מכפי שנקבע בהסכם־החכירה.

בשנת 1977/76 קיבלה חוות שקמים הקצבות־מים כך:

- 485 אלף ממ"ק הקצבה קבועה;
- 54 אלף ממ"ק תוספת חד־פעמית להרוויית כותנה;
- 94 אלף ממ"ק הקצאה גמישה;
- 180 אלף ממ"ק הקצאה גמישה ספ־ציפית;
- 66 אלף ממ"ק תוספת בגין עצירת גשמים.
- סך הכל: 879 אלף ממ"ק, כימעט פי־שניים מן ההקצבה הנקובה בחוזה־החכירה.

בשנת 1978/1977, היינו השנה, קיבלה החווה הקצבות־מים כך:

- 485 אלף ממ"ק הקצבה קבועה;
- 97 אלף ממ"ק תוספת הקצאת־מים גמישה;
- 180 אלף ממ"ק תוספת הקצאת־מים גמישה לחיטה.
- תיתכן עוד תוספת על עצירת גש־מים, אם תהיה.
- **סך־הכל, מה שתקבל החווה בוודאות הוא 762 אלף ממ"ק — 277 אלף ממ"ק מעל למיכסה ה־מופיעה בחוזה.**

תוספות אלה לחווה, השייכת לשני אנ־שים בילבד, נראית מוזרה.

לשם השוואה: ליד החווה מצוי קיבוץ שבו יותר מ־1000 נפש — דורות. הקיבוץ מקבל לכל צרכיו — שתייה, רחצה, נוי והשקיית גידולי־חקלאות, מיכסה קבועה של 1.6 מיליון ממ"ק.

החוכר החקלאי פיליפ הרשברג מגדרה, ידיד ותיק של בני הזוג שרון, המנהל עתה עם אריק משא־ומתן לחכירת החווה הענקית ממנו.

קיבוץ זה, כשאר המשקים, מקבל תוס־פת להשקיית־חיטה בחורף. לדורות יש 7000 דונם חיטה, והוא קיבל תוספת של 230 אלף ממ"ק. אריאל שרון קיבל 180 אלף ממ"ק לחיטה, כאשר שטח חוותו כולה פחות ממחצית שטח גידול החיטה של דורות חברור, על כן, כי לא על כל אדמתו זרע חיטה.

שרון קיבל גם תוספת שאף משק אחד לא קיבל, התוספת „להקצאה גמישה מיו־חדת," נוסף לחיטה. גם התוספת שאח־רים מקבלים, הקרוייה „גמישה," אינה יותר מ־20% מן המיכסה השנתית. שרון קיבל תוספת של כימעט 80% מן המיכסה שלו.

אפליות אלה לטובת שרון מ־בחינת המים ראויות, כמובן, ל־חקירה נפרדת, אולם אין זו אש־מתו אם שר־החקלאות הקודם, אה־רון אוזן, רצה להעשירו והורה לתת לו תוספות אלה.

אין להניח כי עתה ינהג שרון כך לגבי חוותו של אוזן שבמושב גילת, שהרי הנאמנות לעקרונות עומדת אצלו מעל להחזרת טובות למי שעזר לו.

חוות „שקמים" אריאל שרון ואשתו לילי עם בנם גילעד, על רקע שיטחי ה־חווה המשתרעים על 3500 דונם בקירוב. שרון קנה למעשה שתי חברות: האחת, חווה שעסקה בגידול צאן הקרוייה **מפעלי צאן ישראלים** והשנייה חווה חקלאית, והפך אותן לעסק חקלאי משגשג תודות להקצבות מים חריגות שקיבל מנציבות המים.

„לא הודיעו לי"

דבר אחד היה ברור לי מייד: אין ספק כי בכמויות־המים הנוספות מע־בד שרון יותר מ־1000 דונם שלחין. בדי־קה בשטח הראתה כי שטח השלחין ש־מעבד שרון, בהשקייה קבועה או זמנית, מגיע ל־2200 דונם. כיוון שכך, עליו לשלם דמי־חכירה לא לפי 1000 דונם של־חין, שעליהם גובה המינהל כיום 73 לירות לדונם, ולא לפי 2500 דונם בעל, שעלי־הם גובה המינהל כיום בערך 3.5—4 לי־רות לדונם.

על שרון לשלם למינהל לפי 2200 דונם שלחין לפחות, מחיר הגבוה בכ־100 אלף לירות לשנה.

(החווה מעבדת כיום גידולי שלחין כ־דלהלן: 300 דונם פרדס מניב, 1200 דו־נם כותנה, 500 דונם מלונים ואבטיחים ו־200 דונם גידולים מעורבים.)

אריאל שרון, שנשאל על־ידי, טען כי נכון שהוא מעבד יותר שלחין ממה ש־נכתב בחוזה, אולם מיכסת־המים הקבו־עה של 485 אלף ממ"ק לא השתנתה. ה־מינהל, לדבריו, גובה רק לפי מיכסת ה־מים הקבועה ולא לפי התוספות עליה.

אמר שרון: „אני משלם בדיוק לפי מה שהמינהל מודיע לשלם, כמו כל חוכר אחר. מעולם לא פניתי למינהל בבקשה להפחתה של דמי־החכירה. אחת לשנה מגיע אלי מיכתב של המינהל על תשלום דמי־חכירה ואני משלם, כמו את שאר ה־התחייבויות הכספיות האחרות שלי. זהו נושא של המינהל. אם המינהל יקבע שעלי לשלם יותר, אשלם יותר. כל ניסיון לה־ציג זאת כאילו איני משלם מה שעלי לשלם, כאילו אני עושה פעולה שאינני בסדר בה, אינו נכון."

אך מה לעשות, ובדיקת החומר שעליו חתום שרון אינה מאשרת את דבריו?

מינהל־מקרקעי־ישראל הורה, ברגע ש־נודע לו על הגדלת שטח השלחין אצל שרון, לגבות את המגיע כתוצאה מכך. שרון והמינהל חתומים על חוזה, ובו נק־בע שטח השלחין כ־1000 דונם, ונקבע גם כי שינוי בשטח השלחין גורר שינוי ב־גובה התשלומים.

מכאן שעל שרון היה, כצד כי חוזה, הן מבחינת תום־לב והן לפי חוק החוזים, להודיע למינהל על השינוי בשיטחי השלחין שלו. אי־הודעתו הביאה להגדלת רווחיו. אם אדם פשוט היה צריך להודיע על כך, על אחת כמה וכמה איש ציבור, ועוד שר בממשלה, חייב בכך. למינהל אין כל דרך להיוודע על שינוי החוזה, שכן אינו מקבל דיווח מנציבות־המים על השינויים במיכסות המים.

המעשה שעשה שרון יכול להביא לבי־טול חוזה־החכירה שלו. סעיף י"א של התיקון לחוזה קובע כי „כל עבירה מצד ההוכרת על תנאי מתנאי חוזה זה תקנה לקרן את הזכות לתביעת פיצוי ו/או בי־טול זכות־החכירה, ללא כל צורך בהתר־אות." כיוון ששרון הגדיל את שטח ה־שלחין המצויין בחוזה מבלי לדווח על כך, הוא הפר תנאי של החוזה, וזכותו של המינהל לתבוע פיצוי או לבטל את החוזה.

כך, בוודאי היה המינהל נוהג כלפי סתם חוכר מן השורה.

הפרת החוזה עם המינהל יכולה לגרור אחריה סנקציות גם מצד בעל כתב־השיע־בוד. בנק הפועלים רכש את אקסצ'יינג' בנק, ובידו ההחלטה כיצד לנהוג נוכח הפרת חוזה־החכירה. הבנק גם צריך לא־שר את החכרת החווה מידי אריאל שרון לאחר, כפי שעליו לעשות לפי מסקנות ועדת־אשר שאותן התחייב לקבל. בינ־תיים מתקשה שרון למצוא חוכר, והוא לוחץ על ידידו איש גדרה, פיליפ הרש־ברג, כי יקבל מידו את החכירה.

כך עומד שרון לפני שתי בעיות של חוזי־חכירה:

- האחת: הפרת החוזה שלו עם ה־מינהל, העשויה לגרור את התערבות ה־יועץ־המישפטי־לממשלה, שאינו אוהב כי גוף הכפוף לאישיות יהיה החוקר והפוסק לגבי חשש של הפרות חוק מצד האישית.
- השנייה: החכרת החווה שלו, שאם לא יצליח בכך ייאלץ לפרוש מן הממש־לה או למכור את החווה.

השאלה היא אם הביקוש לחווה לא יקטן במידה שיהיה עליה ל־שלם חכירת אמת למינהל, ואם תקבל גם להבא מיכסת־מים ריא־לית ללא העדפות כלשהן.

יגאל לביב

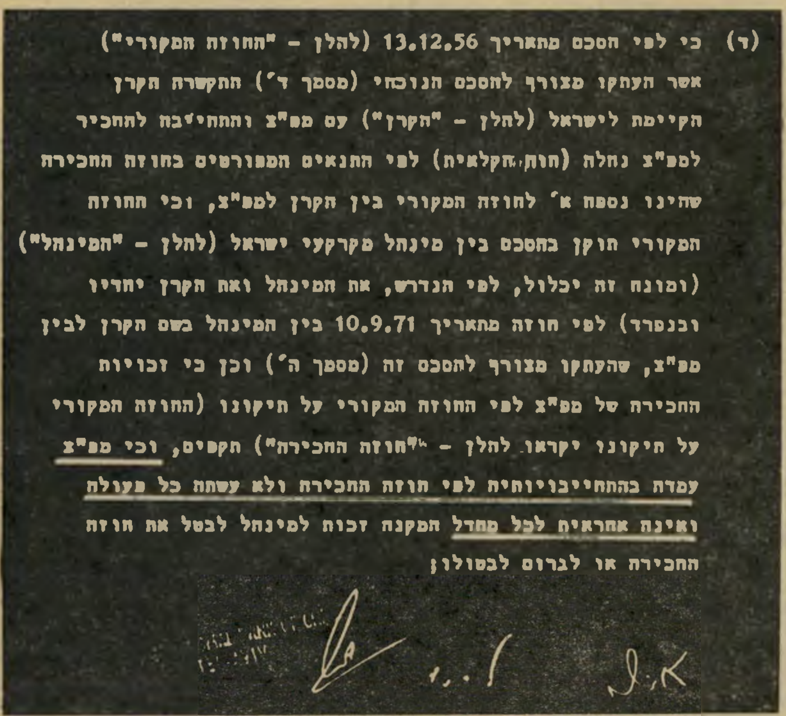

(ד) כי לפי הסכם מתאריך 13.12.56 (להלן - "החוזה המקורי") אשר העתקו מצורף להסכם הנוכחי (מסמך ד') התקשרה הקרן הקיימת לישראל (להלן - "הקרן") עם מפ"צ והתחייבה להחכיר למפ"צ נחלה (חות חקלאית) לפי התנאים המפורטים בחוזה החכירה שהינו נספח א' לחוזה המקורי בין הקרן למפ"צ, וכי החוזה המקורי תוקן בהסכם בין מינהל מקרקעי ישראל (להלן - "המינהל") (ומונח זה יכלול, לפי הנדרש, את המינהל ואת הקרן יחדיו ובנפרד) לפי חוזה מתאריך 10.9.71 בין המינהל בשם הקרן לבין מפ"צ, שהעתקו מצורף להסכם זה (מסמך ה') וכן כי זכויות החכירה של מפ"צ לפי החוזה המקורי על תיקונו (החוזה המקורי על תיקונו יקראו להלן - "חוזה החכירה") תקפים, וכי מפ"צ עמדה בהתחייבויותיה לפי חוזה החכירה ולא עשתה כל פעולה ואינה אחראית לכל מחדל המקנה זכות למינהל לבטל את חוזה החכירה או לגרום לבטולו;

ההסכם זהו סעיף (ד) מכתב־השיעבוד שעליו חתמו שרון ואשתו, כאשר קיבלו הלוואה בסך 400 אלף דולר מבנק **אקסצ'יינג' ניישנל אוף שיקאגו.** ההסכם קובע כי שרון, והחברה שרכש, לא עשו כל פעולה החורגת מהתחייבות כלפי מינהל־מקרקעי־ישראל כפי שנקבעה בחוזה חכירת הקרקע של החווה. מתחת לחוזה נראות חתימות בראשי־תיבות של אריק שרון ואשתו לילי (בתמונה למטה מצד ימין).

הופיע זה עתה

חדוות המין

מאת: ד"ר אלקס קומפורט

M.B. Ph.D

עברית: יעקב שרת

רב-המכר העולמי

The Joy of Sex

במהדורה עברית מאוירת.

ספר שונה באמת

על שיכלול מיני

לאנשים נטולי-חרדה.

מאות איורים חושפים.

הספר ראה אור בכל השפות

המערביות וביפן.

הוצאת "יסדן".

בחנויות הספרים

וכן בהפצה:

"ספרי מידע"

ת.ד. 16096 ת"א

112.- כולל מע"מ

דמי-אריזה ומשלוח

השבוע טוטו

ספורט-טוטו

מינימום הפרס הראשון

1,500,000 ל"י

מינימום כלל הפרסים

3,000,000 ל"י

מלא טופס ושלח עוד היום!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

לבעלי בוטיקים וסיטונאים

הגיעו שמלות וחצאיות תוצרת SHELANA, חולצות SIMON

מבחר עשיר של דגמים וצבעים.

MARY QUANT: גרבי אצבעות, גרבי מגף.

„פופלי" בע"מ יבואני אופנה

POPLI Ltd. Import Fashion

תל־אביב, רחוב מאפו 25,

טלפונים: 231143, 227784, 230334

תועלת מירבית מידיעת קצרנות

אם הנכם שואפים לקבל משכורת גבוהה יותר בעבודתכם, להגיע לעמדה בכירה יותר בתפקידכם, להתקדם טוב יותר בלימודיכם או להכין את עצמכם למקום עבודה משתלם יותר — אזי ידיעת קצרנות (סטנוגרפיה) עשויה בלי ספק לעזור לכם בהגשמת מטרות אלה.

„אולפן גרג" (GREGG), בית־הספר המיוחד והבלעדי לקצרנות עברית ולקצרנות אנגלית, בהנהלת המורה הידוע והמנוסה מר **חיים בר־קמא**, אשר הנו גם המחבר של הקצרנות העברית לפי שיטת „גרג" הנפוצה בעולם והמאושרת רישמית על ידי משרד החינוך והתרבות של מדינת ישראל, ילמד אתכם — המזכיר/ה, הסטודנט/ית, התלמיד/ה, בעל/ת המקצוע החופשי וכל המעונינים בכך — את המקצוע הזה בהצלחה מובטחת ותוך זמן קצר בקורס של 12 פגישות בלבד של שעה וחצי כל פעם.

„אולפן גרג" מקיים קורסים לקצרנות עברית ו/או אנגלית באופן קבוע בתל־אביב (בוקר וערב) ובחיפה (ערב), ואם יתארגנו קבוצות במספר משתתפים מספיק במקומות אחרים — גם במסגרות סגורות של חוגי השתלמות במקומות עבודה — ייענו במידת האפשר.

פנו מיד וללא כל התחייבות מצדכם לקבלת פרטים לפי הכתובות הבאות:

תל־אביב: „אולפן גרג", רח' וייצמן 22 (פינת רח' ארלוזורוב), טל. 254826.

חיפה: ביה"ס „במעלה", רח' שמריהו לוין 30, טל. 664922.

תן טרמפ לחייל

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.11.77

	לשנה בלירות: מחיר העתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	ס"ה	לחצי שנה: ס"ה
● דמי המנוי בארץ	385	35	50	470	250
● לכל ארצות תבל בדואר רגיל	385	95	57	537	280
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
● לאירופה	385	130	62	577	300
● לארה"ב, קנדה	385	217	72	674	355
● לאוגנדה, ניגריה, תאילנד	385	229	74	688	360
● למקסיקו	385	223	73	681	355
● לדרום-אפריקה, ונצואלה	385	299	82	766	400
● לברזיל, יפן, אוסטרליה	385	391	93	869	450
● לפנמה	385	343	87	815	425

במדינה

(המשך מעמוד 23)

יום־יום בכותרות העתונים ואינו שש לצאת למאבקים ציבוריים חדשים.

משום כך הופתעו הח"כים כאשר נשמע קולו של אולמרט דווקא בזירה שבה לא ציפו לשמעו. המיבצע הפרלמנטרי הראשון שלו, אחרי שחזר מסיור ממושך בבולגריה ובארצות־הברית, היה הגשת שאילתה לשר־החינוך והתרבות זבולון המר, הממונה בתוקף תפקידו על ביצוע חוק רשות־השידור.

אולמרט ביקש לשאול את השר מדוע לא מצאה הטלוויזיה הישראלית לנכון לדווח בהרחבה על ביקורו של שר־החוץ הקנדי בישראל. כיוון שתחום התמחותו הפרלמנטרית של אולמרט אינו דווקא בשטח מדיניות־החוץ, וכיוון שהוא עצמו הצהיר בזמנו כי בכוונתו לטפל בקרוב בעיסקי העתיקות של שר־החוץ משה דיין, נראה מוזר כי דווקא הוא מגיש שאילתה שנראתה כמוזמנת על־ידי שר־החוץ.

התעלומה נפתרה אחרי שכמה ח"כים תקפו את אולמרט בנושא זה. תחת הלחץ שהופעל עליו התוודה אולמרט כי הוא לא עקב אחר הדיווח הטלוויזיוני על ביקורו של שר־החוץ הקנדי בישראל. הוא פשוט עשה שירות לפקיד ממשלתי שביקש ממנו להגיש את השאילתה בשמו, במטרה לחסות את מקורה. מבקש הטובה לא היה אלא דובר מישרד־החוץ ונאמנו של משה דיין, נפתלי לביא.

לרשימת הישגיו הפרלמנטריים יכול היה אולמרט להוסיף הישג נוסף: הוא היה לנציג הנבחר הראשון בכנסת שהפך מכ־שיר בידיו של פקיד ממשלתי.

עיתונות

הכניסה לעיתונאים אסורה

שלטונות דרום־אפריקה רוגזים על עיתונאי ישראלי שדיווח על מדינתם

כשתיכנן העיתונאי גדעון רייכר, הכתב הפרלמנטרי של ידיעות אחרונות, את חופשתו השנתית, בחר בדרום־אפריקה כיעד

עיתונאי רייכר
חומר פורנוגראפי

טיסתו — ארץ שבה לא ביקר מעודו. רייכר לא שיער עד כמה תהיה קשה הכניסה אל ארץ האפרטהייד, שכן ממשלת דרום־אפריקה נחשבת — ורואה עצמה — כידידתה הטובה ביותר של ישראל.

הדברים החלו להתבהר לו כאשר ניגש אל השגרירות הדרום־אפריקאית, ברחוב קפלן בתל־אביב. שם דחו אותו בלך־ושוב במשך שישה שבועות רצופים. אחר־כך הז־מינו אותו לשיחה אישית ורק אחרי שחתם על הצהרה כי הוא נוסע לביקור פרטי ולא לעבודה עיתונאית, אישרה לו ממשלת פרטוריה את הכניסה לתחומיה.

אך כבר בנמל־התעופה של יוהנסבורג החלו הבעיות. מספר רייכר: „שני אנשים חמורי־סבר התלבשו עלי ושאלו אותי אם יש ברשותי חומר פורנוגראפי. שאלתי למה הם מתכוונים, והם השיבו: „פלייבוי."

(המשך בעמוד 30)

אחי ההרוג אחמד אל־מסרי מנשק את גופתו, המונחת בארון

בכפר הגלילי
מג'ד־אל־כרום
נערך פוגרום
שחזור על
מוראות „יום
האדמה": קצינים
פתחו באש
על מפגינים
שזרקו אבנים
ואילו שוטריהם

הפוגרום

שהגיעו לכפר
במצב־רוח
משולהב, פרצו
לבתים נעולים
והרסו את
הרהיטים
והכלים - כל זה
במחוז המשטרה
שקציניו נחקרים
על גילויי
שחיתות אישית

הסורגים השבורים במיטת התינוקת בבית מנסור, שנופצו ע"י השוטרים

„הם באו מוכנים על־מנת

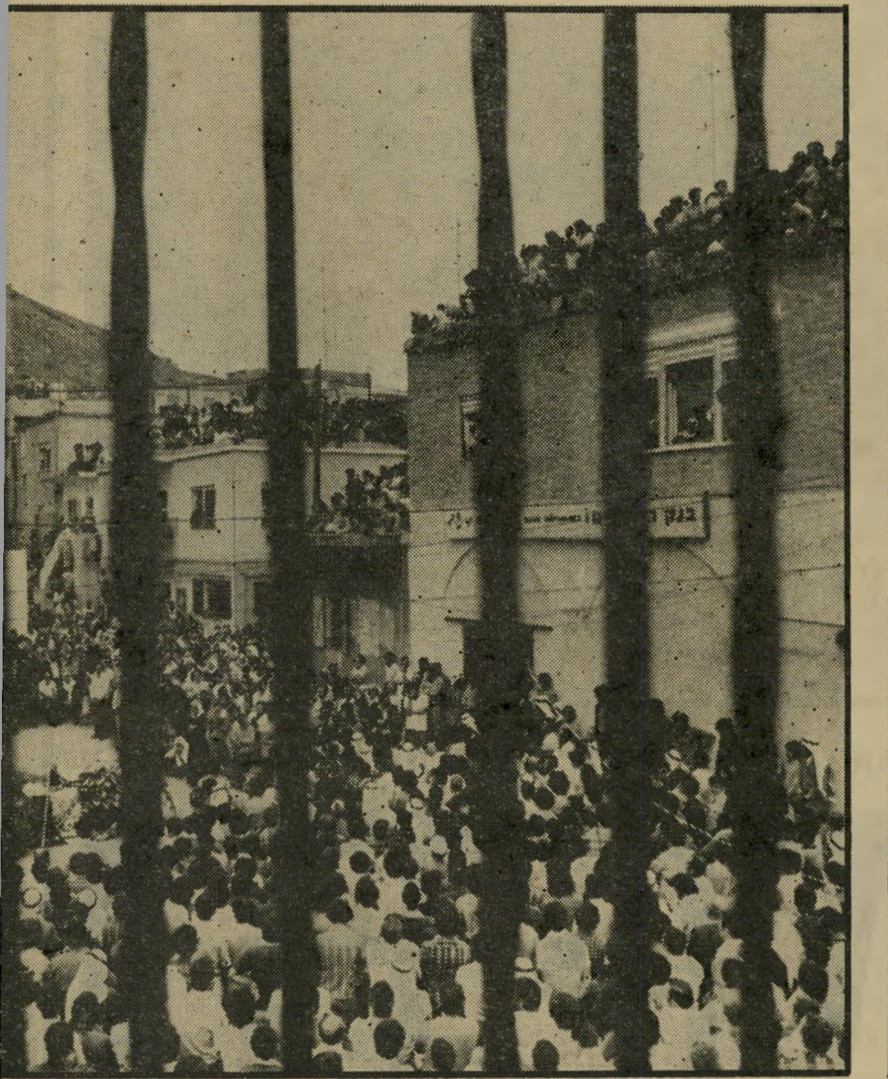

בעלת הבית ההרוס

רימי כייוואן, שראתה בהריסת ביתה, מאשימה את השוטרים שנכנסו לבית לפני הריסתו בגניבת 4000 לירות שחסכה במשך שנים. היום מפוזרים שיבעת ילדיה הקטנים בין השכנים בכפר ואילו היא יושבת ליד הבית ומבכה את הריסותיו.

מסביב לגופה

עומדים אלפים מבני מג׳ד־אל־כרום ו־כפרים אחרים בסביבה. ההספדים ש־נישאו בהלוויה היו מרביתם שקטים. ההמון לא זז ממקומו כל עת ההספד. רבים התייפחו בקול כשאחרים מנסים לנחמם. כשהסתיים ההספד נטלו את גופתו של ... את פניו וחבריו ר... שלושה רופאים ערבי... ועדת־החקירה המיש...

יום השלישי שעבר, השעה עשר בבוקר. כוחות מישטרה גדולים הת־רכזו במרחק של כ־300 מטרים מן הכ־ניסה המערבית לכפר מג׳ד־אל־כרום שעל כביש עכו־צפת. הכוח מנה אנשי מישטרה ומישמר־הגבול, שהובאו למקום מתחנות־המישטרה של מרחב הגליל: צפת, ראש־פינה, קריית־שמונה ועכו. מרבית השוט־רים, יותר מ־250 במיספר, הגיעו מתחנת־המישטרה של עכו.

היעד: הריסת מיבנה לא־חוקי של חו־סיין עוואד כיוואן, ששימש למגורים, ו־ניבנה עוד ב־1972. באותה שנה נשפט בעל המיבנה בבית־המישפט שבעכו על הקמת המיבנה, ונקנס ב־850 לירות.

בשעה עשר ורבע הגיע הטרקטור ש־היה אמור להרוס את המיבנה. כוחות ה־מישטרה נכנסו למג׳ד־אל־כרום. חלק מהם הציב מחסומים ליד הכניסה לכפר, חלק אחר תפס עמדות בכפר עצמו ומסביב למיבנה שנועד להריסה.

נור עותמאן, ראש מועצת מג׳ד־אל־כרום, שמע על כוח המישטרה שנכנס לכפר וביקש לדבר עם האחראי עליו, אך כבר בתחילת דרכו אליו נתקל במחסום של שוטרים. השוטר מרדכי ביטון, שמיספ־רו האישי 42133, הדף אותו באלה וציווה עליו להסתלק מן המקום, למרות שעות־מאן הציג את עצמו. קצין־מישטרה ש־היה במקום ציווה על אותו השוטר שלא יניח לראש המועצה לעבור את המחסום.

באותה שעה נכנסו שוטרים לביתו של חוסיין עוואד כיוואן. בבית נמצאו שיב־עת ילדיו, בני שלוש עד 13 ואשתו, רימי. חוסיין עצמו נכה מאז 1970, משותק בכל גופו ורתוק למיטתו.

כ־20 שוטרים נכנסו לתוך הבית. למיש־פחה ניתנה שהות של עשר דקות לפ־נות את המקום. אך לא היה מה לפנות, לבד מכמה מיטות ושמיכות. הבית אפי־לו לא רוצף. משחלפו עשר הדקות וה־בית עדיין לא פונה לגמרי, החלה הסתע־רות על מי שנשאר בתוכו תוך שימוש ב־אלות ובגאז מדמיע ממיכלי־כיס. מספרת רימי כיוואן: „ארבעה שוטרים ניגשו אל בעלי, ששכב במיטה ולא הצליח לזוז בגלל השיתוק. אמרתי להם שהוא משותק. שוטר אחד הרביץ לי עם הקרש בבטן, ואמר לי לסתום את הפה. שוטר אחר הרביץ לבעלי ואמר לו שיקום מהר מה־מיטה. התחלתי לבכות. אמרתי להם ש־ירחמו עליו, אבל במקום זה הם התנפ־לו עליו והרביצו לו עם הקרשים. אחר־כך הפילו אותו מהמיטה וגררו אותו על הריצפה עד שיצאו מהבית.”

חוסיין עוואד כיוואן נמצא עכשיו ב־

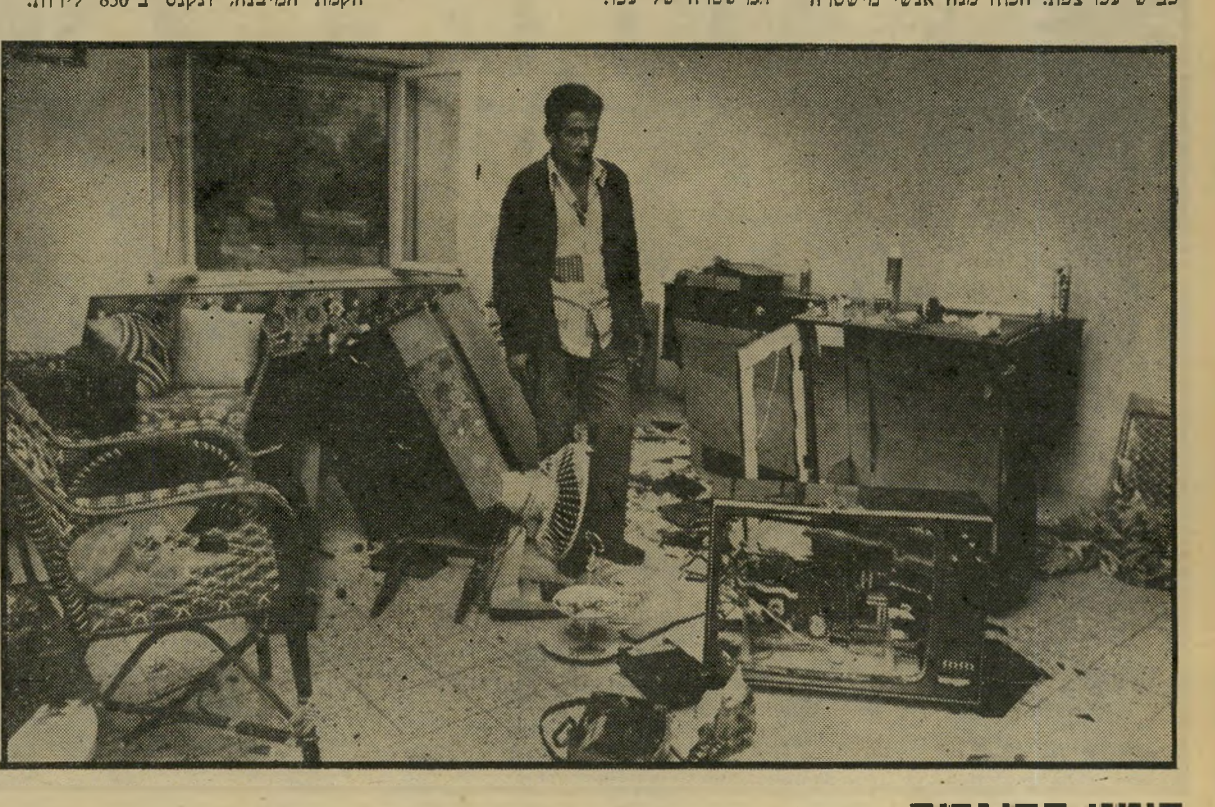

סימני הפוגרום

בביתו של מחמוד מנסור מהווים עדות ניצחת לכך שאכן היתה פגיעה חמורה ברכוש בתקרית במג׳ד־אל־כרום. מכשירי חשמל רוסקו, תמונות נקרעו מעל הקירות, ריפוד רהיטים הושחת ואפילו מנורות־ניאון התלויות בגובה ניכר נופצו. בעת התקרית היה מחמוד מנסור בעכו עם אשתו, ואילו ילדיו נמצאו בבית־הספר.

להשתולל בחסות החוק!"

בית־חולים בחיפה, עדיין חסר־הכרה וסו־בל מזעזוע־מוח. 4000 הלירות שחסכה רימי כיוואן, נעלמו. המישפחה נתמכת סעד מאז הפך האב משותק.

נשים, זקנים וילדים שהיו בכפר אותה שעה, החלו מתאספים סביב הבית. מר־בית צעירי הכפר שהו אותה שעה מחוץ למג'ד־אל־כרום, בעבודה. הטרקטור הת־חיל במלאכת ההריסה, ותוך פחות מרבע שעה סיים את עבודתו.

כשראה ראש המועצה, נור עותמאן, כי הבית קרס והטרקטור הועלה כבר על המשאית בדרכו חזרה לעכו, פנה וחזר למישרדו. שלוש שנים קודם־לכן, נהרס בית במג'ד־אל־כרום וכעבור חצי שעה חז־רו החיים בכפר למסלולם הרגיל. אך הפעם הזו התפתחו הדברים בצורה שונה.

כל הרכוש נופץ

מייד אחרי שהטרקטור הועלה על המשאית נכנסה לכפר מיכלית והח־לה מתיזה סילוני מים על התושבים, נשים וילדים, תוך נסיעה מהירה. בד־בבד פרצו אנשי מישטרה ומישמר־הגבול לכפר והחלו עוברים בין הבתים תוך כדי יריות והתזת גאז מדמיע. פרצה מהו־מה. ילדים ונשים שלא ברחו מן השוט־רים ידו אבנים בכוח הפורץ. השוטרים חילקו מהלומות ללא אבחנה. כחמישה צעירים שלא יצאו לעבוד באותו יום, נכבלו והובלו לניידת־אסירים מיוחדת שהמתינה במקום.

עם הובלת העצורים החלה הפריצה ל־בתים עצמם. כוח גדול של אנשי מישט־רה ומישמר־הגבול הילק לחוליות סריקה שעברו מבית לבית. בכל בית שבו ביקרה חוליה כזו לא נשאר דבר שלם, לבד מיציקות הבטון. נופצו כלי־חשמל, מראות, זגוגיות ואפילו מיטות עץ.

ביתו של מוחמד מנסור שוכן במרחק של כ־250 מטרים מן הבית שנהרס. חו־ליית המישטרה שביקרה בו פרצה את הדלת וניפצה כל מה שניקרה בדרכה. בכל מכשיר חשמלי ועל כל דלת ניכרים סימני אלות — חוד מעוגל ועבה שגרם שבר. השמשות מנופצות למרות שמ־חוצה להן יש רשתות שלמות ותקינות וסורגי־ברזל מאחריהן. נורית־ניאון ב־תיקרה, בגובה שניים וחצי מטרים, מנו־פצות באמצעיתן.

באותה שעה לא היה איש בבית מנ־סור. מוחמד היה אז עם פאטמה, אשתו, בעכו. הילדים היו בבית־הספר ודלת ה־בית היתה נעולה על מפתח. על הדלת, ליד המנעול, ניכרים סימני פריצה. אין ביטוח על הרכוש שניזוק. הערכת הנזק, לדיברי מנסור, כ־50 אלף לירות.

19 בתים נוספים בכפר זכו בביקור דו־מה, ובכולם הושמד מרבית הרכוש. בביתו של חאלד מנסור, שכבה תינוקת בת 28 יום במיטתה. שכנה נכנסה לראותה מדי חצי שעה, כיוון שהאם נסעה לקניות ב־עכו והאב היה בעבודתו. הדלת היתה נעולה עד שהגיעה גם לבית זה חוליית השוטרים. הם פרצו את הדלת במהלומות אלה, וכל הרכוש שהיה בבית הושחת. אפילו מיצרכי־המזון שהיו במקרר הוצ־או והושלכו לערימה אחת באמצע המיט־בח, יחד עם כוסות וצלחות. מיטת התי־נוקת נופצה, וכמוה זגוגית החלון שמעל למיטה. כל זאת, כשהתינוקת עדיין בתוך מיטתה.

כאשר ביקשה השכנה מן השוטרים את הילדה, השליך אותה אחד מהם, לדבריה, כשהוא צועק: „נראה אותך תופסת אותה!" השכנה תפסה את התינוקת למז־לה, והחלה מסלקת את רסיסי הזכוכית מן המיטה.

חמישה ילדים יתומים

שעה שנערכה השתוללות השוט־רים בבתי הכפר עמדו כמה צעירים מתושביו ויידו אבנים אל כוח שוטרים שניצב מעבר לכביש, מחוץ לכפר. לידם עמדו מאזדי חליל, תינוק בן שלוש וסבו, מחמוד בן ה־45 שהוא חרש־אילם. דקות אחדות קודם־לכן נכנסה חוליית שוטרים לבית הפחים של מחמוד מאז'די, והשחי־

אחי ההרוג חליל אל־מסרי ישב כל עת ההספד ובִיכָּה את מותו של אחמד. הוא עצמו לא היה בעת האירוע בכפר, ורק כשחזר בשעת־ערב מאוחרת, נמסר לו על מות אחיו מיריות השוטרים. חליל נשבע שידאג לחמשת ילדיו ולאלמנתו. שעה שנערכה השתוללות השוטרים היו רוב צעירי הכפר בעבודה.

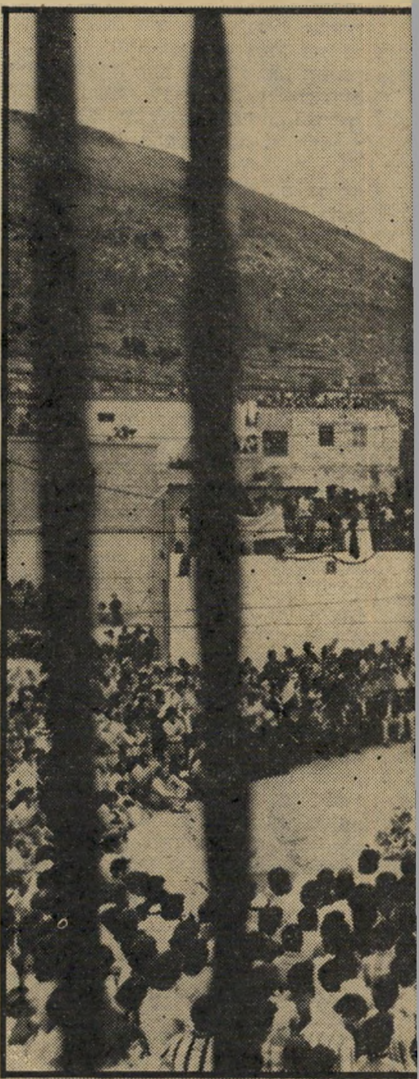

...ומד אל־מסרי לבית־הקברות שבכפר, שם גילו ...ובים ובני־מישפחתו ניגשו לנשק את פניו. ...שבדקו את גופת ההרוג טוענים, בניגוד לגירסת ...ית, כי אחמד נפגע משני כדורים בלוע ובירך.

...דרטה לפרנקו מפקד מרחב הגליל, שלדעת רבים הוא האחראי הישיר למה ...ע בכפר, יהיו הריסות המיבנה שהיה פעם בית לשבע נפשות, ביניהן (בתמונה) האם, רימי כוויאן ושניים מילדיה היושבים לידה. בעל הבית המשותק, חוסיין עוואד כייוואן, נמצא עכשיו בבית החולים בחיפה, סובל מזעזוע מוח ומחוסר הכרה. **צילם: שלמה סתר**

הפוגרום

(המשך מעמוד 29)

תה בו סביב. עכשיו עמד מחמוד עם נכדו בן השלוש והביט בשוטרים ובצעירים שהשליכו עליהם אבנים. לפתע נשמעו יריות מכיוון השוטרים שעמדו מעבר לכביש. אחד הצעירים, אחמד אל־מסרי, צנח תחתיו, ליד הפעוט בן השלוש. הבחורים האחרים מיהרו אליו. נשמע צרור־יריות שני. הבחורים התפזרו לכל עבר כשהם צועקים: „אחמד נרצח!”

לאחמד אל־מסרי, בן 28, חמישה ילדים. אשתו הרה כעת, בחודש השני להריונה. אחמד נשאר באותו יום בכפר כיוון שעמד לצאת עם מישפחתו לביקור אצל הורי אשתו בנצרת.

נוסף על אחמד נפצעו מאותו מטח יריות כמה בחורים נוספים.

רק לקציני המישטרה שהיו במקום הותר לשאת נשק. שוטרים ואנשי מישמר הגבול שלא בדרגות קצונה היו חמושים באלות, במגינים ובמיכלי־גאז. קצין אגף המיבצעים של מרחב הגליל, סגן־ניצב שמואל שגיא, היה האיש שהופקד על מיבצע הריסת הבית. צו ההריסה ניתן על־ידי בית־מישפט־השלום בעכו עם הפנייה לוועדה לתיכנון ובנייה, שתדאג לביצוע ההריסה. ועדה זו העבירה את צו בית־המישפט למפקד המרחב, ניצב־מישנה דוד פרנקו.

למג׳ד־אל־כרום הועברו ממיפקדת המרחב עשרות רבות של שוטרים, מחלקת קשר ויחידת פיקוד, נוסף על כוח של אנשי מישמר־הגבול ושוטרים מתחנות־מישטרה באיזור. לשם מה היו זקוקים לכל הכוח הזה?

קיימות מיספר עדויות לגבי סיבת הירי בתושבים וזהותו של האיש האחראי, ישירות או בעקיפין, לירי ולהשתוללותם של השוטרים.

כמה משוטרי הכפר מוכנים להעיד בשבועה כי ראו את ניצב־מישנה דויד פרנקו בתוך קבוצת השוטרים שפתחה ביריות על אחמד אל־מסרי וחבריו. לדיבריהם, היריות נורו בערך באחת בצהריים ומפקד המרחב, שקל הזהותו בשל ממדי־גופו האדירים, היה כבר במקום.

בפי דובר המחוז הצפוני, פסח פרלמן, טענה שונה. „דויד פרנקו הגיע למג׳ד־אל־כרום רק אחר־כך,” טען. לדבריו, פרנקו הגיע למקום האירוע כדי לעזור בארגעת תושבי הכפר הערבי. אך סותר את דבריו קצין בכיר ממרחב הצפון, שביקש שלא לנקוב בשמו. קצין זה טוען כי לא היו דברים מעולם. „מפקד המרחב היה במקום בשעת הירי, ונמצא בין הקצינים שירו בצעירי הכפר,” סיפר.

מאחר שרק הקצינים הורשו לשאת נשק באירוע זה, ברור שהאש נורתה על־ידי קצינים של המישטרה או מישמר־הגבול. דובר המחוז טוען כי במקום התקרית היה רב־פקד רנאטו ברדה, ראש לישכת הסיור של מרחב הצפון, אשר שקל את כל הנסיבות ורק אחר־כך הורה על פתיחה באש לעבר קבוצת הבחורים.

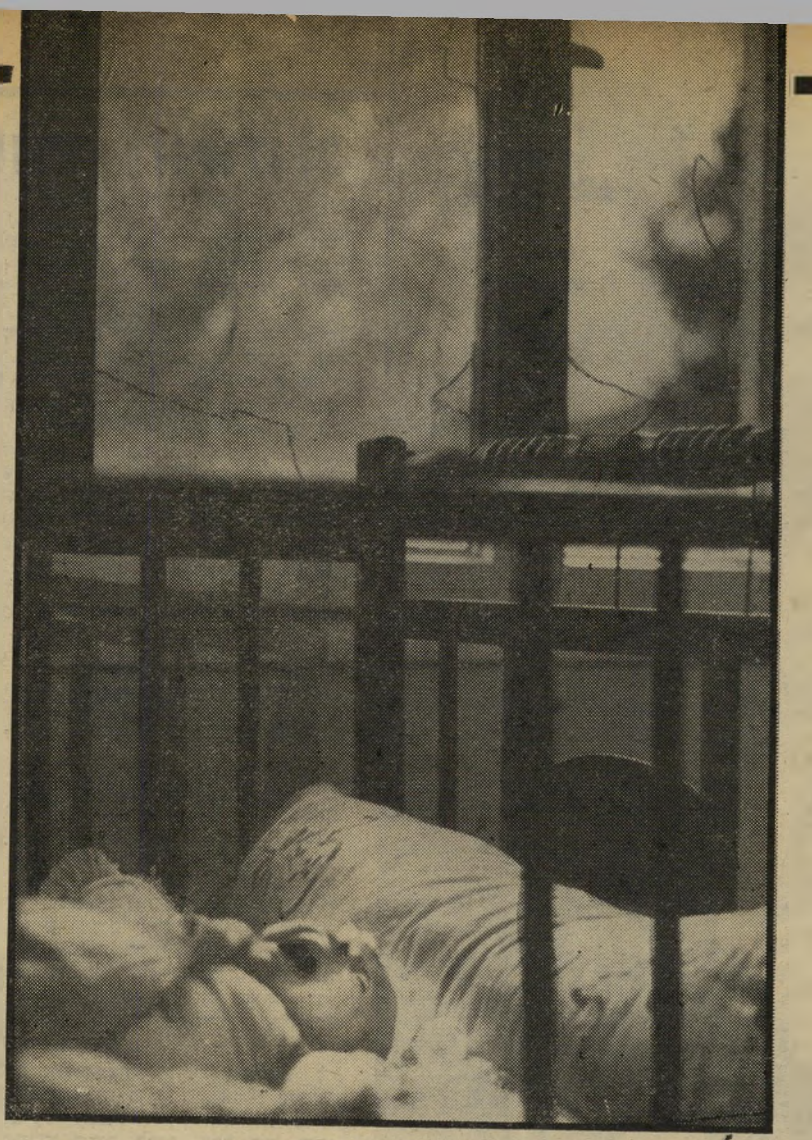

חלון מנופץ בביתו של חאלד מנסור. הסימנים מעידים בבירור כי השמשות נופצו מבפנים, במרחק קטן מן התינוקת בת 28 הימים, שגם סורגי מיטתה נשברו. השכנה טוענת שהתינוק נזרק לה באוויר על־ידי שוטר סאדיסטי.

גם לגבי סיבת המוות קיימות גירסות שונות. תת־ניצב נוריאל ששון, הממונה על החקירות במרחב הצפון, שהוא ראש ועדת־החקירה שמינה המרחב לחקור את אירועי מג׳ד־אל־כרום, אומר שלפי מימצאיו נפגע אחמד מסרי בשני מקומות בגופו, בירך שמאל ובצוואר. הפגיעות היו מרסיסים. לפי המימצאים פגעו הקליעים באבן או בחפץ קשה שמהם ניתזו הרסיסים שקטלו את אחמד מסרי.

לחיזוק דבריו של תת־ניצב ששון אומר דובר המחוז, כי כוח השוטרים ירה לא רק באוויר אלא גם על הקרקע, כדי להבריח את התושבים.

לגבי הפוגרום שנערך ב־20 בתים טען הדובר שהשוטרים פרצו לבתים שמהם זרקו אליהם אבנים. טענה זו אינה סבירה, כי חלק מן הבתים היו ריקים ונעולים.

חובת השילטון החדש

אלא שבמג׳ד־אל־כרום אין מקבלים את מסקנות ועדת־החקירה של המישטרה. שלושה רופאים ערבים בדקו את גופתו של ההרוג מייד אחרי שהוצאה מן המכון לרפואה מישפטית באבו־כביר. מסקנות השלושה, שבראשם עמד ד״ר חסן עומר, רופא בבית־החולים בנהריה, היו שאחמד נפגע משני כדורים — לא מרסיסים — בירך שמאל ובלוע. שני הפצעים, לדבריו, סימטריים, עמוקים ועגולים, וזהו סימן של חדירת כדור ולא רסיס.

דרישתם של אנשי הכפר, להקים ועדה שתחקור את כל נסיבות המיקרה במג׳ד־אל־כרום ושלא תהיה ועדת־חקירה של מטה מרחב הצפון או המטה הארצי של המישטרה, עדיין לא הגיעה לכלל דיון. אם לא תקום ועדה כזו, לעולם לא יועמדו האשמים במותו של אחמד מסרי, ובפוגרום שערכו השוטרים בבתי הכפר, לדין.

ימים אחדים קודם־לכן ביקר שר־הביטחון עזר וייצמן יחד עם ניצב־מישנה דויד פרנקו ומפקדו, ניצב מרדכי רזן, באיזור הגדר הטובה. אחרי הביקור אמר פרנקו לחבורת קצינים שהיו לידו: „עלינו להוכיח את עצמנו לפני השילטון החדש.”

העולם הזה מאשים:

● פעולת השילטונות להריסת בית במיגזר הערבי היא בעלת אופי פוליטי מובהק. השילטונות לא נקטו מזה שנים בשום פעולה דומה נגד אלפי הבתים שנבנו שלא-כחוק במיגזר היהודי.

● אירגון הפעולה, במג׳ד-אל-כרום, הרכב הכוחות שהובאו מראש למקום ופרטי הביצוע מעידים בבירור על כך שהמישטרה ציפתה לתקרית אלימה חמורה — ואולי אף רצתה בה.

● קיים חשש שקצינים מסויימים במחוז הצפון של המישטרה ביקשו בכוונה לגרום תקרית כזאת בכפר הערבי, כדי להסיח את הדעת מן הגילויים החמורים של שחיתות וריקבון בצמרת מחוז מישטרתי זה, שנחשפו בשבועות האחרונים מעל עמודי „העולם הזה”.

● קיים חשש שמא נקטו קציני-המישטרה בכוונה תחילה בשיטות קיצוניות בתקרית זו, ללא כל הצדקה, כדי למצוא חן בעיני הממשלה החדשה ולהוכיח „זקיפות-קומה לאומית”.

● לא היתה קיימת כל הצדקה לפתיחת אש על תושבי הכפר בנסיבות המסויימות שהיו בשטח. הודעות המישטרה על נסיבות הריגתו של הקורבן הן בלתי-אמינות בעליל.

● כוחות-המישטרה ערכו במקום פוגרום מתוכנן, בהסכמת קציניהם, המזכיר את המחזות החמורים ביותר של „יום האדמה”.

● החקירה הנערכת על-ידי קציני-מישטרה, לפי שיטת „המישטרה חוקרת את עצמה”, היא בדיחה.

לפיכך תובע „העולם הזה” למנות ועדת־חקירה ממלכתית, בראשות שופט, לחקירת מאורעות מג׳ד־אל־כרום.

אחרי שהממשלה הקודמת סירבה, בצורה מחפירה, להסכים לחקירה בלתי-תלוייה של מאורעות „יום-האדמה”, תהווה התנהגות הממשלה החדשה במיקרה זה מיבחן מוסרי ומעשי ראשון-במעלה לאמינות הצהרותיו של ראש-הממשלה.

במדינה

(המשך מעמוד 26)

עניתי בשלילה, אבל הם לא הסתפקו בתשובתי והורו לי לפתוח את תיק הג׳יימס־בונד שלי, שם היה מונח הגליון האחרון של העולם הזה. הפקידים נטלו את הגיליון, כשאחד מהם מפטיר: ,את העיתון הזה אני מכיר.׳ למזלי היו על השערים תמונות של שר־האוצר שימחה ארליך. לכן הירשו לי להמשיך בדרכי ולהיכנס לדרום־אפריקה.”

יחס משפיל. רייכר שהה שם שלושה שבועות, וכשחזר לישראל לא יכול להתאפק ופירסם רשימה על מה שראו עיניו.

כתב רייכר בעיתונו: „עוד באותו יום צילצל הטלפון בבית, ופקיד זועם של השגרירות הדרום־אפריקאית, שהציג עצמו כקצין־עיתונות בשם ארנולד סניימן הודיע לי כי ממשלתו מוחה בתוקף על כך שהעזתי לכתוב כתבה על דרום־אפריקה. הוא כינה אותי שקרן ורמאי והודיע לי חד־וחלק שיותר לא יורשה לי לבקר בדרום־אפריקה.

„אמרתי לו שזכותי העתונאית לכתוב את מה שרואות עיני אך הוא חזר והטיח בי האשמות כשהוא מדגיש כל הזמן שדרום־אפריקה אינה מאפשרת לכל עיתונאי לבקר בתחומיה. את זה למדתי על בשרי, הוא לא צריך היה להגיד לי. עיתונאי ישראלי הרוצה לבקר בארץ האפרטהייד חייב לעבור סינון, בדיקה ושיחה אישית לפני שהוא מורשה לנסוע לשם. ממשלת דרום־אפריקה מרשה רק לעיתונאים־מטעם לבקר בתחומה ואותו קצין עתונות סניימן אמר לי מפורשות: ,אנחנו מרשים לעיתונאים להיכנס אל ארצנו בשני תנאים: או שלא יכתבו בכלל או שיכתבו מטעם.

„אני עומד לפנות אל מוסדות אגודת העיתונאים בישראל כדי שימחו לפני שלטונות דרום־אפריקה על שהתעמרו בי עד שהעניקו לא את אשרת הכניסה, ועל יחסם המשפיל אלי אחרי פירסום רשימתי.”

הממשלה

חטוף ואנוס!

בגלל שיקולי יוקרה תעסוקנה שתי ועדות בהחמרת עונשי האנסים

העונשים, הקלים יחסית, הקבועים בחוק הישראלי לאנסים ולמבצעי מעשים מגונים, הפכו מזמן לבדיחה. גם תהליך חקירת התלונות המוגשות בידי קורבנות מעשי האונס והעובדה כי החוק דורש עדויות מסייעות לעדויות הקורבנות עצמן, מקילים בדרך כלל על האנשים להיחלץ ממישפט ומעונש. מטבע סוג פשע זה הוא שקשה למצוא בו עדויות מסייעות רבות כמו במישפט פלילי רגיל.

ועדת החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת החליטה לפעול לשינוי החוק, על מנת שייקל יהיה להעמיד אנסים לדין. לשם כך בחרה הוועדה לאחרונה בוועדת־מישנה, בראשות ח״כ שולמית אלוני, שתדון בסוגיה ותגיש המלצותיה לוועדה.

לפני שבוע פנתה אלוני לשר־המישפטים החדש, שמואל תמיר, ביקשה לקבל את סיוע משרדו לוועדה שהועמדה בראשה. כעבור ימים מיספר קיבלה אלוני תשובה בדרך מפתיעה: בעתונות פורסם כי שר־המישפטים היה יוקרתי בעיקרו. נראה כי הקמת ועדה משלהם לדיון בעונשי האנסים, ללא כל קשר לוועדה שהקימה הכנסת.

המניע להקמת הוועדה של משרד־המישפטים הי היוקרתי בעיקרו. נראה כי תמיר מבקש לקשור לעצמו את כתר הרפורמטור בחוקי המדינה. כתוצאה מכך תעסוקנה עתה שתי ועדות באותו עניין עצמו, תתחרנה זו בזו במילחמה באונס.

ישראלים בחו״ל

הפצצה הטייוואנית

הקריקטוריסט רענן לוריא הוזמן לטייוואן כאורח רשמי של ממשלתה וחזר עם סקופ בינלאומי

רק שתיים ממדינות העולם החמישי — שהמכנה המשותף שלהן הוא קיומן בשולי יבשת הדוחה אותן — היו ידועות עד כה כבעלות פוטנציאל גרעיני: ישראל

ודרום־אפריקה. בסוף החודש שעבר הצטרפה מדינה נוספת למועדון הגרעיני של העולם החמישי: טייוואן, המוכרת כסין „הלאומנית”.

הידיעות שפורסמו בכותרות ראשיות בעתוני ארצות־הברית בישרו כי טייוואן הצליחה לפתח פצצות גרעיניות טאקטיות, המופעלות בצורת מוקשים ימיים. גלי ההדף של פצצות גרעיניות אלה מתפשטים לרוחב על פני שטח של עשרות קילומטרים, מסוגלים להשמיד ולהטביע כל כלי שיט השט בטווח זה, כולל צוללות.

הסקופ הבינלאומי, שהוסיף את שמה של טייוואן למועדון הגרעיני, היה שייך כולו לעתונאי ולקריקטוריסט הישראלי לשעבר רענן לוריא שהוזמן לטייוואן כאורח רשמי של ממשלתה. לוריא, שהקריקטורות הפוליטיות שלו מופצות במאות עתונים בארצות־הברית ובעשרות מגדולי העתונים בעולם, כולל עתונים במדינות ערביות, מוכר כיום כאחד החשובים שבציירי הקריקטורות בעולם. אולם המידע הבלעדי שהצליח להשיג אודות הפצצה הטייוואנית לא היה בבחינת קריקטורה המעלה חיוכים. הוא עורר הדים של דאגה בפינות רבות בעולם.

הקלטה של האיש החזק. לוריא הוזמן לטייוואן כאורח הממשלה במיסגרת מסע הסברה שנועד להציג את סין „הלאומנית” בעיני דעת־הקהל האמריקאית כמדינה דמוקראטית, שקיומה אינו מהווה סכנה לשלום העולם. כמי שהקריקטורות שלו מגיעות מדי שבוע לציבור של כ־52 מיליון קוראים ואשר שלושת הגדולים בעתוני טייוואן מפרסמים בקביעות את ציוריו, הוערך לוריא כבעל השפעה רבה בעיצוב דעת־הקהל, האמריקאית בעיקר.

שטיח אדום נפרש לרגליו כאשר נחת בבירה טייפה וסגן שר־החוץ הטייוואני בא לקדם את פניו. נקבעו לו פגישות אישיות עם שורה ארוכה של אנשי מפתח בצמרת השילטון, החל מראש־הממשלה והאיש החזק של טייוואן, צ׳אנג צ׳ינג־קוואו, בנו של המרשל צ׳אנג קיי־שק וכלה בנשיא ין צ׳יה־קאן. אלא שהביקור, שהוגדר כ„ביקור של רצון טוב,” מצד המארחים העלה תוצאות שונות לחלוטין מאלה שציפו להן.

מספר לוריא: „עוד לפני שהגעתי לטייוואן היו בידי ידיעות ממקורות שונים על כך שהפיתוח הגרעיני אצלם נמצא בשלבים מאוד מתקדמים. אספתי ידיעות מכל מקור ובניתי שלב אחרי שלב מעין תשבץ שהצטרף לתמונה שהלכה והתבהרה. כשהגעתי לטייוואן ביקשתי למצוא את הנתונים החסרים בתמונה.

„כאשר קבעו לי ראיון עם ראש־הממשלה ביקשתי היתר להקליט את הראיון בטייפ. הנסיון לימד אותי לקבוע כעקרון להקליט כל ראיון. מארחי דחו את הבקשה. הם אמרו שראש־הממשלה יקבל אותי לראיון, אבל בלי טייפ. כשביקשתי לבקש רשות מראש־הממשלה עצמו להקליט את דבריו, התנגדו לכך בכל תוקף. ׳יפטרו אותי אם תעשה זאת,׳ אמר לי שר האינפורמציה.

„מיסדר של צנחנים בדגל־שק וצבא של צלמים קיבל אותי בבואי לארמון ראש־הממשלה. כאשר נפגשתי איתו אמרתי לו: ׳הוד מעלתו, אני מצפה להזדמנות שתבקר בארצות־הברית כדי שאוכל לראיין אותך.׳ הוא הסתכל בי ואמר: ׳בבקשה, אנחנו פה, מדוע לא עכשיו?׳

„אמרתי לו שבעיקרון אני עורך ראיונות רק עם מכשיר־הקלטה והבנתי כי הוא אינו מעוניין בכך. ׳למה לא?׳ תמה ראש־הממשלה, ׳אף פעם עוד לא העניקתי קודם לכן ראיון מוקלט. שר־האינפורמציה ואשתי תמר, שנלוו אלינו כמעט והתעלפו. אני מודה לאל שהבאתי עמי את מכשיר־ההקלטה. כי בראיון המוקלט עמו הודה בפני צ׳אנג צ׳ינג־קוואו כי בידי טייוואן יש הכושר ליצור פצצה גרעינית.

„אחר־כך, כשנפגשתי עם אישים אחרים בטייוואן, השתמשתי במה שאמר לי ראש־הממשלה. אמרתי להם: ׳רבותי, ראש־הממשלה שלכם אמר לי בראיון גלוי כי יש לכם כושר גרעיני.׳ זה פתח את כל הסכרים וכך הצלחתי להגיע למידע באשר לאופי הפצצה הגרעינית הטאקטית שהצליחו לפתח. את האישור הסופי קיבלתי לכך מאיש קשר במשרד־ההגנה האמריקאי, הוא לא אישר לי זאת במפורש. אבל אצל האמריקאים אם הם אינם מכחישים סימן שזה נכון. עכשיו מנסה ממשלת טייוואן להכחיש בשפה רפה את הידיעה שקיבלתי. אולי הם מצטערים על שהזמינו אותי לביקור. אבל תפקידי כעתונאי הוא לפרסם לא דווקא מה שמארחי מעוניינים בו, אלא מה שאני מוצא לנכון כחדשות בעלות ערך. אני יודע שזה לא מוצא־חן בעיני הטייוואנים, אבל זה הג׳וב שלי.”

ישראל יוק! לוריא, שהוטס על ידי מארחיו גם לאי קמוי, הנמצא במרחק של כארבעה קילומטרים בלבד מהיבשת הסינית, שהפך למבצר חפור המסוגל לעמוד גם בפני התקפות גרעיניות, לא יכול היה להימנע מעריכת השוואה בין טייוואן לישראל. „ההקבלה בולטת מיד לעין,” סיפר.

„ישראל היא אי מוקף יבשה וטייוואן היא אי מוקף ים. לשתיהן אין כל קשר יבשתי עם שכנותיהן. כמו בישראל כך גם בטייוואן מוצא כ־40 אחוז מהתקציב הלאומי לצרכי ביטחון. שתיהן תלויות בארצות־הברית ובשתיהן יש משמעת של התנדבות. ההבדל הוא אולי רק בכך שבטייוואן הכלכלה פורחת.

„בניגוד לישראל פתרה טייוואן את בעיות האנרגיה שלה. בונים עכשיו שם שישה כורים גרעיניים שב־1983 יספקו כ־50% מצריכת האנרגיה שלה.”

מה שהפתיע את לוריא בביקורו הרשמי בטייוואן היא ההתעלמות המוחלטת והמופגנת מקיומה של ישראל ומהקשרים עמה, במידה שהם קיימים. בעתונות העולמית התפרסמו מדי פעם ידיעות על הקשרים הצבאיים בין שתי המדינות, ועל רכש בטחוני שעורכת טייוואן בישראל. אולם כאילו על פי הוראה מגבוה נמנעים אמצעי התיקשורת מלאזכר את שמה של ישראל.

„כשהגעתי לטייוואן,” מספר לוריא, „נערכה לי מסיבת עתונאים בהשתתפות עשרות צלמים ועתונאים. במהלך הפגישה נשאלתי שאלות בקשר לישראל, כיוון שידעו את מוצאי. דיברתי על ישראל יותר מחצי שעה. העתונאים רשמו כל מילה. למחרת הופיעו בעתונות המקומית עמודים שלמים של דיווחים על מסיבת העתונאים הזו, אבל לא היתה בהן אף מילה על ישראל. הקשרים של הטייוואנים עם מדינות ערביות, כמו סעודיה, הם כל כך חזקים, שהם נמנעים מאיזכור כל קשר שלהם לישראל.”

עיתונאי לוריא מצייר את פיצצת־האטום

„לא מזכירים קשרים עם ישראל”

לוריא (משמאל) עם צ׳אנג צ׳ינג־קואו*

ראש־הממשלה נתן אישור

* באמצע מתרגם, ומאחוריו תמונתו של סון יאצן, מייסד הקהילייה הסינית.

פשעים

הקשר השווייצי

תיירים וישראלים חשודים כי עשו יד אחת להבריח הרואין

הצעירה הבלונדית שישבה על ספסל החשודים באולם המעצרים התל־אביבי היתה חיוורת. עיניה שוטטו סביב, פניה הביעו עייפות והיא נראתה מסוממת ותשושה. כל המבטים הופנו לעברה, שעה שנציג המישטרה פקד ניסים זהב ייחס לה השתייכות לרשת שהבריחה לארץ כמויות הרואין ברבבות לירות.

אנה ברידהרסט, שהגיעה משוויץ לישראל לפני שבועות אחדים, לא הבינה הרבה מן המתרחש באולם הדחוס. לדברי פרקליטה היא מכורה לסמים ושרויה בהזיות. בהודעתה במישטרה הודתה הצעירה השוויצית בת ה־19 בעבירות החמורות ולמעשה נטלה על עצמה את האחריות לכל כמות הסם שנתפסה אצל חבריה שישבו לידה על ספסל החשודים.

פגישה במלון. בצהרי היום השישי האחרון נכנסו שלושה גברים ואשה אל אחד מחדרי מלון שלום בתל־אביב. כשיצאו מהמלון התנהל אחריהם עיקוב של בלשי מחלק הסמים של המישטרה. בצומת הרחובות הירקון ושדרות נורדאו נעצרו הארבעה: דויד שמרלינג, אמנון אלקיים, אנה ברידהרסט ויעקוב ברומבוט. בחיפוש נתגלו על גופה של התיירת השוויצית שני גרם הרואין וכמות קטנה יותר של חשיש. לטענת פקד זהב היתה הפגישה במלון פגישת עסקים. לדבריו הוברחה כמות גדולה של הרואין לישראל על־ידי התיירת הבלונדית ששימשה כבלדרית. אלקיים ושמרלינג, שניהם חיפאים, עמדו על־פי גירסה זו למכור את אותה כמות לברומבוט ולשם כך הביאו לו חומר לדוגמה.

למחרת נעצרו עוד שתי נשים כחשודות במעורבות באותה עיסקה: צילה רוטנר, אחותו של שמרלינג ונדיה — אשתו. צילה הובילה את החוקרים אל מחבוא בו נתגלתה כמות נוספת של 78 גרם מהסם הלבן, שערכם בשוק הוא כחצי מיליון לירות, ומהם ניתן להפיק כ־8,000 מנות סם לשימושם של נרקומנים.

מי הביא את החומר? החוקרים סבורים שעלו על רשת של יבואני הרואין שאנשיה הירבו בנסיעותיהם לאירופה. בבית־המישפט גם התגלה שיעקוב ברומבוט הועמד כבר לדין בלונדון, לפני חודשים אחדים באשמת סחר בסמים, אלא שלטענתו זוכה בדין

החשודים טענו שלא היה להם כל קשר לכמות שנתפסה בחיפה. לדיבריהם הם קיבלו את החבילה מהתיירת למישמרת ולא ידעו על תוכנה. עדותה של אנה, בעלת פני־הבובה העגלגלים, אישרה גירסה זו. האם מסרה גירסה זו בעיקבות לחץ ואיומים מצד שותפיה להברחה או בהשפעת סמים? זאת לא ניתן היה להבין באולם בית־המישפט שכן אנה לא פצתה את פיה כל אותן השעות בהן ישבה באולם המעצרים. היא רק הרכינה את ראשה מדי פעם והיתה שולחת מבטים עצובים אל עמיתיה. דויד שמרלינג שלח מדי פעם יד מלטפת לעברה והחליק על שערותיה וזרועה, בניסיון לעודד את רוחה מעבר לגבו של השוטר הגברתן שהפריד ביניהם.

על הדרך שבה עלו אנשי מחלק הסמים על כמות הגדולה לא הרחיב פקד זהב את הדיבור. הוא רק מסר לשופט פיסת־נייר שעליה נרשם מידע סודי אשר, לדבריו, קושר את החשודים.

בשבועיים האחרונים עצרה המישטרה שלושה נרקומנים מתל־אביב, שלושתם פנים מוכרות בחוגי הבוהמה. נראה ש־

(המשך בעמוד 34)

מיבצע יחסי־ציבור לסרט „התהום"

הביא לצלילה המונית במימי אילת

מטמון בתהום

הדוגמה בעיקבות הסרט **התהום** המוקרן בימים אלה בבתי־הקולנוע ברחבי העולם, נערך מיבצע צלילה המוני בחוף־האלמוג באילת. תמונה זו מתוך הסרט, המראה את ניק נולט צולל בעיקבות אוצר נסתר, שימשה השראה לצוללנים.

צוות הצוללנים שפקד בסופשבוע אחד את חופי אילת עורר את סקרנותם של תיירים ואנשי המקום גם יחד. הם בחנו את החוף, ערכו תצפיות, מדדו את השטח וירדו אל מתחת לפני המים.

מיבצע צבאי? אימון של אנשי־צפרדע? או אולי הכנות לבניית אתר־תיירות חדש?

החידה נפתרה בשבת האחרונה, כאשר חוף האלמוג באילת אירח 200 צוללנים, מיספר כפול של בני מישפחותיהם וידידיהם, ועוד צלמים ועיתונאים, והרבה הרבה אילתיים מקוריים וסתם סקרנים שנזדמנו למקום.

מזג־האוויר הסגרירי לא הפריע לאיש. בעיקר לא לצוללנים. אלה זינקו אל מתחת לפני המים, במטרה למצוא את המטמון שהונח על קרקעית הים מבעוד זמן.

מי ימצא את הפרסים?

ערב המיבצע נפתחה במלון מלכת שבא האילתי נקודת הרשמה וביקורת. כל אחד מצוללני ישראל הוזמן להשתתף במיבצע — בתנאי, כמובן, שבידו ציוד צלילה מתאים ומצב בריאותו שפיר.

רופא מיוחד הובא אל החוף ועימו תאי־לחץ — על כל צרה. השטח גודר במצופים וכן נקבעו מסלולי כניסה ויציאה. כל צוללן שענה על הדרישות, והיה מצויד בתעודת צוללן, נהנה מן השירותים שסופקו לו במקום על־ידי אנדרומדה, מועדון־הצלילה התל־אביבי.

אנשי אנדרומדה, עודד גריגברג ושימעון דותן, חרשו את קרקעית הים שלושה ימים קודם המיבצע, כשהם תרים אחר מקומות מתאימים להטמנת המטמונים. לבסוף מצאו נקודות כאלה, במקומות שעומקם לא עלה על 12 מטר.

מאות במים תחילת „מיבצע תהום": מאות צוללנים מזנקים למי ים־סוף כשהם לבושים בחליפות צלילה ובלוני האוויר קשורים לגבם. למרות מזג־האוויר הקר ששרר בשבת האחרונה באילת היה הים שקט. הצוללנים החלו בסריקה מעל פני המים וכל אחד מהם בחר לעצמו שטח חיפוש. אחרי שהחליטו איפה לחפש, ירדו הצוללנים לקרקעית הים. המטמון, לוחית פרספקס אדומה בגודל 20 ס"מ, הוטמנה בשעות הבוקר המוקדמות בעומק של 12 מטרים, חציה מוסתרת מתחת סלע וחציה גלוייה. מלבד הפרס הגדול של 15 אלף ל"י, הוטמנו שני פרסי תנחומים בשווי 2,500 ל"י כל אחד.

חברת הסיגריות דובק תרמה את שלושת המטמונים: הראשון היה סכום של 15 אלף לירות ואילו שני האחרים היו בני 2,500 לירות כל אחד. אך כיוון שלא בריא להטמין כסף טוב במים, מחשש שיירטב, הוסתרו על קרקעית הים שלוש לוחיות פרספקס, שעל כל אחת מהן חרותה המילה סמייל.

כאשר נשמעה השריקה זינקו הצוללנים למים. הם ניראו ממש כמו מהסרטים, גיבורי מלתעות והתהום: לבושים חליפות־צלילה שחורות, נושאים בלוני־חמצן, חבושי מסכות וחוגרים חגורות מייוחדות.

המתח בקרב הצופים הרבים שעל החוף גבר מרגע לרגע. לפתע התברר שכל אחד הוא מומחה ומהמר בעת־ובעונה־אחת. טוטו הצלילה אחז בכולם, שעה שהמתינו לתוצאות.

חלפו 20 דקות עד שעלה מישהו מתחת לפני המים כשהוא צועק בהתלהבות: „מצאתי! מצאתי!" היה זה יהודה שקוף, שרברב מחולון, שסיים רק לפני שבועיים קורס צלילה וירד לאילת, לא־כל־כך בשביל המטמון כמו בשביל התענוג לצלול בפעם הראשונה בחייו בים־סוף.

יהודה (27) זכה בכייפק היי ובחיבוקי האשה והבת, ותוך כך החליט ש„כל הכסף, 15 אלף לירות, יילך לרכישת ציוד צלילה." לאשתו לא נותר אלא להיכנע למה שנקרא היום במישפחת שקוף „חיידק הצלילה שתפס את יהודה."

כל ה„נעדרים" חזרו

שוב פילחו זעקות שימחה את חלל האוויר. „יש, יש!" קרא שימעון קינין, מסגר אילתי וצוללן ותיק, כשהוא עלה אל החוף והמטמון בידו. וכך, בעודו מחובק ומנושק ונוטף מים, החליט שימעון להתחלק בפרס עם בן־זוגו לצלילה. שהרי ידוע כי התקנות הבינלאומיות מחייבות צוללנים לצלול בצוותא, זוגות־זוגות, וכל צוללן יודע כי הוא חב הרבה משלוותו ומביטחונו האישי לפארטנר שלו.

הזוכה השלישי היה אלכס ארבל, מנפח־זכוכית מחיפה העוסק בצלילה מזה 2; שנים. אלכס אינו המשוגע היחידי במיש־

מנוחת הצוללנית אשתו של אחד הצוללנים ביקשה לנצל את מיבצע הצלילה לשיזוף, אבל לא הביאה בחשבון את הקור הפיתאומי וניצלה את בנה בן השש לכיסוי. מרבית הצוללנים הגיעו למקום עם בני־מישפחותיהם, כשהם עמוסים בציוד צלילה, ערכו פיקניק המוני על חוף ים־סוף.

פחתו לספורט הצלילה. כל מישפחתו צוללת עימו, גם האשה וגם הילדים. ממש חיי־מישפחה מתחת לפני המים, ושום תהום או מלתעה לא תפחידם.

וכעבור יותר משעה, אחרי שכל שאר הצוללנים המאוכזבים יצאו מן המים, השתררה לפתע מתיחות. כל צוללן היה חייב להפקיד את תעודתו לפני הצלילה, על־מנת לקחתה לאחריה, כדי שאפשר יהיה לוודא שאיש לא נעלם במצולות. והנה, למשך זמן־מה נותרו 13 תעודות שאיש לא בא לקחתן. אך למרבה השימחה החלו אט־אט צצים כל ה„נעדרים”, ואפילו לא איחרו למעמד חלוקת הפרסים.

יהושע גאמן, איש דובק, שחברתו תרמה את הפרסים, במטרה מוצהרת לעודד את ספורט הצלילה בישראל, התכבד בחלוקתם.

בעיה עקרונית

אחרי לחיצות הידיים והדיבורים החגיגיים, התפנו הכל לקוקטייל. כאן התערבבו כולם גם־יחד — צוללנים וצלמים, עיתונאים וסקרנים, בשלל הנורווגיות והשבדיות שקפצו מן הקוטב הצפוני לים אילת לשיזוף של חורף ישראלי.

ולאילת היתה אורה וצלילה.

אלא שבכך לא הסתיים האירוע ה־

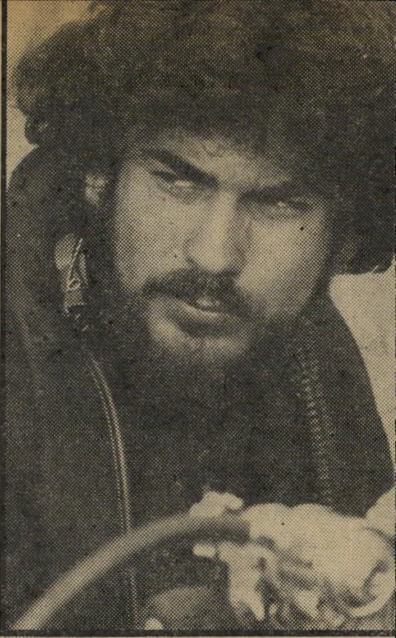

המזוקן דני מרום שהיה ללא ספק החתיך שבין הצוללנים, לא איבד את המוראל למרות שלא זכה בפרס, וטען שספורט הצלילה נפלא, הירבה בתיאור הנעשה מתחת לים.

הרגע המאושר כשהוא מנופף בידיו באושר יצא יהודה שקוף מהמים, עם ההוכחה שמצא את המטמון. עד שעלה בשעות הערב על המטוס שהחזירו לתל־אביב, לא חדל מלספר לכל מי שניקרה בדרכו את חוויות מציאת המטמון. בתמונה למטה: יהודה שקוף מייד אחרי שהסיר את החלק העליון של חליפת־הצלילה שלו, כלא־מאמין במזל הטוב שנפל בחלקו.

הצוללת הצהובה רותי קורוץ׳ הבלונדית בת השלושים, שהוכתרה כמלכת המיבצע, הגיעה לאתר הצלילה מלווה על־ידי בתה בת השש. לגופה של רותי קוריץ׳ חליפת־צלילה הדוקה בצבע אדום זרחני.

פירסומי הרטוב והעליז. העובדה שמארגני המיבצע ואנשי יחסי־הציבור שלו, הטיסו על חשבונם כשני תריסרי עתונאים וצלמים לבילוי סוף שבוע באילת, עוררה את חמת ועד אגודת העתונאים התל־אביבית.

עוד בטרם ירדו הצוללנים לאילת, התבקש יו״ר ועדת האתיקה של האגודה, אורי פורת, לקבוע אם אין בהטסה ההמונית של עתונאים לסיקור מבצע פירסומי טהור, משום פגיעה באתיקה העתונאית. פורת לא הספיק לפסוק בסוגיה והמיבצע כבר הסתיים.

„העתונאים נתפסו בחכה שטמנו להם,” קבעו כמה מראשי האגודה. הם ראו פסול בכך שמארגני המיבצע לא ביקשו מהכתבים המקומיים באילת לכסות את האירוע, אלא הטיסו אליו מספר עתונאים מכל מערכת. כך, למשל, נכחו באירוע ארבעה מאנשי מערכת ידיעות אחרונות „יש בכך משום ניסיון לשחד את העיתונות,” אמר אחד מראשי אגודת העתונאים.

כתוצאה מכך הוזמנו כל חברי האגודה שהוטסו לכסות את המיבצע לבירור בוועדת האתיקה. האגודה פנתה למערכות העתונים, ביקשה מהן שלא לפרסם את האירוע. אלא שגם הפעם איחרה הבקשה את המועד והידיעות על האירוע כבר הופיעו בדפוס.

האירוע הפירסומי התמים עשוי עוד לעמוד במרכזו של ויכוח עקרוני בין עתונאי ישראל: האם הזמנה למסיבת קוקטייל, במיסגרת מיבצעי יחסי־ציבור, אינה בבחינת שוחד, אבל טיסה ובילוי סוף שבוע באילת, היא בבחינת מתת העלולה לפגוע באובייקטיביות של הדיווח העתונאי?

הנכה בין הצוללנים הרבים שהשתתפו במיבצע בלט בנכה צה״ל קטוע רגל, שהוכיח שהצלילה טובה לכולם, אם ניזונו ברוח ספורטיבית.

במדינה

(המשך מעמוד 31)
חקירתם העלתה את אנשי המחלק על עיקבות רשת ההפצה. זאת נוסף על מידע בדבר פעילותם של אנשי עולם תהתון ישראלים בחו"ל הביאו כנראה את החוקרים אל קצה החוט.

אלא שנסיון העבר לימד שגם כאשר נתגלו כמויות גדולות של סם בידי אנשים הידועים כעבריינים לא היו למישטרה די ראיות כדי להרשיעם בדין. השופט יהושע גרוס שלח את החשודים לתקופות מעצר שבין שמונה ל־15 יום, את אנשי הבילוש שלח להביא ראיות שיצדיקו את ההאשמה החמורה שתלו בחשודים.

חשוד שמרלינג ושוטרת
חומר לדוגמה

מישפט

טעות בדרך למוסד הסגור

שופט ניהל מישפט חשאי, הוציא צו בלתי־חוקי וצעיר אושפז בטעות במוסד לחולי־נפש

עורכי־הדין והשוטרים שנכחו בסוף השבוע שעבר באולמו של שופט השלום התל־אביבי יהושע גרוס, חזו בתדהמה. „חשבנו שדברים כאלה מתרחשים רק ברוסיה הקומוניסטית," אמרו אחדים מהם. „זהו פשע באמצעות החוק," מילמל מתמחה צעיר שנקלע לאולם. אך יותר מכולם נסער עורך־הדין צבי סער, הפרקליט שחולל את הסערה.

גם השופט גרוס לא יכול להסתיר את סערת־רוחו נוכח המיקרה החמור שבו הכריע זה־עתה.

מעשה מגונה. בסוף חודש אוגוסט האחרון הובא אל בית־מישפט השלום בתל־אביב צעיר בן 17 כחשוד בעשיית מעשה מגונה בילדה בת שלוש. נציג המישטרה ביקש משופט המעצרים צו־הסתכלות נגד החשוד, לבית־חולים לחולי־נפש בבת־ים, מאחר שלדבריו „התנהגותו של החשוד היא כשל אדם בלתי־שפוי." השופט נעתר לבקשה, שלח את החשוד ל־15 ימי הסתכלות ומינה לו, כפי שמתחייב מחוק הטיפול בחולי־נפש, פרקליט מטעם בית המישפט — עורך־הדין צבי סער.

משתמה תקופת ההסתכלות שבצו, תוחזר הצעיר לבית המישפט עם חוות־דעת פסיכיאטרית הקובלת כי הוא מפגר בשיכלו ומומלץ להעבירו למוסד מתאים לטיפול במפגרים. הצעיר הוחזק במרתף המעצרים, בעוד נציג המשטרה עלה עם טופס חוות־הדעת אל שופט המעצרים מנחם בוכוויץ, וזה הוציא בו במקום החלטה לאקונית שאותה רשם על גב טופס פקודת המעצר.

החלטה בלתי־חוקית. מתחת למילה „צו", שהודגשה בקו, רשם השופט בכתב־ידו את המישפט הקצר: „לאשפז את החשוד בבית־החולים לחולי־נפש." הוא חתם ברישול, וסיים את הפרשה.

על־מנת להגיע להחלטתו זו, לא היה השופט בוכוויץ זקוק לסניגורו של החשוד וכמובן לא לחשוד עצמו, שהרי מה כבר יכול מפגר בשיכלו לחדש לשופט מלומד?
(המשך בעמוד 37)

התיאטרון הקאמרי עומד לפני הסערה הגדולה ביותר מאז העלה על בימתו את „מלכת האמבטיה" בגלל מחזה על

אורה ומרדכי נמיר
מישחק ניחושים

מלכת הכנסת

שמה של הח"כית חיותה גורן אינו מוכר כיום לרבים. אפילו בכנסת היא אינה ידועה. אבל בעוד כחודשיים עומדת חיותה גורן להיות חברת־הכנסת המפורסמת ביותר בישראל. היא תתייצב ערב ערב על הבמה ותופיע בפני הציבור. כל הסיכויים הם ששמה יעמוד במרכזה של שערוריה ציבורית חדשה ושהמדינה כולה תעסוק במשחק ניחושים סביב זהותה האמיתית.

כי חיותה גורן היא גיבורת מחזה מקורי חדש, העומד לעלות על קרשי התיאטרון הקאמרי. רק ביום השלישי השבוע החלו החזרות בהקאמרי על מחזהו החדש של יוסף בר־יוסף יאשה גורן. החזרות, עליהן מנצח הבמאי עודד קוטלר, יימשכו כשישה שבועות לפני שהמחזה יוצג לקהל. אבל סימני הסערה הציבורית העומדת להתחולל כבר נראים באופק.

בקבוצה המצומצמת של האנשים שהתוודעו אל תוכן המחזה החדש נמצא משחק הניחושים בעיצומו ומאחורי הקלעים כבר מתנהל ויכוח סוער בעד ונגד הצגת המחזה. הדי חרושת השמועות שהתפתחה סביב המחזה הגיעו עד לבניין הכנסת.

לכאורה עוסק מחזהו של בר־יוסף בשלוש דמויות דמיוניות, שאין להן כל אחיזה במציאות: יאשה גורן, חבר־כנסת, כמעט שר, בן 66 וחמישה חודשים; אשתו חיותה, עסקנית כבת ארבעים, וידיד המשפחה, פסח עשת, גם הוא חבר־כנסת כמעט שר, אבל בן 68 ושבעה חודשים.

„אני רוצה אותך!"

עלילת המחזה, שהוגדר על־ידי מחברו כ„מין קומדיה", מתרחשת בליל עצמאות אחד, בביתם של יאשה וחיותה גורן, בשעה שבקירבת מקום מתכנסת ועדת המינויים של המפלגה כדי לבחור שר נוסף לממשלה. הבחירה צריכה ליפול בין יאשה לבין ידידו, פסח עשת.

אבל יאשה, הנמצא על סף סיום הקאריירה הפוליטית שלו, מוותר על המינוי. „זרקתי להם בפנים הכל," הוא מבשר לאשתו כשהוא חוזר לביתו, „את הכנסת, את הוועדות, את המפלגה, הכל. זה המעשה הפרודוקטיבי ביותר שעשיתי במשך הרבה שנים, הרבה. מאז שנכנסתי לעסק הזה... אני זרקתי להם בפנים את כל המפתחות שלהם... אלה הפנים, עסקנים עלובים, הם בוחרים שר בישראל."

במהלך הערב מצטרף אל בני הזוג גורן גם פנחס עשת ותוך כדי ציפיה להחלטות המפלגה, נחשפת מערכת היחסים האינטימית בין הח"כ המזדקן לבין אשתו הצעירה מצד אחד, ובינם לבין ידידם המשותף מצד שני.

„אני רוצה אותך! אני רוצה אותך!" **זועק מנהיג המפלגה אל אשתו הצעירה,** „את תהיי הכסא שלי בממשלה, בכנסת, עכשיו! בלי ועדות מינויים, עכשיו!"

אבל חיותה גורן דוחה אותו: „אני לא עז שתקפוץ עלי מאחורנית. אני לא צריכה פנומאנים זקנים בשביל זה, לא בשביל זה! כמה שנים עוד תהיה פנומאן? מה אני אעשה אחר־כך? זה הלא ייגמר, לא?!"

כשהיא רואה שבעלה נחוש בהחלטתו לוותר על המינוי, מתגייסת חיותה כדי לסייע לפסח עשת לקבל את השרות בממשלה ומטיחה בפני בעלה את האמת שלה: „אני ריחמתי עליך, כי היית אדם, איזה אדם! עשית משהו חוץ מלצעוק 'שמוק!', או לפחות לא היית רחוק מהזמן שעשית. התחלת לרדת אבל זה נראה זמני. היה לזה אפילו חן. חשבתי שאני אוכל לעזור לך, יחד איתך. זה יהיה מעניין, זה יהיה נפלא. הייתי כל כך בטוחה שנצליח יחד, אם כל הכישרונות שלך, הייחוד שלך. אתה גם הבטחת לי. ומה יצא מזה? ליצן זקן ונפוח!"

„איש בודד ועצוב"

בהמשך הערב המשותף **חושפים השלושה את עצמם ומתגלים בקטנוניותם, בצורה מנוגדת לחלוטין לתדמית של אנשי ציבור.**

לקראת סופו של הערב מצליחה חיותה לשכנע את בעלה שיתייצב בפני מרכז המפלגה ויקבל את המינוי לשרות המוצע לו. „רק אל תגיד שאתה לא רוצה עכשיו, רק לא זה! תנקום בי, תשנא אותי, זה יעבור לך, אני בטוחה," **היא אומרת לבעלה,** „רק אל תשתגע פתאום לגמרי ותגיד שאתה לא רוצה עכשיו בכלל... אני לא אחזיק מעמד עם זה. הם עומדים לבחור אותך כמו שאתה רוצה! נכון, קודם הם לא רצו, הם חשבו על פסח, זה עלבון בשבילך. אבל טועים לפעמים..."

חיותה מנסה להוביל את בעלה למרכז המפלגה כדי לקבל את המינוי כשר, אלא שהוא צונח בדרך ומאבד את הכרתו. הרעיה הצעירה מזעיקה עזרה ראשונה: „אני יודעת שחג וצפוף, אבל תעשו את זה הכי מהר שאפשר! זה יאשה גורן! השר יאשה גורן! שר, שר, חבר בממשלה. אתם לא יודעים מה זה שר?"

אחר־כך היא מטלפנת למרכז המפלגה ומבשרת: „כן, יאשה בדרך אליכם, זה בסדר, הוא מסכים. אל תחכו, תוציאו קומוניקאט, הכל בסדר. חג שמח." **ולבעלה היא אומרת:** „המפלגה תסלח לי. הייתי מוכרחה לעשות את זה אחרי שאמרתי את זה למגן־דוד אדום. זה יצא לי שם. אני לא יודעת איך. אבל זה יצא טוב בשבילך. יטפלו בך הרבה יותר טוב עכשיו, כשאתה שר."

האפילוג מתרחש ביום העצמאות כעבור שנה. חיותה היא כבר חברת־כנסת המתוודה בפני ידיד המישפחה, פסח עשת: „מציעים לי לנסוע במשלחת הפרלמנטארית לאנגלית. אני חושבת שאני אדחה את זה. הבית שלנו בכפר היה מוזנח נורא... היתה רק תמונה אחת, שאבי ציחצח תמיד: התמונה של ג'ורג' החמישי... הייתי יושבת בפינה ומסתכלת בתמונה והייתי חושבת לי שמלך זה בוודאי איש בודד ועצוב. הוא נותן פקודות, מחלק מתנות, מחייך לכולם. אבל אין מי שיתן לו פקודות, מי שיתן לו מתנה, מי שיחייך אליו. שום דבר. הייתי בטוחה שזה הסוד שאני גיליתי וחשבתי לי שכשאגדל אני אחפש ואמצא מלך אחר..."

יאשה גורן, שעל שמו נקרא המחזה, היה המלך הזה.

„אנו חיים במדינה חופשית"

רק טבעי הוא **שמחזה ששלושת גיבוריו הם חברי־כנסת יעורר מיד גל של ניחושים, למי התכוון המחבר כאשר חיבר את המחזה. למרות שיוסף בר־**

גילה אלמגור ובעלה, יעקב אגמון
מיהי „הגננת הלאומית״?

מחזאי יוסף בר־יוסף
שערוריה ציבורית

יוסף טוען כי דמויותיו הן פרי דמיונו בלבד, יש בהן כמה סימני זיהוי המאפשרים היקשים לגבי דמויות שחיו ופעלו במציאות הישראלית.

יאשה גורן שלו הוא יליד אוקראינה, מוותיקי מפלגה הנמצאת בשילטון שנים רבות ואין הכוונה לליכוד. אשתו חיותה היא ילידת כפר, צעירה ממנו בשלושים שנה בקירוב. היא עסקנית העוסקת במוסדות לילדים ההופכת עצמה בסוף המחזה לחברת־כנסת.

במציאות הפוליטית הישראלית היה רק זוג אחד המתאים לנתונים אלה. אין זה מפליא שהשמות הראשונים הצצים במוחו של כל מי שקורא את המחזה הם שמותיהם של מרדכי ואורה נמיר.

מרדכי נמיר, שנפטר לפני כשלוש שנים בגיל 78, היה מעסקנים הבולטים של מפא״י, כיהן במהלך הקאריירה שלו כמזכיר מועצת פועלי תל־אביב, כשגריר ישראל במוסקבה, כמזכיר ההסתדרות, כשר העבודה וכראש עיריית תל־אביב. נמיר, יליד אוקראינה, חלה אחרי שבע שנות כהונה כראש־העירייה, הפך משותק למחצה אך עמד שיביאו אותו מדי יום למשרדו בבניין העירייה עד שפרש מתפקידו והסתגר במשך שש שנות חייו האחרונות בביתו, עם אוסף פילי החרסינה שלו.

כאשר נשא את אורה נמיר לאשה היא היתה צעירה מכנו בשלושים ושלוש שנים, כמעט אותו הבדל השנים שבין יאשה וחיותה גורן במחזהו של בר־יוסף. אורה נמיר היא גם היחידה שהיתה אשה של שר חברת־כנסת.

כך, שאפילו לא התכוון בר־יוסף, במודע או שלא במודע, לכל דמיון בין גיבורי מחזהו למרדכי ואורה נמיר, אי אפשר יהיה להימלט למראה המחזה מהשוואה אינסטנקטיבית בין שני הזוגות — במחזה ובחיים.

השמועה על כך שהתיאטרון הקאמרי עומד להציג מחזה שגיבוריו מזכירים, לפחות בפרטים הביוגראפים שלהם, אותה ואת בעלה המנוח, הגיעה גם לאוזניה של אורה נמיר, מהעסקניות הבכירות של נעמת, המקדישה את פעילותה בעיקר לגני הילדים של הארגון.

הח״כית פנתה אל הנהלת התיאטרון הקאמרי, ביקשה לקבל את המחזה לידיה ולקוראו. במיסדרונות הקאמרי פרחו רינונים כאילו ביקשה אורה נמיר לערוך מספר שינויים במחזה, כדי שלא יזהו אותה עם גיבורתו.

הח״כית של העבודה, שלמרבה האירוניה היא גם חברת ועד ידידי התיאטרון הקאמרי, הגיבה השבוע בתשובה לשאלת כתב העולם הזה: „אני לא פניתי לתיאטרון הקאמרי בשום טענה. אנחנו חיים במדינה חופשית וכל תיאטרון יכול להציג מה שהוא רוצה. לא פניתי אל הקאמרי בקשר לשום מחזה וזה כל מה שיש לי לומר.״

אולם למנהל התיאטרון הקאמרי, אורי עופר, היתה גירסה שונה במיקצת. „השמועה המהלכת כאילו עוסק המחזה יאשה גורן בצורה ישירה או עקיפה במשפחת נמיר היא חסרת כל שחר,״ אמר עופר. „לא היתה כל פנייה רצינית מצד מישהו לבטל את הצגת המחזה. אורה נמיר שמעה שמועה כאילו המחזה עוסק בה ופנתה אלינו בשאלה אם יש דברים בגו. אמרנו לה שאין לזה יסוד. אני לא יודע אם התשובה סיפקה אותה או לא.״

זאת ניתן יהיה לדעת רק כאשר יועלה המחזה על הבמה והארץ כולה תעסוק בנושא המעסיק בינתיים חוג מצומצם בלבד.

„סיפור זימה מפוקפק״

הסערה הציבורית העומדת להתחולל סביב מחזהו של יוסף בר־יוסף, שאת תגובתו באשר לזהות גיבוריו לא ניתן היה להשיג השבוע, היתה לפני כעשרים שנה מנת חלקו של אביו, הסופר יהושע בר־יוסף.

בסוף שנת 1958 פירסם בר־יוסף בהמשכים ביומון הארץ סיפור בשם סיפור הארבעה, שתיאר בשיטת זרם התודעה את המתרחש בנפשותיהם של ארבעה מאנשי מושב עולים חדש בגליל, ביום חג חיבור רשת החשמל לכפר.

במרכזו של הסיפור ניצבה דמותה של לאה, אם שכולה שאיבדה את שני בניה במילחמת העצמאות, מסרה את משקה במושב ותיק לקרן־הקיימת לישראל ויצאה עם בעלה לקלוט עולים במושב חדש. לאה, עולה ותיקה מרוסיה, הופכת את חינוך העולים ליעוד חייה, לזכר בניה שנפלו. היא מנסה להטביע את חותמה על כל תחום מחיי הכפר, הופכת בעצמה לדמות סמלית.

סיפורו של בר־יוסף האב, שהצטיין בתיאורי־מין ריאליסטיים, עורר ביקורות חריפות. „סיפור זימה מפוקפק, נבוב, מופרך מעיקרו, שלא נועד אלא לגרום צער ועלבון לאלפים בישראל שהקריבו את יקירים,״ כתב בטאון ההסתדרות דבר על הסיפור.

הזעם והקצף יצאו נגד סיפורו של בר־יוסף בעיקר משום שניתן היה לזהות את גיבורת סיפורו עם רבקה גובר, שזכתה בציבור לכינוי „אם הבנים״. רבקה, בת העליה מרוסיה, הקימה עם בעלה משק מבוסס בכפר ורבורג בו גידלה את שני בניה, שנפלו במלחמת תש״ח.

אחרי מותם התמסרה רבקה גובר לטיפול בעולים חדשים, תרמה את מישקה לקרן המגן, עברה להשתקע בחבל לכיש וניהלה שם את בית־הספר האזורי. היא עצמה זיהתה את דמותה בסיפור הארבעה, שדבר כינה אותו בשם סיפור ההרבעה, הגיבה במכתב לבר־יוסף אותו תלתה בחדרי המורים של בית־הספר בנהורה. „צריך לקרוא לסיפור משמיץ זה בשם הרעלת הבארות,״ הגיבה אז רבקה גובר, „בר־יוסף לא מבין בעבודה הנעשית כאן כמו שעיוור מבין בצבעים.״

יהושע בר־יוסף התגונן אז נגד הניסיון לזהות את גיבורי סיפורו עם אנשים חיים: „ברור שסופר הרוצה לכתוב מהחיים, מהריאליה החדשה, נאחז בכל מיני קטעי דמויות אותן פגש במציאות ויוצר מהן דמות חדשה. מי שרוצה מוצא קשר ומי שאינו רוצה לא מוצא. זה האסון של רבקה גובר, אם היא מנסה לזהות את עצמה עם לאה שבסיפור. אני מאוד מצטער שהיא רואה את עצמה בו. לא התכוונתי אליה. ספרות היא מעל לכל השטויות האלה.״

עתה נראה שבנו ייאלץ ללכת בעקבותיו ולהגן על מחזהו כמעט באותם נימוקים.

אורה נמיר בהלוויית בעלה
„מלך זה איש בודד ועצוב״

„זה סתם קישקוש״

אם לא די היה בתוכנו ובגיבוריו של המחזה יאשה גורן כדי להוליד חרושת שמועות, בא הליהוק של המחזה והוסיף עליהם נופך. את תפקידו של יאשה גורן במחזה יגלם יוסף ידין ואת דמותו של פסח עשת, אליעזר יונג. גילום דמותה של הח״כית הופקד בידי גילה אלמגור.

היו שניסו ליחס משמעות מיוחדת לעובדה אחרונה זו. שכן לבעלה של גילה אלמגור, מנהל התיאטראות והמראיין יעקב אגמון, היה בעבר סיכסוך פומבי עם אורה נמיר. לפני כשנה וחצי ניהלה אורה נמיר מאבק בו תבעה לסגור את תיאטרון בימות שניהל אגמון ולהפסיק לו את הסיוע הציבורי. אגמון החזיר מילחמה, תקף את אורה נמיר בראיון רדיו, כינה אותה בתואר „הגננת הלאומית.״

אולם כל ניסיון לקשר בין העימות הזה לבין העובדה שגילה אלמגור נבחרה לשחק את חיותה גורן, הוא מופרך מעיקרו. מחזהו של בר־יוסף, שנכתב לפני כשלוש שנים, הוצע בשעתו לאגמון להצגה בתיאטרון בימות והוא דחה אותו. עתה החליט התיאטרון הקאמרי להעלות את המחזה בקופרודוקציה עם תיאטרון חיפה.

הגיב השבוע אגמון על השמועות כאילו היה לו אינטרס בהעלאת המחזה: „לחשוב שזה היה מתוכנן זה סתם קישקוש. אני מעולם לא אמרתי לגילה את דעתי בקשר לקבלת תפקיד או דחייתו באופן עקרוני איני מביע את דעתי על המחזות שאשתי עומדת לשחק בהם. זה שייך לקוד של החיים בצוותא עם אשה שהיא שחקנית. אבל אם גילה תחליט לעצב את הדמות שהיא משחקת במחזה בצורה שתזכיר דמות זו או אחרת, לא אכעס עליה. זאת לי תהיה עילה לגירושין.״

מה שבטוח הוא שלמחזהו של יוסף בר־יוסף צפויה קבלת־פנים ששום מחזה ישראלי, מאז מלכת האמבטיה של חנוך לוין, לא זכה בה. לא יהיה זה מפתיע עם המחזה יאשה גורן יזכה מיד עם הרמת המסך בהצגת הבכורה שלו בשם חדש: מלכת הכנסת.

המישטרה טוענת: האמרגן מרקו שדה ערך במשך שנים אורגיות משולשות עם אשה ובתה, שהיתה בת תשע.

מרקו טוען: זוהי נקמה של הבת

השלישיה של מרקו

שחרי הפורנוגרפיה חגגו השבוע. הם לא נזקקו לסיפרוני־זימה מיובאים או לביקור בבתי־קולנוע מסויימים, המקרינים סיפורי עלילה שזורים בסטיות מיניות הנראות בלתי־מציאותיות. תיאורי המישטרה בבית־המישפט בתל־אביב, על פרשת האורגיות שקיים האמרגן התל־אביבי מרקו שדה עם ידידתו ועם בתה בת התשע, * עלו על כל דימיון.

מרקו שדה (56) הוא דמות ידועה בקרב אמני־חוץ שביקרו בארץ, יותר מאשר אצל המבלה הישראלי המצוי. הוא הביא לארץ שלל אמנים מפורסמים, אולם נוהג שלא להשתתף בחיי הבוהמה התל־אביבית וסלידתו מטורי הרכילות, הרחיקו אותו מן הזרקורים. ברשותו של מרקו מיכתבי־תודה ותצלומים של אמנים ובדרנים מהשורה הראשונה, שהפכו ידידיו אחרי שהביאם להופעות בארץ. עם אלה נמנים אליקי היוונית, המלאך רוג'ר מור, באפי מסידרת־הטלוויזיה מישפחה שכזאת, טוני הקטן, ריי צ'ארלס ורבים אחרים.

אולם שדה, למרות רשימת האמנים המפוארת שייצג, היה שרוי כימעט תמיד בקשיים כספיים. לדבריו, הוא חייב היום יותר מ־100,000 לירות לאנשים שונים. ולמרות שהוא בעל מישפחה — אשה, בן, שתי בנות ושלושה נכדים — היו מיקרים שרצה לזנוח הכל ולהתאבד. הסיבה: נטל הצרות והחובות היה כבד מדי.

רק לפני שלושה חודשים אושפז מרקו שדה, ששמו המקורי מרקו סעדיה, בבית־החולים הדסה בתל־אביב, אחרי ניסיון התאבדות. רופאיו הצילוהו ברגע האחרון ממש, והוא שכב בבית־החולים חודשיים תמימים.

* על־פי צו בית־המישפט נאסר פירסום שמותיהן.

מרקומניה או אליבי?

בשבועות האחרונים נראה היה כי מרקו חוזר שוב לדרך המלך. מודעות־ענק הודיעו כי הזמר התורכי זקי מורן עומד לערוך מיספר הופעות בארץ. לדעת אנשי המיקצוע הצלחתו של מורן היתה מובטחת ומרקו יכול להבטיח לנושיו כי יפרע את חובותיו.

ערב בואו של הזמר התורכי לארץ התדפקה המישטרה על דלת ביתו של מרקו. לא היו אלה שליחי ההוצאה־לפועל, שאותם הוא כבר מכיר, אלא שוטרים מהמחלק־המוסר של מישטרת מחוז תל־אביב. הם הובילו אותו אחר כבוד לתחנת המישטרה, ושם האשימוהו בהאשמות חמורות.

השוטרים הראו למרקו את עדותה של צעירה בת 16, בתה של ידידה קרובה שלו, אשר טענה כי הוא עשה בה מעשים מגונים ובעל אותה בנוכחות אמה, בעודו מתעלס עם האם. התיאורים הפלסטיים של הנערה במישטרה כפי שנקראו באוזני מרקו היו, לדבריו, מדהימים. הנערה תיארה בפרוטרוט כיצד אמה, שהיתה מאהבת של מרקו, אילצה אותה, באיומים ובמכות, להצטרף למיטתה כאשר מרקו היה אף הוא באותה המיטה. לדברי הנערה הכריחו אותה האם ומאהבה רק להתבונן בהם תחילה, בעת שהם ביצעו מישגל. הם שאלו אותה אם נהנתה מכך. הנערה אמרה להם, לדבריה, כי היא אכן נהנתה ואז הציע מרקו שהיא תשתתף עימם במעשה.

זה קרה לפני שבע שנים, כשהיתה רק בת תשע. „היא התעסק עם אמא שלי, ואחר־כך גם אתי," סיפרה הנערה במישטרה. לדבריה, האם לא ניסתה למנוע את המאהב ממגע עם הילדה. „להיפך, נראה היה לי שהיא שמחה מזה," העידה הבת במישטרה. היא טענה כי מרקו שדה בעל אותה עצמה רק שנה לאחר־מכן. לדבריה היא לא ידעה בזמנו מה זה בדיוק, אבל עתה, כאשר בגרה, היא מבינה מה קרה.

גירסתו של האמרגן היתה שונה לחלוטין. הוא הודה כי אמה של הצעירה היתה מאהבת שלו שלוש שנים לפחות, אולם „היא נשואה," הסביר לשוטרים, „לכן היינו לוקחים תמיד את הבת שלה איתנו לכל מקום, כדי שיהיה לנו אליבי. אבל אני אף פעם לא התעסקתי איתה. היא היתה כמו בת שלי וכימעט בגיל של הנכדים שלי, אז איך יכולתי לשכב איתה?"

לשדה גירסה משלו מדוע בחרה לפתע הנערה להתלונן עליו, דווקא כעת, אחרי שחלפו שבע שנים מהיום שבו התחילה הפרשה, לדבריה, וארבע שנים מהיום שבו הסתיימו היחסים ביניהם, גם־כן לטענתה. „אתי בעסקים היה בחור אחד ששמו יוסי כהן," הסביר. „גם האמא של הבחורה עבדה בשבילי. היא היתה עושה לי את כל ההדפסות של העסק. יוסי הכיר כך את האמא ואחר־כך את הבת." לדברי שדה, הוא תפס פעם את יוסי עם הבת הצעירה על־חם, וזועזע. „היא בסך־הכל ילדה," אמר, „וידעתי שיוסי הוא גבר די מושחת בענייני נשים. אז צעקתי עליו, ואיימתי שאם הוא יגע בילדה הזו עוד פעם, או בכלל יתראה איתה, אני אגיש נגדו תלונה במישטרה."

בת־בית או מאהבת?

שדה העסיק את יוסי כהן שנים כשומר־ראש לאמנים שהביא לישראל, אך בעיקר כשומר־ראש אישי שלו, שכן חשש מנושיו הרבים, שאיימו לפגוע בו אם לא יחזיר להם את כספם. לדברי מרקו סחט ממנו יוסי כל העת כספים רבים — שומר־הראש הפך נושה. „גם עכשיו, כששכבתי בבית־החולים הוא בא אלי ואיים עלי, ולכן חתמתי לו על שטרות בעשרות אלפי לירות. כל זאת, כשאני שוכב במיטה, במצב די מסוכן," אמר שדה.

לטענתו של מרקו ניסה יוסי לסחוט ממנו כספים נוספים, גם אחרי שיצא מבית־חולים. כשסירב, איים עליו יוסי שיחסל אותו. מרקו טוען כי יוסי הוא זה שהסית את הצעירה, שעימה יש לו עדיין קשרים רומנטיים, למסור את התלונה נגדו ונגד אמה במישטרה. ואמנם, התובע המישטרתי, יחזקאל נחום, הודה השבוע כי הצעירה הגיעה למישטרה כדי למסור את תלונתה בחברתו של יוסי כהן.

עדות מפתח בפרשת שדה היא עדותה של האם. היא נעצרה לחמישה ימים, יחד עם מאהבה. אולם, בעוד המישטרה מסרבת לשחרר את מרקו ממעצרו, שוחררה האם. לדיברי המישטרה בבית־המישפט, „המיקרה הוא חמור ומזעזע ומהמתועבים ביותר. מרקו שדה רצח את נפש הילדה והרס את מישפחתה."

האם מכחישה מכל־וכל כי קיימה יחסים עם שדה בנוכחות בתה, או שאילצה את בתה לקיים יחסים עימו. לדיברי האם כועסת עליה בתה משום שהיא ניהלה רומן עם האמרגן המזדקן, נמוך־הקומה, שלדיברי הבת הוא „האיש הכי מכוער שאני מכירה." משום כך העלילה עליו ועליה את העלילה הנוראה. „זו השפעה של יוסי, הוא גנגסטר," טענה האם בפני השוטרים. „אבל אני מוכנה לסלוח לבת שלי, היא בסך־הכל ילדה קטנה." לעומת זאת, אין האם מאשרת את גירסת שדה.

בינתיים מתעקשת הצעירה על גירסתה כימעט בשלמותה. היא אומנם נסוגה כבר מעניין הבעילה, וטענה בחקירה חוזרת: „לא ידעתי בדיוק מה זה, ולכן טעיתי," אבל היא ממשיכה לתאר בצורה פלסטית את יחסי המשולש שלה עם אמה ועם האמרגן.

מרקו (עם רוג'ר מור)
„היא היתה בת בית אצלי"

המישטרה נסוגה אף היא מהאשמת הבעילה, והחליטה להעמיד את שדה לדין רק בבית־מישפט־שלום, וכפי הנראה לא תעמיד את האם לדין כלל.

מה ששיכנע את חוקרי המישטרה להביא את שדה לדין, היה תיאורים מסויימים של גופו של החשוד שמסרה הנערה. תיאורים אלה חיזקו את גירסת הצעירה והרשימו את החוקרים.

הסברו של מרקו להיכרותה של הצעירה עם גופו פשוט: „היא היתה בת־בית אצלי, ואני אצלם. היא ראתה אותי המון פעמים מסתובב עם בגדים או תחתונים, לכן היא יודעת איך אני נראה."

אם אכן העלילה הנערה עלילות־שווא על שדה, היא המיטה חורבן על ראשו. הזמר התורכי אומנם יופיע בארץ, אך לא שדה יהיה זה שיגרוף את ההכנסות. הוא יישב באותה עת בתא־המעצר. אם יקבע בית־המישפט כי שדה אכן ביצע את המעשים המיוחסים לו, עשוי בית־המישפט לגזור עליו עונש כבד.

אולם קודם־לכן יצטרכו הקטינה ותובעי המישטרה להשיב על שאלה שעליה אין להם בינתיים תשובה: מדוע המתינה הנערה שבע שנים תמימות עד שגילתה את גירסתה על המשולש השנוי־במחלוקת.

במדינה

(המשך מעמוד 35)
אלא שמלבד הנסיבות המתמיהות שבהן ניתנה ההחלטה, עבר השופט עבירה גסה על החוק, הקובע שצו־אישפוז יכול להינתן רק על־ידי פסיכיאטר מחוזי. בית־המישפט העליון קבע באחרונה ששופט לא יורה על אישפוזו של אדם במוסד לחולי־נפש, בטרם הוגש נגדו כתב־אישום.

וכך, בצהרי ה־11 בספטמבר מצא אותו נער מפגר, שלא הבין הרבה מן המתרחש סביבו, את עצמו כלוא באחד מחדרי בית־החולים לחולי־נפש בבת־ים, מנותק מן העולם, מבלי שאיש מבני־מישפחתו או פרקליטו יידעו שמץ של דבר על מה שהתרחש ועל מקום הימצאו.

המישטרה חיפשה. „היינו מודאגים ואובדי־עצות,” סיפרה אחותו של הנער. „פנינו למישטרה, וזו פתחה בחיפושים אחר אחי בגנים ציבוריים, ברחובות ובחופי הרחצה, אך ללא הועיל.”

הצעיר המפגר היה יכול להיגמק עוד שנים רבות בין כותלי המחלקה הסגורה

שופט בוכוויץ
מה החליט הבורר?

במוסד, שכלל לא נועד לאנשים מסוגו. המישטרה היתה מכריזה עליו כעל נעדר, ובני־מישפחתו היו ממשיכים לחפשו עד קץ הימים אילמלא עורך הדין סער, שנזכר בלקוחו שנשלח להסתכלות ולא חזר משם. הוא החל מתעניין מה עלה בגורלו, ובמהרה הבין את חומרת המצב והגיש בקשה דחופה לביטול צו האישפוז. „המבקש, שעד היום לא הוגש נגדו כתב אישום בגין העבירה שעליה נעצר ונשלח להסתכלות, הוחזק בבית־החולים לחולי־נפש מיום סיום ההסתכלות, כנראה ללא כל סמכות חוקית וללא פנייה מצד המשיבה (מדינת ישראל) לבית־מישפט מוסמך. והמבקש אף אינו בחזקת עצור,” טען עורך־הדין. „הפניה לבית־המישפט לוטה בערפל המיסתורין. אין בתיק בקשה לאישפוז המבקש, אין כל פרוטוקול היכול להעיד על בקשה כזו או על נימוקים כלשהם לבקשה כזו. ואין כל פרוטוקול היכול להעיד על קיום הליך מישפטי,” צויין עוד בבקשה.

השופט יהושע גרוס מיהר, כמובן, לתקן את המעוות, וקבע — בהחלטה חסרת־תקדים, המטילה צל ביקורתי כבד על עמיתו השופט בוכוויץ: „...אך מסתבר כי צו זה (צו האישפוז) ניתן כנראה מתוך טעות, שכן הוא ניתן בהעדרו של החשוד ובא־כוחו, וכן סבורני שלא היתה אף סמכות למתן צו כזה... על כן, יש ממש בבקשתו של עורך־הדין סער לגבי ביטול צו האישפוז.”

דקות אחדות לאחר־מכן הוחזר הנער אל בני־מישפחתו המודאגים. הוא נראה מבולבל ומדוכדך. 60 הימים שבהם שהה במוסד הסגור יכלו לשמש לפרנץ קאפקא נושא לרב־מכר חדש.

החלטה אחרת של השופט בוכוויץ, בפרשת הצתת בוטיק הפרפר בגבעתיים, היתה נושא לביקורת של היועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופסור אהרון ברק. („היועץ מול השופט,” „העולם הזה 2083).

המכון לפריון העבודה והיצור
מרכז ההדרכה

בית הספר למנהלי עבודה
בשיתוף עם משרד העבודה — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

הקורס הבסיסי למנהלי עבודה
יפתח ביום ד׳ 30 בנובמבר בתל־אביב

נותרו מספר מקומות

פרטים והרשמה

בי״ס למנהלי עבודה, תל־אביב, דרך חיפה 21, ת״ד 33010 ת״א, טל. 266271, 252261

לאחר שעות העבודה מרכזיה אוטומטית 427—422

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ תופים
השאלה ◆ מכירה ◆ תיקונים

גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח׳ גאולה) ת״א,
טל: 57773־03
נוסד ב־1940

רובקס
המתנה היפה ביותר

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

מרכז ללמודי נהיגה
(לכל סוגי הרכב)
בהנהלת אמנון
בית כלל-רח׳ דרויאנוב 5, ת-א
טל: 03-295261

יתרונות המרכז ללימודי נהיגה

- שיטת לימוד חדשה ובלעדית לנו הוכיחה עצמה בחסכון ניכר במספר שעורי הנהיגה והצלחת התלמידים במבחן הראשון
- קורס מעשי בנהיגה מונעת (ללא תשלום נוסף)
- מכון תאוריה משוכלל
- מבחני נהיגה מוקדמים

הרזיה אינה כבר בעיה

בשיטת הרזיה אישית המשלבת
תרגילי־גוף, עיסוי ודיאטה
את מורידה יותר משקל
בפחות מאמץ ומוסיפה
בריאות, חן
ובטחון עצמי

תוך 60 יום
גם חשקלך יראה 15 ק״ג פחות

הנחות לחיילות ולסטודנטיות

פיתוח חזה ועיצובו בשיטה טבעית

מכון הבריאות
בן־יהודה 73 • ת״א • טל: 238063
שעות ההרשמה: 10.00 - 18.00

ג ם
„חמישה ימים מתוקים במאי"
(ספר המתח של ארנון הדר)
א ז ל

הודות להתנפלות הלקוחות על המדפים בגלל חשש מהעלאת מחירים. נותרה כמות מצומצמת של ספרים בכריכה קשה. פנה להוצאת תמוז או לחנויות הספרים המובחרות ותוכל ליהנות מספר מתח משובח (ומקורי).

* * *

באותה הזדמנות תוכל להשיג את שאר ספריו של **ארנון הדר** — ובמחירים של לפני יום השישי המפורסם — להזכירך: „הפלגה” — „שניים” — „טבעת של שתיקה” — „זאב בודד בחצר עוינת”

הוצאת תמוז מאחלת לך קריאה נעימה...

רובקס
המתנה שבאופנה

רובקס
המתנה השימושית ביותר

הקהל הרמלאי יצא מגידרו כדי לראות

את הזמרת הנערצת עליו, אבל

טינה לא הבינה

התחלה עליזה הזמרת הבריטית טינה צ׳ארלס צוחקת ונהנית למראה קהל המעריצים שהקיף אותה במועדון **כריש** ברמלה. היה זה בעת שטינה עוד האמינה כי הובאה ל„ליברפול הישראלית”, כדי לבלות שם ערב נעים בחברת אמרגנה וידידיו. היא לא תיארה לעצמה מה מצפה לה שם בהמשך הערב.

הארוחה לפני הנסיעה לדיסקוטק **כריש** הוזמנה טינה צ׳ארלס לארוחת־פאר בווילה של האמרגן שהביא אותה לישראל, שמואל חוגי (משמאל, משיק איתה כוסית). את הארוחה הכין שף מייוחד, וארבעה מלצרים עמדו על טינה צ׳ארלס כדי למלא את כל מבוקשה. הזמרת אמרה שהיא מרגישה כמו בחתונה יהודית.

„טינה, טינה ינעל דינה!” הקהל העצום שצבא על שער דיסקוטק כריש שברמלה, לא יכול למחול לזמרת הדיסקו הנערצת עליו. היא סירבה להופיע לפניו, ולמלא בכך את ההבטחה המפורשת שפורסמה על כל לוחות המודעות בעיר, בצבעי שחור על צהוב ובאותיות של קידוש־לבנה. במודעות נכתב כי הזמרת טינה צ׳ארלס תהיה אורחת כריש.

מפוחדת עד־מוות הובהלה טינה ממכונית הפונטיאק שהביאה אותה למקום אל מישרדו של שמואל חוגי, בעל כריש ובעל חברת פינגווין הפקות שהביאה את הזמרת מאנגליה לישראל. היא ישבה בפינת המישרד, רועדת כולה ועל סף הבכי, כשהיא חוזרת ואומרת: „אני לא אצא מפה, אני לא אלך בתוך כל הקהל העצום שם, בחוץ. אני פוחדת. לא רוצה לצאת החוצה.”

שותפו של חוגי, דני טימור, ניסה להסביר לגברת צ׳ארלס כי היא חייבת לצאת אל הקהל כיוון שיציאתה תתרום לקידום מכירות הכרטיסים לקונצרטים שהיא אמורה לתת במשך השבועיים שבהם תשהה בארץ. טינה סירבה: „אני הרוסה. חברת־התעופה הישראלית המחורבנת דפקה אותי כל הבוקר בנמל־התעופה בלונדון, היה איחור של שמונה שעות. אני ערה מארבע בבוקר. מה אתם רוצים מחיי? אני רוצה ללכת למלון. אני לא יוצאת החוצה, אני פוחדת מהקהל הזה!”

חוגי היה מאוכזב. הדיסקוטק שלו המה מפה לפה אנשים שבאו לראות את טינה צ׳ארלס והוא מילמל אחוז ייאוש: „היא הורסת לי את המקום, היא מוכרחה לצאת החוצה, הבטחתי אותה לאנשים.”

מה שקהל המעריצים בחוץ לא ידע ומה שטינה צ׳ארלס עצמה לא ידעה היה עובדה פשוטה אחת: הזמרת האנגליה לא ידעה שהובטחה. היא לא העלתה בדעתה כי שמה פורסם על גבי לוחות המודעות ובעיתונים כאורחת מועדון כריש.

באותו יום שישי, בשעת־ערב מאוחרת, הגיעה זמרת הדיסקו הפופולארית טינה צ׳ארלס לישראל, אחרי שהייה ממושכת מאד בנמל־התעופה של לונדון, שנגרמה כתוצאה מתקלה במטוס אל־על.

טינה המגדירה את עצמה כ„קוקניי אמיתית” הוכיחה שהיא אכן חברה׳מנית וקשורה. למרות עייפותה הרבה הסכימה לסעוד עם אנשי הלהקה, בווילה של אמרגנה, ברמלה. היא רק ביקשה לקפוץ למלון כדי להחליף את בגדיה.

במיכנסי ג׳ינס וחולצת טרנינג כחולה, מישקפיים כהים לעיניה, שיער פרוע ופנים נקיים מאיפור, הגיעה לבית מישפחת חוגי, שם חיכו לה הלהקה שלה, בני חמולת חוגי, שהם המלכים הבלתי־מוכתרים של העיר רמלה, ורוני בראון מן הסניף הישראלי של חברת התקליטים המפיקה את תקליטיה.

ארוחה כיד המלך הוגשה לטינה ולמלוויה. שף מייוחד נשכר על־ידי בעל הבית וארבעה מלצרים הועמדו לשירותה של הזמרת המפורסמת. טינה, שהיא שמנה, נמוכת־קומה ולא יפה, גילתה מייד מניין באו לה הקילוגרמים העודפים. היא אכלה ברעבתנות את מעדני המלכים שהוגשו.

בין אבוקדו ממולא ולשון ברוטב שמפיניון סיפרה כי נולדה בבתנזל גרין שבמיזרח לונדון, אחד מרחובותיה הדלים ביותר של בירת אנגליה.

כשהיתה בת 15 עזבה את בית־הספר והצטרפה ללהקת קצב, כזמרת. אביה המהנדס חטף התמוטטות עצבים בגלל ה־

הבריחה טינה צ׳ארלס מוברחת, יחד עם המוסיקאי לואיס גארדוב (באמצע) ואחיו הבכור של האמרגן שמואל חוגי, דרך מחסני הדיסקוטק דחוסי פחיות השמן, הכיסאות ושקי הקמח. בדרך נאלצה טינה צ׳ארלס לעבור גם דרך חדרי־השירותים של הגברים. הוכנסה לבימה דרך מדרגות עקלקלות, מעדה וכימעט איבדה את ארנקה.

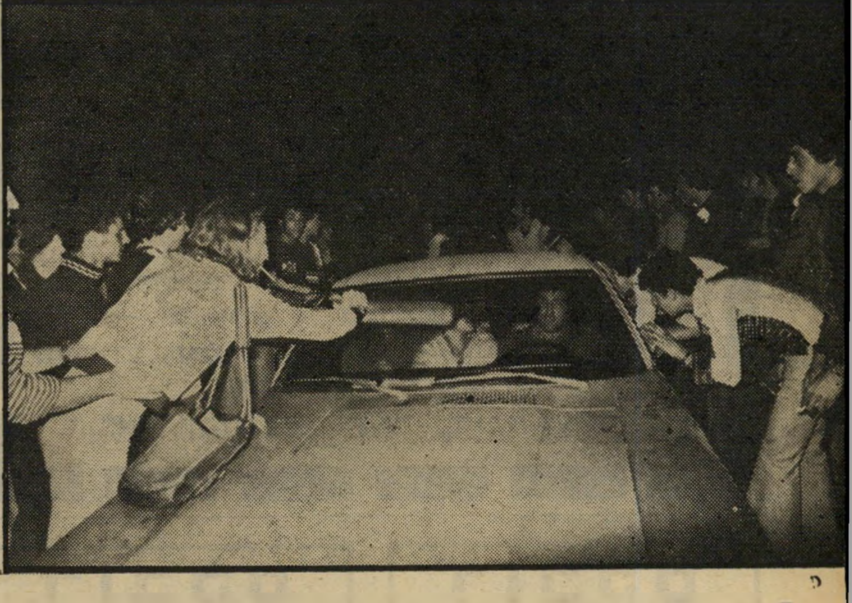

ההתנפלות המעריצים מתנפלים על מכונית **הפונטיאק** שבה נסעה טינה צ׳ארלס. לקהל הרמלאי הובטח מעל גבי מודעות שפורסמו בעיר כי טינה תופיע בפניו, והוא היה מאוכזב. מרוב בהילות נשכח נגן התזמורת פרנק ג׳יבסון, הדופק על שימשת המכונית (משמאל). ברגע האחרון הוכנס גם הוא למכונית.

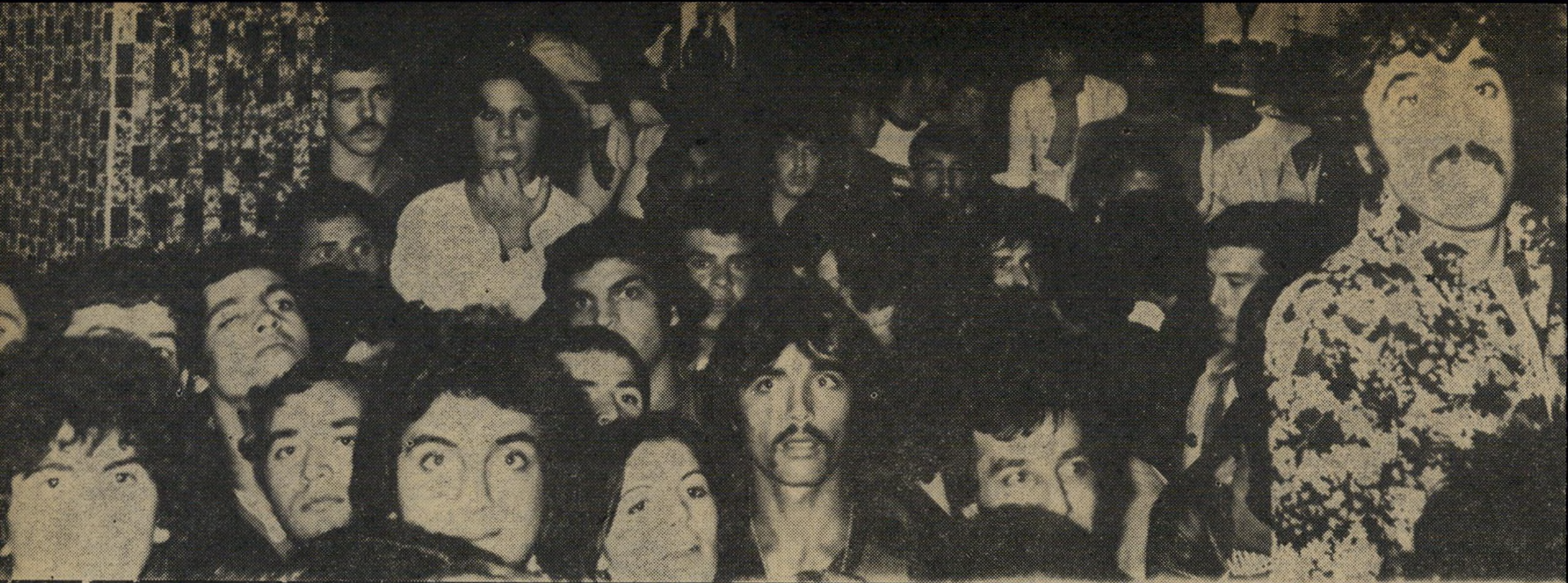

המעריצים טינה צ׳ארלס היא הזמרת הנערצת ביותר על תושבי רמלה, הידועה כליברפול הישראלית בגלל ריבוי הדיסקוטקים בה ולהקות־הקצב הרבות שנולדו בה. הרמלאים אוכזבו קשות כאשר הזמרת הנערצת עליהם סירבה לצאת מהמישרד ולהיראות בפניהם. יחד עם זאת גילו איפוק רב והמתינו בסבלנות ארבע שעות תמימות לזמרת. כשעלתה לבסוף טינה צ׳ארלס לבמה, אחרי ההמתנה הארוכה, פרצו במחיאות כפיים סוערות ובשריקות רמות במשך זמן רב.

הפשרה אחרי שנרגעה, הסכימה לבסוף טינה צ׳ארלס לרדת לדיסקוטק, לקחה את המיקרופון בידה ובקול חפוז ומבוהל אמרה לקהל שחיכה לה משך שעות ארוכות: „שלום, תודה ולהתראות,״ ומיהרה להסתלק מהמקום.

קאריירה ישבה בחרה בתו, אך הוא נרפא כשהתחילה להביא הביתה כסף — והרבה.

שנה לאחר־מכן הופיעה במועדון־הריקודים אמפייר, שבווסט־אנד של לונדון, התפרסמה כזמרת אולפן והקליטה תקליטים רבים בשמות שונים. אז פגשה את האיש ששינה את מהלך חייה, המנצח והמפיק בידו. לונדוני ממוצא הודי, שהיה בדיוק כמוה — לא מפורסם ורעב ללחם. בידו הפיק אותה ומאז, גם היא וגם הוא הפכו — לדבריה — מיליונרים.

כל זה התרחש לפני שלוש שנים, כשטינה צ׳ארלס נקרא עדיין טינה ווב והיתה בת 20. במשך שלוש השנים האחרונות הפכו אלבומי התקליטים שלה, כמו אני אוהבת לאהוב, הצת את ליבי, רקדי גברתי הקטנה ורבים אחרים, סיפור של הצלחה. חייה של טינה, שאימצה כשם־מישפחה את שמו הפרטי של אביה, צ׳ארלס, השתנו לבלי־הכר. היא מספרת: „התחלתי לשתות שמפאניה בבוקר. חברת־התקליטים הציפה אותי בזרי פרחים ובארגזי שמפאניה. ומכיוון שלמרות שאני אנגליה גיזעית אני שונאת תה אז שתיתי שמפאניה, ועד היום לא נגמלתי מההרגל הזה.״

„אני אוהבת יהודים!״

לפני שנה נישאה טינה צ׳ארלס לברני ווב, גיטאריסט בלהקת־קצב. למרות שמות־המישפחה הזהים שלהם לא היה ביניהם כל קשר מישפחתי. לפני ארבעה חודשים ילדה את בנה בכורה מאכס, והיא שולפת בגאווה תמונה משותפת של האב והבן ומכריזה כי בעלה יצטרף אליה בארץ עוד השבוע.

את הילד השאירה טינה אצל הוריה, בביתם שבבתנול גרין. היא עצמה עזבה את שכונת העוני כבר לפני זמן רב ומתגוררת כיום בבית רחב מידות בסארי שליד לונדון. לדבריה היא עקרת־בית מעולה, מנקה בעצמה את הבית, עורכת קניות ואינה נזקקת לשירותיהם של עוזרת ונהג, כמו זמרי פופ אחרים. היא מטפלת באופן אישי בתינוק שלה, מחליפה ומחתלת בין קונצרט לקונצרט. וכשהיא בהופעות בחו״ל היא משאירה אותו אצל האמא שלה, כי רק עליה היא סומכת.

את כל זה סיפרה טינה צ׳ארלס על כוס ויסקי, בין מנה למנה, כשהיא פולטת: „אלוהים! זה נראה כמו חתונה יהודית! אני באמת אוהבת יהודים, אבל אני לא אוהבת איך שהם אוכלים, הם אוכלים יותר מדי.״ ואגב אמירה נגסה נגיסה גדולה בעוגת קצפת שהיתה מונחת לפניה.

כשהציע לה חוגי לבוא לאחד הדיסקוטקים שלו קפצה בהתלהבות. חברי התזמורת התלהבו כמוה, והבטיחו לחוגי כי ירביצו במקום הופעה מאולתרת. טינה פנתה לנגן כלי ההקשה שלה, חתיך פורטוגזי בשם לואיס גארדוס: „איזה שיגעון, אני מתה לרקוד!״ והחבורה יצאה במצב רוח מרומם ועליז את הבית, לכיוון הדיסקוטק.

קצת לפני שהגיעה מכוניתה של טינה לדיסקוטק גילתה את נחיל האדם שציפה לה. או־אז נכנסה להיסטריה. כשנרגעה מעט, לאחר מלאכת השיכנוע המרובה שהשקיע בה המוסיקאי לואיס גארדוב, שהוא גם ידיד קרוב שלה, אמרה בעיניים דומעות: „היו צריכים להגיד לי שהבטיחו לקהל הזה שאני אופיע בפניו. הבנתי שלוקחים אותי לבלות, הבנתי שאשתה לי כוסית בכיף, שארקוד, שאבלה בנעימים. לא תיארתי לעצמי שעושים מהשם שלי מה שרוצים בלי להתייעץ אתי או בלי להודיע לי קודם.״

אחרי שנרגעה מעט הוכיחה טינה צ׳ארלס שהיא אומנם כוכבת, אך בלי קפריזות של כוכבת. כשהבינה שהקהל באמת לא יפגע בה וכי המעריצים באמת רוצים רק לראות אותה, הסכימה להיכנס לדיסקוטק ולהגיד שלום.

היא הועברה דרך מחסנים חשוכים, דחוסים שקי קמח ופחי שמן, דרך חדר־השירותים של הגברים אל בימת המועדון. עלתה על הבימה ובקול חפוז אמרה שלום בעברית ומייד עברה לאנגלית: „רציתי להגיד שלום, תודה, ולהתראות.״

היא מיהרה להסתלק באותה דרך שבה באה. למעלה, במחסן, נרגעה והתחילה שוב לחייך. אשת יחסי הציבור שהוצמדה לה בארץ, אילנה רומנו, אלמנתו של קורבן מינכן הספורטאי יוסף רומנו, ניסתה להזמין אותה למסיבה בביתו של הצייר שאול נמרי, אחיו של הזמר יוני, המופיע בחלק הראשון של המופע שלה. אך היא סירבה ואמרה: „הערב נהרס לי, אני מתה ללכת לישון. אני זקוקה לשקט.״

הבכי כוכבת הדיסקו מוחה דימעה מעיניה כאשר המוסיקאי, לואיס גרדוב, מנסה להרגיע אותה. טינה, שלא ציפתה לקהל כה רב, נתקפה היסטריה מרוב פחד, אחרי שנרגעה, הסבירה כי אימת־הקהל שלה נובעת מכך שכימעט נרמסה למוות על־ידי מעריצים נלהבים כאשר הופיעה באולם **הפאלאדיום** הלונדוני. ערב לאחר מכן הופיעה **בהיכל הספורט** גם שם נתקפה אימת קהל, אחרי ההופעה חיכתה שעתיים תמימות עד שאחרון המעריצים עזב את השטח, רק אז הסכימה הזמרת לצאת מחדרה.

שידור

צל"ג

למיכאל („מיקי") **קרפין**, שליח רשות השידור לגרמניה, אשר נשלח לרומא לראיין את הארכי־בישוף **הילאריון קאפוצ'י**. בחוסר תרבות של ראיון, ובחוסר ידיעה אלמנטרית בשפה האנגלית, הוכיח קרפין כי ידע ואינטליגנציה אינם כישורים מחייבים בטלוויזיה.

ראיון עגום זה הצטרף למסכת מבחילה של שטיפת־מוח, שהקיפה את כל כלי־התיקשורת בישראל, שביקשה לחפות על הכניעה לוואתיקאן בפרשה זו באמצעות מסע־הסתה פרוע נגד קאפוצ'י.

בגין רק בימי חול

ביום השישי האחרון בשעה 12.45 בצהריים נקראו כתבי הטלוויזיות הזרות בארץ ואלה של הטלוויזיה הישראלית לצלם את ראש הממשלה **מנחם בגין** כשהוא מקריא את תשובתו לנאומו המפורסם של נשיא מצריים **אנואר סאדאת**.

בשעות הערב טילפנו מזכיר הממשלה **אריה נאור** ומזכירו האישי של בגין **יחיאל קדישאי** אל מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, אל מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** ואל עורך יומן השבוע **רם עברון** וביקשו בשם ראש הממשלה שלא לשדר באותו ערב את דבריו של בגין, בגלל קדושת השבת. כשהציעו אנשי הטלוויזיה לאנשי משרד ראש הממשלה כי יקדימו לשידור הודעה כי הנאום צולם לפני כניסת השבת, סירבו האחרונים לקבל את ההסדר.

הבקשה נראתה משונה ביותר לאור העובדה כי תחנות הטלוויזיה בחוץ־לארץ כבר שידרו את נאומו של בגין, הרדיו בישראל חזר עליו בכל מהדורת חדשות וגם הטלוויזיה בערבית שידרה את בגין קורא את נאומו בשעה 7.45 בערב, לאחר כניסת השבת. היו בטלוויזיה שגרסו כי בקשתו המוזרה של בגין היא אות למלחמה במחלקת החדשות, בעקבות התקרית שהיתה בשבוע שעבר בין ראש הממשלה לבין **דניאל** („דני") **פאר** ו**דן שילון**.

בסופו של דבר לא שודר הנאום, משום שמנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן החליט את ההחלטה התמוהה לפיה „יש להתחשב בבקשותיו של ראש הממשלה."

אולם הסיפור הפך לבדיחה. שכן באותה מהדורת חדשות טלוויזיונית הוקרן דיווח על ישיבת הממשלה שהתכנסה באותו יום שישי, לדיון בתקציב המדינה. בין השרים שרואיינו בצאתם מהישיבה היה גם ראש־הממשלה מנחם בגין. הפעם בישרו לצופים כי בגין ושריו צולמו בטרם כניסת השבת.

השאלה שנותרה פתוחה היא: מדוע בגין בעברית אינו מהווה חילול שבת ואילו באנגלית מחלל את השבת?

האמת על המינוי

לאחר שפורסם כבר המינוי של **יעקוב אחימאיר** כסגנו של **חיים יבין** וכעורך מבט אפשר כבר לספר על ההתרוצצות שהיתה מאחורי הקלעים סביב מינוי זה. יבין לא רצה באחימאיר אלא ב**רם עברון** כסגנו, אולם היה ברור לו כי צעד זה יתסיס את המחלקה ובזאת לא היה מעוניין מייד עם כניסתו לתפקיד. לפני כשבועיים הוא שאל את אחימאיר: „אם אני אציע לך את המינוי מה תשיב?" אחימאיר, שנדהם מצורה זו של הצגת העניין, השיב לו: „אחרי שתציע תדע מה תשובתי." באותה עת פנה יבין אל עברון והבטיחו לעשות את מירב המאמצים למען יקבל את התפקיד.

נראה כי לחצים של מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן ושל מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** על יבין הם שהכריעו בסופו של דבר את הכף, וכן העצה הידידותית שנתן לו מנהל המחלקה הקודם דן שילון, להסכים למינויו של אחימאיר.

פתיחת „מבט" חשונה

אחד הדברים הראשונים שמתכוון חיים יבין לשנות בחדשות הטלוויזיה הוא אות הפתיחה של מהדורת מבט. על כך הודיע בסוף השבוע לעובדי המחלקה. יבין מתכוון להתלבש בראש־ובראשונה על הצדדים הצורניים של מהדורת מבט ולשנות גם את מיבנה האולפן.

בכוונתו של יבין גם להכשיר את הכתבים הצעירים במחלקת החדשות, כך שיוכלו להעביר ולהגיש שידורים חיים במבט, יותר מכפי שנעשה עד כה.

עמוס ארבל מתפטר?

חלל נוסף במחלקת החדשות, בעיקבות המינויים החדשים, עלול להיות הכתב **עמוס ארבל**. ארבל, מי שהיה בזמנו הכתב הפרלמנטארי, שימש בשנתיים האחרונות הכתב לענייני תרבות ואמנות, כאשר בראש הדסק לתרבות ואמנות לא עמד למעשה איש וארבל עשה בו ככל העולה על רוחו.

עתה הוחלט על מינויו של **צבי גורן** כראש הדסק, וארבל הודיע לראשי המחלקה כי הוא שוקל אם להמשיך עבודתו בדסק זה.

ליבני לא הוזמן

פסטיבל שילון עדיין נמשך. שילון, שעזב את הארץ בדרכו לארצות־הברית (דרך לונדון) ביום השלישי השבוע, ערך בערב שבת מסיבה במלון דיפלומט, אחת משרשרת המסיבות לכבוד עזיבתו את הארץ ואת התפקיד.

למסיבה הפעם הוזמנו רק ידידים אישיים של שילון מרשות השידור וגם כאלה שאינם קשורים לרשות, כמנהל אל־על החדש **מרדכי** („מוטי") **הוד**, תת־אלוף (מיל.) **רפי הרלב**, מי ששמו הוזכר כמו־

„מצלמה נסתרת" 1 מצלמת **העולם הזה** מנציחה את הסיפור שמאחורי הקלעים: איך השפיעה הטלוויזיה על המהומות בוועידת ההסתדרות. הדבר קרה במהלך הכנת הכתבה (המצויינת) של אורי גולדשטיין על הוועידה, ששודרה בליל־שבת האחרון. בתמונה זו: סיעת הליכוד בהסתדרות יושבת בשקט. צלם הטלוויזיה מודד את האור על פניה של חברת הסיעה, כדי לצלם את המהומה שעדיין לא החיילה. עד אז ישבה צירת הליכוד דוממת.

„מצלמה נסתרת" 2 כשהכל היה מוכן, פרצה הסיעה במהומה, למען הצילום. האיש הנראה מאחור קפץ מכיסאו וצורח נגד הנואם, הבחורה ושכנה מוחאים כפיים בקצב וצועקים: „בגין בשילטון! בגין בשילטון!", כשהם נהנים מן ההרגשה שמצלמים אותם. תוך כדי כך גרמו למהומה גדולה, והנואם נאלץ להפסיק את דבריו בגלל הרעש מחריש האוזניים.

„מצלמה נסתרת" 3 סדרני הוועידה רצו אל המקום, כדי להשתיק את המתפרעים. חברת־הסיעה ושכנה, היודעים שעדיין ממשיכים לצלם אותם, מתווכחים בלהט עם הסדרנים ועם אנשי סיעת המערך, שאצו גם הם למקום. גם צירים אחרים של הליכוד התעוררו בכל פעם שצולמו.

„מצלמה נסתרת" 4 בעוד המצלמה ממשיכה לצלם, ניגש דובר ההסתדרות, שמואל סולר, אל איש ל־טלוויזיה, אורי גולדשטיין, ותובע ממנו להפסיק את הצילומים. לבסוף ציווה היושב־ראש לסדרנים לנתק את חוטי־החשמל של מנורות הטלוויזיה כדי לאפשר לצלמיה לצלם.

עמד לתפקיד מפקד חיל־האוויר, ח״כ **יוסי שריד** ואחרים.

אל המסיבה במלון דיפלומט, שעל ה־מוסיקה בה הופקד אחיו של שילון, שגם הוא איש טלוויזיה, **יגאל שילון**, הוזמנו בכירי מחלקת החדשות, מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן, מנהל הרדיו **חגי פינסקר** ומנהל אולפני הרצליה **יצחק** („איציק") **קול**. מי שלא הוזמן אליה היה מנכ״ל רשות השידור יצחק ליבני.

מדוע הודח המפיק

הדחתו של מפיק התוכנית עלי כותרת **חנינא אמוץ** עדיין מעוררת סערה בי־מיסדרונות הטלוויזיה. בזמננו, כאשר הושמעו טענות כנגד ההגשה של **ירון לונדון**, היה אמוץ בין אלה שטענו כי יש צורך להרחיב את יריעת המגישים ולהוציא את המונופול על התוכנית מידיו של לונדון. לונדון לא שכח זאת לאמוץ, ולאחר עבודת הכנה בת שבועות אחדים הצליח להדיח אותו ולרשת את מקומו גם כמפיק התוכנית.

מה מכין מזכיר הממשלה ?

ברשות השידור נפוצו שמועות כי מזכיר הממשלה אריה נאור מכין, על־פי בקשת

מתפטר ארבל
נדחף?

ראש הממשלה מנחם בגין, מיסמך אשר צריך יהיה לקבוע את „היחסים בין מישרד ראש־הממשלה, מישרד־החינוך ושאר מישרדי הממשלה עם מחלקת החדשות בטלוויזיה."

בטלוויזיה חוששים כי המיסמך נועד לקבוע כללי פיקוח מטעם ראש־הממשלה והממשלה על החומר המוקרן במיסגרת החדשות והתוכניות הנלוות לו, במוקד ומבט שני.

המילחמה על הפירסומת הסמוייה

בעיקבות פירסום בהעולם הזה על הפירסומת הסמוייה בתוכנית עלי כותרת לחברת חלילית (השם המצויין על התופים והמצולם תדיר) החליטה הנהלת רשות השידור להסיר את השם חלילית מעל התופים.

בעקבות זאת פנה בעל חלילית **שמואל גרינשפון** במכתב למנהל הטלוויזיה, בו דרש להסיר את שמות כל היצרנים מעל יתר כלי הנגינה וכל מוצר אחר המופיע בטלוויזיה. גרינשפון אף מציין במכתבו: „יתר על כן, ישנן תוכניות טלוויזיה המצלמות שמות המשפחה של יבואני אותם כלי נגינה וזאת ללא כל הצדקה הגיונית. מובן שגם מנהג זה אנו מבקשים להפסיק."

בטלוויזיה חוששים כי צפוי מאבק משפטי נרחב באם לא תמולאנה דרישותיו של גרינשפון העומד לפנות לבג״צ אם אכן לא יוסר כל סממן של פירסומת עקיפה בטלוויזיה.

הנעלם: סרט בערבית

למרות שמספר פעמים התריעו על כך,

סגן אחימאיר וראש־לשעבר שילון
מי יידחף?

אין מחלקת התוכניות בערבית מסוגלת להודיע לקהל הרחב על פרטי הסרט הערבי המוקרן מדי יום ששי אחר־הצהריים.

סרטים אלה זוכים להצלחה מרובה גם בקרב האוכלוסיה שאינה דוברת ערבית, אך כל נסיונותיהם של אנשי לשכת דובר הטלוויזיה לשאוב פרטים מוקדמים על הסרט, יוצריו ושחקניו, עולים בתוהו.

תחתונית הברזל

למי שנהנה מהסרט ששודר בשבוע שעבר (יום ד׳), גונגה דין, צפויה הנאה נוספת ביום הרביעי, כשתשודר הקומדיה המצויינת משנות החמישים תחתונית הברזל. המלחמה הקרה בין המעצמות, אשר אחד ממוקדיה הידועים היה דווקא בברלין, שימשה השראה לבמאי **ראלף תומאס**, ליצירת קומדיה בה מסופר על אהבתה של טייסת רוסיה לקצין אמריקאי. בתפקידים הראשיים משחקים **קתרין הפבורן** ו**בוב הופ**.

מושעה להנהלת הטלוויזיה

על־פי הוראתו של היועץ המשפטי של רשות השידור **נתן כהן** הוטל מעטה סודיות על פרשת העובד המושעה של הטלוויזיה אשר הציע עצמו כמנהל הטלוויזיה בערבית.

אנשי רשות השידור אינם מוכנים אפילו למסור את שמו. זהו **ניסים יחזקאל**, המושעה כבר שלוש שנים מתפקידו והממשיך לקבל משכורת מבלי לעשות מאומה. יחזקאל התעלם מהעובדה שעניינו נמצא בדיון מישפטי־פנימי והגיש את מועמדותו למיכרז מנהל הטלוויזיה הערבית, עוד לפני שנפתח כלל המיכרז.

הוא הושעה לאחר סיכסוך עם מנהל המחלקה **מאיר בראל**. לדברי יחזקאל נבע הסיכסוך מהעובדה שהוא ממוצא עיראקי, ואילו יתר הפונקציונרים בטלוויזיה בערבית הם ממוצא מיצרי.

אנשי רשות השידור אינם יודעים עדיין איך להתייחס למועמדות של יחזקאל, משום שאין בחוק כל מניעה בפני עובד מושעה להגיש מועמדותו לתפקיד אחר.

הרמטכ״ל יפסיק את האוניברסיטה

הרמטכ״ל רב־אלוף **מרדכי גור** הורה לבדוק את הצלחתה של האוניברסיטה המשודרת, תוכנית יוקרתית חדשה של גלי צה״ל. צעדו זה של הרמטכ״ל בא לאחר תלונות רבות של מפקדים בצה״ל הטוענים כי התוכנית היא ביזבוז עצום של כספי הצבא וכי היא זוכה להקשבה מינימאלית.

במסגרת התחרות האישית כמעט בין מפקד גלי צה״ל **מרדכי** („מוטקה") **נאור** לבין רשות השידור, החליט נאור להתחרות באוניברסיטה הפתוחה של רשות השידור, הזוכה להצלחה רבה. מדי יום בשעה 6.30 בבוקר מגישה מפיקת האוניברסיטה המשודרת **תרצה יובל**, שאין לה, אגב, השכלה אקדמאית, את התוכנית היומית שלה ובאותו יום בשעה 9 בערב חוזרים על התוכנית עבור אלה הישנים בשעות הבוקר המוקדמות.

מלבד ההוצאה הכספית העצומה שבעצם הפקת השידור, מפיצה התחנה הצבאית חומר רקע שבועי בין כל יחידות צה״ל. כך עלתה באחוזים רבים כמות הניירת המופצת בצבא, אשר לדברי המתלוננים מושלכת לפח עוד לפני שקוראים בה.

מרבית הסיכויים שגלי צה״ל יקבלו הוראה להפסיק את הפקתה של תוכנית כושלת זו.

התנגדות לדן פתיר

במחלקת החדשות ברדיו התעוררה תסיסה לנוכח הידיעות על כך שמנהל המחלקה הנבחר **דן פתיר** אינו עומד להיכנס לתפקידו עד לחודש אפריל בשנה הבאה. העובדים טוענים כי בהעדר מנהל תקופה ארוכה, מתמוטטת מחלקת החדשות ועומדת על סף שיתוק מוחלט בגלל יחסי העבודה השוררים בה.

גם מנהל הרדיו חגי פינסקר אינו מרוצה מכך שפתיר דחה שוב את כניסתו לתפקיד. הוא הציע לערוך מכרז חדש על התפקיד, כדי למצוא מנהל אחר למחלקה. אין להניח כי דבר כזה אומנם יעשה משום שצפויה התערבות משרד ראש הממשלה, שם מכהן עדיין פתיר כדובר, וזאת כדי למנוע את נישולו מהתפקיד.

טרגדיה בגלי צה״ל

אחד הסיפורים המעציבים ביותר הגיע השבוע לתחנה הצבאית גלי צה״ל, והוא קשור בשתיים מהעובדות הבכירות ביותר בתחנה, רב־סרן **תמר צור** ומי שהיתה העוזרת שלה, סרן **ישראלה מרוז**.

צור היא המפקדת המינהלית של התחנה. בין השתיים התפתח סיכסוך, שהגיע לשיאו כאשר צור חזרה מחופשת־לידה ארוכה, והאשימה את מרוז כי בגלל חוסר כישוריה אירעו בתחנה תקלות בשידורים. בדיקה שערכו בתחנה גילתה כי לא היו כלל תקלות מיוחדות בתקופת חופשת־הלידה של צור.

אולם מרוז נאלצה לעזוב את התחנה. בעיקבות סילוקה היא נקלעה למשבר נפשי עמוק, שאחד מתוצאותיו היה עווית מסוכנת באחת מעיניה. עתה שוכבת מרוז בבית־החולים בתל־השומר, כאשר לעינה נשקפת סכנה.

עובדי בית־החולים צופים מדי יום ביומו בעלייה לרגל של אנשי גלי צה״ל למיטתה של מרוז, מעין מחאה אילמת על העוול שנעשה לה.

תחרות אייבי - נאור

התחרויות בין רשתות הרדיו השונות בהן משתתפות שלוש הרשתות של רשות השידור, גלי צה״ל וקול השלום של **אייבי נתן**, קיבלו לאחרונה ממד מצחיק ממש.

בין גלי צה״ל לקול השלום קיימת תחרות גלויה של מציאת־חן בעיני השילטון החדש, ובעיקר בעיני ראש הממשלה, **מנחם בגין**. בגלי צה״ל קיבלו עורכי התוכניות השונות הוראות בעל־פה, אשר משמעותן היא להלל ולשבח את ראש־הממשלה, ואילו אייבי נתן עושה זאת בדביקות רבה כבר שבועות אחדים. אנשי הליכוד הפכו גיבורי תחנת־השלום.

מפקד גלי צה״ל, **מרדכי** („מוטקה") **נאור**, אשר לפני הבחירות התבטא כי „אם יגיע הליכוד לשילטון, הדבר הראשון שהוא יעשה זה לסגור את גלי צה״ל", נפגש ביוזמתו מיספר פעמים עם ראש־הממשלה, והצביע בפניו על שידורים שונים שהיו לדברי נאור „ציוניים", ואשר שיבחו את ממשלת־הליכוד ואת ראשה.

סוף־סוף יעבוד

סוף־סוף נמצאה עבודה למנהל לשעבר של החדשות ברדיו **יצחק גולן**. גולן, שאולץ להפסיק לעבוד בגלל אי־שיתוף־פעולה מצד העובדים עימו, לא עשה דבר בחודשים האחרונים.

עתה, על־פי התיכנון החדש, יקבל גולן שתי תוכניות לרשותו, שתיהן מסוג התוכניות ש„נגנבו" מגלי צה״ל: האחת היא רבותי העיתונות בסיגנון מסיבת העיתונאים של **ישעיהו** („שייקה") **בן פורת** בגלי צה״ל, והשניה היא קו פתוח, שגם לה אחות בכירה בתחנה הצבאית.

צפויות סנקציות ברדיו

צפויות סנקציות שאולי יגיעו עד לכדי השבתה, ברדיו, בעקבות תכניות של ועד העיתונאים ברדיו להתנגד לתוכנית השנתית החדשה שנמצאת עתה בשלבי הכנה סופיים.

ראש וועד העיתונאים ברדיו, איש בית השידור העברי **אדמונד סחייק**, עוסק בימים אלה בשיחות ופגישות, גם בקרב עיתונאי הרדיו וגם עם הנהלת רשות השידור, בהן הוא מציג דרישות כספית חדשות בעקבות התכנון החדש, דרישות שסמנכ״ל הרשות לענייני מינהל וכספים, **אבי עבאדי**, טוען כי הרשות לא תוכל לעמוד בהן.

זמר אלמוני ומפורסם

אל מפקד גלי צה״ל הגיעו תלונות, אשר בינתיים איש אינו מתייחס אליהן, על פירסומת שעורכת התחנה לזמר אלמוני בשם **יהודה אלבוים**.

בדיקה שטחית שנעשתה הראתה כי אותו זמר הוא ידידה של אחת המגישות בתחנה, **אודרי יניב**, הדוחפת את שיריו לתוכניות רבות שלה. יניב היא אחות רעייתו של מנהל התוכניות המוסיקאליות של גלי צה״ל, **דובי לנץ**.

שדרנית יניב
מי דחף?

קולנוע

כוכבים

הכוכבת שלא הגיעה

כולם באו בחודש האחרון: קירק דאגלס ודיוויד קאראדין, ג׳ון קאסאווטס וג׳ינה רולנדס, בריאן די־פאלמה וקלוד ללוש. כמעט הוליווד בזעיר־אנפין. רק אחת לא הגיעה, למרות שמצפים לה כבר כמה חודשים. היום היא מפורסמת פחות משהיתה פעם, אבל חוג מעריציה נרחב במידה מספקת כדי שיהיה מי שימתין לה בקוצר־רוח. ובראש המצפים שלמה („צ׳יצ׳״) להט, ראש עיריית תל־אביב. אפילו תוכנן שלקראת בואה יוצג מחדש סירטה המפורסם ביותר. אבל בינתיים לא ידוע כלל אם תבוא ומתי, ואת הסרט עומדים כבר להציג בשבוע הבא מבלי להמתין עוד לנוכחותה האישית. שמו של הסרט הוא האדמה הטובה, והכוכבת שכה המתינו לה אינה אלא לואיזה ריינר, השחקנית האוסטרית הקטנה שזכתה עבור הופעתה בסרט הזה באוסקר שני ברציפות (שנה קודם־לכן הוענק לה הפרס על השתתפותה בזיגפילד הגדול).

רה בעייה. כשזכתה, ב־1936, בראשון שבהם, סיפרו בהוליווד שלא היתה עד אז שחקנית שקיבלה את הפרס הראשי על תפקיד קצר כל־כך. בעצם, כך טענו, הפרס ניתן לה על שיחת־טלפון בתוך הסרט כאשר היא, בתור אשתו הראשונה של האמרגן המפורסם פלורנס זיגפילד, מצלצלת אליו כדי לאחל לו כל טוב לקראת נישואיו בפעם השנייה. היתה זו, לדעת מומחים, הקלאסיקה האמיתית של החיוך מבעד לדמעות.

„מאז, ציפו ממני שאחזור בכל סרט נוסף על סצינת הטלפון, ועל התנועות שעשיתי אז.״

התפקיד הגדול. אולם, עוד לפני שהספיקה לחזור על סצינת הטלפון זכתה בתפקיד שהבטיח לה מקום של קבע בכל ספר על תולדות הקולנוע: תפקידה של או־לאן, אשת האיכר הסיני שאהבתה ונאמנותה אינם מתערערים למרות העוני והרעב, המהפכות והבצורת, הבגידה והזנחה שהם מנת־חלקה במהלך הסרט. האדמה הטובה היה אחת ההצלחות הגדולות של שיטת האולפנים בהוליווד, שבה

לואיזה ריינר ופאול מוני ב„האדמה הטובה״
למה היא לא הגיעה?

לואיזה ריינר היא אחת מכוכבי־השביט המוזרים ביותר שעברו אי־פעם בשמי הוליווד. כל תהילתה הקולנועית מתרכזת בעבודה של כשנתיים־שלוש, וכאשר פרשה מרצון מן הקולנוע עדיין לא מלאו לה 30 והיא נחשבה, אולי בצדק, כאחד הקורבנות היותר מפורסמים של שיטת האולפנים המקודשת ששלטה בהוליווד.

חייבת לשרוק. את דרכה האמנותית החלה כילדת־פלא. לואיזה, ילידת אוסטריה, התגלתה על־ידי מאכס ריינהרט, מגדולי הבמאים של התיאטרון במאה הנוכחית, והופיעה בהצגות רבות בבימויו כשהיתה עדיין בת 16 בלבד. מגלה־כישרונות הוליוודי ראה אותה בשש נפשות מחפשות מחבר לפיראנדלו, על הבמה, והציע לה לבוא להוליווד. ואיזו נערה צעירה יכולה לסרב להצעה שכזו?

„כשהגעתי להוליווד,״ סיפרה לואיזה מאוחר יותר, „חשבתי שזהו המקום הנפלא ביותר עלי־אדמות. לא הבנתי מדוע מוכנים לשלם לי משכורת כדי שאעבוד בגן־עדן שכזה. כמעט שהרגשתי כאילו אני צריכה לשלם עבור התענוג. אבל כשהתחלתי לעבוד, הבנתי את הסוד. כל אותן חזרות אינסופיות של אותה השורה, הצילומים החוזרים ונשנים של אותה הסצינה. במשך כל שנות עבודתי שם הרגשתי שאינני יוצרת מאומה בעצמי. גם אם הצלחתי, האחריות היתה על שיכמם של הסובבים אותי. ניסיתי להסביר למעסיקי שאני אמנית שחייבת ליצור, אני חייבת לשחק. אבל הם תבינו רק את שפת הכסף. הם צחקו, ולא הבינו מדוע אני רוצה להופיע שוב על הבמה.״

אכן, נראה שהאוסקרים לא היוו עבור מפיק בעל השקפה מוגדרת, מפעיל ביד ברזל את אלה שצריכים להיות יוצרי הסרט עד שהוא מקבל את התוצאה הרצויה לו (דוגמה אחרת היא חלף עם הרוח).

המפיק במקרה זה היה איירווינג תאלברג (שדמותו שימשה השראה לטייקון האחרון), אשר שיכנע את לואיס בי. מאייר שהקהל האמריקאי מסוגל להתעניין גם בגורל איכרים סינים, אם ייראו אמריקאים דיים ואם סיפור האהבה יהיה מרכזי די הצורך. (אכן, סיפרה של פרל באק היה אחד הלהיטים הסיפרותיים הגדולים של המאה). בתנופה הוליוודית אופיינית הוא שלח לסין במאי שיצלם אלפי קילומטרים של סרט רקע, וצוות שיביא משם בגדים, בקתות, אביזרים וכל מה שאפשר להעלות על אוניה, כדי לשחזר את נופי סין בעמק ליד לוס־אנג׳לס.

תוך כדי הסרטה פוטרו שלושה במאים (אחד אף התאבד) עד שהגיעו לסידני פרנקלין, שחתם על הסרט. התסריטאים הוחלפו בזה אחר זה, אפילו תאלברג עצמו נפטר תוך כדי ההסרטה. משום כך הוחלט להקדיש את הסרט לזיכרו.

האוסקרים באו. התוצאה היא מיפעל הוליוודי ענק, עם אלפי משתתפים, עם סצנות המונים כמו פלישת הארבה לשדות חיטה או המונים משתוללים בכרך סיני, ועם סיפור אהבה בגודל שאפילו תאלברג לא יכול היה לצפות למרהיב ממנו. זה היה אחד הלהיטים הגדולים ביותר של אותה השנה, והכניס פי שניים וחצי מכפי שעלה, למרות שההפקה היתה היקרה ביותר שידעה חברת אם־ג׳י־אם.

בין השאר זכה הסרט גם בשני פרסי אוסקר: האחד לצלם קארל פרוינד, גרמני שהיה מחלוצי הקולנוע מחדשי שיטות

זה עתה הופיע
„עתה״
ביטאון שמאל עצמאי

- מה הסיכוי לחזית בין רק״ח לשל״י ומפ״ם? שיחה עם חברי הכנסת מאיר וילנר, מאיר פעיל ונפתלי פדר.
- איך לחלץ את המפד״ל משלטון הנצים? ראיון עם ח״כ אברהם מלמד.
- פרופסור נועם חומסקי על ספרו החדש של סול בלו.
- טורים של יוסף מונדי, אשר רייך, גדעון ספירו, יגאל לביב, גבריאל מוקד.
- מדוע עלה הליכוד לשלטון? מסה של שלמה פרנקל.
- עלייתו ונפילתו של איגוד סופרי ישראל, מאת יוסי הוכמן.
- מאמרים של ישעיהו אוסטרי־דן, ולודיה טייטלבאום ועודד פילבסקי.

המערכת: גבריאל מוקד, יצחק לאור, גדעון ספירו, יגאל לביב, שלמה פרנקל.

כתובת המערכת: תיבת דואר 3421 תל־אביב.
דמי מינוי לחמישה גליונות בשנה — 45 לירות.
להשיג בכל קיוסקים!

„עתה״ הזמן להקים את חזית השמאל!

ציפעץ
רהיטים להרכבה עצמית

הקניה הטובה ביותר 1977

תערוכת רהיטים מתמדת

רהיטים להרכבה עצמית
עדיין במחירים הישנים

מזנון מודולרי גובה 72 ס״מ, אורך 243 ס״מ — 1859.— ל״י
מזנון מודולרי 8 מגרות רחבות 350 ס״מ — 5491.— ל״י
מזנון שיא הפאר, דלתות זכוכית, גוף צפוי פורמאיקה — 7100.— ל״י
ארון 4 דלתות + תוכן מלאי — 3235.— ל״י
מזנון פורניר מפואר גובה 190×322 אורך שידות וספריות — 5495.— ל״י

„ציפעץ״ יש רק אחד. ציפי עץ, דומה עץ, יש עץ, אין עץ, לי עץ וכולו הם רק חיקויים מתיימרים.
המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.
1000 מ׳ של תצוגה מרהיבה — חניה במקום.
שימו לב במוצ״ש פתוח מ-18.00—22.00 בלילה.

ת״א הרצל 125
פינת הפטיש 4
טל. 821795
ציפעץ

הצילום עוד במולדתו, והשני ללואיזה ריינר. אלא שזאת קיבלה את הפרס בדרכה האישית. לא זו בלבד שבימים שבהם היה הזוהר סימן־ההיכר של עולם הסרטים, היא התעקשה להסתובב בלי איפור, ולבושה במיכנסיים בכל פעם שהיתה מחוץ לאולפן ההסרטה, אלא שסירבה לבוא לטכס האקדמיה אם הפרס לא יובטח לה מראש. אחרת, מה יש לה לעשות שם? היא הובאה למסיבת האוסקרים ברגע האחרון בשיער לא־מסורק, והוליווד כולה ראתה בכך פגיעה בכבודה.

לסחוט כרימון. „שני האוסקרים הללו הרסו את הקאריירה שלי,” אמרה לואיזה ריינר מאוחר יותר. זאת, אולי הגזמה קטנה, כיוון ששמה שהרס את הקאריירה שלה היה סידרת הסרטים העלובים שבהם נאלצה להופיע אחרי שתי הצלחותיה הראשונות, כאשר חברת אם־ג׳י־אם מנסה לסחוט אותה כלימון (היא עצמה השתמשה בביטוי זה) ולנצל כל גרם של תהילה שרכשה לעצמה. והמרכיב הפחות חשוב מכל בקביעת דרכה, היה היא עצמה.

„באחד הסרטים התרשם הצוות מסצנה מסויימת, והוחלט לצלם אותה שוב. מן הבוקר ועד הערב צילמו אותה הסצנה, מכל הזוויות האפשריות. לבסוף, כאשר הגיעו לחדר־העריכה, החליטו להשתמש בסצנות שצולמו בערב. אומנם אני כבר הייתי אז עייפה מאד, והמישחק היה פחות טוב, אבל מה ששיכנע אותם היה איכות הצילום.”

בעידוד בעלה דאז, המחזאי קליפורד אודטס, היא פרשה מהוליווד כדי להופיע במחזה. בינתיים התגרשה מבעלה, נישאה בשנית, הופיעה על הבמה האנגלית וחזרה בפעם האחרונה לקולנוע ב־1943, בסרט בשם בני ערובה. התוצאה לא גירתה אותה להמשיך. מאז היא מופיעה לעיתים

שחקן ריצ׳ארד ברטון מחזיק „עוזי” בידו ב„אווזי הפרא”
המחיר — 12 מיליון. כמה עלה ה„עוזי”?

מזומנות על הבמה (אחת מהצלחותיה הגדולות היתה בתפקיד ניגה בהשחף) בערבי קריאה, ולעיתים רחוקות מאד במחזות טלוויזיה.

אף על פי כן, רבים זוכרים אותה עד עצם היום הזה: הן כאחת היחידות שהעיזה לומר „לאו” להוליווד, והן כסמל המסירות הנשית מן האדמה הטובה.

הפקות

„עוזי” בתפקיד הראשי

לדרום־אפריקה יש אולי בעיות באו״ם, אבל בתחום הקולנוע היא דווקא מסתדרת די טוב. היא מושכת באחרונה הפקות יקרות, כוכבים נוצצים וסירטי־יוקרה. מדברים על היחסים בין השחורים והלבנים ביבשת השחורה, בנוסח שאינו מייר עד למצוא חן בעיניהם של חלוצי הכוח השחור. והפרט הפיקנטי מכל: משום־מה מצאו מפיקי הסרט לנכון לשים בידי גיבוריו, שכירי חרב מכל העולם, את כלי־הנשק המתקשר ישירות לישראל — העוזי.

המיבצע הקולנועי החדש בדרום־אפריקה הוא, כמיבצעים הקודמים, בריטי במקורו. שמה של ההפקה אווזי הפרא, כשמו של ספר שנכתב על־ידי דניאל קארני, בנו של פקיד מישרד־המושבות הבריטי שנולד בביירות וחי היום ברודזיה. נושא הספר הוא מיבצע שבו 50 שכירי־חרב לבנים מצילים נשיא של מדינה שחורה, שהופל מכס השילטון.

אווזי הפרא הוא כינוי לשכירי־חרב שבו השתמש הסופר האירי שון או׳פאלווין כדי לתאר את עיסוקי בני־עמו, שהלכו להילחם בשדות זרים למען התהילה ולמען הפרנסה שלא נמצאה בשפע, בביתם. שם אחר לאותו המיקצוע, המקובל כיום יותר ומתייחס ישירות לשכירי־החרב האפריקאים הוא „כלבי המילחמה” — ואכן זהו שמו של ספר בעל נושא דומה מאד, של פרדריק (תיק אודסה) פורסיית, שעומד גם הוא להפוך בקרוב לסרט.

מה שמבליט במיוחד את הפקת אווזי הפרא הוא המשאבים המושקעים בו. כבר היום ברור שהסרט יעלה כ־12 מיליון דולר, וברשימת הכוכבים הנוטלים בו חלק אפשר למצוא את ריצ׳ארד ברטון (מפקד היחידה), רוג׳ר מור, ריצ׳ארד האריס והארדי קרוגר. מפיקי הסרט אינם שוכחים לציין שוב ושוב כי זו תהיה הפעם הראשונה שבה יראו, מול פני המצלמה, כיצד מגייסים ומאמנים את שכירי החרב ומהן הדרכים שבהן פעלו באפריקה. לשם כך הוזמן במיוחד קולונל מייק הואר,

(המשך בעמוד 44)

איים
בלי זרם

איים בזרם (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — הבמאי פרנקלין שאפנר, הצלם פרד קננקאמפ והשחקן ג׳ורג׳ סי. סקוט שיתפו כבר פעולה בעבר, בפאטון, והתוצאה הוכיחה כבר אז את כישרונו של כל אחד מהם לחוד, ואת ההבנה השוררת ביניהם כשהם עובדים יחד. אבל נראה שגם הם לא יכלו להתגבר על המיכשול שהפיל עד היום קורבנות אין־ספור, ששמו סיפורי המינגוויי.

מה שהיה כובש את המינגוויי במיוחד, אילו ראה את הסרט, היו כמה מקיטעי המשחק. בעיקר ג׳ורג׳ סי. סקוט, המגלם את בן־דמותו של הסופר בתערובת נדירה של קשיחות ורגישות, ושל עדנה המסתתרת מאחרי פולחני גבריות ודייוויד המינגס, כידיד המסתתר מפני המציאות בתוך בקבוק המשקה (היחסים בין השניים מזכירים מאד ספר אחד של המינגוויי, לרכוש ולאבד).

מצד שני, האירועים שבהם מעורבות דמויות משורטטות־היטב אלה, נודפים ריח בנאלי ושגור מדי, עם תגובות השייכות למסורת ההוליוודית הישנה, בין אם ברכישת ליבו של בן המסתייג מאביו, או מוות הרואי תוך כדי הצלת פליטים יהודים. אין ספק שהמינגוויי עצמו, שאיים בזרם אינו סיפורו הטוב ביותר, נושא בחלק מן האשמה, אבל אין בכך כדי לנחם את צופה הקולנוע.

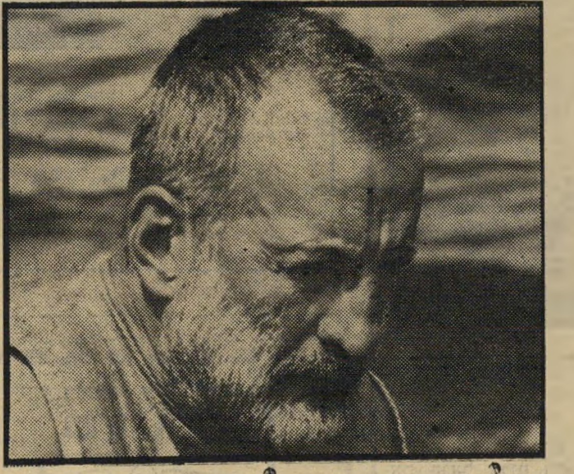

ג׳ורג׳ סי. סקוט: קשיחות ורגישות

גם מערבון -
גם אסון

אוטובוס התשוקות (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — סרט בשם כזה הוצג בארץ כבר, לפני שנים, אבל אז הוא היה מבוסס על סיפור של ג׳ון סטיינבק. לסרט החדש אין כל קשר לסטיינבק. זוהי פארודיה מעודכנת למדי על סירטי הקאטאסטרופה למיניהם, ובעיקר לסידרת „נמל־תעופה...” על גילגוליה השונים.

את מקום המטוס תופס אוטובוס אטומי, מצוייד בשיכלולים המופלאים ביותר של הטכניקה, היוצא למסע הבכורה שלו מניו־יורק לדנוור. כמקובל בכל סרט קאטאסטרופה, יש כאן נבלים שרוצים לחבל במיבצע, בעיות אישיות של הנהגים ושל הטכנאים, מריבות ועימותים בין הנושאים, וכולם מקבלים ממדים גרוטסקיים מגוחכים, כדי להצביע כמובן על האיוולת שמסתתר מאחרי האסונות המפוברקים למיניהם.

אולם כאשר מערכת ההקבלות וההצחקות נעשית גסה מרגע לרגע, ועלילות האוטובוס המשתולל בכבישי ההרים הצרים מזכירים ברמתם את המערכונים הפחות־מוצלחים מתוך אהבה נוסח אמריקה (שכמה משחקניה חקבועים מופיעים כאן) קשה להתפעל מן המוצר הסופי.

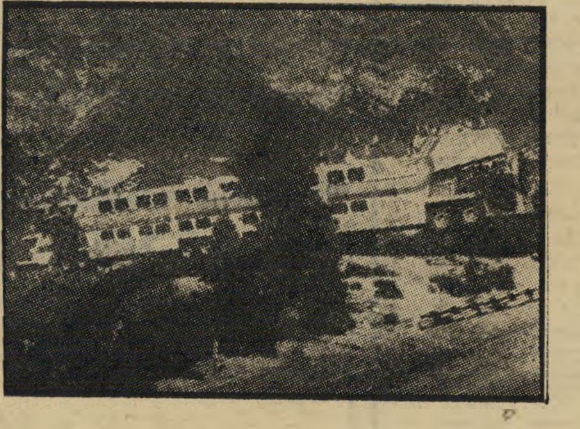

אוטובוס התשוקות: גם מרגע לרגע

(המשך מעמוד 43)
איש הצבא הבריטי שהפך לשכיר־החרב המפורסם ביותר (ולדעת רבים, הידוע ביותר לשימצה) בפעולותיו בקונגו ובי־קאטאנגה, בתקופה הפרועה והעקובת־מדם של לומומבה וצ׳ומבה.

לבסוף, כימעט שאפשר לומר כי זהו סרט של בנים מפורסמים. הבמאי הוא אנדריו מקלאלגלן, בנו של שחקן־קולנוע מפורסם בשנות השלושים שזכה בפרס האוסקר על הופעתו במלשין של ג׳ון פורד. מקלאגלן ג׳וניור הוא כבר במאי ותיק המתמחה בעיקר בסירטי־פעולה ובי־מערבונים. שני בנים נוספים העובדים בצוות ההסרטה הם גלין בייקר, בנו של השחקן הבריטי המנוח סטאנלי בייקר וכריס וילדינג, בנם של השחקן הבריטי מייקל וילדינג ואליזבת טיילור.

שחקנים

הו אלוהים!

שלושה סרטים מרתקים היום את אמ־ריקה באופן מיוחד. על הראשון בהם אין כבר צורך לייחד את הדיבור. זהו מילח־מת הכוכבים, הסרט שכבר גזל ממלתעות את תואר אלוף הקופות של כל הזמנים. הסרט השני, שזה־עתה יצא לשוק, הוא מחפשים את מר גודבר, ובו ההזדמנות הראשונה לראות את דיאן קיטון בתפקיד דרמאתי, כשהיא מתפשטת ומהפשת מעט אהבה בעיר של אנשים בודדים, לפי סי־פורה רב־המכר של ג׳ודית רוסנר.

אולם המוזר מבין השלושה הוא הו, אלוהים, קומדיה שבה לא רק מדברים על אלוהים אלא אף רואים אותו מופיע, מול המצלמה, שופע הברקות והלצות בדמותו של ג׳ורג׳ ברנס הישיש בן ה־81, שהיה שותפו של ואלתר מתאו בצמד בכותרות וזכה בפרס האוסקר על הופעתו.

ברנס מגלם את אלוהים הכל־יכול ב־קומדיה זו של קארל ריינר (שותפו־לשע־בר לבדיחות של מל ברוקס), המספרת על פקיד סופר־מרקט אפור ושיגרתי למ־די, שסדר חייו מתהפך כאשר הכל־יכול מחליט להתערב אישית בענייניו.

את הפקיד הקטן והאפור מגלם כוכב שאינו קטן ואינו אפור כלל וכלל, ג׳ון דנוור. אומנם, בסרטים לא הופיע קודם־לכן, אבל הוא משמש כבר כמה שנים טובות כאליל־זמר הנערץ על נשים בנות כל הגילים באמריקה. מאז היה חבר ב־שלישיית צ׳ד מיטשל, ודרך סידרה ארוכה של תקליטים והופעות אישיות, הצליח דנוור להתגנב ללב האמריקאי הממוצע, על אפם ועל חמתם של מבקרים רבים, בעיקר חסידי רוק ופופ מתקדם, שראו בו דמות מיושנת וחסרת־מקוריות.

זהות שונה. „העובדה שהמבקרים לא נטו לי חסד לא הפריעה לי או למור־סיקה שלי,” אמר דנוור, כאשר נשאל ב־איזה מידה יפריעו לו ביקורות שליליות על תפקידו הקולנועי הראשון. למזלו, הביקורות היו דווקא אוהדות למדי, אם כי הכל ציינו בראש וראשונה את ברנס. ודנוור מסכים עימם. הוא מתייחס לשחקן הישיש בהערכה בלתי־מסוייגת.

אשר לעצמו, הוא מוכן להעיד ששמח מאוד כאשר ידידיו אמרו לו כי שכחו בכלל שהם מכירים אותו אישית, שעה שראו את הסרט, והתייחסו רק לדמות על המסך. „אפילו העובדה שחבשתי מישקפיים בסרט, כמו בחיים, לא הפריעה לי ליצור על הבד זהות שונה מן הזהות הפרטית שלי.”

דנוור, שהיה מסווג מאז ומתמיד כזמר לכל המשפחה, איש מוסר ואפילו קצת „מרובע” בעיני רבים, מוכן להתנסות בקארייה קולנועית נועזת קצת יותר מן הקארייה הזימרתית שלו. „הייתי מוכן להתמודד עם תפקיד כמו זה של דה־נירו בנהג מונית, אבל איני חושב שאמצא מישהו שיציע לי דבר כזה,” הוא מודה. „קארל ריינר סבור שצפויה לי קארייה בנוסח ג׳יימס סטיוארט או גארי קופר, שבה אגלם תמיד את עצמי, אבל בסיטו־אציות שונות.” למי שמכיר את התדמית הציבורית של דנוור, הדבר נשמע הגיוני מאד, מאחר שגם סטיוארט וקופר היו דמויות קולנועיות שנועדו לכל ה־מישפחה. השאלה, בימים טרופים אלה, היא היכן ניתן למצוא תפקידים מתאימים לדמות כזאת, מחוץ לאולפני וולט דיסני. אולי לאלוהים, זה שדנוור חסה בצילו, פתרונים.

שחקנים קרוגר, ברטון, מור, האריס וה„עוזים” ב„אווזי הפרא”
איך מאמנים שכירי־חרב?

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — תשוקה אפלה, קאספר האוזר, הגבר שאהב נשים, רוקי.
ירושלים — רשת שידור.
חיפה — רוקי, אמריקאי בפאריס, חלף עם הרוח.

תל אביב

★★★★ **תשוקה אפלה** (צפון, צר־פת) — גבר מזדקן מתאהב בדמות כפולה של נערה, ספק בתולה ספק יצאנית, ש־מפתות ודוחה אותו לסירוגין. סאטירה מפוכחת על החולשות האנושיות המסתת־רות מאחרי הדברים הנשגבים בעולם, ועל האנושות הכבולה לבשרה ולקיבתה.

ירושלים

★★★★ **רשת שידור** (סמדר, אר־צות־הברית) — הבמאי סידני לומט וה־תסריטאי פאדי שייבסקי חושפים את החוטים שמאחרי קלעי הטלוויזיה המיס־חרית, ומגזימים בכוונה כדי להוציא את הצופה משלוותו. מישחק מעולה של ויל־יאם הולדן ופיטר פינץ׳ המנוח.

איזה גודל של טמפון הוא הנוח לך ביותר?

טמפון או־בה קטן משפתון ולכן, קל ונוח לשאתו בארנק. טמפון .o.b נכנס לתוך גופך בקלות תוך שניות בעזרת אצבע הנשארת נקיה ; ללא כל אביזרי עזר שיש צורך להפטר מהם לאחר השמוש.

חידוש בלעדי — .o.b מיני.
החידוש הבלעדי האחרון של .o.b **טמפון מיני** המיועד לבתולות, לנערות צעירות ולנשים עם דימום מועט. **לטמפון** .o.b מיני, כושר ספיגה ענק כמו **לטמפוני** .o.b האחרים ;
נורמל : למרבית הנשים
ואקסטרא : לנשים עם דימום רב.

טמפון .o.b. הנוח והבטוח ביותר בעולם, נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית 365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.

חדש ! אריזה חסכונית של 40 טמפונים + שי — ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

o.b. אוֹ-בֶּה
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

פרסום מלניק

24 שעות צילום בעזרת פלש
המצלמה הטובה ביותר מוגבלת ללא פלש.
המצלמה הפשוטה ביותר טובה גם לצילומי חדר בעזרת פלש.
- מבחר פלשים גדול אצל „פוטו ברנר”
- מקרני שקופיות ומקרני סרט אצל „פוטו ברנר”
- תמונות צבע, אנפא אצל אנפא, קודק אצל קודק

צילומי זהוי — בן־רגע !
פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 12

רהיטי פז
חדרי־סלון שינה ואוכל
פ״ת : הרצל 29, טל׳ 913766.

דפוס נוה שאנן
עבר לרחוב
יסוד המעלה 15
ממשיך לשרת את לקוחותיו לפי מיטב המסורת והידע בעבודות דפוס
הזמנות לשמחות ★ פנקסי חשבונות לפי התקן החדש ★ עבודות משרדיות
שירות מיוחד לבתי דפוס

ויהי בהיותם ברחוב, ויקם אדמונד על אלפרד אחיו להרגו. ויאמר ה' אל אדמונד: אי אלפרד אחיך? ויאמר: לא ידעתי. השומר אחי אנוכי? ויאמר: מה עשית, קול דמי אחיך זועקים אלי מבית־החולים...

קין והבל מחנות המכולת

שני אחים האחים אדמונד (מימין) ואלפרד שמעון (משמאל), שרק עשרה חודשים מבדילים ביניהם. בעיקבות סיכסוך כספי בין השניים, שהיו שותפים בחנות לצורכי מכולת, ירה אדמונד באלפרד בראשו.

ארבע יריות **אקדח** נשמעו לפני שבוע ממיגרש־חנייה של הבית ברחוב השחר 1, ליד מיגדל־שלום בתל־אביב. ליד הגה מכונית שחנתה במיגרש היה מוטל אלפרד שמעון, בן ה־43. הוא נורה בראשו. היורה היה אחיו, אדמונד שמעון, שמייד אחרי ניסיון־הרצח נמלט מהמקום.

בצאתו מהמכונית החונה המשיך אדמונד וירה עוד שלושה כדורים מאקדח הטוטו שלו לעבר אחיו. אלפרד, הפצוע קשה, הצליח לפתוח את דלת המכונית במאמץ עליון בכוחות עצמו, והחל גורר עצמו אל הכביש הקרוב. עוברים־ושבים שעברו במקום קפאו במקומם. הפצוע נאסף על־ידי נהג מונית, והובהל לבית־החולים דונולו ביפו. כשהגיעה המונית, בנסיעה מטורפת, לבית־החולים, ראה הפצוע — שניות ספורות לפני שאיבד את הכרתו — שוטר במדים. הוא מילמל בשארית כוחותיו: „אחי, אדמונד, ירה בי.” הכרתו של אלפרד אבדה והוא הועבר בדחיפות לבית־החולים בילינסון, לניתוח־גולגולת מסובך. זמן קצר לפני הניתוח שבה אליו הכרתו, והוא מילמל שוב: „אחי ירה בי.” הכרתו לא שבה אליו עד היום ומצבו מוגדר כחמור.

באותו ערב, בסביבות השעה תשע, הופיע גבר מבולבל, עצבני ונסער, בתחנת־המישטרה שברחוב דיזנגוף בתל־אביב. התנהגותו המוזרה הקפיצה את השוטרים ממקומם. לדבריו, בא להסגיר את עצמו. הוא צעק בהיסטריה אל השוטרים הנדהמים: „יריתי באחי!” הוא נעצר.

הרקע לסיפור האח שקם על אחיו להורגו, בסיכסוך כספי בין השניים, על רכוש בשווי של כמיליון וחצי לירות.

הכל היה משותף

שני האחים נולדו ב־1934 בבגדאד, בהפרש של עשרה חודשים זה מזה. הם היו בניהם של הרב המקומי, חכם שמעון, ואשתו רגינה. מקורבי המישפחה מספרים שהכל קיוו אז כי שני הבנים יעסקו, בבגרותם, בתורה וימשיכו בדרכי האב המכובד. אולם לא כך היה. שני הצעירים הגיעו לישראל עם העלייה הבבלית הגדולה ב־1951. אביהם נשאר בעיראק. כעבור שלוש שנים הגיע האב ארצה למטרות ריפוי, ומאז נשאר בישראל, נפטר מאוחר יותר. האחים שנתייתמו למדו להיאבק, ולהסתדר בכוחות עצמם. מאז, ועד לתקופה קצרה לפני ניסיון הרצח, לא נפרדו ולו לרגע אחד.

העסק המשותף הראשון שהקימו השניים היה חנות לטחינת קפה ברחוב הרצל בתל־אביב. כעבור זמן נפרדו דרכיהם, וניסו איש איש את כוחו בעסק עצמאי. אולם משחלף זמן קצר הסתבר לשניים שאינם יכולים אח ללא אחיו, ושבו לעבוד במשותף. הם הקימו עסק גדול של מכירת מוצרי מכולת ברחוב החלוצים 4 בתל־אביב, שלידו מחסן גדול. העסקים שיגשגו, ודומה היה שהכל מתנהל כשורה ועל מי־מנוחות. תשניים בילו יחד לא רק בזמן העבודה.

שתי המשפחות כימעט שלא משו זו מחברתה זו במשך 11 שנים רצופות. לאדמונד יש ארבעה בנים ובת, ולאלפרד שני בנים ושתי בנות, שכולם היו מאז ומתמיד חברים קרובים.

הקופה בעסק המשותף היתה משותפת. מעולם לא נרשם מה לקח זה או האחר. היחסים היו מושתתים על אמון הדדי מלא. העסק היה רשום על שמו של אדמונד, ונוהל למעשה על־ידו, כשאלפרד מסייע לו בנאמנות.

בחודש מאי 1975 נאלץ אדמונד לצאת את הארץ ולנסוע לארצות־הברית, שם שוהה בנו שמעון, הלומד במכללה בקליוורלנד. מקורבי המישפחה מספרים שהאב לא התלהב מרעיון היציאה לחו״ל אך אלפרד, אחיו, הפציר בו ודיבר על ליבו שיסע לראות את בנו. אדמונד עזב את הארץ, והעסק נשאר בידי אחיו.

אדמונד מסר לידי אחיו ייפוי־כוח נוטריוני לניהול העסק המשותף, כיוון שהוא היה בעלי העסק החוקי. כן השאיר בידיו ייפוי־כוח להשכרת הדירה שהחזיק ברחוב הירקון 16 בתל־אביב.

בשלב מסויים של שהותו בארצות־הברית התעורר בלב אדמונד החשד כי אחיו אינו ממלא באמונה אחר מה שהוסכם ביניהם בקשר לניהול העסק. באפריל השנה שב אדמונד ארצה. הוא התקבל בשמחה רבה על־ידי אחיו ושתי המישפחות. אלפרד אמר לאחיו עם שובו: „בוא, העסק מחכה לך. תפוס את מקומך.” כעבור יומיים החלה הפרשה מתגלגלת, עד שנסתיימה בניסיון לרצח שאירע לפני כשבועיים.

באחד הימים פנה אלפרד לאחיו ואמר לו: „אין לך יותר כלום בעסק המשותף, ואין לך מה לעשות כאן” בו־זמנית התברר לאדמונד, לתדהמתו, כי אחיו פתח, בשותפות עם אחרים, עסק חדש ברחוב ז׳בוטינסקי ברמת־גן, הנקרא „צ׳יפמרקט”. אלפרד העביר לעסק החדש, ועוד המשיך להעביר עד לניסיון הרצח, סחורות מהחנות המשותפת לחנות החדשה. אדמונד הבין שהיחסים המצויינים ביניהם הגיעו למבוי סתום, וביקש את חלקו. אלפרד סירב ליתיתו לו. מאותו הרגע החלו מריבות בלתי־פוסקות ביניהם. בתחילת חודש מאי פנה אדמונד למישטרה, והגיש תלונה נגד אחיו.

אחרי שהתלונן, הציע לו אלפרד לשים קץ לסיכסוך, ולנסות להתפשר אצל עורך־דין נייטראלי שישמש כבורר. משפנו השניים לעורך־הדין, הסתבר שזהו פרקליטו של אלפרד. הכוונה היתה ברורה. הבוררות עלתה על שירטון כשדרש אלפרד מאדמונד, כתנאי לפשרה, לקבל דמי ניהול של העסק לתקופת השנתיים שבהן שהה אדמונד בארה״ב. הסכומים שתבע היו עצומים.

אדמונד סירב לתיתם, ופנה — מאוכזב ממעשי אחיו — לבית־המישפט בבקשה לפירוק העסק. הוא ציין כי בינתיים ממשיך אלפרד להעביר את הסחורות מהעסק המשותף לעסק החדש שלו. התביעה התבררה לפני נשיא בית־המישפט המחוזי, מכס קנת, אשר הציע כבורר את עורך־הדין יוסף זילכה. אדמונד ניצב לפני בעייה קשה. הוא חזר ארצה מחו״ל ללא פרוטה בכיסו, כיוון שהפסיד את כל כספו בעסק הכושל שפתח בארה״ב. לא היה לו די כסף להגיש תביעה מישפטית, על כל ההוצאות הכרוכות בה. אדמונד פנה לעורך־הדין סלמן טוויק, שהסכים לטפל בפרשה. בכל פעם שהיו נפגשים אצל הבורר לטיפול בנושא, היה אדמונד זוכה במנה של קללות עסיסיות מצד אחיו, אלפרד. הוא גם החל מקבל איומים רציניים. בני־מישפחתו של אדמונד סיפרו כי הוא אף הוכה מכות נאמנות, באחת הפעמים שיצא ממישרדו של עורך־הדין זילכה. חלף זמן, ולכלל הסכם לא הגיעו.

אקדחים צמודים

כשהתלהטה הפרשה, ניסו רבים מחבריהם הסוחרים לתווך בין השניים, אך ללא הועיל. מצד אדמונד היתה נכונות לפשרה, ואילו אלפרד הגיב בסירוב על כל ניסיון. לבסוף הציעו לו לאדמונד ידידיו למכור את רכושו, כולל הדירה, על־מנת שיוכל לקיים את מישפחתו עד שיתבררו הדברים בבית־המישפט. אדמונד התהלך מדוכא, שעולמו חרב עליו. מה שפגע בו יותר מכל היה יחסו של אחיו כלפיו.

לטענת אשתו, הוא החל סובל מנדודי־שינה ומלחץ־דם גבוה, עד־כדי־כך שאיבד את הכרתו פעמים רבות. מישפחתו סבלה מחסור, ואפילו חרפת רעב.

אדמונד רצה להשכיר את דירתו שברחוב הירקון, כדי שתשמש לו מקור הכנסה. אולם משנתן את המפתח לשוכרים, הסתבר לו שאלפרד מיהר להחליף את מנעול הדירה. הוא התלונן במישטרה אך תלונתו, כמו בפעמים הקודמות, נדחתה באורח מוזר והוא לא נענה כלל. אדמונד הפך מסיטונאי ידוע לרוכל זעיר, המסתובב עם מרכולתו בידו ומחזר על הפתחים. עצביו התמוטטו, והוא נזקק מדי־פעם לטיפול רפואי.

יום אחד רכש לו אדמונד אקדח טוטו כדי לשמור על רכושו הדל, כיוון שיומיים לפני־כן נגנבה הסחורה שבה רכל. מאז הסתובב עם אקדח צמוד. אחיו, אלפרד, החזיק באקדח בקוטר 9 מילימטרים.

ב־1 בנובמבר השנה צריכה היתה להתברר תביעתו של אדמונד בבית־המישפט, לפני השופט יקותיאלי, בה ביקש להעביר

(המשך בעמוד 46)

בניו־יורק אדמונד שימעון, שירה בראשו של אחיו אלפרד, עם בנו הבכור בניו־יורק. אדמונד שהה בחו״ל מיספר שנים. כשחזר לארץ, חשד באחיו כי הונה אותו בעיסקיהם המשותפים. לטענתו, ירה באחיו לשם התגוננות.

■ קין והבל מחנות המכולת ■

(המשך מעמוד 45)

את הדיון בתביעתו לפירוק מהבורר לבית־המישפט, או שבית־המישפט ימנה כונס־נכסים. איש אינו יודע מה הוחלט בבית־המישפט, כיוון שאיש מהאחים לא סיפר זאת. הם גם לא חזרו לביתם אחרי הדיון. אדמונד טילפן לאשתו והודיע לה בשימחה: „הולכים לפשרה. העניין ייגמר, יש אנשים שמתווכים ועוזרים לסיים את זה.״

המישטרה טוענת שאחרי הדיון בבית־המישפט יצאו השניים במכוניתו של אלפרד, והמשיכו בוויכוח. מה נאמר במכונית בין השניים, אין איש יודע. אין יודעים גם לאן נעלמו המתווכים.

המישטרה התעל־מה מהתלונות

בשעה חמש אחר־הצהריים באותו יום קיבלה אשתו של אדמונד טלפון מבעלה. הוא הודיע לה בהתרגשות שירה באחיו, ושאיננו יודע מה מצבו. הוא ציין כי עשה זאת לפני שאלפרד, שנשא אף הוא אקדח, הספיק לירות בו, וכי ירה בו מתוך התגוננות. האשה התעלפה במקום. בתה בת ה־17 נטלה מידה את השפופרת כדי לשמוע מה גרם להתמוטטות אמה. משמשמעה את הדבר, הורתה לאביה לגשת מייד לתחנת־המישטרה ולהסגיר את עצמו.

אחת השאלות היא מהי מידת אחריותה של המישטרה למיקרה זה. חמש פעמים התלונן אדמונד במישטרה על התנכלויותיו של אלפרד, על איומים ופגיעות גופניות, אך המישטרה לא עשתה דבר. על כל תלונה שהגיש קיבל תשובה מתחמקת, שהמיקרים אינם חמורים עד־כדי־כך שיצריכו את התערבות המישטרה. בכל המיקרים היה חתום על מיכתבי התשובה אותו אדם: רב־פקד אברהם גרינבאום. בני־מישפחתו של אדמונד חשבו כי לאלפרד היו קשרים במישטרה וכי משום כך לא טופלו תלונותיו של אחיו.

מקורבי המישפחה טוענים שאילו היתה המישטרה מטפלת בעניין ברצינות, ומזהירה את אלפרד או לפחות דואגת שלא יימצא נשק בידי השניים ייתכן שהדבר היה נמנע.

אדמונד נמצא בימים אלה בבית־החולים אברבנאל בהסתכלות, כיוון שמאז המיקרה הוא שרוי בהלם ואינו זוכר דבר, לטענתו (המישטרה טוענת שזהו תכסיס להתחמקות מחקירה). אלפרד שוכב במחלקה הנוירוכירורגית בחוסר־הכרה, ומצבו עדיין אינו ברור. אמם הישישה של השניים, רגינה, מבכה את גורלה על שילדה שני בנים שהכסף אצלם הוא מעל ומעבר לכל שיקול ולערך החיים.

סיפר אדמונד „מייד לאחר הדיון בתביעתי אצל השופט, הציע לי עורך־הדין עזרא גבאי, שנשלח מטעמו של עורך־הדין טוויק, שנשתתף שנינו (האחים) בבירור וננסה להגיע לפשרה.

„גבאי יצא לאחר הבירור, ואלפרד הזמין אותי להתלוות אליו במכונית הפורד טרנזיט שלו. עליתי, ונסענו לחנות המשותפת שלנו ברחוב החלוצים. אינני יודע לשם מה הוא לקח אותי לשם.

„רציתי לצלצל לאשתו, ולהסביר לה שאני בחנות, ושלא תדאג. (אשתו של אדמונד דאגה כיוון שהיה זה ביום ג׳, היום שבו הוא יוצא למכור את סחורתו כיוון שאז חנויות המכולת סגורות. אך מכוניתו עם הסחורה נשארה בבית, ועל כן דאגה האשה.)

מהחנות המשותפת נסענו לעוד חנות, ואחר־כך המשכנו במכונית. הגענו לדירתו ברחוב החלוץ, ואלפרד ביקש שנעלה למעלה. פחדתי. נזכרתי באיומים שלו, שנהג לומר שלא ינוח עד שיקבור אותי. חששתי לעלות, מה גם שלא היה איש בבית. אמרתי לו: ׳אם יש לך מה להציע, תציע כאן, במכונית.׳ לפתע הוא נתן לי מכה. לא ראיתי כלום. ואז משך וקרע את חולצתי ואת הגופיה. ראיתי כוכבים. אחרי המכה שלח את ידו לכיוון האקדח שלו, ומאותו רגע אינני זוכר דבר.״

האם באמת נואש אדמונד מפניותיו למישטרה או מן הטיפול המישפטי הממושך? מדוע המתין זמן כה רב, אם אכן החליט לרצוח את אחיו, מה גם שידע שאחיו נושא אקדח דרך־קבע? ואם היתה זו באמת הגנה עצמית, כפי שהודיע לאשתו אחרי המיקרה?

שאלות אלה יתבררו בבית־המישפט בי־מועדן, אך שאלה עקרונית אחת עדיין נשארת בעינה: מדוע זילזלה המישטרה בפניותיו הרבות של אדמונד, ומדוע דחתה אותן אף שידעה ששניהם חמושים?

דני גוב ■

„קידום הקהילה ואזרחות טובה - תוך כדי קידום הפרט״ - היא סיסמת הלישכה הצעירה. אבל הכספים נעלמו מקופתה בצורה מיסתורית

גניבת כסף שהיה מיועד לתרומה. מאבקים על תואר. מילחמות על נסיעה לחו״ל. הדחות מתפקידים ומילחמת קליקות, כדי לזכות בשילטון ותוארים וכיבודים — זה מה שמתחולל באירגון ההתנדבותי ג׳יי־סי, הלישכה הצעירה בישראל.

כאשר קם הנרי גיסנבייר מהעיר סנט־לואיס במיסורי שבארה״ב, וייסד ב־1915 תנועה שנקראה „אזרחים צעירים מתקדמים״, חשב על התפשטות התנועה לממדים בינלאומיים שיכללו את מרבית ארצות העולם. התנועה אכן התרחבה במהירות. תוך כמה שנים נוסדו לשכות צעירות במדינות רבות, ולאחר־מכן נוסדו לשכות בדרום־אפריקה, אוסטרליה וארצות אסיה, אפריקה ואירופה.

עשרים שנה לאחר־מכן התכנסו במכסיקו־סיטי צעירים מתשע מדינות, וייסדו את האירגון העולמי של הלשכות הצעירות, ג׳יי־סי־אי.

במהותן אלה הן לישכות־מיסחר צעירות, המאפשרות לבעלי מקצועות חופשיים להכשיר את עצמם לקראת תפקידים ציבוריים שימלאו בעתיד. חברי הלשכות נפגשים לשיחות ודיונים, שומעים הרצאות ומדי פעם מבצעים גם מיבצע ציבורי כלשהו בעל גוון התנדבותי.

הג׳יי־סי בישראל העמיד עד כה רק דמות בולטת אחת: נשיא התאחדות התעשיינים, אברהם („בומה״) שביט, שעשה את צעדיו הראשונים בתחום הפעילות הציבורית בג׳יי־סי.

כיום פועלים בישראל רק לשכות מעטות של ג׳יי־סי, המאגדות בתוכן כמה עשרות חברים בלבד. מה שמושך את רובם הוא הסיכוי לזכות בתואר מטעם הלשכה, המאפשר טיולים לוועידות ג׳יי־סי העולמי ואירוח על חשבון הגופים המארחים.

„לישכה צעירה פירושה אנשים בפעולה,״ אומרים אנשי הג׳יי־סי. בישראל. „קידום הקהילה, אזרחות טובה, ניהול ומנהיגות ציבורית תוך כדי אחווה ורעות.״

אלא שבמציאות נראים פני הדברים שונים לגמרי.

מי גנב כמה?

בתחילת השנה תיכננו אנשי הלשכה הצעירה בתל־אביב מיבצע לחודש מארס: ערב כוכבים בהיכל התרבות, שכל הכנסותיו יהיו קודש לרכישת מיכשור רפואי לבתי־החולים בתל־אביב—יפו. כוונתם היתה לקנות מן ההכנסות כליה מלאכותית ולתרום אותה לבית־החולים איכילוב. מחירה המשוער של הכליה: כ־100 אלף לירות. עשרות אמנים מן השורה הראשונה הסכימו להשתתף בערב זה ללא תמורה. היכל התרבות נתן את האולם במחיר אפסי כימעט. לדיברי יואל פוקס, נשיא הלישכה התל־אביבית, נמכרו יותר מ־1600 כרטיסים במחירים שנעו בין 35 ל־125 לירות. כן נמכרו כ־1,200 תוכניות במחיר של 10 לירות האחת. בתוכניות אלה היו מודעות בסכום של כ־10 אלפי לירות. אך בסיכום המיבצע נמסר לבית־החולים איכילוב סך של 20 אלף לירות בלבד. להיכן נעלמה יתרת הכסף?

ב־20.3.77, ערב מיבצע ליל־הכוכבים, הודיעה פנינה לופין, שהיתה ממונה מטעם הלישכה על המיבצע כולו, שיש בידה כ־50 אלף לירות. יומיים קודם־לכן היה בחשבון הג׳יי־סי שבסניף בנק־הפועלים ברחוב זמנהוף 4 בתל־אביב, סך של 61 אלף לירות. לדבריו של יואל פוקס היה אבי ליבנת, נשיאה הקודם של לישכת ג׳יי־סי בתל־אביב והיום הנשיא הארצי של הלישכה הצעירה, ממונה על איסוף כספים שניגבו עבור התוכניות ועבור

ת״א: בן־יהודה 58 א׳
טל׳ 03-282932
חיפה: רח׳ ירושלים 16
טל׳ 04-667348

רעים
מכון ארצי להכרות
בהנהלת דוד גל
זר ברכות ואיחולים
לזוגות הצעירים
שהכירו באמצעותנו
ונרשמו לנישואין
בחודש אוקטובר

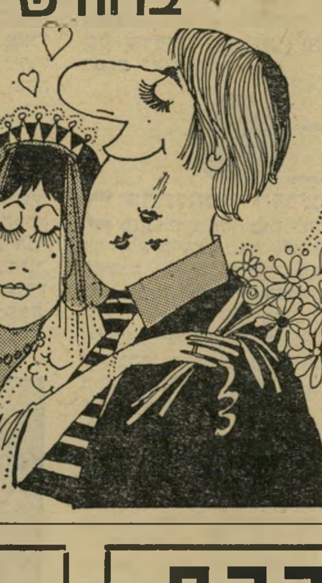

רובקס
המתנה שבהישג ידך

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

ארומור
צפוי דלתות וקירות

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

הג'יי־סי למען מי?

המודעות בתשלום שהתפרסמו בהן. כל הכ־ספים האלה נכנסו ללא כל רישום או פיקוח, למרות שאנשי המיבצע התבקשו על־ידי הנשיא פעמים רבות לפתוח תיק מיבצע, שבו יירשמו כל הכנסה והוצאה.

יתר־על־כן: כאשר נתבקשה פנינה לו־פין על־ידי נשיא הלישכה התל־אביבית, יואל פוקס, להגיש לו מאזן בסוף הערב, דחתה אותו, לדבריו, עד למחר בבוקר. בבוקר לא הגיעה. גם בבוקר שלאחר־מכן: סך־הכל, שמונה ימי היעדרות. לא עזרו ליואל פוקס כל הטלפונים שבהם ביקש לדבר עם אחראית המיבצע. אפילו נסיעו־תיו אליה, בכל שעות היום, לא העלו את הבחורה האובדת.

כעבור שבוע ימים של ריצות התקבלה בלישכת ג'יי־סי תל־אביב הודעה, ובה נאמר, כי מכוניתו של אבי מוקד, גיזבר המיבצע, נפרצה, וכי בפריצה הוצאו מן המכונית כל המיסמכים הקשורים במאזן התשלומים, נוסף על הכסף המזומן שנכנס ממכירת הכרטיסים.

גירסה אחת טוענת שבתא־המיטען של המכונית היו כ־40 אלף לירות. גירסה שנייה טוענת שהיו שם רק כ־2,500 לירות, מהן 1000 בשיקים.

הגירסה הביקורתית יותר, זו המצביעה על היעלמן של 40 אלף לירות, מתארת את הפריצה כך: פורץ נכנס לביתו של אבי מוקד, נטל מכיס מיכנסיו מפתח של המוסך חשמלאות אפולו, שם היתה המכו־נית, פרץ את מנעול המוסך ופתח את תא־המיטען של המכונית. מן התא הוציא את תיקה הפרטי של פנינה לופין עם כל מיסמכי המיבצע, ועם אלפי הלירות מזומ־נים שהיו בתוכו.

הגירסה השנייה, זו של אמיל קפון — הנשיא הארצי היוצא וסגן־הנשיא העולמי של הג'יי־סי, מספרת על פריצה של גנב ללא כל התיחכומים, ועל הודעה למישטרה מייד אחרי־הפירצה. לדיברי אמיל קפון, כל הפרשיה הזו מצוצה מן האצבע והיא, לטענתו, מילחמה של כמה אנשים אשר

סים (כך שאי אפשר לקבוע כמה כסף בדיוק נכנס מן המיבצע למען בית־החולים.)"

בעיקבות מסקנתו היחידה של איתי דותן למול מסקנות שאר חברי הווע־דה, נפתח במישטרת תל־אביב תיק פלילי על גניבת כסף שנועד לקניית כליה מלאכותית לבית־החולים איכילוב. הוועד הארצי של הג'יי־סי הודיע, שאין בתלונתו של יואל פוקס דבר לבד מניסיון לנקום באנשים שהדיחו אותו מתפקידו. לדיברי אמיל קפון, יואל פוקס יודע כי תקנון הג'יי־סי מחייב כל נשיא ארצי להיות נשיא לישכה לפחות שנה. פוקס הודח לפני שסיים שנה אחת שלמה, ולא יוכל לכהן כנשיא ארצי של הג'יי־סי.

רק נשיא ארצי של הג'יי־סי יוצא על חשבון לשכות האירגון בארץ לכנסים בינלאומיים בארצות שונות, שלוש פע־מים בשנה. הנסיעות האלה מהוות מטרה שרבים חותרים אליה. אמיל קפון, כסגן נשיא ג'יי־סי העולמים, לא נזקק לכך, משום שהאירגון העולמי מממן את נסי־עותיו לחו"ל. מאחר שכעת לא יוכל עוד פוקס להגיע אל כל הכנסים האלה, אומר אמיל קפון, הוא הבטיח אדמה חרוכה לכל האירגון.

אלא שבינתיים אין הסבר סביר מה קרה לרבבות הלירות שנעלמו מקופת ערב הכוכבים, שערכה לישכת הג'יי־סי בתל־אביב. היעלמן בוודאי שאינו דוגמה משכ־נעת לאזרחות טובה. גם הדחתם של מותחי הביקורת וסילוקם מלשכות הג'יי־סי אין בו כדי להצביע על חוש מפותח להגינות ציבורית.

מה שעדיין נותר לא ברור הוא מניין משיגים אנשי הג'יי־סי די כסף לנסיעות תכופות כל־כך לחו"ל. מישרד־החוץ נתן להם בשנה האחרונה פחות מאלפיים לי־רות לשנה, ולמרות זאת נסע נשיא ג'יי־סי — ישראל שלוש פעמים לכנסים בינ־לאומיים בחו"ל, ולא על חשבונו הפרטי. גם מיסי החבר שמשלמים חברי הג'יי־סי

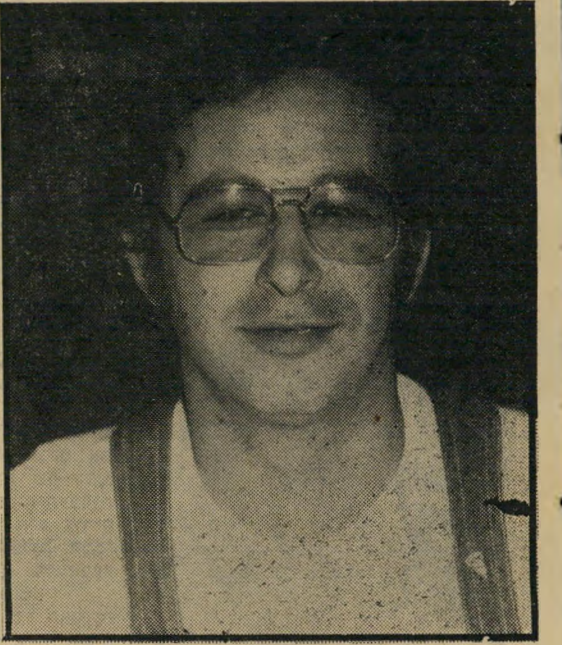
גזבר אבי מוקד
הכסף נגנב מהמכונית

סגן נשיא עולמי — אמיל קפון
מצוץ מן האצבע

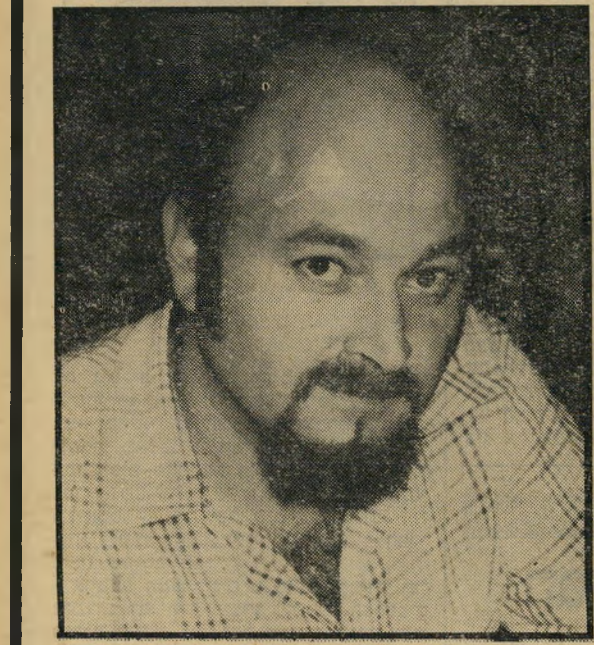
נשיא לישכת ת"א — רפי תג'ר
במקום הנשיא המודח

סולקו מן הג'יי־סי בגלל שלא נמצאו מתאימים, ואשר שמו להם למטרה להח־ריב את האירגון — כפעולת־נקם. לחיזוק דבריו מצביע קפון על תלונתו של יואל פוקס לגבי גניבת הכסף שהועד לבית־החולים איכילוב, באה רק כעבור שלושה חודשים, כמה ימים אחרי שוועד הלישכה בתל־אביב הדיח את יואל מתפקידו כנשיא לישכת הג'יי־סי בתל־אביב.

מדוע, אם־כן, דחה יואל פוקס את תלו־נתו על גניבת הכספים? לדבריו לא דחה אותה כלל. לטענתו היו אלה אנשי הוועד הארצי של הג'יי־סי שביקשו ממנו לד־חות כל האשמה עד שיובהרו פרטים נוס־פים שאולי, אם אכן יימצא כזה, יצביעו על הגנב. כשלא קרה דבר כזה, פוצץ את הפרשה לפני מיספר רב של חברים בג'יי־סי, ובצורה שלא יוכלו להתעלם ממנה לאחר־מכן.

יואל פוקס גם מדגיש, כי הנשיא הנב־חר של הוועד הארצי לשנה הבאה, אבי ליבנת, קיבל בערב המיבצע 4500 לירות מידיה של פנינה לופין, למישמרת. אחרי שפנינה נתבקשה לערוך מאזן סיפרה כי הסר לה הכסף שניתנה לאבי ליבנת. כא־שר הופגשו השניים הודיע אבי ליבנת שעוד באותו ערב החזיר לפנינה את הכ־סף שניתנה לו. התפתח ויכוח נוקב בין השניים וזה הלך והחריף. הסיכום, לדב־ריו של יואל פוקס, הוא שהשניים התחילו רבים ביניהם ולבסוף הודיעו שהם כבר יסדירו את העניין בינם לבין עצמם.

בינתיים דרש הנשיא המודח של לישכת תל־אביב הקמת ועדת־חקירה פנימית, או הגשת תלונה למישטרת ישראל. אנשי הוועד הארצי בתוספת הנשיא הארצי, של־מה גונן, והנשיא היוצא של אותה שנה, אמיל קפון, החליטו על הקמת ועדת־חקי־רה פנימית שאת מסקנותיה, במידה שיעלה חשד נגד מישהו מחברי הג'יי־סי, ימסרו למישטרת ישראל.

אנשי הוועדה היו: אמיל קפון כנשיא יוצא, שלמה גונן כנשיא בפועל, אהרון גריזים ואהרון שרון כרואי־חשבון ואיתי דותן, חבר לישכת ג'יי־סי בתל־אביב.

לדיברי אמיל קפון ישבה הוועדה ושיח־זרה את מהלך האירועים שקדמו לערב המיבצע. היא אספה עדויות של המשתת־פים בהכנת הערב ואפילו ניסתה להגיע לסיכום — פחות או יותר — של סך הכספים שנכנסו לקופת הג'יי־סי למען בתי־החולים. לסכום המדוייק לא הגיעו, אבל מסקנת הוועדה היתה: „לא נעשו מעשים לא־כשרים. הרגשתם של מיספר חברים נבעה מניהול לא־תקין בלבד." כדי לתת יותר תוקף להחלטה וברוח דיברות הג'יי־סי, ציינו אנשי הוועדה: בג'יי־סי אנו לומדים תוך כדי ביצוע דברים, ויש ללמוד מכישלונות על־מנת להימנע מהם בעתיד."

אלא שאחד מאנשי הוועדה לא הסכים לחתום על מיסמך זה. היה זה איתי דותן, חבר לישכת הג'יי־סי בתל־אביב, שהוציא מיסמך ובו מסקנות יחיד מוועדת־החקי־רה. מסקנות אלה לא חפפו את מסקנו־תיהם של שאר החברים. בין מסקנותיו מופיעים הדברים הבאים: „לא הוגש סי־כום כספי של המיבצע עם סיומו, ולא נמצאה סיבה להשהיית הסיכום. פנינה לופין הופיעה בפני הרכב מצומצם של הוועדה, ודבריה לא הופצו בין כל החב־רים. לא הודפסו מחירים על גבי הכרטי־

ללשכות, אין בהם כדי לכסות הוצאות אלה.

בית־החולים איכילוב בתל־אביב קיבל, במקום כליה מלאכותית, סך של 20 אלף לירות בלבד. האמנים שתרמו ערב הופעה חינם אפילו לא קיבלו מיכתבי־תודה על הופעתם, וזאת למרות שמחיר כרטיס אחד לערב הגדול נע בין 35 ל־125 לירות. כל הסכום שנכנס אותו ערב צריך היה להיות קודש לרכישת מיכשור רפואי.

בשבוע שעבר התכנסו חברי הג'יי־סי לוועידה השנתית שלהם, במלון בת עמי בנתניה. יותר ממאה חברים הגיעו למלון, לבילוי של יומיים עם לינה ולישיבות עבודה ומועצות למיניהן.

הם שיחקו משחק של דיונים, עם תוארים וכיבודים, התיימרו לייצג גוף וולונטרי הפועל „למען הקהילה." חקירת המישטרה בתלונה על היעלמן של רבבות ל"י מקופת הג'יי־סי בתל־אביב, עשויה להבהיר בצורה פחות מליצית, אם היו גם מטרות אחרות לכמה מחברי הלישכה.

רינו צרור

נמר של נייר

משב־רוח רענן בתיאטרון ✱ מוזיאון לאומי מקוביות

„לגו" ✱ עתיד לסרט הישראלי ✱ סיפרות עיברית פלסטינית ✱

„פרס־ברנר" טוטו 77' ✱ מילון עולמי לעיברית מדוברת 2

תיאטרון

רעננות

באווירה הקודרת והמדכאת של התיאטרון הישראלי, עוד יש שחקנים צעירים המנסים מדי פעם להביא משב־רוח תיאטרוני רענן לקרשי־הבמה, ולהעלות במתכונת בימתית רסיסי־חיים נטולי יומרות ובעלי אמינות רבה.

כאלה הם שחקני תיאטרון־הכיס, ורוני־

טיבריו גוטליב
בימוי חסכוני

קה גוטליב וישראל טריסטמן, בוגרי המחזור האחרון של סטודיו ניסן נתיב והבמאי־מחזאי העולה־החדש טיבריו גוטליב, שחברו באכסניית התיאטרון בית־הובן שבתל־אביב בארבעה מערכונים: דברי אלי כמו הגשם ותני לי להקשיב מאת טנסי ויליאמס, הראיון של טיבריו גוטליב, דו־שיח באופן מוסרי לפייר דיק ורחוב הפרפרים של טבייה.

ארבעת המערכונים מועלים בקפידה ובצימצום רב, תוך ביצוע נקי של הטכסטים והצגת יכולת נאה של שני שחקנים צעירים, שכבר מצאו את מקומם על במת התיאטרון אך אינם מסתפקים בכך.

מערכונו של טיבריו גוטליב, הראיון, העוסק בדילמה מוסרית של עיתונאי ובמטבעות־הלשון העוטפות אותה, מעיד על העתיד שממתין לו בתיאטרון הישראלי. הבימוי החסכוני שלו מעיד גם על מעלותיו כבמאי.

ארבעת המערכונים מפגינים רעננות תיאטרונית.

אמנות

גאון במוזיאון

רוח־רפאים מהלכת על־פני אולמות ומרתפי מוזיאון־ישראל, שנועד לשמש כמכשיר אמנותי ערכי והפך במה המציגה, מפארת ומרוממת את הבינוניות והמוגבלות של עובדיו, המנצלים את יכולת התצוגה של המוזיאון כבמה לעקרותם.

אחד מעובדי המוזיאון, איזי (יצחק) גאון, החליט למצוא דרך שבעזרתה ניתן להמחיש בין כותלי המוזיאון את ה'גניוס היהודי'. מאחר שקרא בפריודיקה אמנותית מיקצועית, המתפרסמת בלועזית, על אמנויות במצב של התהוות, הוא יצר קשר עם חברת לגו השוודית, המייצרת קוביות־מישחק לילדים, בתקווה שבעזרת „קוביות הלגו יגלו את הגניוס הירושלמי, ואת הגניוס היהודי," כדבריו.

החברה השוודית, שראתה בהצעה אמצעי־פירסומת חסר־תקדים חינם אין כסף, הטיסה ארצה מאות אלפי קוביות לגו ואיפשרה את קיומה של תערוכה, בה מרכיבים המבקרים במוזיאון „אמנות" מקוביות אלה. צייר ישראלי נודע שהזדמן למוזיאון וחזה בדבר, העיר: „ממון רב היה נחסך, אילו הקימו את מוזיאון ישראל כולו מקוביות לגו."

בדומה לתערוכות אחרות שנערכו במוזיאון ישראל במהלך השנה האחרונה, מעידה גם תערוכה זו על הריקנות, השיממון, וחוסר־הדימיון שבהם לקו מנהליו ואוצריו.

זכות התצוגה

רעיון מקורי הגה הצייר רפי לביא, כאשר שיכנע את הנהלת ביתן האמנים ברחוב אלחריזי, לפתוח את שעריו בפני ציירים, שמרביתם חובבים ואינם מורגלים בתליית עבודותיהם על כותל־המיזרח של האמנות. עשרות ציירים שהגיעו בשבוע שעבר למקום עם עבודותיהם, ותלו אותן במהלך הערב, המחישו כי לא קיים פער ממשי בין האמנים החובבים לבין האמנים המקצועיים בארץ, ושיש טעם רב בהקטנת פרופיל ההפרזה שקיים בהערכתה של האמנות הישראלית.

פתיחת זכות התצוגה על כותלי ביתן־האמנים ראוייה להפוך מוסד של קבע, שלמרות העממיות הרבה שבו יהיה בכוחה להמחיש צדדים רבים בעשייה האמנותית של הציירים־החובבים, החסרים מקום להציג את עבודותיהם.

הטוויה הישראלית

הסיכוי הגדול

במאי־הקולנוע דן וולמן עשה זאת. הוא הוכיח שניתן ליצור בארץ סרט של איכות. בעיבודו הטלוויזיוני לסיפורו של יצחק באשוויס־זינגר סיפורה של באשה, הוא הצליח לתאר באיכות רבה את הגולה היהודית במיזרח־אירופה בראשית המאה, ללא כחל ושרק, כחברה של מעמד גבוה ונחות, רועי־זונות ואצולה, החיים את מח החיים ולא את מליצותיהם.

בליהוק המשתתפים בסיפורה של באשה (גילה אלמגור, ארנן צפריר ואשר צרפתי) הוכיח וולמן שניתן להביא למסך שחקנים דוברי עיברית, שהלשון השגורה על לשונם לא תהיה עילגת ומלאכותית — אלא אמינה.

התיפאורה המעולה, הצילום, העריכה והקלטות הקול מעידים שיש היום בכוחה של הטלוויזיה הישראלית ליצור סרטים שלא יפלו באיכותם מסדרות אמנותיות הקנויות מתחנות־טלוויזיה בריטיות, והממחיזות את סיפורי תומס הארדי, ג'והן גאלסוורתי, גראהם גרין ואחרים.

מאחר שזה יותר מעשרים שנה משקיע מישרד־התעשייה־והמיסחר מיליוני לירות ישראליות מדי שנה, בעידוד ובסיבסוד תעשיית הקולנוע הישראלית, ללא כל תוצאות המצדיקות השקעה זו, מוטב היה אילו כל אותם הסכומים היו מושקעים בטלוויזיה הישראלית, שתנצל במאים מאיכותו של דן וולמן ותפיק סרטים בדומה לסיפורה של באשה.

העברת המשאבים הכספיים המוצאים כיום לריק מתעשיית הקולנוע לייצור סרטי־טלוויזיה איכותיים שכאלה, בכוחם ליצור

דן וולמן
מקום ראוי בתרבות

סיכוי גדול שיוכל להפיח חיים של ממש במדיום זה של התרבות, שטרם מוצה בארץ — מדיום שביכולתו לתפוס את המקום הראוי לו בתרבות הישראלית.

ספרים

אבו־ליש *

סיפרות נמדדת בתשתית התרבותית שלה, בשורשים שבעזרתם היא יונקת את חיותה מתוך תרבותו הטיבעית של העם. אחת ממיגרעותיה של הסיפרות־העברית במהלך 40 השנים האחרונות היא צירוף המילים הכוזבות והנפשות הפועלות, המכסים על אותה תרבות טיבעית של ארץ־ישראל.

ניסיון ההשתלה הסיפרותית של האפיקה האהרנבורגית ** על אודות שדות־הקרב של תש"ח, ביד דור סופרי הפלמ"ח, נשחק ונמוג בזמן שחלף מאז, וכן גם הרריי הסיפרות של אפיגוני דור זה, שאימצו לעצמם את הכותרת „דור־המדינה" והתמסרו בכתיבתם ללוליינות תאורית, שהמשיכה את תהליך ניתוק הסיפרות מהתשתית התרבותית והקטינו את פרופיל האמינות שלה.

בעוד שדמויות פולקלורית הפכו בתרבויות אחרות לאבני־יסוד של הסיפרות, כמו זו של הגראף בובי בקיסרות האוסטרו־הונגרית, הקולונל בלימפ הבריטי, חאג'י־באבא ונאסר א־דין, חושם והרשלה מאוסטרופולי בתרבות הגטו היהודי, המאפיין את הסיפרות העיברית התיקנית הוא היעדרן של דמויות מעין אלה.

הנפש־הפועלת הטיפוסית ביצירות דור סופרי הפלמ"ח, עם כרבולת־השיער בצבע הדגן, החיספוס המלאכותי והריקנות הצורעקת — יצרו דמות חלולה של קוזאק אוקראיני שכל סופרי הדור ניסו לדחוס לקירבו אידיאולוגיה ציונית־חלוצית במשך 20 שנה, ועתה הם עסוקים בחילוצה של אותה האידיאולוגיה מתהומותיו.

חווייה תרבותית. מי שיש לו שורשים, נוצרת מסביבו סיפרות אמינה — כינוי שקשה להעניק ליצירות דור סופרי הפלמ"ח וצאצאיהם הסיפרותיים. אלא שמתוך הררי גבבה סיפרותיים אלה, מפליא למצוא את דמותו הבלתי־צפוייה של שאול ביבר, כסופר אמין ומחברה של סיפרות־אמינה, שנפשותיה ניזונות מן החווייה הדו־תרבותית של יהודים וערבים בארץ־ישראל המנדאטורית, דמויות העוברות את קו־המינימום של פרופיל האמינות והופכות יציגות עשרת מונים מגלריית הדמויות הקרטוניות יצירות משה שמיר, אהרון מגד, חנוך ברטוב ושאר בני דורם.

נפשותיו הפועלות של שאול ביבר נמנות עם דור מייסדי הפלמ"ח בראשית שנות ה־40', שפעלו בארץ ובמדינות ערב ולמדו את הארץ ברגליהם. הם כונו בזמנו, בפי כל, „המסתערבים". מוצאם של אלה מערים מעורבות ביהודים וערבים כמו ירושלים וטבריה, שערכי התרבות המיזרח־אירופית, שדור המייסדים טרח להשתילה בין חניכי תנועות־הנוער החלוציות לא פגעו בהם, והותירום טהורים מן הבחינה התרבותית.

במסעותיהן על־פני הארץ פיתחו הנפשות הפועלות הללו (שייצוגן המסחריי־סיפרותי מצוי בילקוט הכזבים של חיים חפר ודן בן־אמוץ) שהערבית היתה שגורה על פיהם, ז'אנר של אידיאל תרבותי מיזרח־

שאול ביבר
סופר אמין

תיכוני ולא גלותי, שהיה שאוב במרביתו מתוך ההווי הערבי. אליליהם היו דמויות כיוסף לישנסקי שאימץ באורחותיו רבים ממינהגי בני־הארץ, ואישים כפסח בר־אדון, שחי שנים בין אוהלי־קידר ופירסם ספרי־זיכרונות עליהם.

דימיונם של המסתרעבים היה משוחרר ממערכת המוסכמות התרבותיות, ילידות הגטו המיזרח־אירופי ומרחבי המיזרח־התיכון והדימיון המיזרחי קסמו להם.

„זה לא אריה שואג — זה חתול ישן". דמותו הפולקלורית של אבו־ליש החלה נירקמת סביב מדורות שנות ה־40', ובסוף שנות ה־50' ראו אור כמה מהרפתקותיו מעל דפי במחנה נח"ל. ובמחצית שנות ה־70' כינס אותן שאול ביבר בספר עלילות אבו־ליש שהוא נכס צאן ברזל ואבן־יסוד בתרבות הישראלית.

יעקב שמש הוא שם־הלידה של אותה דמות פיקארסקית, המכונה אבו־ליש. הוא נולד בכפר השילוח (סילואן), פרבר ערביי

---

* מעלילות אבו־ליש — אח, יא־ליל! יא־ליל! מאת שאול ביבר, מישרד־הביטחון — ההוצאה־לאור.

** מרבית יצירות דור סופרי הפלמ"ח נראות כגירסות עבריות של יצירות איליה אהרנבורג, שנכתבו במהלך מילחמת־העולם.

יהודי דרומית לירושלים העתיקה. לשונו של אבו־ליש אינה עיברית וגם לא ערבית, אלא עברבית.

אבו־ליש נוטש את ביתו ויוצא להכשרה בקיבוץ, שם הוא „משקה, עודר, מזבל, חורש ומכתף ארגזים.” בהכשרה יוצר אבו־ליש מגע עם התרבות החלוצית, כאשר באחד מערבי־התרבות שואל מרצה־נודד: „מי מכיר את ברנר? אבו־ליש משיב „אני מכיר, זה ההוא עם הזקן.” ומייד הוא נכנס לוויכוח עם המרצה־הנודד בנושא „תפארת היצירה”, שאותו הוא מסכם במילים: „התרנוגולת תתן לה גרעינים — תביא ביצים; הפרה תתן לה ירק — תביא חלב, רק הבן־אדם אוכל ואוכל ואוכל, ומה מביא? רק חרה.”

בינתיים, בירושלים נרקם סיפור־אהבה תמים בין מרדכי שמש, הלא הוא אחיו של אבו־ליש, לבין ז׳קלין אפללו, שנשלחת לטבריה על־מנת שתמצא חתן הראוי לה. באחד הימים יוצא אבו־ליש יחד עם חברי ההכשרה שלו לטיול בגליל. כאשר הגיעו לתל־חי הם „עמדו ליד הקבר של טרומפלדור והמדריך הראה להם את האריה השואג. אמר אבו־ליש: ׳זה לא אריה שואג — זה חתול ישן.” שמע המדריך ואמר שהוא כבר לא יכול לסבול, מפני שאבו־ליש העליב אותו...” מאוחר יותר פוגש אבו־ליש בסבא אליוביץ מכפר־גילעדי, ומספר לו איך ניצח סב־סבו את השודד הידוע יוסף אבו־סקאנדר אל־היללי. אבו־ליש והסבא מתקשרים, והפוחז עובר לעבוד אצל הסבא.

אחיו של אבו־ליש מחליט בינתיים לצאת בעיקבות אהובת־נפשו ז׳קלין אפ־

אבו־ליש
גיבור סיפרותי אמין

ללו לטבריה, אך בדרכו הוא פוגש בגיבור, אבו־חלף, שהרג מאה ואלף. ובדומה לדמויות סיפרותיות כדון־קישוט איש למאנשה וסאנשו־פאנשו, או בנימין וסנדריל־אשה של מנדלי מוכר־ספרים, יוצאים השניים „לכבוש את העולם”. שעה שהשניים נעים בדרכי השומרון, מושבע יעקב שמש — הוא אבו־ליש — על־ידי ההגנה ופועל בסידרת הרפתקאות בהברחת נשק מלבנון לארץ־ישראל.

כאשר יורד אבו־ליש לטבריה „לעשות תמונה בשביל הפספורט ורואה את ז׳קלין אפללו יושבת על הבלקון ברחוב הדגים” הוא מנחם אותה על היעדר אחיו, מבלי דעת את הרפתקותיו. אותה עת מגיע אחיו של אבו־ליש יחד עם הגיבור אבו־חלף לבית־הסוהר בעיר השומרונית ג׳נין, והם לומדים בכלא את שפת־החיות והעופות.

שעה שאחיו של אבו־ליש משתחרר מן הכלא יחד עם הגיבור אבו־חלף, והשניים ממשיכים בהרפתקותיהם, כאשר בין השאר הם „עושים שלום בין הפחמים מאום־אל־פחם והסיידים מג׳בל־אל־סיד,” ומגיעים לעפולה „ועושים מעשה גבורה גדול בחג העבודה...” ומשם הם מעפילים לנצרת ועושים בוזה עם כורכום.

„נלחמים בעכברים בעזרת חדוּדאים”. הרפתקותיו של אבו־ליש מסתיימות כאשר „תאופיק־אל־אסד אבו־זנוור מלשין על יעקב שמש, ואביו של אבו־ליש רואה את תמונת בנו על הקיר...”. הוא גלכד בטבריה, ולאחר תשלום שוחד הוא משתחרר, ומסיר את הכאפייה והעקל מעל לראשו, ואחר־כך „חוזר לביתו שבירושלים ומספר לכל הקרובים והידידים, על כל הניסים והנפלאות שקרו לו.”

בכך לא תמו הרפתקותיו של אחיו של אבו־ליש, למרות ש„הגיבור אבו־חלף, שהרג מאה ואלף, קונה את ליבה של זריפה בינת ג׳מילה היפה, שהיו לה כבר שלושה בעלים, כל אחד מארץ אחרת.” אלא שהרפתקות השניים מצטמצמות לפעילויות מופלאות כמו אותו היום בו „הנוצרים האנגלים יורדים בירדן והגיבור אבו־חלף ואחיו של אבו־ליש, מצילים אותם מהאריה הנורא בין שיחי קני הסוף ומהיתושים העוקצים,” או שהם „נלחמים בעכברים בעזרת הדודאים.”

לבסוף מתמלא לב אחיו של אבו־ליש געגועים לירושלים, ומחסכונותיו הוא רוכש „מוטורציקלט” * ונוסע בו לירושלים.

בכניסה לבאב־אל־וואד ** הוא מבחין באוטובוס מקולקל, ובין הנוסעים הממתינים לידו „ראה מול העיניים שלו את אהובת לבו ונפשו ז׳קלין אפללו. שם אותה במוטורציקלט מאחורנית, ונסע ברעש גדול והביא אותה לביתה...”

כעבור זמן קצר נישאים שני האוהבים, וחיים בנועם עד אשר „לילה אחד התחילו היריות והפצצות ויצאו שני האחים ולקחו בידיהם נשק והלכו לעזור לעם ישראל במילחמה הגדולה שבאה עליו...”

דמותו של אבו־ליש, ההווי שלו, דימיונו, פעליו ומעלליו, מהווים מארג מלא חיים, עומק ושורשים של תרבות. הם מייצגים את מהלך החיים בארץ־ישראל המנדאטורית, המלאת גופי־אמת ודמויות ממשיות של אותה ארץ, ולא דמויות פלקאטיות, כפי שנוהגת הסיפרות של אותה התקופה להציג. הסיפור עצמו כתוב בלשון תיאורית המעמידה בצל מיליוני אותיות עקרות שדור סופרי הפלמ״ח שפך לריק, בניסיון הכושל שלו להפיח חיים סיפרותיים מלאכותיים באותה חווייה תרבותית שחדלה עם קום המדינה.

סיפרו של שאול ביבר היה תופס, בכל תרבות אחרת, מקום של כבוד על מדף הספרים הייצגני, ופרופסורים לסיפרות היו מנתחים ומפענחים, ומעלים אותו על נס. אלא שבניגוד לרצוי, נידחה ספר זה לפינות הנידחות של התרבות הישראלית, ולא נודע כי בא אל קירבן.

לועזית

מסווה אנושי

יז׳י קושינסקי, סופר ממוצא פולני החי בארצות־הברית וכותב אנגלית, שספריו הציפור הצבועה ולהיות שם ראו אור בעיברית, פירסם החודש ספר חדש תחת הכותרת פגישה־עיוורת *** שגיבורו הוא הרפתקן בינלאומי, ג׳ורג׳ לבנטר, שהיה בעבר פליט מיזרח־אירופי וקורבן למישטר הנאצי והקומוניסטי. הוא מועסק בשירות האידיאה של עצמו, כאשר חייו מתנהלים בתנועה מתמדת בין האלפים השווייציים לבוורלי־הילס בלוס־אנג׳לס.

ג׳ורג׳ לבנטר עבר, עוד בהיותו בן 15, דראמה אדיפית עם אמו, ואחר־כך השתתף באונס קבוצתי של בת טיפש־עשרה במחנה־נוער של המיפלגה הקומוניסטית.

חייו מתנהלים משמועה לשמועה, ומהיכרות להיכרות. ואכן, שמועה על אודות ועידה של „הברית למען האמריקאים הקטנים” מוליכה אותו למערב־התיכון בארצות־הברית, מקום שבו הוא מגלה שאורחי־הכנס אינם צופים, אלא גמדים וננסים.

סיפרו של קושינסקי הוא מארג צפוף של דימויים מלאי אלימות, שבעדה הוא מטפח את השקפת עולמו — המסתכמת בהנחה שבני־האדם מקשים אל אורחחייהם בכך שהם מדמיינים לעצמם מטרות נשגבות. הספר כולו רצוף מיפגשים עיוורים שנועדו בחלקם להפריך הנחה זו, והמתארים את פגישותיו של לבנטר עם גלריית הדמויות של העולם המערבי. במהלכן של אותן פגישות עיוורות הוא פוגש באלמנה אמידה, המציעה לו לשאתה לאשה ומבהילה אותו בנסיונה לשכנעו שיש בכוח שניהם יחד למצוא אמון בעצמם.

פגישה עיוורת, שהוא ספר מלא אווירה קודרת ופסימיות, מציג גלריית פגישות

יז׳י קושינסקי
מארג צפוף

עיוורות הנערכות מתחת למסווה האנושי שקושינסקי עטה על עצמו ומנסה ללבן בכל ספריו, מבלי להגיע למסקנות חיוביות כלשהן על אודות האנושות וערכיה.

---

* אופנוע.
** כיום שער־הגיא.
*** Blind Date, by Jerzy Kosinski, Houghton Mifflin, 236 pp.

ספרים מומלצים

לישנסקי

● בימים אלה מוקרנת בטלוויזיה הישראלית הסידרה עידן השפע שאותה מנחה הכלכלן **ג׳ון גלבריית**, המתאר את תולדות הכלכלה המודרנית. ספריו, שראו אור בעיברית, הם חברת השפע והמדינה התעשייתית החדשה בסיפריית אופקים, עם עובד ● הספר יוסף לישנסקי איש ניל״י, שראה אור בימים אלה בהוצאת הדר, מביא כתבים, מיכתבים ודיברי זיכרונות על האיש שבימים אלה נפתח בארץ הוויכוח הציבורי למען זיכויו והערכת פעליו ● מכון שילוח לחקר המיזרח־התיכון ואפריקה והוצאת הספרים זמורה, ביתן, מודן, הוציאו בשותפות את בין מילחמה להסדרים — הסיכסוך הערבי־ישראלי לאחר 1973, מיקראה שבה בולטים מאמריהם של פרופסור **שמעון שמיר**, ח״כ **יצחק נבון**, אלוף (מיל.) **אהרון יריב** ואחרים, המציגים סידרת נתונים ומידע שאינם ידועים כלל לאזרחי ישראל, על אודות האפשרויות הפוליטיות וההערכות הצבאיות בקונפליקט המיזרח־תיכוני.

עדות

תמונת מצב

בשנתון סטאטיסטי לישראל — 1977 שראה אור בימים אלה מתפרסמים מיספרים, המציגים בין השאר תמונת־מצב מאלפת ודייקנית של התרבות לסוגיה השונים בישראל:

ב־97 מוזיאונים בארץ ביקרו השנה 6,141,000 תושבים. 438 סרטים יובאו מארצות שונות. מיספר המבקרים באולמות־הקולנוע היה 27,000,000, מתוכם 3,067,000 בסרטים ישראלים. על כל 100 תושבים באוכלוסיה ביקרו לפחות פעם אחת בחודש במוסדות אמנות 16.2 במוזיאון, 3.8 בקונצרט סימפוני, 15.1 בתיאטרון, 9.6 במופע בידור קל. 50.7 אחוז מכלל האוכלוסיה קראו לפחות ספר אחד בחודש, 28.8 אחוז קראו שני ספרים ו־39.7 אחוז קראו שלושה ספרים או יותר. מיספר הספרים שראו אור היה 3,522, מתוכם 1,907 מהדורה ראשונה או מחודשת ו־1,615 בהדפסה חוזרת. ממוצע העותקים לספר: 3,500.

בחטף

מחלה ברנרית

אחרי השערוריות שגילוו אשתקד להענקת פרס ברנר, הוחלט באגודת־הסופרים למנות ועדת־שופטים סולידית. הפור נפל על מצד־המתרגמים הירושלמים **עדה צמח** (אדולף) **ואברהם הום** (קספר) בתקווה שהבחירה תתנהל על מי־מנוחות. אלא שמציוציהם של ציפורי־תרבות מסתבר כי שערוריית־השנה לא תיפול מקודמתה. המשוררים שהציגו את מועמדותם לפרס ברנר 1977 הם חתן פרס־היצירה של ראש־הממשלה, **מאיר ויזלטיר**, שהוצאת ס/קריאה שלחה שניים מספריו לתחרות, המשורר **אהרון אלמוג** (הצדעה לישראל), והמשוררת־הזוטרית **גבריאלה אלישע**. בעל ואשתו ששלחו את ספריהם לתחרות, יצרו תקדים בתולדות הפרסים הסיפרותיים בישראל. שני בני־הזוג, המתחרים על פרס־ברנר, הם **אהרון מגד** (היינץ ובנו והרוח הרעה) ורעייתו **איה צורית** (בדרך הרומאית). הוצאת הספרים עם עובד שלחה לתחרות את סיפרו של **עמוס עוז** (הר העצה הרעה), שהוא הספר היחיד ברשימת הספרים המועמדים המייצג אותה ה„רוח הברנרית” שעליה מוענק הפרס, בהתאם לתקנון. אלא שמתוך דיווחים מתברר, שהכרעת השופטים עומדת להתעלם מנושא „הרוח הברנרית” ובכוונתם להעניק את הפרס לסופרת **עמליה**

עמליה כהנא־כרמון
לובי סיפרותי

כהנא־כרמון עבור סיפרה שדות מגנטיים. קירבתה היחיד של כהנא־כרמון ל„רוח הברנרית” נוצרה השנה, אחרי שהביקורת ביקרה קשות את סיפרה זה, והסופרת לקתה ב„מחלה ברנרית”. מתברר שכמה ממעריציה של כהנא־כרמון מנצלים עובדה זו, על־מנת להפעיל „לובי סיפרותי” למען הענקת הפרס למספרת. בחוגי סיפרות רחבים גוברת התמיהה על כוונה זו, ובעיקר לאור העובדה ששופטת הפרס, **עדה צמח**, שהיא בתו של הסופר המנוח **שלמה צמח**, עוסקת בימים אלה בחיבור ביוגראפיה מקיפה על **י״ח ברנר**, כך שאינה יכולה להתחמק בטיעון של אי־ידיעת משמעות אותה „רוח ברנרית” ● המילונאים **נתיבה בן־יהודה** ו**דן בן־אמוץ** השלימו בימים אלה את הכרך השני של מילון עולמי לעיברית מדוברת, ובו יותר מ־350 עמודים בטורים כפולים. המילון עומד לראות אור לקראת האביב ● הסופר־עיתונאי **יורם קניוק**, ששהה תקופה ארוכה בארצות־הברית, עומד לשוב בקרוב ארצה.

מאת דן עומר

רחל מרחלת על כל העולם

יחסים במלון

כל ישראלי שהיה פעם באילת מכיר, או שמע את שמו של המלך הלא־מוכתר של אילת **רודולפו כהן**. הגבר הזה שמנהל את מלון היוקרה של העיר מזה זמן רב, זוכה בהצלחה מרובה מצד הצד שכנגד, אבל עדיין הצליח — במאמץ גדול — להישאר רווק. אומנם היו שמועות שהר־קדנציה שלו במלון נגמרה ושהוא יחזור לתל־אביב בסוף השנה, אבל הנה הפתיע ונשאר לנהל עוד שנה.

כל זה, כמובן, לא לבד. הבחור פשוט התאהב, והחליט להוריד את אהובתו הר־חדשה לאילת, למען תשמח את חייו ותשיר לו מנגינות, ולמה לא? אם הבחורה היא זמרת, ועוד טובה?

כן, רבותי, **ריקי מנור**, שכולנו מכירים עתה היטב אחרי הופעתה בעלי כותרת, היא המסתתרת מאחורי רודולפו. אבל שני־הם עשו חושבים, והגיעו למסקנה שאי־אפשר סתם כך לרדת לגור לאילת בלי פרנסה לבת־הזוג. כך הוחלט שהבחורה תהפוך אשת יחסי־הציבור של המלון, וגם תופיע בערבי שירה בבאר שלו. כך, כולם מצאו את עצמם במקום הנכון.

הרומן בין השניים, שנמשך כבר יותר משיבעה חודשים, אומנם הכניס לכיסה של ארקיע כסף רב, אבל לשניים האלה יש די שכל, והם ידעו בדיוק מה שעשו. ריקי, שהיתה הראש שהסתתר מאחורי סוף־השבוע של הרווקים והרווקות שאירגן ה־מלון לפני כחודשיים, מתכוננת לעשות זאת שוב בקרוב.

ועכשיו, אחרי שיש לה מה להגיד לאורך כל הדרך, אני משוכנעת שהיא תעשה זאת במלוא המרץ.

ונאמר לדבק טוב.

ריקי מנור ורודולפו כהן
עבודה לידידה

יום־הולדת לפפה לאון

אם יש מישהו, חוץ מ**רפי נלסון**, שהוא שם נרדף לאילת, הרי זה **פפה ליאון**.

ליאון, הטוען כי הוא פרופסור ל„דגו־לוגיה", חתם מזה שנים קבע בכפר של רפי נלסון ואין חגיגה אחת הנערכת שם בלעדיו. אבל בחגיגה שנערכה בכפר של רפי בשבת האחרונה היתה לו סיבה טובה להיות נוכח. זה היה יום הולדתו ה־60.

לא תאמינו, אבל למרות העלאת מחירי הטיסה לאילת, הגיעו אורחים מתל־אביב ועוד יותר צפונה, במיוחד למסיבה. נכון שהגיל הממוצע של החוגגים היה בין חמי־שים לשישים, אבל בני העשרים יכולים עוד ללמוד מהם.

החוגגים קיבלו חולצות טריקו שתמונתו של פפה ליאון מודפסת עליהן והסיסמה „החיים מתחילים בגיל שישים" מתנוססת תחתיה. כולם קיבלו גם פעמונים ופתחו את החגיגה בריצה מצלצלת מסביב לכפר.

אחר־כך הלבישו את פפה ליאון בתל־בושת בדואית, הניחו על ראשו מיצנפת מתקופת נאפוליאון, קשרו את מותניו ל־חבל ארוך וגררו אותו לכסא. זה לא היה סתם כסא, חס וחלילה. לכבוד המאורע טרחו והביאו לכפר כסא אמיתי של רופא־שיניים והושיבו בו את ליאון.

כמו שנהוג בכל יום־הולדת הגיע תור ההרמה של ליאון עם הכסא. לשם כך הובא הפעם מרים כסאות מקצועי, בעל שרירים מסורגים, שהרים את ליאון הרבה פעמים. אולי לא שישים, אבל קרוב מאוד לזה.

עכשיו, בטח תשאלו מדוע צריך לשכור מרים מקצועי כשיש כל כך הרבה חברים? ובכן, מסתבר שכל אלה שמתקרבים או שעברו את השישים, כבר מפחדים על עצמם ונזהרים שלא לעשות מעשים ה־דורשים מאמץ יתר, אם אינם קשורים בנשים. וככה, חגגו כולם את יום ההולדת של פפה ליאון וסיפרו בשבחיו ובעלילותיו, וכל מי שלא ראה את החגיגה לא ראה שמחה אמיתית מימיו.

פפה ליאון ורפי נלסון
חגיגה לחברים

ילד ממני

דובר הפנתרים השחורים ומזכיר סיעת חד"ש בכנסת, **מני כהן**, עומד להיות בקרוב אבא. נכון שהוא עסוק נורא בזמן האחרון בפוליטיקה ומצהיר כי הוא באופן עקרוני נגד מוסד הנשואין ומעולם לא היה ולא יהיה נשוי, אבל ממתי צריכים חתונה בשביל להיות אבא?

מזה ארבעה חודשים חי מני בכפיפה אחת עם **יהודית שטרנברג**, עובדת סוציאלית בת 26, שהיא בתו של המלחין הידוע **אריך וולטר שטרנברג**, שנפטר לפני כשנתיים. יהודית הנמצאת עתה ב־שלבי הריון מתקדם טוענת שלא איכפת לה מה יילד יום ושהיא ערה לעובדה שמני אינו מתכוון להכנס לעולם בעול הנשואין. העיקר שהוא מכיר באבהות של הרך ה־עומד להיוולד. יותר מזה היא לא צריכה. אחר־כך עוד יתפלאו שיקום כאן דור שני של פנתרים.

אהבה בין התקליטים

אהבה בקצב הדיסקו התפתחה לה לפני כחודש במועדון אל מאצ'ו היפואי. הגבר שנותן כרגע את הטון במועדון, הוא ה־דיסק־ג'וקי **איסר גולדנברג**. הצעיר בהיר־השיער ניחן כנראה בלב חם מאד. ההוכחה לכך: הוא חיזר במשך שלושה חודשים רצופים אחר אחת המבקרות הק־בועות במועדון, **חיה כהן** שמה, שהיא פקידה במישרד מהנדסים, והיא שיחקה לאיסר את הקשה־להשיג־אותי.

בקיצור, לבסוף פשוט לא היתה לה ברירה. הבחור עבר לשיטה של אישית־לוחצת, לחץ אותה לפינה ולא השאיר שום מקום לסגת.

אבל נראה שהבחורה לא מצטערת אפילו לרגע על הצעד הגורלי שעשתה. השנים נראים במקום מדי יום שישי כשהם מאו־הבים עד מעבר לראש, כשהם מביטים זה בזה בדבקות מבעד לשמשה שמאחוריה יושב איסר ומניח תקליטים להרקדה המו־נית.

ולמה רק בימי שישי, תשאלו? ובכן, זה בגלל שבכל ערבי השבוע יושבת הצ־עירה בביתה, ומחכה לאלופה העובד עד לשעות הקטנות של הלילה. השניים אמנם מתראים מדי יום, אבל רק משעות אחר־הצהריים עד לשעות הערב המוקדמות.

קשה להגיד שמשעמם ביפו. שם מתרח־שים היום הדברים האמיתיים, כולל האה־בות.

קשר היהלומים

לא יודעת אם כולכם מכירים את **שמו־ליק יערי**, אבל אלה מביניכם שעוסקים בעיתונות ודאי מכירים אותו היטב. שמו־ליק, שהוא צלם עיתונות מהיותר טובים נתפס ברישתה של **דליה בראונשטיין**, והשניים מתכוונים לעשות את הצעד ה־דראסטי ולהינשא.

דליה, שהיא בת 22, עובדת בבורסת היהלומים, ושמוליק בן ה־26, ממשיך לצלם ולהסתכל עליה מבעד לעדשה טלסקופית. השניים, שיתגוררו בביתו של אבי הכלה בקומה השלישית של הווילה המישפחתית המפוארת ברחוב של"ג התל־אביבי, יעשו זאת רק זמנית, עד שדירתם שלהם תהיה מוכנה.

הם רוצים להיות מיוחדים, וקבעו את יום חתונתם ליום הראשון של השנה החד־שה, 1978, ואני משוכנעת שאם השניים האלה יתחילו ברגל ימין כמו שזה נראה, הם גם ימשיכו כך.

אפילו המלחין **אילן גולדהירש** מתכו־נן, בתור מתנת חתונה, לכתוב שיר על ובשביל הזוג הנ"ל, והשיר ייקרא „סיפור־האהבה של השנה".

מארב ליוני

ובכן, רבותי, נחשו מי הבחורה הכי פופולרית היום בשוק החתיכות התל אבי־בי? נכון, **שולי חנני**. הבחורה אוהבת לכל חתיך חדש שמגיע או שנכנס למודה, ולא משחררת אותם עד שנמאס לה, טורפת גברים אשקרה כמו שכתוב בתורה. בקיצור, שולי זו ישבה בקפה תל־אביבי ביום בואו של הזמר **יוני נמרי** ארצה, והוא כמובן מיהר להתפקד באותו קפה מפורסם, שחס־וחלילה לא ירשמו לו חיסור ארוך מדי אחרי היעדרות ממושכת. שם ראתה שולי כי טוב לה נמרי, עשתה את הצעד שלה ואת התרגיל מיספר איקס שרק היא יודעת איך עושים אותו. עובדה, כבר באותו ה־ערב ניראו השניים חוגגים במועדון בחברת **שאולי נמרי** ואשתו **זהבה**.

ואם בסיפור הקודם על יוני הבטחתי לכם שג'**ניפר**, חברתו הצרפתיה הצמודה, תתלווה אליו, הרי הידיעה המעודכנת: ג'ניפר לא יכלה בשום אופן להגיע, למגי־נת־ליבו של יוני, כיוון שברגע האחרון הוצרכה להופיע בסידרה טלוויזיונית חדשה. אבל יוני לא נראה לי מתייסר במיוחד. הראיה לכך, הוא נראה עליז, יפה ומשתלב להפליא בחיי הלילה התל־אביביים.

לסיפור יש גם פואנטה. אם אתם זוכ־רים, ואם לא — ארענן אני את זכרונכם, הרי שולי היתה בזמנו, או כך טענה לפחות, חברתו הצמודה של **מייק בראנט**. ומי שמכיר את הדימוי שיוני מסגל לעצמו, יבין שאולי יש קשר, או שפשוט זה ה־טיפוס שלה: יפים, גבוהים ושחרחרים ו־העיקר, חשובים עם קאריירה ושם שהוא שם דבר, לא סתם.

כיוון ששולי לא יוצאת עם סתם אנשים ולא יורדת מהרמה, אולי רק לעיתים רחו־קות, כשהיא קוראת על עצמה בעיתונים.

מלכת המים נהנית כפליים עם

smile

עכשיו, אחרי כל רגעי המתח וההתרגשות, מגיע תור הברכות, המתנות וההנאות... וזהו הרגע של smile.

עכשיו אפשר להנות מהרגשת הנצחון - ומן הטעם של smile.

smile -סיגריה לאנשים שיודעים להנות.

מלכת המים יודעת:
היא נהנית כפליים עם smile !

smile
פחות ניקוטין -
יותר טעם !

אולי בעתיד תנוע התחבורה הציבורית באויר
עכשיו היא תקועה בפקקי תנועה על הכביש

התחבורה הצבורית בעולם הגדול מתנהלת בנתיבים המיוחדים לה.
אוטובוסים המובילים רבבות נוסעים אסור שייתקעו בפקקי תנועה.
הגיע הזמן לכך גם אצלנו בארץ.
נתיבים מיוחדים לתחבורה הציבורית — אין זה רעיון שאיננו ניתן לביצוע.
זו שאלה של עדיפות.
עדיפות לטובתו של הציבור הרחב.
על אגד מוטלת החובה לדאוג לציבור זה.
אגד תובע נתיבים מיוחדים לציבור הנוסעים.

פלאטו - השבוע

האיש שהכי התפלא לקרוא בשבוע ש־עבר את הסיפור שפירסמתי כאן על ח״כ **שמואל פלאטו־שרון**, על איך שהוא התפאר בכך שהצליח לשכנע את הזמר **אנריקו מאסיאס** לגלם את דמותו ב־סרט שעומדים להפיק על חייו, היה אנריקו מאסיאס בכבודו ובעצמו. כששאלתי אותו מתי הוא מתכוון לככב בסרט של פלאטו הבנאדם היה ממש המום ולא הבין על מה אני מדברת.

„נכון שהאיש הזה בא לברך אותי אחרי

אנט פלאטו
למען ההמשכיות

ההופעה שלי בתל־אביב,״ אמר לי אנריקו, „אבל הוא מעולם לא הזכיר מילה או חצי מילה בענייני סרטים. אולי הוא מתכוון לשתף אותי בסרט, אבל אני לא יודע על כך בינתיים שום דבר.״

מה שחשדתי התגלה כאמת: כל העניין לא היה אלא תעלול־פירסומת נוסף של פלאטו ואנשיו, כדי שהוא לא יירד מה־כותרות. אבל מי שחושב שפלאטו למד את הלקח ויניח לנו כמה שבועות, טעה טעות מרה. הוא לא ירשה לנו לשכוח אותו אפילו לשבוע אחד.

החדשה האחרונה מחזית פלאטו היא שאשתו, **אנט פלאטו**, שהח״כ מוכן להי־שבע שהיא האשה היפה ביותר בעולם וזה גם כתוב בביוגראפיה המוזמנת שלו, נמצאת כעת בחודש הרביעי להריונה.

אבל בסיפורים של פלאטו לעולם אי־אפשר לדעת. יכול להיות שפלאטו רק אמר שאשתו בהריון, כמוא שהוא אמר שהוא קונה את הפראנס או בונה שיכונים לזוגות צעירים. מי שצריך לדעת את האמת זו אנט פלאטו בעצמה. ואני רק מקווה שהיא יודעת על זה לא מהסיפורים של בעלה.

ירידת הכלבנית

פעם היו אנשים יורדים מהארץ בהסתר, כאילו הם מתביישים בכך. היום יש כאלה שלא רק מוכנים להודות בכך, אלא שאף־פילו לא מתביישים לערוך מסיבת פרידה לרגל ירידתם. אולי הם חושבים שצריך לשמוח על כך שהם עוזבים אותנו.

כך או כך, ביום השישי הקרוב עומדת הכלבנית **הילה ארליך**, זו שהעניקה טיפול לרבים מכלבי הצמרת של תל־אביב, לערוך מסיבה שתתחיל בליל שבת ותימשך 24 שעות. כל זאת, לרגל החלטתה לנטוש את כלבי ישראל לאנחות ולהעניק את טיפולה המסור לכלבי לוס־אנג׳לס דווקא.

הילה יוצאת כחיל־חלוץ של מישפחתה למושבה הישראלית בקריית־מלאכי האמ־ריקאית (באנגלית: לוס־אנג׳לס) כדי לנ־סות לפתוח שם עסק של כלבים. רק אחרי שתראה כי טוב וכי יש שם מספיק כלבים הנזקקים לשירותיה, היא תשלח לקרוא אליה את בעלה **מומו ארליך** ואת בנם הקטן **אדם**.

קשה להגיד שהחיים בארץ התאכזרו אל הילה, אבל היא נחושה בהחלטתה לע־זוב לצמיתות. „מיציתי את הארץ עד תום,״ היא אמרה לי. „השיעמום פה גדול והאפשרויות להרווית בכבוד הן אפסיות. אז למה לחיות כל החיים ולראות איך שהם מתבזבזים מבלי שייצא מהם כלום? אולי יתמזל מזלנו בגולה. ואם העניינים לא יסתדרו שם, הרי תמיד יש דרך חזרה. תמיד אפשר לעשות יו־טרן ולהיכנס מחדש לבאלאגן.״

אחרי הדברים האלה, אני באמת לא יודעת — אולי צריך לחגוג איתם, שהם עוזבים?

הילה ומומו ארליך
בעזרת המלאכים

הפרידה של חווה

אם אתם זוכרים טוב אז בזמנו, לפני איזה כשלושה חודשים, סיפרתי לכם ש־**חווה לוי** באה ארצה ומיד אחריה הגיע גם ידידה **הרדוף וולף**, לא מתוכנן אבל בבהלה, שחס־וחלילה לא יגנבו לו את חווה שלו. האיום התגלה בדמותו של **רוברטו קוואלי** האופנאי האיטלקי ש־היה יותר מסתם חבר לחווה׳לה, עד שבא הרדוף ולקח את המנהיגות ואותה בידיים, ובכן בהמשך הסיפור בילו השניים בארץ כחודש ימים, ואחר־כך הרדוף חזר ללוס־אנג׳לס, שם יש לו עסקים בכמויות, ו־חווה׳לה נשארה בארץ כדי לעבור דירה, אומנם לא־כל־כך רחוק אבל לפחות הפעם היא שלה.

חווה קנתה את דירתה של הדוגמנית **ליאורה לפידות** בשיכון בבלי, והע־בירה את מטלטליה משיכון בבלי רחוב על יד. ומן הון להון נראתה חווה כשהיא נוהגת בחדווה רבה את המרצדס של הר־דוף, שנמצאת באחסנה קבועה בזמן היותו בביתו השני בארה״ב, וכולם ידעו שלא יעברו ימים רבים והיא תצטרף לבחיר־ליבה, שמחכה לה בקוצר־רוח. והנה, לפתע ניראה הרדוף בארץ, יושב לבדו באכסו־דוס, וחווה אפילו לא בסביבה.

ניגשתי אל הבחור הנחמד, כולי פליאה מה הוא עושה פה, והוא אמר שבא לעסקים קצרים והוא בדרכו לספרד ופורטוגל. וכש־שאלתי אותו איפה חווה הוא ענה: „חווה לא באה, וכנראה גם לא תבוא. אנחנו נפרדנו, ואולי זה לטובה. שנינו אנשים לא רציניים והסיפור הזה נמשך כבר זמן רב מדי. נו, אז נשארנו ידידים טובים, ונראה מה יילד יום.״ הוא אמר בפירוש שעכשיו הוא כבר מתבגר ומחפש שידוך רציני, ואכן עוד באותו הערב ניראו הוא וחווה רוקדים שוב במועדון, עד־לא־ידע. אבל רק כידידים טובים.

למחרת היום עזב הרדוף את הארץ, וכשבוע אחריו נסעה חווה, אבל לא לאותו כיוון. הוא נסע ללוס־אנג׳לס, והיא נסעה להתחיל עסק חדש בניו־יורק. בואו נקווה שלמרות שאמריקה גדולה, היא תהיה די קטנה לאיחוד לבבות, מפני שמה זה החצי השני של היבשת כשהלב חם, אוהב ומת־געגע?

הרדוף וולף
בשם הידידות

מכות וחבורות טריות

מי שבמיקרה הסתובב בלונדון־מיניסטור לפני כשבוע, ראה ניידות מישטרה ולא הבין מה הבהלה. אבל משהתקרב למספרתו של **מירו מישאן**, ראה שמשם באה הרעה.

שלה, מי שהיתה אשתו של מירו עד לפני כחצי שנה, הגיעה למספרה והקימה רעש ומהומה. מה היתה הבעייה שלה אני לא יודעת, אבל המצב הגיע במהירות לתיגרות־ידיים, ומירו הזמין מישטרה. ו־למרות שמירו חשב שהקליינטים יראו את כל העניין בעין לא יפה, וזה יפריע לעס־קים, דווקא ההיפך הוא הנכון.

כל הקליינטים נהנו כהוגן מהסינמה בלש, והיה אפילו מי שאמר שבימים אלה, כשכרטיס־קולנוע עולה כל־כך הרבה, טוב שאפשר ליהנות ממופע חינם, ספונטני ולוהט. אך מירו, מצידו, לא בדיוק נהנה, והוא מקווה שזה לא יקרה שוב.

הוא אפילו דאג להוציא צו מבית־מישפט, האוסר על שלה להיכנס למספרה שלו. מי שהיתה ממש מזועזעת היא **שו־שי**, חברתו הצמודה של מירו ושותפתו הנוכחית לחיים ולמספרה. היא התכווצה לה בצד עד שהכל נגמר, וכדי להתאושש נסעה מהארץ לכמה ימי מנוחה בחו״ל. הלוואי עלי.

סליחה, טעות בלידה

מיקרים כאלה יכולים לקרות רק בבתי־החולים בארץ, שמלאה באלאגאן. ובכן, השבוע נולדה בת לכדורסלן **בארי לייבוביץ** ולאשתו, הדוגמנית **דינה ברכה**. נו אז הכל טוב, ומזל טוב, אבל העניין לא היה כל־כך פשוט.

בארי קיבל טלפון מבית החולים הקריה ובו נתבשר על הולדת בנו בכורו. הבחור המאושר הודיע לכל המישפחה וה־חברים, וכולם באו בגדוד כאיש אחד עם פרחים ושוקולד לבקר את היולדת. אך להפתעתם לא היה גבול כשבאו ומצאו את דינה עדיין מתייסרת בצירים.

זה היה מאד לא נעים, ואפילו די מביך, ואז התבררה הטעות. היתה בבית־החולים אשה אחרת בשם לייבוביץ, והיא אומנם ילדה בן, אבל כל קשר מישפחתי בינה לבין בארי פשוט לא קיים. וכך נבלו הפרחים, והשוקולד נמס, ודינה ילדה רק אחרי הרבה הרבה שעות, ועוד בת.

אצלה, כידוע זאת בת שנייה — הרא־שונה היא מנישואיה הקודמים, **לטדי שאולי**, ואצל בארי זאת בת בכורה. אבל גם זו לטובה, ובנות סימן לבנים.

ליזה לא נעלמה

מי שחשב ש**ליזה**, ספרית הצמרת, נעלמה משוק הבילויים והאירועים אחרי גירושיה, טעה טעות מרה. היא עדיין דואגת לראות ולהיראות בכל מקום שבו יש קצת אקשן.

ליזה, שאולי עשתה אתנחתא קצרה ורמונט בחייה הפרטיים, חזרה שוב למחזור ונראתה מבלה את הסוף־שבוע האחרון באילת, כשהיא מרקדת ומקפצת כשראשה האדמדם מתולתל קצר־קצר, לפי צו האופנה האחרונה. ומי אם לא ליזה שתדע מה כן באופנה ומה לא באופנה.

ליזה הגיעה לאילת עם ידיד טוב שלה, **חיים בסרגליק**, שעזב את עסקי הזכוכית של מישפחתו ועבר לעסקי הדפסה על ביגוד. הוא היה זה שהדפיס את החולצות לבני ה־60 ביום־הולדתו של **פפה ליאון** בכפר של של **רפי נלסון** באילת.

המאניפסט המהפכי

א

מהפכה היא רבולוציה.
מהפכה היא שינוי בכוח של משטר המדינה.
מהפכה היא ביטול גמור של צורת השלטון הקיימת.
מהפכה היא הקמת שלטון חדש.
מהפך הוא בדיוק ההפך מכך —
מהפך הוא אי־שינוי ללא־כוח של משטר המדינה.
מהפך הוא המשך גמור של צורת השלטון הקיימת.
מהפך הוא הקמת שלטון ישן־נושן.
מהפך הוא אבולוציה.
הבוז למהפכה!
יחי המהפך!

ב

במרכזן של שתי התורות העולמיות המת־חרות — הסוציאליזם והקאפיטאליזם — עומדת העבודה.

העבודה היא בסיס הכלכלה. העובד הוא מלט הכלכלה. העבודה והעובד מהווים יחדיו את בסיס הכלכלה, עליו בנויים המשטרים ה־סוציאליסטים והקאפיטאליסטים.

לכן מנצל הקאפיטאליזם את העובד ומקדש את העבודה.

לכן מקדש הסוציאליזם את העבודה ומנצל את הפועל.

לא כך במהפך —

המהפך בנוי על השקעות, על הייצור, על השיגשוג, על הייצוא, על הרווחה, על הלוטו, על הטוטו, על הפיס ועל הבורסה.

המהפך אינו בנוי על העבודה. המהפך אינו מבוסס על העובד.

במהפך אין צורך בעבודה, אין צורך בעובד.

במהפך העבודה אינה קדושה ולכן אין ה־עובד מנוצל. המהפך חיסל אחת ולתמיד את ניצולו של העובד ואת קדושת העבודה.

העבודה אינה חיינו!
העבודה היא מותנו!
פרייר מי שעובד!
יחי המהפך!

ג

המהפך הוא נגד אלימות. המהפך הוא בעד שקט ושלום ושלווה ורווחה.

לכן מקיא מקירבו המהפך את הרוצחים והאנסים והשודדים והפורצים.

לכן מקדיש המהפך את הגניבה, אך אינו מנצל את הגנב — המהפך מציל את הגנב.

המהפך מציל את הגנב משלל החוקים ה־מיושנים שהגנב לא יכול היה לעמוד בהם. ה־מהפך מבטל את הגזירות שגזר המשטר ה־מושחת הקודם על הגנבים.

לא עוד תהיה הגניבה לא־חוקית והגנבים עבריינים. לא עוד תהיה הגניבה בושה והגנ־בים ביישנים.

במהפך הגניבה כבוד והגנבים גאים. ב־מהפך הגניבה חוקית והגנבים מכובדים.

כל הכבוד לגנבים!
כל הבושה לעובדים!
יחי חופש הגניבה!
יחי המהפך!

ד

המוסר העולמי המתירני מחנך את האז־רחים לאמת וליושר, אך אזרחי העולם הם כולם שקרנים ורמאים.

המוסר העולמי הוא צביעות.

המהפך משחרר את האזרחים מעול שיע־בודה של הצביעות.

במהפך מי שאומר אמת יוצא פרייר. ב־מהפך מי שישר יוצא מעוקם.

המהפך מבטל את הצביעות. המהפך מחנך לאמת האחת והיחידה —

מי שמשקר — מצליח. מי שמרמה — מרוויח.

כל הרווח לרמאים!
כל ההצלחה לשקרנים!
אידיוט האומר אמת!
עקום הישר!
יחי המהפך!

ה

המהפך הוא אבולוציה מתקדמת ולא רבו־לוציה מתנוונת. המהפך מבטל את העבודה ומשחרר את העובד. המהפך מקדש את ה־גניבה ומציל את הגנב. המהפך משרש את ה־צביעות ומשריש את השקר והרמאות.

כל הרווח לרמאים!
כל ההצלחה לשקרנים!
כל הכבוד לגנבים!
כל הבושה לעובדים!
העבודה היא מותנו!
הגניבה היא חיינו!
יחי חופש הגניבה!
הלאה התכוסתנות!
עקום הישר!
אידיוט האומר האמת!
פרייר מי שעובד!
יחי המהפך!

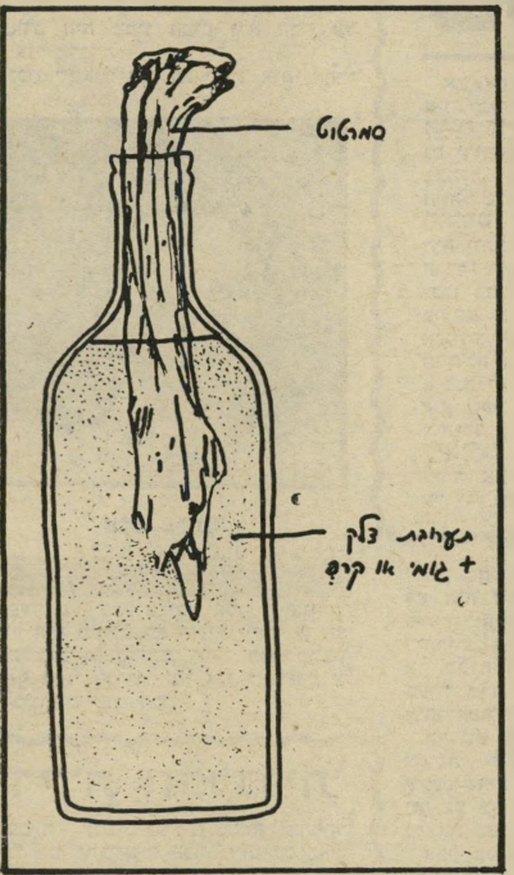

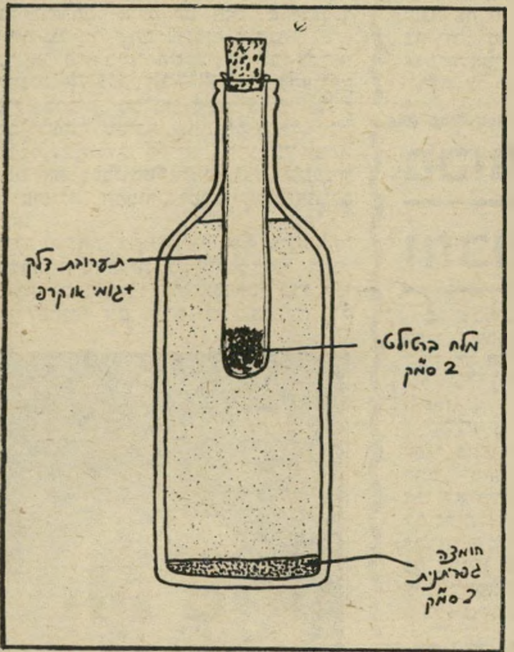

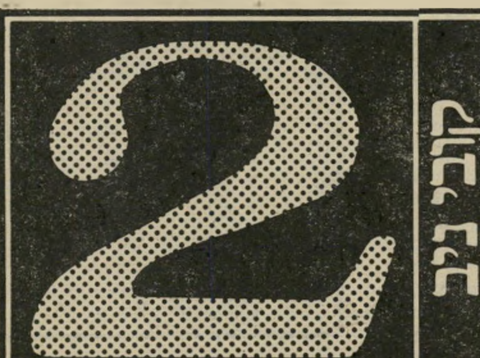

... מדינת ישראל תשמור על חופש מוחלט ותקיים שריון זכויות כללי לכל גנביה ותשמש מקלט בטוח לגנבי העולם הנרדפים בשל גניבותיהם ... (מגילת המהפך)

שימו לב לזקיפות הקומה, לאיתנות הרוח, לנחישות ההחלטה, לשורשיות האמונה, לחוק ולסדר של סימני הקריאה — לעומת הגו הכפוף, עקמומיות הנפש, תלישות המחשבה, חוסר האמונה והאנארכיה של סימני השאלה.

סימן השאלה — אוייב העם

מדינת ישראל שרויה במאבק חיצוני קשה, הקשה ביותר שידעה מדינה כלשהי מעודה. זהו מאבק שבו חובר כל העולם כולו, חדור אנטישמיות נוצרית ומונע בחלק מוסלמי, נגד מדינת היהודים הקטנה.

אלא שבאותה עת מתנהלים גם בתוך הארץ פנימה מאבקים קטנוניים שונים ומשונים, שסל תכליתם להחליש את כוח ועמידתנו בפני העולם האכזר.

שני סוגים אלה של מאבקים אינם אלא מילחמה כוללת ואחת שמטרתה אחת — הרס עצם קיומנו.

והנשק המשותף של כל הנלחמים במילחמה הזאת נגדנו, בתוך ישראל ומחוצה לה, אינו אלא סימן השאלה. מבחוץ מפגיזים אותנו ללא הרף בסימני שאלה אין־סוף, ומבפנים טומנים לנו כל העת סימני שאלה אין־ספור.

מבחוץ שואלים אותנו: למה התנחלויות? מדוע „שטחים"? איפה ה„פלשתינאים"? ומבפנים שואלים אותנו למה ניוד הלירה? מדוע „מס־ערך־מוסף"? איפה ה„שיוויון"? — והכל־הכל סימני שאלה בדרך להשמדתנו.

סימן השאלה הוא, על כן, אוייב העם במלוא משמעות המילה. לא הנשק הסובייטי מסכן את קיומנו, לא הנפט הערבי מאיים על חיינו — סימן השאלה הוא העומד עלינו לכלותנו.

סימן השאלה הוא אויבנו, ועלינו לצאת נגדו למילחמת־חורמה כוללת, בכל האמצעים, בכל ה־חזיתות, בכל הכוח.

יפה עושה לכן ראש הממשלה, מר מנחם בגין, כשהוא מסרב לענות בטלוויזיה לשאלות, שבעצם סימן השאלה שבהן הינן אויבי ישראל, ומחבר היישר אל האומה בסימני קריאה מעודדים.

כי חובתנו הלאומית לבער מקירבנו את כל סימני השאלה המעורערים והמערערים ולהחליפם ל־אלתר בסימני קריאה זקופים ומזקיפים.

וראשונה להחלפה ולביטול צריכה להיות ה' ה־שאלה. לא ייתכן ששם השם, אלוהנו הקדוש, ילווה באותו סימן שאלה החפץ למחוק את שם השם עצמו מעל אדמת אלוהים.

לכן אין לומר יותר „השמעת? הידעת? ה־ראית?", אלא „שמעת! ידעת! ראית!".

גם את מילת הזוועה „מה" יש לעקור מן השורש. לא נשאל יותר „מה נעשה?", אלא „נעשה!" לא נהרהר „מה נשמע?", אלא נכריז „נשמע!" ולא „מה נעשה ומה נשמע?" אלא „נעשה ונשמע!" בגאון. ובמקום „למה"? נאמר „כסה!" במקום „למה לא?" — „כסה לא!" לא „אימתי?" כי אם „עכשיו!" לא עוד „עד מתי?" אלא „לנצח!" לא „מאימתי?" כי אם „מימי המכבים!" ובמקום לשאול „איך?" נאמר „היטב!" במקום „כיצד?" — „במפתיע!" במקום לשאול „כמה?" נכריז „הרבה!" לא נשאל „מדוע?" כי נכריז „אנטישמיות!" לא נערער „בש־ביל מה?" כי הכל „למען ילדינו!" לא נהסס „להי־כן?" כי אם נתקדם „לניצחון!"

כך צריך לדבר בחיי היום־יום — לא להיגרר לדרך הקלה והמפתה של סימני שאלה מעורפלים. אלא ללכת בדרך האמיתית והקשה של סימני קריאה ברורים.

אבל גישה ציונית זקופה זו חייבת להתחיל קודם כל בחינוך.

יש להוציא כליל מבתי הספר את סימן השאלה. לא „? = 1 + 1" אלא „! = 1 + 1". לא מיבחנים של שאלות וחידות וסימני שאלה, אלא מיבחנים של עובדות ואמונה וסימני קריאה.

כי מיבחנו הגדול של עמנו הוא ביכולתו לעבור מסימן השאלה כפוף־הגו אל עבר סימן הקריאה הזקוף — לניצחון! לנצח! לנצח נצחים! לנצח נצחונות! לניצחון נצח! לנצח הניצחון! לנצח ניצחי־נצחונות! אמן!

והעולם שתק חה־חה־חה והעולם שתק צ'ה־צ'ה־צ'ה

דיין: נמשיך לקיים יחסים עם הרייך ה־3

— מאת שמואל רייכר, כתב „ידיעות אחרונות" —

„גרמניה הגדולה היתה תמיד ידידתנו, ומדוע ניטוש אותה בשל עמדתו של הנשיא רוזוולט?" — אמר אתמול שר־החוץ, משה דיין, בפגישה שקיים במישרד־החוץ עם כמה ראשי אוני־ברסיטאות מארה"ב.

לדיברי דיין, מושתתים יחסי ישראל עם הרייך השלישי על פעו־לה לפי החוק, והכל מתבצע „על השולחן". דיין הבטיח כי ישראל תמשיך לקיים יחסים טובים עם גרמניה כל עוד לא יהיה בכך משום הפרת החוק הבין־לאומי.

„אין זה מעניינו של רוזוולט מי ידידינו" — אמר דיין — „איננו תומכים אומנם במדיניות הגזע, אולם אין זה מעניננו לעסוק בפולי־טיקה הפנימית של ארצות אחרות."

„ידיעות אחרונות" 7.11.42

יפות ביותר שלו היתה. | הקרובים ייערכו עוד כמה | חבה

לאים תשלומים גדולים | ייתכן שהמנכ"ל החדש.

דיין: נמשיך לקיים יחסים עם דרא"פ

— מאת גדעון רייכר, כתב „ידיעות אחרונות" —

„דרום־אפריקה היתה תמיד ידידתנו, ומדוע ניטוש אותה בשל עמדתו של הנשיא קרטר?" — אמר אתמול שר־החוץ, משה דיין, בפגישה שקיים במשרד־החוץ עם כמה ראשי אוניברסיטאות מארה"ב.

לדברי דיין, מושתתים יח־סי ישראל עם דרום אפרי־קה על פעולה לפי החוק, ו־הכל מתבצע „על השולחן". דיין הבטיח, כי ישראל תמ־שיך לקיים יחסים טובים עם דרום אפריקה כל עוד לא יהיה בכך משום הפרת ה־חוק הבין־לאומי.

„אין זה מעניינו של קר־טר מי ידידינו" — אמר דיין — „איננו תומכים אמ־נם במדיניות האפרטהייד. אולם אין זה מעניננו לע־סוק. בפוליטיקה הפנימית של ארצות אחרות".

„ידיעות אחרונות" 7.11.77

הפצצה של סאדאת

ר' כסלו תשל"ח, 16.11.77 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 098
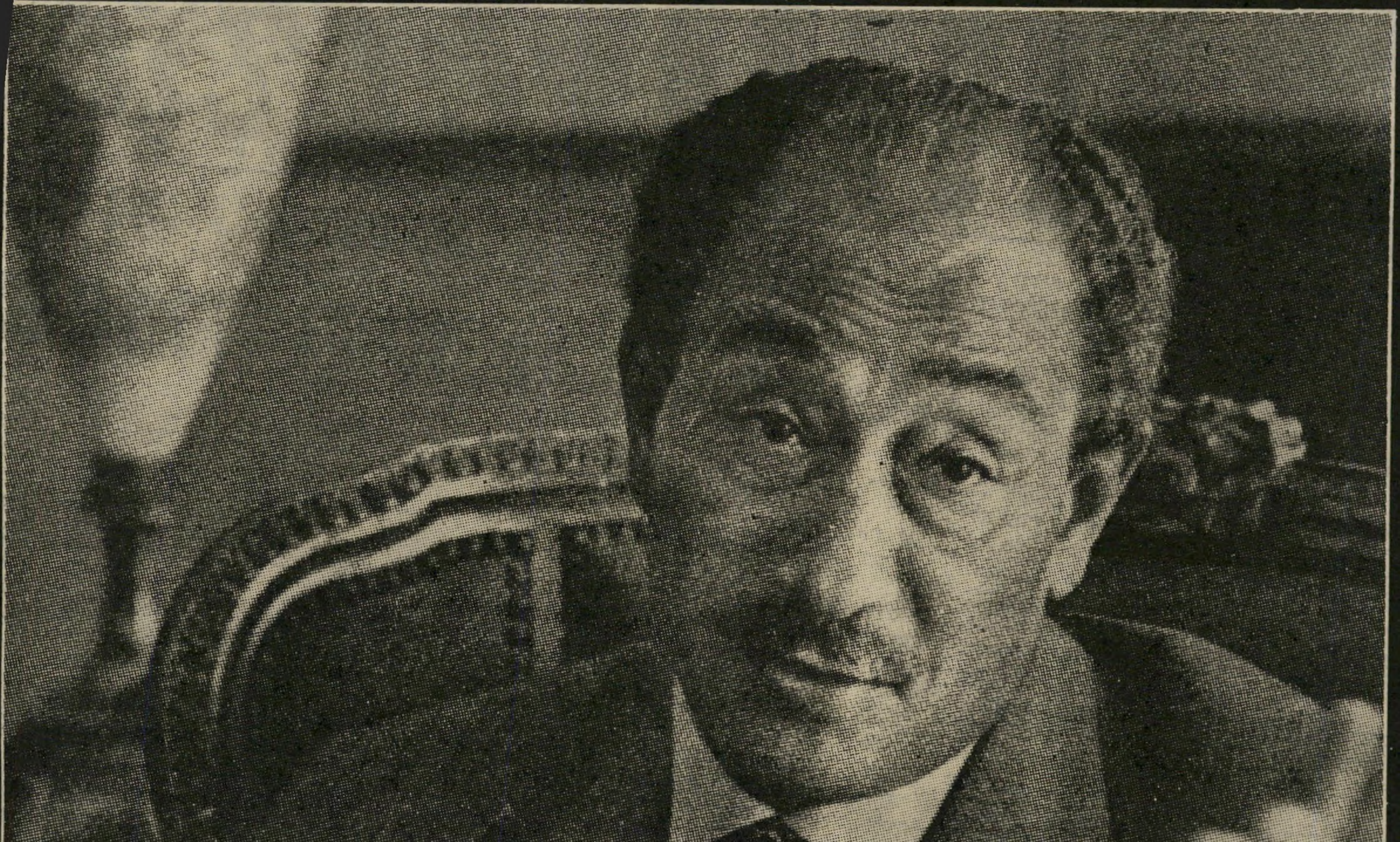
העולם הזה